

PIOTR KÖHLER

Zielnik

Józefa Jundzilla

Herbarium of Józef Jundzill

POLISH BOTANICAL STUDIES
1995 • GUIDEBOOK SERIES • No.13

ZIELNIK JÓZEFA JUNDZIŁŁA

Herbarium of Józef Jundziłł

Piotr KÖHLER

KRAKÓW

POLISH ACADEMY OF SCIENCES

W. SZAFER INSTITUTE OF BOTANY

POLISH BOTANICAL STUDIES

1995

GUIDEBOOK SERIES

No. 13

Guidebook Series is an irregularly issued supplementary series of *Polish Botanical Studies* intending to publish guides to Polish botanical institutions, collections and collectors, botanical literature, and directories as well as botanical field-guides and basic information regarding various branches of botany.

Editor-in-Chief:	Zbigniew MIREK
Co-Editor:	Jan J. WÓJCICKI
Editorial Assistant:	Lucyna MUSIAŁ
Editorial Board:	Krystyna GRODZIŃSKA Andrzej JANKUN Leon STUHLIK
Make-up Editor:	Anna WYROSTEK
Cover Design:	Maciej PIERZCHAŁA
Cover Drawings:	Elżbieta NOWOTARSKA

Editorial office: W. Szafer Institute of Botany, Polish Academy of Sciences,
Lubicz 46, PL-31-512 Kraków, Poland

Copyright © W. Szafer Institute of Botany, Polish Academy of Sciences
Copyright © Piotr Köhler

Published, sold and distributed by W. Szafer Institute of Botany, Polish Academy of Sciences,
Lubicz 46, PL-31-512 Kraków, Poland

Issued: 1995
Printed in Poland

ISBN: 83-85444-40-8
ISSN: 0867-0749

ZIELNIK JÓZEFA JUNDZIŁŁA

Piotr KÖHLER

KÖHLER P. Herbarium of Józef Jundziłł. *Polish Botanical Studies, Guidebook Series 13: 3–154, 1995.*

Józef Jundziłł (1794–1877) was a professor of botany at Vilna University. In 1832 the University was closed down, he left Vilna and continued collecting his herbarium. After his death his daughter handed down his collection to Cracow to the Herbarium of the (Polish) Academy of Sciences (at present KRAM, Lubicz 46, Pl-31–512 Kraków, Poland).

Now, the herbarium of J. Jundziłł is a valuable subject of studies for botanists and botany historians. It consists of 7318 sheets: 6249 – vascular plants representing the flora of most climatic regions of the world, and 1069 – mosses, liverworts, fungi and lichens. Its scientific importance may be considered a three-sided problem: floristic, nomenclatorial, and historical. From the floristic point of view, data on localities of collection of given specimens of plants are very important. Labels of 1584 sheets provide this kind of information, and only those specimens were redetermined; Chapter *Specimens with given/recorded localities* (p. 48–117) contains the list of them. The rest of the herbarium comprises exotic plants, which do not grow in Central Europe. The distant floristic data obtained from the J. Jundziłł herbarium enable one to follow changes of plant cover of Lithuania since the beginning of 19th century. Nowadays many of the localities do not exist.

The study of the herbarium from the historical point of view consisted in rendering its history based on data obtained from the labels, and on archival materials of many archives in Cracow (Poland) and Vilna (Lithuania). The collection was arranged in 1825–1832. In its preparation, J. Jundziłł used the materials from his predecessors and students herbaria which were housed in the Natural History Collections of the University, as well as materials from his own collection. He supplemented the herbarium until his death.

In the history of botanical nomenclature in Poland, the herbarium is a demonstration of the practical application of Linnaeus' system until the second half of 19th century, despite the existence of other newer systems. It testifies both to great practical value of Linnaeus' system, and to a certain conservatism of J. Jundziłł. However, the Latin nomenclature used in the collection is indicative of a reception of some post-Linnaean floras (i.e. *Florae austriacae* (JACQUIN 1773–1778), *Flora rossica* (PALLAS 1784–1788) *Enumeratio plantarum* (VAHL 1804–1806), *Primitiae Florae Galiciae* (BESSER 1809), *Enumeratio plantarum hucusque* (BESSER 1822), *Flora austriaca* (HOST 1827–1831)). Polish names of plants are a proof of the considerable popularity of works of rev. Stanisław Bonifacy JUNDZIŁŁ (1791, 1811) and rev. Krzysztof KLUK (1786–1788) among both botanists, and amateurs. They also indicate that folk names of plants, which originated from medieval Polish, were still in use.

From the historical point of view, the herbarium is relevant. It is the only collection of dry plants of a professor of the former Vilna University which survived in Poland. The collection documents the field works of J. Jundziłł conducted until his death. Based on data obtained from labels, regions explored by J. Jundziłł could be recognized (see Fig. 18). Those date were not previously known and they brought many new pieces of information to the biography of J. Jundziłł. Comparative studies enabled the ascertainment of the pres-

ence in the herbarium of fragments of collections from 19 persons and 27 botanical gardens, which had relations with the Vilna Botanic Garden (see Chapter *Collections of other naturalists and institutions*, p. 31–41). The most valuable part of the herbarium is 51 sheets of plants collected by Forsters in South Africa during captain James Cook's second voyage in 1772–1775 (see Table 2. on p. 36), and 29 sheets of Jean Emmanuel Gilibert (1741–1814) – the only part of his herbarium which is now in Poland. By the presence of parts of these other collections, the herbarium of J. Jundziłł is a document of scientific and didactic activity of the Vilna botanic centre.

Dr Piotr Köhler, The J. Dyakowska Botanical Museum and History of Botany Research Unit, The Jagiellonian University Botanic Garden, Kopernika 27, PL-31-501 Kraków, Poland

SPIS TREŚCI

Contents

WSTĘP – <i>Introduction</i>	7
OPIS ZIELNIKA – <i>General characteristic of the herbarium</i>	11
PAPIER – <i>Paper</i>	14
LICZBA ARKUSZY – <i>Number of sheets</i>	14
STAN ZACHOWANIA OKAZÓW – <i>State of preservation of specimens</i>	14
UKŁAD ZIELNIKA – <i>Arrangement of the herbarium</i>	17
ETYKIETY – <i>Labels</i>	17
Stanowiska zbioru – <i>Localities</i>	20
Siedliska – <i>Habitats</i>	20
Opisy morfologiczne – <i>Morphological descriptions</i>	20
Daty zbioru – <i>Dates of collecting</i>	23
POCHODZENIE – <i>Provenience</i>	24
HISTORIA ZIELNIKA – <i>History of the herbarium</i>	27
DZIEJE ZBIORU, STOPIEŃ ZBADANIA – <i>History of the collection, previous degree of its study</i>	27
AUTORSTWO ZBIORU – <i>Author of the herbarium</i>	30
ZNACZENIE ZIELNIKA W DZIAŁALNOŚCI JÓZEFA JUNDZIŁŁA – <i>Importance of the herbarium in Józef Jundziłł scientific activity</i>	31
ZBIORY INNYCH PRZYRODNIKÓW I INSTYTUCJI – <i>Collections of other naturalists and institutions</i>	31
Przyrodnicy – <i>Naturalists</i>	33
Instytucje – <i>Institutions</i>	40
FUNKCJONOWANIE ZIELNIKA W HISTORII NAUKI – <i>Role of the herbarium in the history of botany</i>	41
KALENDARIUM ZBIORU – <i>Itinerary of the collection</i>	43
ZAGADNIENIA NOMENKLATORYCZNE – <i>Nomenclatorial problems</i>	46
NOMENKLATURA ŁACIŃSKA – <i>Latin nomenclature</i>	46
NAZEWNICTWO POLSKIE – <i>Polish names</i>	46
ROŚLINY O UDOKUMENTOWANYM POCHODZENIU – <i>Specimens with given/recorded localities</i>	48
INDEKS NAZW GEOGRAFICZNYCH – <i>Index of geographical names</i>	118
ŹRÓDŁA ARCHIWALNE – <i>Archival sources</i>	125
ŹRÓDŁA DRUKOWANE – <i>Published sources</i>	126
LITERATURA – <i>Literature</i>	126
INDEKS NAZWISK – <i>Person index</i>	132
INDEKS ŁACIŃSKICH NAZW TAKSONÓW – <i>Index of taxa Latin names</i>	135

J. Jundziłł

Ryc. 1. Józef Jundziłł (1794–1877). Fotokopia ze zbiorów Muzeum Botanicznego i Pracowni Historii Botaniki im. J. Dyakowskiej, Ogród Botaniczny Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Fig. 1. Józef Jundziłł (1794–1877). Copy from the collection of the J. Dyakowska Botanical Museum and History of Botany Research Unit, the Jagiellonian University Botanic Garden.

WSTĘP

Stare zielniki są interesującym obiektem badań dla historyka botaniki. Ich znaczenie można rozpatrywać z punktu widzenia florystyki – gdy zawierają informacje o miejscach zbioru poszczególnych okazów, nomenklatury – jeśli rośliny opatrzone są starymi nazwami, pozwala to na ścisłą identyfikację tych nazw, oraz historii – jako warsztatów pracy badaczy świata roślin.

Dawne herbaria nie należą do rzadkości, najstarszym z zachowanych jest zielnik Gerarda Cibo – ucznia Luci Ghiniego (MÖBIUS 1937: 422). Z późniejszych przetrwały zbiory m. in. A. Cesalpina, C. Bauhina i K. Linneusza (LINDMAN 1908). W Polsce niewiele się ich zachowało, a najwcześniejszymi są: zielnik Sylwiusza Boccone (XVII w.) – w Herbarium Uniwersytetu Wrocławskiego (ROSTAŃSKI 1963: 295), dwutomowy zielnik Jerzego Andrzeja Helwinga (początek XVIII w.) – w Bibliotece Narodowej w Warszawie, oraz dwa zielniki profesorów Uniwersytetu Jagiellońskiego (XVIII w.) – w Herbarium Instytutu Botaniki Uniwersytetu Jagiellońskiego (PIEKIELKO 1981). Większość późniejszych zielników powstałych na ziemiach polskich do połowy XIX wieku znajduje się obecnie za granicą: Jeana Emmanuela Giliberta i Willibalda Bessera – w Kijowie, W. Bessera i Stanisława Batysa Gorskiego – w Wilnie, a Franciszka Scheidta – w Wiedniu (KÖHLER 1994b, c). W Polsce przetrwały herbaria m. in. Alojzego Estreichera i Józefa Polaczka – w zbiorze głównym Zielnika Uniwersytetu Jagiellońskiego, czy też Antoniego Andrzejowskiego – niestety również włączone do zbioru głównego Zielnika Instytutu Botaniki Polskiej Akademii Nauk w Krakowie.

Niezwykłe rzadko stare zielniki są przedmiotem opracowań monograficznych. Do wyjątków należą herbaria Joachima Bursera (JUEL 1936) i Karla Willdenowa (HIEPKO 1972), a z polskich – dwa osiemnastowieczne zielniki profesorów UJ (PIEKIELKO 1981), niewielkie herbarium Izabeli Czartoryskiej (PIEKIELKO 1977), czy kolekcja jawajskich paprotników Mariana Raciborskiego (KÖHLER 1989).

Zielnik będący przedmiotem niniejszego opracowania powstał w ośrodku wileńskim. Szkoła Główna Litewska – jeden z dwóch uniwersytetów działających w Rzeczypospolitej w drugiej połowie XVIII wieku – stała się, po jej zreformowaniu w 1780 roku przez Marcina Poczobuta-Odlanickiego, ważnym ośrodkiem rozwoju botaniki (SKUBAŁA-TOKAR-

SKA 1983: 64). Dzieje uczelni zostały opisane przez BIELIŃSKIEGO (1899-1900) w klasycznej pracy *Uniwersytet Wileński...* Historię katedr przyrodniczych opracował szczegółowo FEDOROWICZ (1957a, b), a aktywność naukową przyrodników wileńskich na polu florystyki omówiła GREBECKA (1988). Pewne światło na problemy, z jakimi borykali się ówczesni botanicy, rzuca korespondencja między Willibaldem Besserem a Stanisławem Bonifacym Jundziłłem wydana przez OLESZAKOWĄ (1971). Brak dotychczas monograficznego opracowania zielników zgromadzonych podczas badania szaty roślinnej Litwy, Podola i Wołynia w czasach funkcjonowania Uniwersytetu Wileńskiego (1781–1832). Kolekcjom tym poświęcono zaledwie kilka artykułów (np. BARBARICH 1970; KRASNOVA, KUZ'MICHOV 1976; PACZOSKI 1893; TWARDOWSKA 1910) i wzmianek w większych pracach (np. MOWSZOWICZ 1957; PACZOSKI 1900).

Opracowany zielnik Józefa Jundziłła (Ryc. 1) powstał w latach dwudziestych XIX wieku, zawiera jednakże okazy XVIII-wieczne, jak również późniejsze, zbierane przez jego autora aż do 1876 roku. Składa się z 7318 arkuszy, w tym 6249 – roślin naczyniowych, reprezentujących florę wszystkich stref klimatycznych. Kolekcja ta, przekazana przed ponad stu laty do Krakowa, szybko popadła w zapomnienie, czego efektem były całkowicie błędne informacje spotykane w literaturze na temat jej rozmiarów i pochodzenia (np. przypisywano ją Stanisławowi Bonifacemu Jundziłłowi; HRYNIEWIECKI 1933: 157).

Obecnie herbarium Józefa Jundziłła znajduje się w Zielniku Instytutu Botaniki Polskiej Akademii Nauk¹ w Krakowie. Przez długie lata dostępne były jedynie cztery tomy, reszta (41 tomów) – spoczywała w magazynie na strychu Instytutu Botaniki PAN. Może warto by w obrębie Zielników UJ i PAN utworzyć części historyczne, w których przechowywane byłyby stare zbiory, podobnie jak ma to miejsce w Kijowie czy Wilnie? Dzięki temu na przyszłość można by uniknąć sytuacji, gdy takie kolekcje są niedostępne, lub co gorsza – włączane do zbioru głównego.

Zielnik J. Jundziłła opracowany został w aspekcie florystycznym, historycznym i nomenklatorycznym. W tej kolekcji 1584 arkusze posiadają etykiety z miejscem zbioru okazu i tylko one zostały oznaczone (informacje o występowaniu gatunków na poszczególnych stanowiskach mają podstawowe znaczenie dla florystyki). Nie uczyniłem tego

¹ Zielnik Instytutu Botaniki im. W. Szafera Polskiej Akademii Nauk (KRAM), ul. Lucbicz 46, 31–512 Kraków.

w stosunku do całości kolekcji, ponieważ dla większości okazów – poza łacińską nazwą gatunku – brak innych danych. Ponadto zielnik w znacznym procencie składa się z przedstawicieli taksonów egzotycznych, których oznaczenie ze względu na brak odpowiedniej literatury i zbiorów porównawczych było niemożliwe.

Na podstawie użytej nomenklatury łacińskiej zostały ustalone tytuły kilku podstawowych dzieł botanicznych, którymi posługiwał się J. Jundziłł przy sporządzaniu zielnika.

Polska nomenklatura botaniczna jest reprezentowana nad wyraz skromnie. Etykiety zawierają jedynie 51 nazw, analiza których pozwoliła w przybliżeniu stwierdzić, że z prac w języku polskim najchętniej posługiwano się wtedy drugim wydaniem flory S. B. JUNDZIŁŁA z 1811 roku.

Opracowanie historyczne polegało na zrekonstruowaniu powstania i historii zielnika, oraz kontaktów naukowych jego autora. Dużą trudnością był brak jakiegokolwiek informacji dodatkowej w postaci np. ksiąg akcesyjnych czy katalogu. Poszukiwania tych materiałów w Wilnie i Kijowie nie dały rezultatów. Również etykiety zawierały jedynie w sporadycznych przypadkach dodatkowe dane. Problem ten został rozwiązany tylko częściowo poprzez badania porównawcze charakterów pisma w archiwach, bibliotekach i zielnikach Kijowa, Krakowa i Wilna.

Z historycznego punktu widzenia znaczenia tego zielnika nie można przecenić. Jest to jedyne zachowane w Polsce herbarium profesora botaniki dawnego Uniwersytetu Wileńskiego. Jest dokumentacją badań terenowych J. Jundziłła prowadzonych nieomal przez całe życie. Na podstawie etykiet zidentyfikowałem okazy zebrane przez 19 osób oraz pochodzące z 27 ogrodów botanicznych utrzymujących naukowy kontakt w Wilnie. Za najcenniejsze należy uznać rośliny zebrane przez Forsterów w Afryce południowej podczas II wyprawy J. Cooka w latach 1772–1775, oraz okazy J. E. Giliberta – jedyne, jakie się obecnie znajdują w Polsce. Dzięki obecności części innych herbariów, zielnik ten jest swoistą dokumentacją działalności naukowo-dydaktycznej ośrodka wileńskiego w pierwszej połowie XIX wieku.

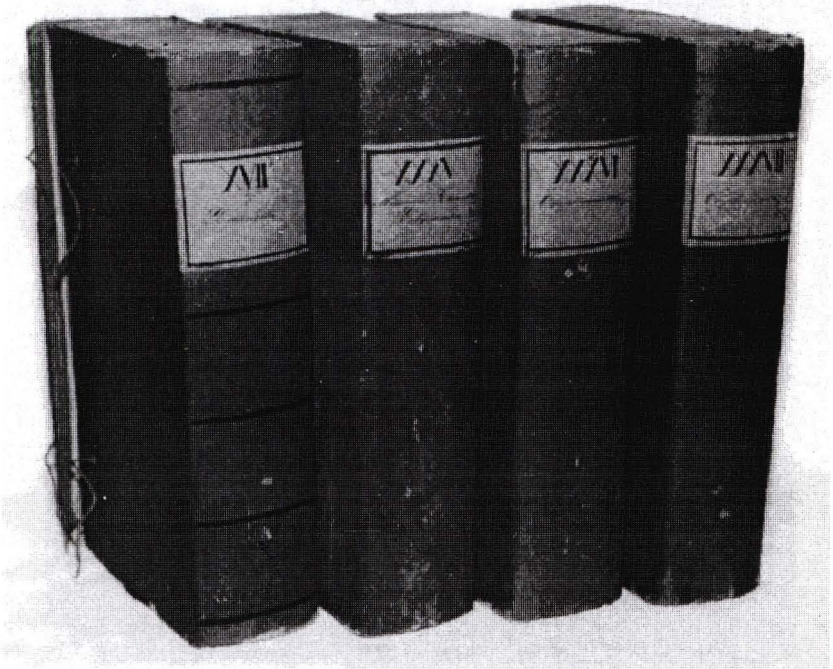
PODZIĘKOWANIA. Składam serdeczne podziękowania botanikom, którzy oznaczyli rośliny niższe i grzyby z zielnika J. Jundziłła. Byli to: dr Andrzej Chlebicki – grzyby, dr Anna Drozdowicz – śluzowce, prof. dr hab. Tomasz Majewski – grzyby, dr Marta Mierzeńska – wątrobowce, doc. dr hab. Janusz Nowak – porosty, prof. dr hab. Ryszard Ochyra – mchy, prof. dr hab. Władysław Wojewoda – grzyby. Równie gorąco dziękuję wszystkim, którzy służyli mi radą przy

oznaczaniu roślin wyższych z tego zielnika. Szczególnie pragnąłbym podziękować niżej wymienionym osobom za sprawdzenie poprawności oznaczenia niektórych taksonów: dr hab. Eugeniusz Dubiel – *Sparganium*, dr hab. Ludwik Frey – *Avena*, *Avenula*, doc. dr hab. Maria Gostyńska-Jakuszczyńska – *Salix*, dr Małgorzata Jagiełło – *Orchidaceae*, prof. dr hab. Adam Jasiewicz – *Euphrasia*, *Hieracium*, dr hab. Elżbieta Kuta – *Viola*, dr hab. Stefania Loster – *Callitriche*, *Glyceria*, mgr Małgorzata Matyjaszkiewicz – *Orchidaceae*, doc. dr hab. Anna Pacyna – *Corispermum*, dr Maria Pawlus – *Festuca*, dr hab. Halina Piękoś-Mirkowa – paprotniki, dr Ryszard Popek – *Rosa*, dr Maria Sychowa – *Calamagrostis*, dr hab. Krystyna Towpasz – *Salix*, doc. dr hab. Helena Trzcińska-Tacik – *Atriplex*, *Chenopodium*, *Conyza*, *Deschampsia*, *Dianthus*, *Elymus*, *Eragrostis*, *Poa*, *Sonchus*, *Veronica*, dr Jan J. Wójcicki – *Prunus*, prof. dr hab. Adam Zajac – *Carex*, *Juncus*, dr E. Urszula Zajac – *Bromus*, *Myosotis*, prof. dr hab. Kazimierz Zarzycki – *Inula*. Dziękuję również prof. dr hab. Władysławowi Wojewodzie, dr hab. Alicji Zemanek i dr hab. Bogdanowi Zemankowi za merytoryczne uwagi dotyczące całości pracy lub pewnych aspektów jej opracowania, oraz mgr Jolicie Klimavičiūtė (Wilno) za pomoc w odszukaniu niektórych materiałów archiwalnych dotyczących zielnika Uniwersytetu Wileńskiego. Wdzięczny jestem również doc. dr hab. Marii Reyman i mgr Maciejowi Waydzie za przejrzanie łańcuchowych etykiet roślin niższych i grzybów.

Opracowanie zielnika J. Jundziłła finansowane było przez Komitet Badań Naukowych – program nr 1 1055 9203.

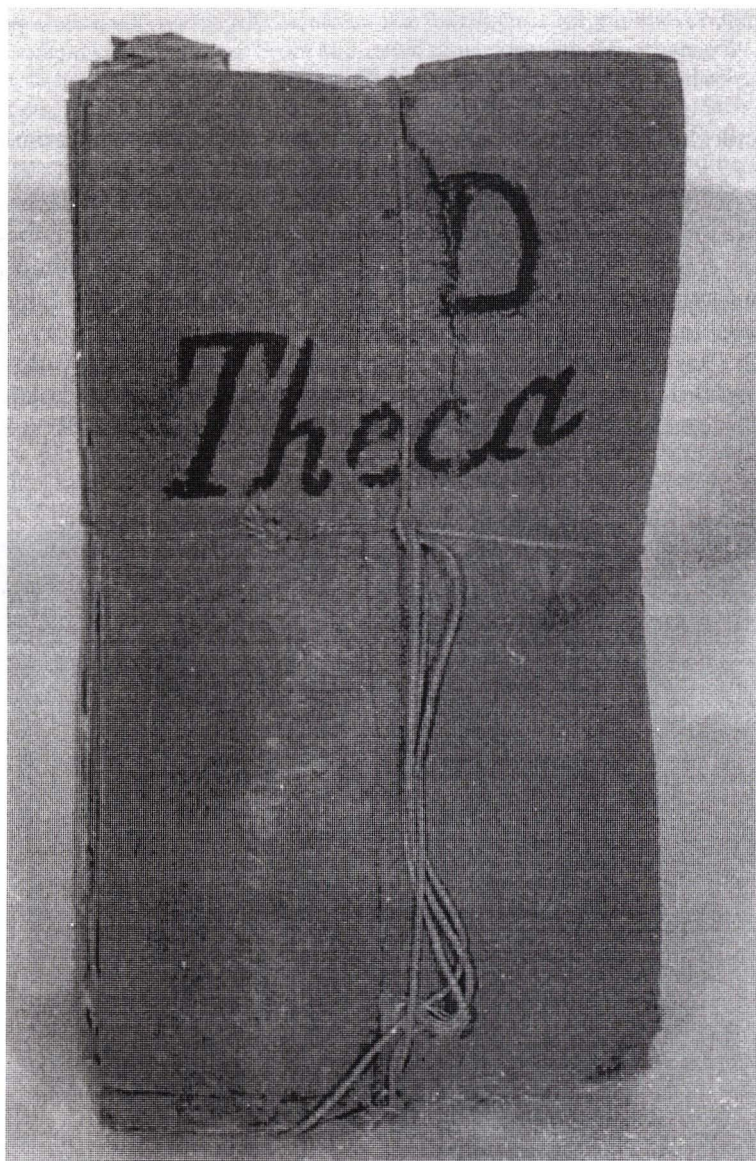
OPIS ZIELNIKA

Zielnik znajduje się w 40 zielonych, kartonowych pudłach o wymiarach 46 x 27 x 11 cm (pudła I – XXXVII) i 38 x 27 x 11 cm (pudła XXXVIII – XLI) (Ryc. 2), oraz w 5 fascykułach. Wszystkie pudła otwierają się bocznie, na grzbiecie zaopatrzone są w etykiety z cyfrą rzymską (od I do XLI – brak tomu XXXI), oraz nazwą klasy według systemu K. Linneusza, np. I Monandria, II Diandria itp. (Tabela 1). Charakter pisma etykiet – angielskie, zalecane przez Komisję Edukacji Narodowej (GIEYSZTOR 1973: 193) – wskazuje, że zostały sporządzone w pierwszej połowie XIX wieku. Fascykuły zatytułowane są „Theca” i oznaczone kolejnymi literami alfabetu łacińskiego: „Theca A”, „Theca B” itd. (Ryc. 3).

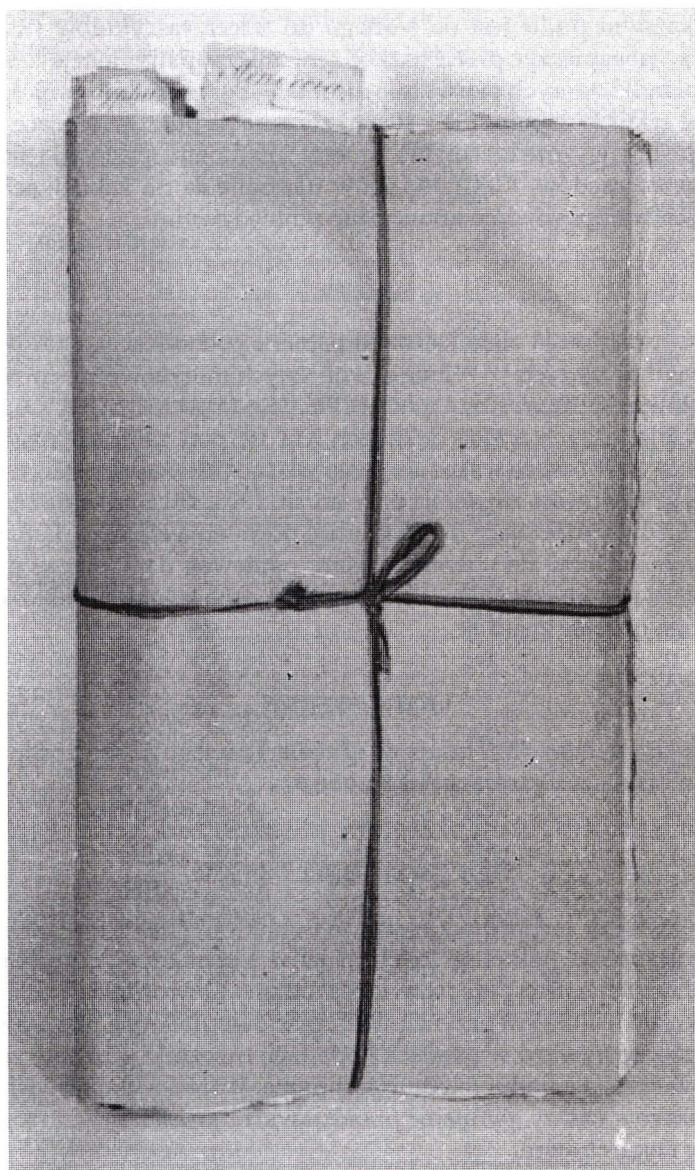
Ryc. 2. Pudła zielnikowe. Fot. A. Mróz

Fig. 2. Boxes containing herbarium. Phot. by A. Mróz

Ryc. 3. Theca D. Fot. A. Mróz

Fig. 3. Binder 'Theca D'. Phot. by A. Mróz

Ryc. 4. Fascykuł. Fot. A. Mróz

Fig. 4. Fascicle. Phot. by A. Mróz

W każdym pudle jest od jednego do trzech fascykułów (Ryc. 4). Chcąc je zabezpieczyć przed uszkodzeniami, zaopatrzyłem je w kartonowe okładki, których pierwotnie nie miały. Bezpośrednio w nich znajdują się arkusze papieru (50 x 40 cm) złożone na pół, zawierające zasuszone rośliny wyższe luzem, lub koperty z roślinami niższymi i grzybami. Nazwy rzędów, klas i rodzajów napisane są na zakładkach wełkniętych w odpowiednie arkusze lub pomiędzy nimi.

PAPIER

Do sporządzenia zielnika użyto papieru pochodzącego zarówno z papierni działających w Wilnie i okolicznych miejscowościach w drugiej połowie XVIII w. (LAUCEVIČIUS 1967; SINIARSKA-CZAPLIKA 1983), jak i w pierwszych trzech dekadach XIX w. pod zaborem rosyjskim (KLEPIKOV 1978), na co wskazują znaki wodne (23 rodzaje). Filigrany tej drugiej grupy często zawierają daty (m. in. 1808, 1811, 1818, 1823, 1824, 1825, 1829) wyznaczające dolną granicę powstania zielnika. Papier ten kilkakrotnie służył do suszenia roślin, ponieważ dziś jeszcze można rozpoznać na nim odcisnięte różne kształty, inne jednak niż okazu, który się tam obecnie znajduje.

LICZBA ARKUSZY

Kolekcja ta liczy 7318 arkuszy² (Tabela 1), z tego 6249 – roślin wyższych, a 1069 – roślin niższych i grzybów.

STAN ZACHOWANIA OKAZÓW

Ogólny stan zachowania roślin w zielniku jest zły, przy czym stopień zniszczenia poszczególnych okazów jest różny. Do najbardziej uszkodzonych należą przedstawiciele rodziny *Compositae* i *Umbelliferae*, gdzie każda roślina jest przynajmniej częściowo zjedzona przez owady, oraz przechowywane w płaskich kopertach owocniki grzybów zbierane nie zawsze o najodpowiedniejszej porze. Wśród najlepiej zachowanych okazów należy wymienić przedstawicieli *Gramineae*, a z niższych – mchy i wątrobowce.

² Są to arkusze umowne: gdy na jednym arkuszu było kilka okazów z różnych gatunków – były one liczone oddzielnie, stąd faktyczna liczba arkuszy jest niższa. W przypadku roślin niższych i grzybów – jest to liczba kopert z okazami.

Tabela 1. Liczba arkuszy poszczególnych tomów zielnika

Table 1. Number of sheets in each volume of the herbarium

l.p. s.n.	Numer i nazwa tomu Number and name of volume	Liczba arkuszy Number of sheets	
		całkowita total	o udokumentowanym pochodzeniu with localities
1.	I Monandria Diandria	135	15
2.	II Diandria	143	45
3.	III Diandria Triandria	157	46
4.	IV Triandria	111	65
5.	V Triandria	147	74
6.	VI Triandria	172	75
7.	VII Triandria Tetrandia ^a	141	46
8.	VIII Tetrandia	156	36
9.	IX Pentandria	160	22
10.	X Pentandria	170	3
11.	XI Pentandria	174	15
12.	XII Pentandria	140	21
13.	XIII Pentandria	153	20
14.	XIV Hexandria	144	16
15.	XV Hexandria Heptandria	91	8
16.	XVI Octandria Encandria	165	20
17.	XVII Decandria	194	29
18.	XVIII Decandria	139	22
19.	XIX Dodecandria Icosandria	164	8
20.	XX Icosandria Polyandria	156	18
21.	XXI Polyandria	135	13
22.	XXII Didynamia	176	14
23.	XXIII Didynamia	136	4
24.	XXIV Didynamia	133	16
25.	XXV Tetradyndamia	167	31
26.	XXVI Tetradyndamia Monadelphia	140	10
27.	XXVII Monadelphia	201	3
28.	XXVIII Diadelphia	231	17

Tabela 1. c. d.

Table 1. Cont.

29.	XXIX Diadelphía	189	38
30.	XXX Polyadelphía Syngenesia	174	19
31.	XXXII Syngenesia	161	4
32.	XXXIII Syngenesia Gynandria	175	39
33.	XXXIV Monoecia	214	78
34.	XXXV Monoecia, Dioecia, Polygamia	125	20
35.	XXXVI Cryptogamia ^b	169	49
36.	XXXVII Cryptogamia ^c	497	133
37.	XXXVIII Cryptogamia ^d	210	82
38.	XXXIX Cryptogamia ^e	59	12
39.	XL Cryptogamia ^f	140	29
40.	XLI Cryptogamia ^g	163	68
41.	Theca A	188	61
42.	Theca B	178	53
43.	Theca C	101	14
44.	Theca D	117	80
45.	Theca E	154	93
Razem (Total):		7318	1584

^a W oryginalne „Tetrandia” (ewidentny błąd). / In the original – ‘Tetrandia’ (an obvious mistake).

^b Tom XXXVI zawiera paprotniki. / Volume XXXVI contains pteridophytes.

^c Tom XXXVII zawiera mchy. / Volume XXXVII contains mosses.

^d Tom XXXVIII zawiera wątrobowce i porosty. / Volume XXXVIII contains liverworts and lichens.

^e Tom XXXIX zawiera porosty. / Volume XXXIX contains lichens.

^f Tom XL zawiera śluzowce i grzyby. / Volume XL contains myxomycetes and fungi.

^g Tom XLI zawiera grzyby. / Volume XLI contains fungi.

UKŁAD ZIELNIKA

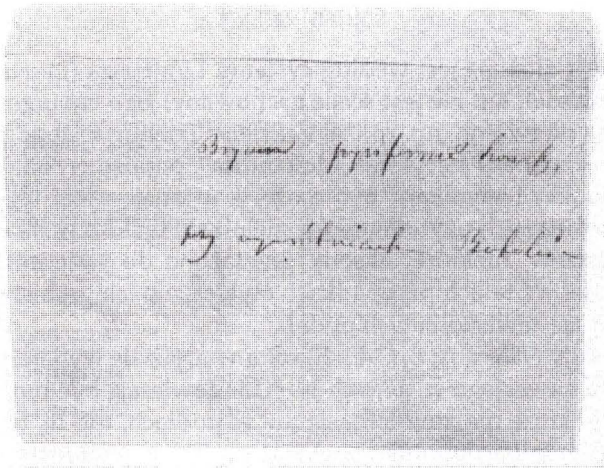
Kolekcja ułożona jest według systemu Linneusza (LINNAEUS 1779–1780). Porządek ten nie jest ściśle zachowany; jego zaburzenia, jak sądzę, nie są pierwotne (np. rodzaj *Valeriana*, Triandria Monogynia, znajduje się w I tomie w fascykułe „Monandria”, pomiędzy rodzajami *Lopezia* a *Pollichia*) i wynikają, być może, z nieznamomości tego systemu przez późniejszych użytkowników zielnika. Ponadto w miarę przybywania okazów, niektóre taksony przełożono do sąsiednich, luźniejszych pudeł. W takich przypadkach etykiety na ich grzbietach nie odzwierciedlają zawartości tych pudeł.

Fascykuły (Theca A, B, C, D, E) stanowią, jak się wydaje, uzupełnienie zbioru zawartego w tomach I – XLI. Zawierają być może dublety, lub okazy, które nie zmieściły się już w pudełach, lub te, nad którymi właściciel zielnika aktualnie pracował, np. Theca A – niektóre rodzaje z klasy XIX Syngenesia, a Theca B – z klasy III Triandria, z klasy XIV Didynamia i z klasy V Pentandria. Brak materiałów archiwalnych nie pozwala wyjaśnić genezy tej części zielnika.

ETYKIETY

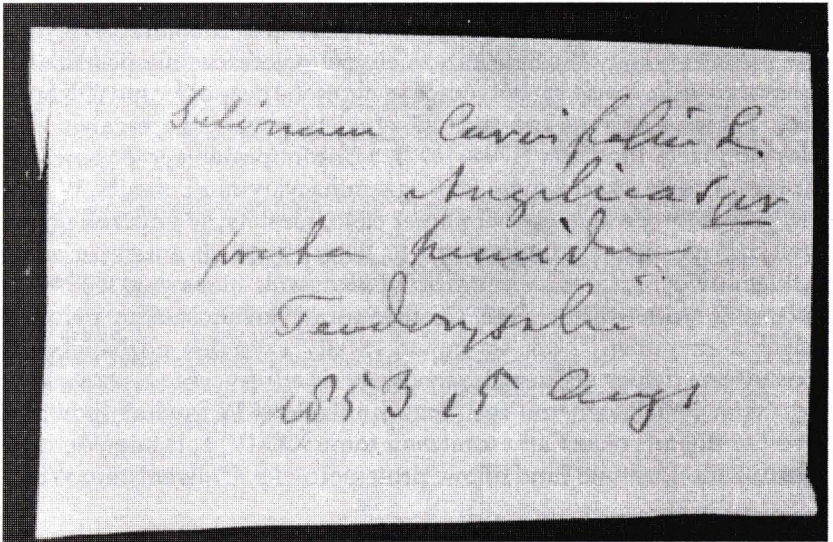
Wszystkie rośliny (z nielicznymi wyjątkami) są zaopatrzone w ręcznie pisane etykiety. Rośliny niższe etykiet najczęściej nie posiadają, a wszystkie informacje ich dotyczące są napisane bezpośrednio na kopertach. Papier, z którego sporządzono etykiety, pochodzi częściowo z listów do Józefa Jundziłła (1794–1877), z brudnopisów jego odpowiedzi na nie³, a także z kart z pytaniami egzaminacyjnymi z botaniki. W trakcie przygotowywania etykiet papier cięto, niestety, w poprzek linijek, stąd dziś nie można odtworzyć ani tej korespondencji, ani pytań, z wyjątkiem dwóch: „Co nazywamy lurą [odczytanie niepewne] lejkowatą, tacowatą, kotkową?” i „141. Co nazywamy kwiatostanem pojedynczym a szypułką?, i jak się zowią kwiaty szypulek pozbawione?”. Ponadto na dwóch etykietach zachowały się adresy wraz z nazwiskiem adresata: „Wielmożnemu Imć Panu Jundziłłowi W buyku” [powinno być: „w Bójku”; okaz *Carex montana* z tomu XXXIV] i „Jaśnie Wielmożnemu Panu Józefowi Jundziłłowi profesorowi b. Uniwersytetu Wileń-

³ Charaktery pisma niektórych listów i etykiet są bardzo podobne. Być może są to resztki korespondencji J. Jundziłła z botanikami-amatorami przysyłającymi mu swe rośliny. Niestety, nie odnalazłem dotychczas żadnych materiałów historycznych dotyczących działalności J. Jundziłła po opuszczeniu Wilna; rzuciłyby one niewątpliwie ciekawe światło na to zagadnienie.

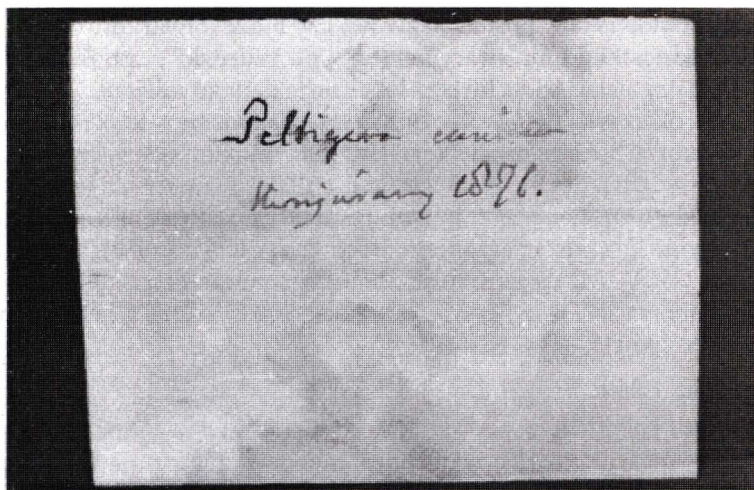
Ryc. 5. Etykieta J. Jundziłła z 1821 r. Fot. A. Mróz

Fig. 5. Label of J. Jundziłł written in 1821. Phot. by A. Mróz

Ryc. 6. Etykieta J. Jundziłła z 1853 r. Fot. A. Mróz

Fig. 6. Label of J. Jundziłł written in 1853. Phot. by A. Mróz

Ryc. 7. Etykieta J. Jundziłła z 1876 r. Fot. A. Mróz

Fig. 7. Label of J. Jundziłł written in 1876. Phot. by A. Mróz

skiego, Panu i Dobrodziejowi w Teodoryszkach" [okaz *Rhizomorpha subcorticalis* z tomu XLI]. Etykiety pisane były przez co najmniej 20 osób. Większości z nich nie udało się zidentyfikować; przypuszczalnie w Zielniku, podobnie jak w części zoologicznej Gabinetu Historii Naturalnej, zatrudniani byli studenci (LPAH F.720, op. 1, nr 267–272). Blisko połowa roślin opisana jest własnoręcznie przez J. Jundziłła (Ryc. 5, 6, 7). Czynność tę wykonywał prawie do śmierci, ponieważ kolekcja zawiera etykiety sporządzone zarówno dla okazów zebranych przez niego podczas wyprawy fizjograficznej w 1821 r., w Wilnie w 1873 r., jak i w Korjwanach w 1876 r. Etykiety noszą ślady pracy nad zielnikiem w postaci skreśleń wcześniejszych błędnych oznaczeń i wpisania nazw poprawnych. Często spotkać tu można etykiety pisane ołówkiem przez J. Jundziłła, a poprawione atramentem inną ręką, piśmem kaligraficznym. Można interpretować je dwojako: jako świadectwo pomocy J. Jundziłłowi w pracy nad zielnikiem, lub jako efekt przygotowywania zbioru przez spadkobierców do przekazania go Akademii Umiejętności. Innym śladem pracy nad zielnikiem, jaki można znaleźć na etykietach, to dopiski wykonane ręką J. Jundziłła i innej osoby (może żony, lub córki?) dotyczące stanowisk lub ich uściślenia. J. Jundziłł najczęściej dopisywał „Żmudź” (w oryginale: „Żmuydz”), natomiast żona (?) lub córka

(?) – do stanowiska w postaci nazw wsi czy może folwarków dodawała nazwę jednostki administracyjnej (np. „pt. Wileński”, „pt. Świeńciański” itp.) pozwalającej na bliższą lokalizację danego miejsca.

Część okazów grzybów pasożytniczych znajduje się w kopertach z pieczęcią zamiast ręcznie pisanej etykiety: „Grzyby litewskie zebrane przez Prof. J. Jundziłła. det. A. Wróblewski, III-1915”. Kopert tych jest 58.

Wśród autorów etykiet, poza J. Jundziłłem, zdołałem zidentyfikować jedynie kilka osób: Makarego Bogatkę (1788 – po 1830), Willibalda Bessera (1784–1842), Stanisława Bonifacego Jundziłła (1761–1847), Jerzego Pabrzeża (1771–1849), Mariana Raciborskiego (1863–1917) i Antoniego Wróblewskiego (1881–1944).

Stanowiska zbioru

Oprócz łacińskiej nazwy gatunku etykiety zawierają inne informacje (w przypadku około 33% arkuszy): stanowisko zbioru, siedlisko, datę, pochodzenie. Z danych tych wynika, że rośliny były zbierane na różnych naturalnych stanowiskach znajdujących się na terenie Litwy (m.in. Połąga, wybrzeże Bałtyku, Wilno, Kowno), Białorusi (m.in. Mińsk, Mołodeczno) i Ukrainy (m.in. Podole, Wołyń, Charków) (patrz Ryc. 18). Liczba stanowisk wynosi 223, a ich pełny spis podany jest w rozdziale „Indeks nazw geograficznych”. Informacja o występowaniu w poszczególnych miejscach określonych gatunków jest szczególnie ważna dla florystyki i geografii roślin, stąd okazy z podanym miejscem zbioru, czyli o udokumentowanym pochodzeniu (1584 arkusze), zostały oznaczone, a ich spis liczący 850 gatunków (642 – roślin naczyniowych, 83 – mchów, 61 – grzybów, 32 – porostów, 28 – wątrobowców, 4 – śluzowców) jest zawarty w rozdziale „Rośliny o udokumentowanym pochodzeniu”.

Siedliska

Znacznie rzadziej niż stanowisko, etykiety podają informacje o siedlisku, w którym rosła dana roślina. Dane te również często podane są po łacinie i wtedy mają postać opisu liczącego od kilku do kilkunastu wyrazów, np. [*Thymus marschaltianus*] „circa Charcoviam in agricis frequens”, jak i po polsku, np. [*Arenaria peploides*] „roślina na piaskach ponad morzem rosnąca”.

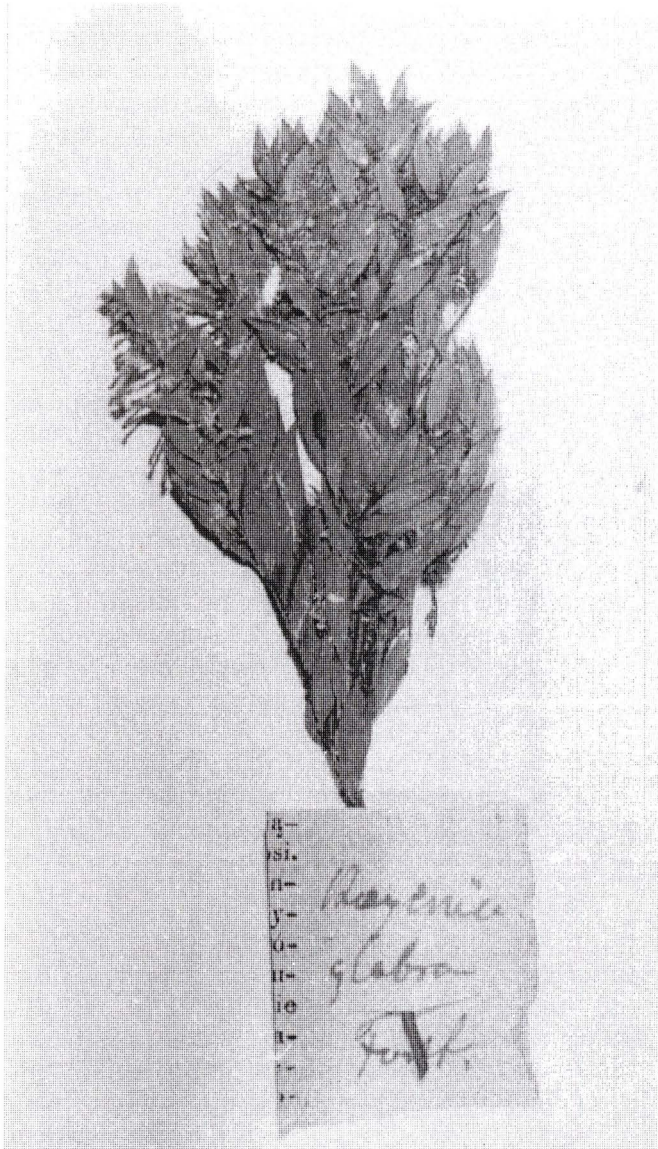
Opisy morfologiczne

Okazy, które po zasuszeniu mogłyby sprawiać pewne trudności podczas ich oznaczania, zaopatrzone w etykiety z opisem rośliny po polsku, np.: [*Stratiotes aloides*] „wiecha jest zielona podobna z kształtu

Momyum suspensulum Hed.
Mytilifolium L.
 Caulis pubes. cretus infimus. In erecto caudato.
 folia obovata, acuta, reticulata, marginatoloba
 margine humido) benticulato ciliata basi integerrima
 nervo apice emarginato apiculis et marginibus for-
 mato. Venulae distinctae a fructiferae habitus modice
 sessilis. Folia etiam repentes, viri pubes. arapil
 in longa rariantibus. Habitat tunc in locis
 praevalentibus. sub aquosis Mytilifolium
 rubentibus. (affine?) in pratis humilibus.

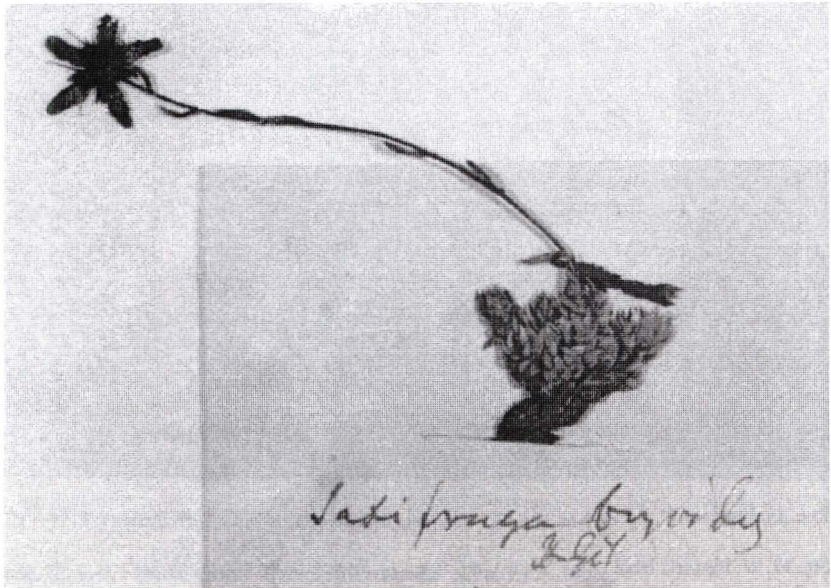
Ryc. 8. Opis morfologiczny J. Jundziłła z 1821 r. Fot. A. Mróz

Fig. 8. Morphological description of J. Jundziłł written in 1821. Phot. by A. Mróz

Ryc. 9. Okaz J. G. Forstera z etykietą J. Jundziłła „*Royenia glabra*. Forster”. Fot. A. Mróz

Fig. 9. Specimen from the collection of J. G. Forster with J. Jundziłł's label '*Royenia glabra*. Forster'. Phot. by A. Mróz

Ryc. 10. Okaz J. E. Giliberta z etykietą J. Jundziłła „*Saxifraga bryoides*. H. Gil.”. Fot. A. Mróz

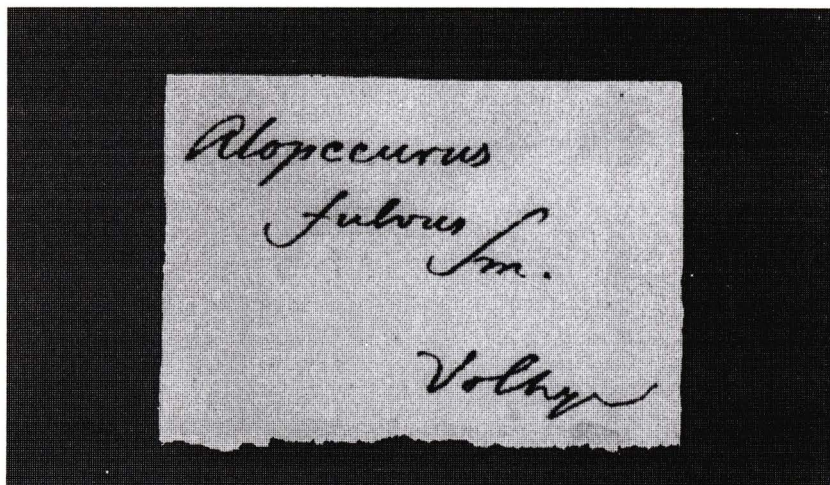
Fig. 10 Specimen from the collection of J. E. Gilibert with J. Jundziłł's label '*Saxifraga bryoides*. H. Gil.'. Phot. by A. Mróz

do Ananasów, kwiaty ma zupełnie takie jak u *Hydrocharis Morsus-ranae* podobnie i pochewkami opatrzone”, znacznie jednak częściej po łacinie, np.: [*Cheiranthus strictus*] „foliis limaribus acutis glabris remota terretis flos. Cauli fruticulo color phoenicis”⁴. Opisy morfologiczne są bardzo częste na kopertach z roślinami niższymi. Przypominają one publikowane diagnozy gatunków zarówno ze względu na język – łaciński, jak i na formę (Ryc. 8). Opisom tym towarzyszą nierzadko rysunki szczegółów budowy morfologicznej.

Daty zbioru

Jedynie sporadycznie etykiety zawierają daty zbioru: rok, czasem również miesiąc i dzień. Na ich podstawie ułożyłem kalendarium zbio-

⁴ Zachowałem oryginalną pisownię z etykiety.

Ryc. 11. Etykieta W. Bessera.

Fig. 11. W. Besser's label.

ru zamieszczone na stronach 43–45 niniejszej pracy. Wynika z niego, że najstarsze okazy zebrano w 1772 r., najmłodsze zaś pochodzą z 1876 roku.

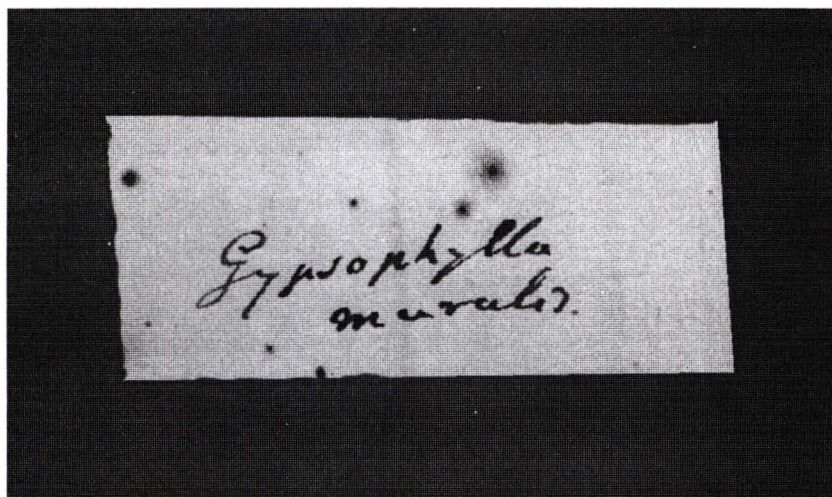
POCHODZENIE⁵

Z historycznego punktu widzenia, najbardziej interesujące jest pochodzenie poszczególnych roślin, zaznaczone czasem w postaci dopisków J. Jundziłła na wcześniejszych etykietach. Dane te informują zarówno o historii powstania zielnika, jak i o kontaktach naukowych jego autora. Na tej podstawie można wydzielić kilka grup:

1. Okazy opatrzone etykietami z adnotacją „F”, „Forst.”, „Forster”, „Her. Forst.” oraz „H. Forster” (Ryc. 9). Są to najstarsze rośliny w zielniku. Pochodzą ze zbiorów Johanna Georga Forstera (1754–1794) i, jak przypuszczam, zostały zebrane podczas II wyprawy J. Cooka dookoła świata odbytej w latach 1772–1775.

2. Okazy z etykietami zawierającymi inicjały „GB.”, „H. Gb.”, „H. Gil.”, „H. Gili.”, „Her. Gil.” lub „Gil.” (Ryc. 10); pochodzą z zielnika Jana Emmanuela Giliberta (1741–1814).

⁵ W podrozdziale tym podaję informacje o tym, skąd J. Jundziłł otrzymywał lub brał okazy do swego zielnika. Nie rozpatruję natomiast pochodzenia gatunków z punktu widzenia historycznej geografii roślin.

Ryc. 12. Etykieta S. B. Jundziłła „*Gypsophylla muralis*”. Fot. A. Mróz

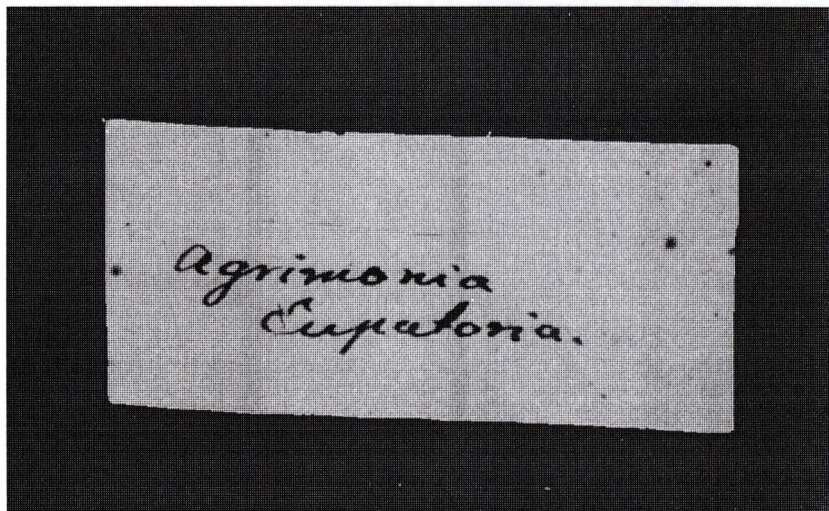
Fig. 12. S. B. Jundziłł's label '*Gypsophylla muralis*'. Phot. by A. Mróz

3. Okazy pochodzące z Gorenek. Wyróżniają się one odrębnymi etykietami: są to niewielkie, prostokątne kawałki grubego, niebieskiego papieru. Zawierają, oprócz nazwy gatunku i klasy według systemu Linneusza, adnotację „á Gorynka”, oraz często datę: 1811. Zostały sporządzone przez Makarego Bogatkę w latach 1811–13. Jednakże większość okazów z tego zbioru ma etykiety J. Jundziłła, na których pochodzenie zaznaczył tylko w postaci skrótu „HG” (Hortus Gorenciensis).

4. Okazy otrzymane z europejskich ogrodów botanicznych, m.in. Avignon, Berlin, Dorpat, Drezno, Halle, Kew, Paryż, Petersburg (Tabela 3 na s. 42). Nierzadko zawierają oryginalne etykiety tych instytucji.

5. Rośliny z etykietami, na których zaznaczono tylko obszar występowania, np.: Normandia, Peru, Syberia, Sycylia. Pochodzenie okazów grupy 4 i 5 nie jest jasne: przynajmniej część z nich mogła zostać przysłana przez J. Jundziłła z jego podróży po Europie zachodniej, lub otrzymał je z innych ogrodów botanicznych, w okresie gdy kierował Ogrodem w Wilnie⁶.

⁶ W Muzeum Botanicznym i Pracowni Historii Botaniki im. J. Dyakowskiej Ogrodu Botanicznego Uniwersytetu Jagiellońskiego zachowały się spisy nasion (*Indices seminum*) oferowanych Wileńskiemu Ogrodowi Botanicznemu do wymiany przez inne tego typu placówki (MOBUJ OB 26, OB 78; KÖHLER 1992: 100).

Ryc. 13. Etykieta S. B. Jundziłła.

Fig. 13. S. B. Jundziłł's label.

6. Rośliny z etykietami W. Bessera (Ryc. 11). Identyfikacji dokonałem na podstawie porównania charakteru pisma etykiet z zachowanymi rękopisami korespondencji badacza (np. BUW F.20–28).

7. Rośliny z etykietami S. B. Jundziłła (Ryc. 12, 13). Ich identyfikacji dokonałem również przez porównanie z rękopisami tego przyrodnika (np. BUW F. 2-K.C. 320: 91–94).

8. Pojedyncze arkusze, charakter pisma etykiet przypomina pismo J. Pabreża.

9. Okazy otrzymane od innych przyrodników, m.in. od Alexandra von Humboldta.

10. Fragmenty zielników studentów i absolwentów Uniwersytetu Wileńskiego. Zdołałem zidentyfikować następujące osoby: Joachim Bohusław (Bogusław), Jan Krynicki, Antoni Meltzer, Wiktor Ratayski, Marcin Stepiński.

11. Rośliny otrzymane od aptekarzy, botaników-amatorów i innych osób, których nazwiska ustaliłem jedynie w wyjątkowych przypadkach: Bobrowski [imię nieznane], Tomasz Brański (Briański), Adam Chreptowicz, Karol Kuchenbecker, Krystian Leynardt, Józef Strumiłło, Szyzkiewicz [imię nieznane].

HISTORIA ZIELNIKA

DZIEJE ZBIORU, STOPIEŃ ZBADANIA

Najwięcej informacji o historii danej kolekcji zawiera jej księga akcyjna lub katalog. Dotychczas nie odnalazłem takich dokumentów związanych z opracowanym zielnikiem, stąd jego historię zrekonstruowałem na podstawie danych zawartych w etykietach.

Zielnik ten prawdopodobnie został założony pomiędzy rokiem 1825 a 1832. Dolną granicę wyznaczyć można na podstawie datowania papieru użytego do sporządzenia zielnika, górną – jest rok zamknięcia Uniwersytetu. Na korzyść przyjętych dat przemawiają: fakty z życia J. Jundziłła – kierował wtedy katedrą botaniki najpierw w stopniu adiunkta, a od 1828 r. – profesora (MOWSZOWICZ 1987d: 239), zastosowana systematyka (układ Linneusza) – J. Jundziłł był ostatnim profesorem botaniki w Wilnie, który ją jeszcze stosował i wykładał (GRĘBECKA 1988: 145), oraz etykiety, których blisko połowa jest pisana ręką J. Jundziłła.

Jak powstał zielnik? Na podstawie etykiet można przypuszczać, że jego zawiązkiem były własne zbiory J. Jundziłła, zebrane podczas jego ekspedycji przez gubernię wileńską w 1821 r. Być może przygotowując się do prowadzenia wykładów z botaniki, uzupełnił je o brakujące gatunki, przede wszystkim roślin egzotycznych. W tym celu posłużył się zbiorami Gabinetu Historii Naturalnej, i tak trafiły tu fragmenty zielników jego poprzedników (m.in. J. G. Forstera i J. E. Gilberta), botaników i instytucji utrzymujących naukowy kontakt z Uniwersytetem Wileńskim (np. W. Bessera), rośliny otrzymane drogą wymiany z innymi ogrodami botanicznymi, studentów (np. A. Meltzera, J. Bohusława)⁷, oraz część zielnika roślin uprawianych w wileńskim Ogrodzie Botanicznym. J. Jundziłł kompletował w ten sposób swoją kolekcję aż do wyjazdu z Wilna. Być może chciał zapewnić sobie możliwość dalszej pracy, a powstanie listopadowe sprawiło, że liczył się z możliwością zamknięcia Uniwersytetu i zniszczenia jego zbiorów. Przypuszczenie

⁷ Dziś jeszcze w Bibliotece Uniwersytetu Wileńskiego, w dziale rękopisów przechowywany jest zielnik sporządzony w roku 1811 przez Jana Sobolewskiego, ucznia klasy IV Gimnazjum Mińskiego, obejmujący 47 roślin. Etykiety tego zbioru zawierają nazwy polskie, łacińskie i numery porządkowe, np. „Pełnik pospolity. *Troillus* [sic] *Europaeus*. Nr 17.” (BUW F.13–175). Jest tam również zielnik mchów pt.: „Plantae cryptogamiae in agro Vilmensi collectae. A. R.” liczący 29 okazów (BUW F.13–259).

to potwierdza etykieta okazu *Athanasia trifurcata* (Theca A) ze zbioru J. E. Giliberta, będąca fragmentem pisma z dnia 14 września 1830 roku. Wynika stąd, że zbiór ten (lub przynajmniej jego część) J. Jundziłł włączył do swego zielnika dopiero pod koniec 1830 r. lub nawet później.

Józef Jundziłł opuścił Wilno w drugiej połowie 1832 r. lub na początku 1833 r., po czym zamieszkał w majątku swego ojca – Ancuny (BIELIŃSKI 1903: 169; MOWSZOWICZ 1987d: 239). Biografowie botanika nie podają żadnych szczegółów na temat jego późniejszego życia poza ogólnymi informacjami, z których wynika, że zajmował się on gospodarstwem rolnym. Według dotychczasowych ustaleń w 1857 r. powrócił do Wilna, gdzie jednakże nie podjął na nowo pracy naukowej (ADAMOWICZ 1877; BIELIŃSKI 1903: 169; MOWSZOWICZ 1987d: 239).

W *Roczniku Zarządu Akademii Umiejętności* za rok 1883 znajduje się informacja, że „Maria Jundziłłowa⁸, przesała Akademii księgozbiór pozostały w rodzinie po botaniku Stanisławie Bonifacym Jundzille [sic]”. Część mniejsza przeznaczona miała być dla młodzieży uczącej się w seminarium botanicznym, jej wybór pozostawiono Józefowi Rostafińskiemu (1850–1928). Większa część, licząca przeszło 300 dzieł i „zielnik ks. Jundziłła złożony z 40 tomów” miała stać się własnością Akademii (TARNOWSKI 1884: 79). W roku następnym *Rocznik Zarządu AU* donosi, że „p. Jundziłłowa, córka Józefa Jundziłła, ofiarowała Akademii za pośrednictwem J. Rostafińskiego, część biblioteki słynnego botanika” (TARNOWSKI 1885: 82); o zielniku nie ma wzmianki, ale należy przypuszczać, że również został przekazany. W tym miejscu warto zaznaczyć, że Maria Jundziłł wzięła udział w ankiecie J. Rostafińskiego z 1883 r. (KÖHLER 1986, 1993) przesyłając swój list między 5 a 24 maja 1884 roku⁹. Być może wtedy nawiązany został kontakt, który w krótkim czasie zaowocował przekazaniem zielnika i bogatego księgozbioru Jundziłła [Józefa, a nie Stanisława Bonifacego] Akademii Umiejętności w Krakowie. Większość tego zbioru znajduje się obecnie w Bibliotece Oddziału Krakowskiego Polskiej Akademii Nauk (REDEROWA, JABŁOŃSKI 1957: 18), część – w Bibliotece Instytutów Botaniki Uniwersytetu Jagiellońskiego i Polskiej Akademii Nauk, natomiast zielnik – w Herbarium Instytutu Botaniki im. W. Szafera Polskiej Akademii Nauk w Krakowie.

⁸ Maria Jundziłł była córką Józefa Jundziłła, urodzona 27 sierpnia 1840 r. zmarła 11 marca 1921 r. [daty według treści jej nagrobka]; pochowana jest obok swego ojca na cmentarzu Bernardyńskim w Wilnie.

⁹ List nie zachował się. Daty ustaliłem na podstawie spisu korespondencji uczestników ankiety J. Rostafińskiego (MOBUJ B74).

Nie cała kolekcja roślin J. Jundziłła trafiła do Krakowa (brak tomu XXXI). Niewielka część znalazła się w Uniwersytecie Stefana Batorego w Wilnie¹⁰, przekazana tam przez ks. Franciszka Wołodźkę (MOWSZOWICZ 1957: 15)¹¹.

Zielnik dotychczas nie był w całości analizowany, jednakże nosi ślady wcześniejszych prób opracowania. Fascykuły A, B, C, D, E oraz tom I posiadają spisy znajdujących się w nich okazów. Wykonano je prawdopodobnie po przekazaniu zielnika do Krakowa. Wolumin XVII ma cztery zakładki pisane długopisem: „*Scleranth. perennis*”, „*Banisteria*”, „*Gypsophila fastigiata*” i „*Dianthus*”. Nie zidentyfikowałem osób, które je pisały; natomiast okazy, które się znajdowały w tych miejscach włącznie, być może, do głównego zbioru Zielnika Instytutu Botaniki Polskiej Akademii Nauk. W tomie XV okaz *Lythrum portula* ma drukowaną etykietę z napisem „Karty z zielnika B. Jundziłła”, która mogłaby świadczyć, że część tej kolekcji była prezentowana podczas Międzynarodowego Kongresu Historii Nauki w Krakowie, w 1967 roku.

Po przekazaniu zielnika Akademii Umiejętności w Krakowie zainteresował się nim Marian Raciborski (1863–1917). Nie opracował go wprawdzie w całości, a jedynie wykorzystał zawarte w nim dane florystyczne w trzech pracach (RACIBORSKI 1888a, b, c); nie dołączył niestety swoich etykiet do oznaczonych i cytowanych okazów roślin wyższych. Na te publikowane dane powołuje się później Jakub MOWSZOWICZ (1901–1983) w swoim *Conspectus florum vilnensis*, cz. II (1958), gdzie kilkakrotnie zaznacza – „Jundziłł in Raciborski”. M. Raciborski przeglądał również grzyby pasożytnicze. W kilku kopertach zachowały się nawet jego etykiety.

W czasie I wojny światowej Antoni Wróblewski (1881–1944) oznaczył grzyby pasożytnicze i w 1915 r. przełożył je do 58 nowych kopert (patrz s. 20), jednakże oryginalnych pierwotnie musiało być znacznie więcej, ponieważ obecnie zawierają po kilka etykiet z czasów J. Jundziłła. A. Wróblewski skomasował materiał o udokumentowanym pochodzeniu, resztę – bez stanowisk – prawdopodobnie wyrzucił.

Po I wojnie światowej część zielnika przeglądał Bolesław Hryniewiecki (1875–1963). W swej pracy *Zarys flory Litwy* przypisał go jednak-

¹⁰ W listopadzie 1992 r. byłem w Wilnie i poszukiwałem w Zielniku Uniwersytetu Wileńskiego części herbarium J. Jundziłła, którą tam przekazano. Niestety bezskutecznie.

¹¹ Był on nauczycielem w II Ginazjum w Wilnie (BLAN F.43–24875). W Bibliotece Litewskiej Akademii Nauk są trzy listy J. Jundziłła do F. Wołodźki związane prawdopodobnie z przesłaniem mu tego tomu, może w charakterze pamiątki? (BLAN F.273–1131). Listy te nie są datowane, stąd nie można potwierdzić tego przypuszczenia.

ze S. B. Jundziłłowi (HRYNIEWIECKI 1933: 157), oraz podał tam nieliczne dane florystyczne uzyskane zaledwie z kilku fascykułów (HRYNIEWIECKI 1933: 167–257).

Witold Sławiński (1888–1962) w biografii S. B. Jundziłła podaje błędnie – jakoby „nieduży zielnik tego botanika znajdował się w zbiorach Komisji Fizjograficznej Polskiej Akademii Umiejętności w Krakowie” (SŁAWIŃSKI 1947: 187), z tekstu nie wynika nawet, czy zbiór ten przegładał.

J. Mowszowicz pisząc o florze okolic Wilna i historii jej zbadania podaje, że „zielniki J. Jundziłła znajdują się w Krakowie, mała część herbarium została ofiarowana Zakładowi Botaniki Ogólnej Uniwersytetu Stefana Batorego przez ks. prałata Franciszka Wołodźkę” (MOWSZOWICZ 1957: 15). Sam nie zapoznał się z tym zielnikiem, podaje z niego wprawdzie kilka stanowisk (np. MOWSZOWICZ 1958: 117), ale, jak już wspomniałem wcześniej, cytuje je za RACIBORSKIM (1888a, b, c). W późniejszych czasach niektórzy autorzy odnotowują istnienie tego zielnika, ale błędnie przypisują go S. B. Jundziłłowi (np. GREBECKA 1988: 121; PIEKIELKO 1981: 7; STAFLEU, COWAN 1979: 469), inni natomiast wogóle nawet o nim nie wspominają (m.in. CIECHANOWICZ 1991; KOSIEK 1964; MOWSZOWICZ 1987d).

AUTORSTWO ZBIORU

Interesującym zagadnieniem jest autorstwo zielnika. W poprzednim rozdziale zacytowałem błędną hipotezę na ten temat. Jej źródłem była Maria Jundziłł, która przekazując kolekcję swego ojca przypisała ją Stanisławowi Bonifacemu Jundziłłowi. Chciała być może przez to podnieść w oczach botaników krakowskich wartość darowizny. Pomimo to, jako autora herbarium należy wskazać Józefa Jundziłła. Przemawiają za tym następujące fakty:

1. Etykiety w znacznej części pisane są ręką Józefa Jundziłła, na listach do niego i na brudnopisach jego odpowiedzi na nie.

2. Układ zielnika – Józef Jundziłł był ostatnim profesorem botaniki w Uniwersytecie Wileńskim, który używał jeszcze systemu Linneusza (GREBECKA 1988).

3. Są tu rośliny zebrane podczas wyprawy fizjograficznej po gubernii wileńskiej odbytej w 1821 r. przez J. Jundziłła, z jego etykietami, ale nie opublikowane w jego raportach (JUNDZIŁŁ 1821, 1822c).

W dalszej części pracy herbarium to będzie nazywane zielnikiem Józefa Jundziłła, zgodnie z powyższymi dowodami.

ZNACZENIE ZIELNIKA W DZIAŁALNOŚCI JÓZEFA JUNDZIŁŁA

W ciągu pierwszych kilku lat, od swego powstania aż do zamknięcia Uniwersytetu Wileńskiego, zielnik ten był przede wszystkim zbiorem dydaktycznym. Służył prawdopodobnie J. Jundziłłowi do ilustrowania wykładów z botaniki. Świadczyć o tym może skład florystyczny – są tu przedstawiciele gatunków roślin rosnących na wszystkich kontynentach i we wszystkich strefach klimatycznych. Na pierwotnie dydaktyczną rolę wskazywać również może brak na etykietach w większości przypadków jakichkolwiek informacji – poza łacińskimi nazwami gatunków, oraz fakt, że wiele gatunków reprezentowanych jest tylko przez jeden okaz.

Po opuszczeniu Wilna i przeniesieniu się na wieś J. Jundziłł nie przestał interesować się botaniką. Zielnik swój, który zabrał ze sobą, wzbogacał przez następne 40 lat o okazy zbierane wokół miejscowości, gdzie aktualnie przebywał; część arkuszy otrzymał prawdopodobnie z wymiany z botanikami-amatorami. Z zachowanych materiałów (m.in. HRYNIEWIECKI 1933) wynika, że J. JUNDZIŁŁ pracował wtedy nad uzupełnieniem swego *Opisania roślin...* (1830) lub jego następnym wydaniem. Śladem tej pracy jest egzemplarz jego flory (JUNDZIŁŁ 1830) oraz flory S. B. JUNDZIŁŁA (1811) z uzupełnieniami kluczy i opisów gatunków w postaci odręcznych notatek J. Jundziłła na marginesach i wklejonych stronach¹². Zielnik zaczął pełnić wtedy rolę kolekcji dokumentującej florę litewską. Etykiety roślin zebranych w tym czasie zawierają, oprócz łacińskiej nazwy gatunku, również miejsce zbioru i datę, niekiedy nawet lokalną nazwę ludową. Zamierzenia swego Jundziłł (Ryc. 14) nie doprowadził do końca. Stąd duże znaczenie tego zielnika, jako ważnej części botanicznego warsztatu pracy swego autora. Rośliny wtedy zebrane są często pierwszymi notowaniami danych gatunków z konkretnych stanowisk.

ZBIORY INNYCH PRZYRODNIKÓW I INSTYTUCJI

Zielnik Józefa Jundziłła jest swoistym dokumentem działalności wileńskiego ośrodka botanicznego dzięki temu, że duża jego część pochodzi ze zbiorów dawnego Gabinetu Historii Naturalnej Uniwersytetu Wileńskiego (Ryc. 15). Znajdują się w nim fragmenty herbariów profesorów historii naturalnej i botaniki Wszechnicy Wileńskiej, przyrodni-

¹² Egzemplarze te znajdują się w Bibliotece Instytutów Botaniki UJ i PAN w Krakowie, sygnatury: Polonica 112, Polonica 113 i Polonica 118.

Józef Jundziłł.

(3704)

Ryc. 14. Józef Jundziłł (1794–1877) (ADAMOWICZ 1877: 373).

Fig. 14. Józef Jundziłł (1794–1877) (ADAMOWICZ 1877: 373).

Ryc. 15. Dawna Katedra i Gabinet Historii Naturalnej Uniwersytetu Wileńskiego. Rycina piórkciem, Małgorzata Köhler, 1995.

Fig. 15. Former Natural History Department and Collections of Vilna University. Drawing in Indian ink by Małgorzata Köhler, 1995.

ków utrzymujących naukowy kontakt z tym ośrodkiem, nauczycieli i zbieraczy-amatorów. Poniżej przedstawiam krótką charakterystykę ważniejszych kolekcji.

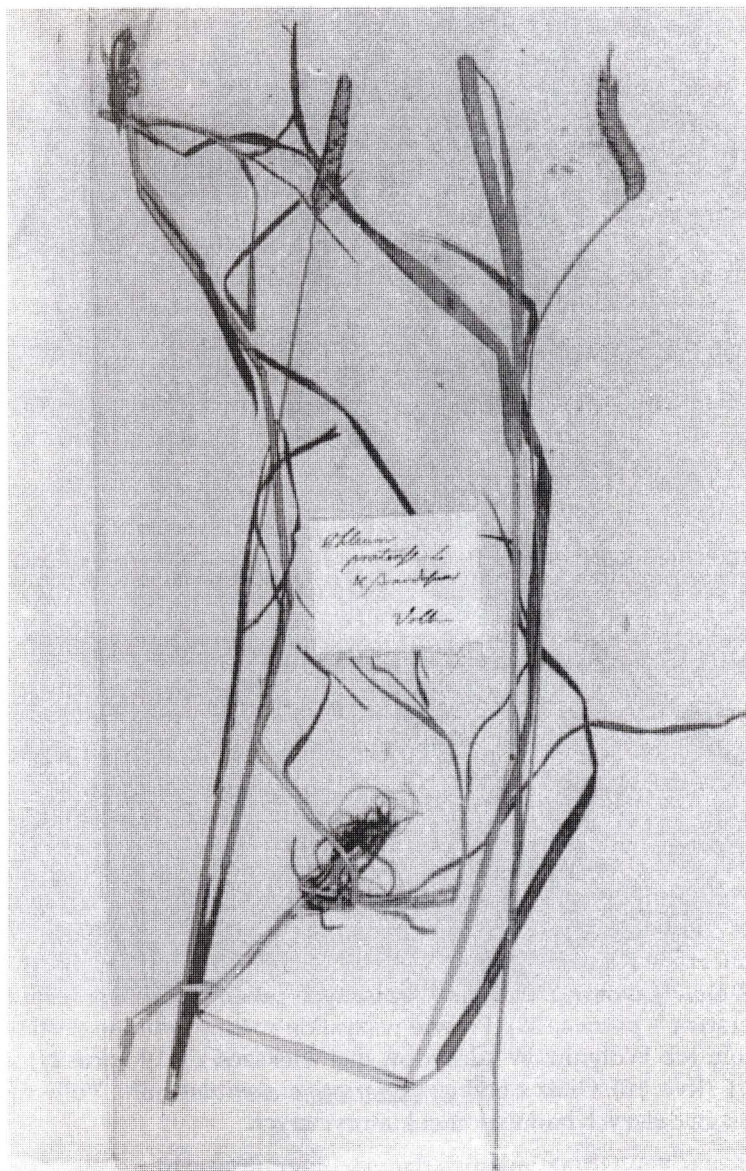
Przyrodnicy

Willibald BESSER (1784–1842). Profesor botaniki i zoologii w Liceum Krzemienieckim, a po jego zamknięciu – w Uniwersytecie św. Włodzimierza w Kijowie (MOWSZOWICZ 1987a: 69–70).

Zielnik zawiera 130 arkuszy opisanych przez W. Bessera (ustalenie autorstwa – patrz s. 26). Prawie wszystkie rośliny zebrane zostały na Podolu lub Wołyniu. W zdecydowanej większości (119 arkuszy) są to trawy (Ryc. 16). Okaz z etykietą „*Agrostis stolonizans* mihi. Volhyn[ia]” wymaga dalszych badań nomenklatorycznych.

BOBROWSKI [brak imienia i danych biograficznych].
1 okaz – bez stanowiska.

Joachim BOHUSŁAW (około 1801-?). Student farmacji. W latach 1829–1830 zbierał rośliny w okolicach Nurca na Podlasiu (GRĘBECKA

Ryc. 16. Okaz *Phleum pratense* z etykietą W. Bessera. Fot. A. Mróz

Fig. 16. Specimen of *Phleum pratense* with W. Besser's label. Phot. by A. Mróz

1988: 165). Trudniejsze okazy przysyłał do oznaczenia (BLAN F.7–253) Janowi Fryderykowi Wolfgangowi (1775–1859), profesorowi Uniwersytetu Wileńskiego (KOWALSKA i in. 1987: 585).

W zielniku jest 7 okazów z okolic Brześcia, Wysokiego Litewskiego i Wilna z etykietami J. Jundziłła, który jego nazwisko pisał w formie „Bogusław”.

Tomasz BRAŃSKI [Briański] (?-?). Aptekarz w Jurborgu (ANONIM 1821: 446). Brak danych biograficznych. Przysyłał rośliny Wydziałowi Farmaceutycznemu.

W zielniku znajdują się 3 okazy *Rubus chamaemorus* L., które mogły być przysłane przez niego z Jurborga. O przesyłce tej wspomina jedna z notatek zamieszczona w *Pamiętniku Farmaceutycznym Wileńskim* (ANONIM 1821: 446).

hr. Adam CHREPTOWICZ (1768–1846). Filantrop i mecenas, wizytator szkół z ramienia Uniwersytetu Wileńskiego, członek komisji sędowo-educacyjnej. W swym majątku Szczorse miał bibliotekę liczącą około 15 000 woluminów, dokąd chętnie zapraszał profesorów i początkujących badaczy (IWASZKIEWICZ 1937: 440). Przysyłał rośliny do wileńskiego Ogrodu Botanicznego.

W zielniku jest 45 okazów pochodzących ze Szczors, część z nich (17 arkuszy) może pochodzić z daru A. Chreptowicza – ich etykiety pisane są niezidentyfikowanym charakterem pisma, część zebrał chyba sam J. Jundziłł, który odwiedził być może tę miejscowość.

Johann Georg FORSTER (1754–1794). Podróżnik i badacz flor tropikalnych, głównie Australii i Polinezji. W latach 1784–1787 był profesorem historii naturalnej w Uniwersytecie Wileńskim (FEDOROWICZ 1987: 164).

W zielniku J. Jundziłła jest 51 arkuszy, których etykiety pisane ręką tego botanika, poza łacińską nazwą gatunku, zawierają jedynie adnotacje: „F”, „Forst”, Forster”, „Her. Forst.” oraz „H. Forster” (Ryc. 10). Grupę tę interpretuję jako okazy pochodzące ze zbiorów J. G. Forstera, na co wskazywałaby zarówno treść etykiet, jak i rośliny należące do gatunków występujących w większości w Afryce południowej. Przynajmniej niektóre zebrane zostały podczas II wyprawy J. Cooka, w której uczestniczył J. G. Forster wraz ze swym ojcem. Wyprawa dwukrotnie odwiedziła Kapsztad: po raz pierwszy w 1772 r. (w dniach od 29 października do 22 listopada) ([COOK] 1954: 116), oraz w drodze powrotnej w 1775 r. (od połowy marca do końca kwietnia) (SKROK 1990: 203). W swych wspomnieniach z tej podróży Forster pisze: „tego dnia [t.j. 30. 10. 1772 r.] i my rozpoczęliśmy botaniczne wyprawy poza miasto. [...] Codziennie przynosiliśmy [...] obfity zbiór roślin [...]. [...] Dom jego [p. Kerste] stanowił w ciągu kilku dni bazę naszych botanicznych wędrówek, których obfity plon napełniał nas poważną obawą, że pomimo wszelkich wysiłków sami nie będziemy w stanie zebrać, opisać, narysować i zabezpieczyć tak wielkiej liczby okazów [...]”. ([FORSTER] 1977: 40, 43–44). Zbiory mogły być również uzupełnione w drodze powrotnej. Okazy te są tym cenniejsze, że być może są jedynym

zachowanym do dziś fragmentem południowoafrykańskiej kolekcji Forsterów¹³ (KÖHLER 1994a: 590–591).

Ze względu na duże znaczenie historyczne tej kolekcji, poniżej podaję w porządku alfabetycznym spis okazów zaliczonych do tej grupy, oraz numery tomów, w których poszczególne arkusze się znajdują (Tabela 2). Okazy te wymagają dalszych badań.

Tabela 2. Spis okazów J. G. Forstera w zielniku J. Jundziłła^a.

Table 2. List of J. G. Forster's specimens in the herbarium of J. Jundziłł^b.

<i>Aspalathus chaenopodium</i> F – XXVIII	<i>Passerina uniflora</i> Her. Fors. – XVI
<i>Aspalathus ericifolia</i> F – XXVIII	<i>Phyllica plumosa</i> Forst. – B
<i>Aspalathus spicata</i> F – XXVIII	<i>Polygala stipulana</i> H. Forster –
<i>Aspalathus splaerica</i> F – XXVIII	XXVIII
<i>Barbonia angustifolia</i> F – XXVIII	<i>Polygala stipulacea</i> F – XXVIII
<i>Barboniadata</i> [nieczytelne] F – XXVIII	<i>Protea bracteata</i> Forst. – VIII
<i>Brunia axillaris</i> Forst. – XI	<i>Protea colinifolia</i> Forst. – VIII
<i>Brunia radiata</i> Forst. – XI	<i>Protea conifera</i> Forster – VIII
<i>Brunia villos...</i> [nieczytelne] Forst. – XI	<i>Protea hypophyllocos</i> Forst. – VIII
<i>Cassine lanceolata</i> Forst. – B	<i>Protea laevisana</i> Forster – VIII
<i>Cissus antarctica</i> Forster [? lub Fonberg] – VIII	<i>Protea lepidocarpodendron</i> Forst. –
<i>Cunonia capensis</i> Forster – XVII	VIII
<i>Diosma cara...</i> [nieczytelne] Forst. – XI	<i>Protea procumbens</i> Forst. – VIII
<i>Diosma imbricata</i> Forst. – XI	<i>Protea repens</i> Forst. – VIII
<i>Diosma pumilla</i> Forst. – XI	<i>Protea tenuifolia</i> Forst. – VIII
<i>Diosma rubra</i> Forst. – XI	<i>Protea</i> sp. Forst. – VIII
<i>Erica baccans</i> Her. Forst. – XVI	<i>Psoralea aphylla</i> F – XXVIII
<i>Erica calycina</i> Her. Forst. – XVI	<i>Rhus salicifolium</i> Forst. – XIV
<i>Erica empetrifolia</i> Her. Forst. – XVI	<i>Roella ciliata</i> Forst. – X
<i>Erica fascicularis</i> H. Forst. – XVI	<i>Royenia glabra</i> Forst. – XVII
<i>Erica imbricata</i> Her. Forst. – XVI	<i>Sophora biflora</i> H. G. Forster – XVII
<i>Erica pinaster</i> Her. Forst. – XVI	<i>Sophora capensis</i> Forster – XVII
<i>Erica pubescens</i> Her. Forst. – XVI	<i>Sophora latea</i> Forster – XVII
<i>Erica Spaxe.....nia</i> [nieczytelne] Forst. – XVI	<i>Spartium sepiarium</i> F – XXVIII
<i>Erica spumosa</i> Her. Forst. – XVI	<i>Thesium funale</i> Forst. – B
<i>Gnidia imbricata</i> Her. Forst. – XVI	<i>Thesium longata</i> Forst. – B
<i>Liparia sericea</i> F – XXIX	

^aOznaczenia nie zostały zweryfikowane, zachowałem oryginalną pisownię z etykiet. Skróty po nazwach gatunków oznaczają, jak przypuszczam, pochodzenie ze zbioru Forsterów, a nie nazwisko autora nazwy gatunku.

^bThe specimens were not redetermined. The original spelling used in the labels has been preserved. The abbreviations after the Latin names indicate, I presume, the provenience of those specimens from J. G. Forster collection.

¹³ Merrill w swej pracy o botanicznym aspekcie wypraw Cooka szczegółowo omawia zielniki, nie wspomina jednakże nic o okazach zebranych w Afryce (MERRILL 1954). Inni autorzy (np. KARAWAEV 1961, MITROFANOVA 1959) nie podają również żadnych informacji o afrykańskich zbiorach Forsterów. W celu stwierdzenia, czy przetrwały gdzieś jeszcze herbaria tych przyrodników pochodzące z Afryki, nawiązałem korespondencję z zielnikami

Jean Emmanuel GILIBERT (1741–1814). Francuz wykształcony w Montpellier, gdzie uzyskał doktorat medycyny w 1763 r. Przed przyjazdem do Wilna był profesorem botaniki w College de Médecine w Lyonie, oraz w latach 1776–1781 – w Królewskiej Szkole Lekarskiej w Grodnie. W Wilnie wykładał historię naturalną od 1781 do 1783 r. (MOWSZOWICZ 1987c: 180–181).

W omawianym herbarium znajduje się 29 arkuszy, których etykiety zawierają adnotacje dopisane ręką J. Jundziłła¹⁴: „Gb”, „Gil.”, „H. Gb.”, „H. Gil.”, „H. Gili.”, „Her. Gil.” (Ryc. 10). Wskazywałyby one, że okazy te pochodzą ze zbiorów J. E. Giliberta. Grupa ta nie jest jednorodna i zawiera gatunki pochodzące z różnych kontynentów i stref klimatycznych. Okazy te są jedyną częścią zielnika J. E. Giliberta znajdującą się obecnie na terenie Polski¹⁵ (KÖHLER 1994a: 591).

Alexander von HUMBOLDT (1769–1859). Pionier geografii roślin, podróżnik i badacz przyrody różnych kontynentów (JAHN i in. 1982: 683–684).

W zielniku J. Jundziłła jest jeden okaz bez stanowiska, przypisałem go temu badaczowi na podstawie treści etykiety: „*Sisyrynchium iridifolium* Humboldt”¹⁶.

Stanisław Bonifacy JUNDZIŁŁ (1761–1847). Profesor botaniki w Uniwersytecie Wileńskim oraz dyrektor Ogrodu Botanicznego (SŁAWIŃSKI 1947, 1964).

Kilkadziesiąt arkuszy zawiera etykiety, których pismo wskazuje, że mogły być pisane ręką S. B. Jundziłła (Ryc. 17). Poza łacińską nazwą gatunku nie zawierają żadnych innych informacji (problem identyfikacji – patrz s. 26). Są to pospolite gatunki występujące w środkowej Europie.

w Londynie i Uppsali, gdzie znajdują się największe zbiory Forsterów (STAFLEU, COWAN 1976: 857). Z korespondencji tej oraz z informacji uzyskanych od badaczy kolekcji Forsterów (m.in. od F. Raymonda Fosberga) wynika, że zielnik J. Jundziłła jest dotychczas jedynym znanym miejscem, gdzie znajduje się niewielka część afrykańskich zbiorów tych przyrodników.

¹⁴ Część etykiet jest w całości pisana przez J. Jundziłła. Autora pozostałych nie udało się zidentyfikować. Porównanie charakteru pisma z publikowanymi fragmentami rękopisów J. E. Giliberta (BURDET 1974) wykluczyło jego autorstwo.

¹⁵ Poza Polską zbiory J. E. Giliberta znajdują się jeszcze w Kijowie i Paryżu; część zbiorów przechowywana w Lyonie uległa zniszczeniu po śmierci jego syna – Stanisława (MAGNIN 1906–1910: 28).

¹⁶ Gatunek *Sisyrynchium iridifolium* został opisany przez A. Humboldta, A. Bonplanda i C. S. Kuntha. Okaz w zielniku J. Jundziłła mógłby być częścią materiału typowego, brak jednakże dodatkowych informacji na jego temat.

Ryc. 17. Okaz *Ruta graveolens* z etykietą S. B. Jundziłła. Fot. A. Mróz

Fig. 17. Specimen of *Ruta graveolens* with S. B. Jundziłł's label. Phot. by A. Mróz.

Jan KRYNICKI (1797–1838). Zoolog. Towarzyszył J. Jundziłłowi w wyprawie fizjograficznej po gubernii wileńskiej w 1821 roku. (ZIELIŃSKA 1987: 303).

Z jego zbiorów pochodzi tylko jeden okaz: oprócz nazwy gatunku i nazwiska zbieracza – brak innych informacji.

Karol KUCHENBECKER (1792-?). Aptekarz. W latach 1820–1827 korespondował z J. F. Wolfgangiem, któremu przysyłał rośliny zbierane wokół Mińska (BLAN F.9–154–155, GREBECKA 1988: 165). W 1821 r. ofiarował Wydziałowi Farmaceutycznemu Uniwersytetu Wileńskiego swoje herbarium zebrane rok wcześniej (ANONIM 1821: 446–447).

W zielniku J. Jundziłła zidentyfikowałem 14 arkuszy roślin zebranych przez K. Kuchenbeckera.

Krystian LEYNARDT (?-?). Aptekarz. Zbierał rośliny wokół Mińska (GREBECKA 1988: 165). W 1821 r. przekazał J. F. Wolfgangowi spis roślin swojego zielnika składającego się z 475 okazów (BLAN F.9–1596). W ślad za tym rejestrem musiał z całą pewnością przesłać i samo herbarium, ponieważ w zbiorze J. Jundziłła zidentyfikowałem 8 okazów wymienionych w owym rejestrze.

Czterdziestu trzech arkuszy roślin zebranych w Mińsku nie można było przypisać z całą pewnością jednemu z dwóch wyżej wymienionych zbieraczy, stąd w spisie arkuszy zawartym w rozdziale „Rośliny o udokumentowanym pochodzeniu” przy takich okazach podawałem nazwiska obu farmaceutów.

Antoni MELTZER (ok. 1801-?). Student medycyny, współpracował z J. F. Wolfgangiem (BUW F.2-K.C. 80: 116, poz. 521, GREBECKA 1988: 165–166).

W zielniku jest 5 arkuszy roślin pochodzących z okolic Rybiszek, gdzie zbierał A. Meltzer. Spośród nich tylko jedna etykieta okazu zebranego 14. maja 1821 r. zawiera nazwisko zbieracza.

Jerzy PABREŻ (1771–1849). Zakonnik w klasztorze Bernardynów w Kretyndze. Zbierał rośliny w zachodniej Litwie, utrzymywał naukowy kontakt z S. B. Jundziłłem i J. F. Wolfgangiem (DAGYS 1972). Z tym ostatnim wymieniał zielniki i konsultował poprawność swych oznaczeń (BLAN F.7–309, BUW F.20–29).

W kolekcji J. Jundziłła jest kilka arkuszy, których etykiety pisane są pismem przypominającym charakter pisma J. Pabrzeża¹⁷.

¹⁷ J. Pabreż w liście do J. F. Wolfganga (Kretynka, 14. 12. 1824 r.) wspomina o swych okazach roślin, które znajdują się w „magazynie WJP. Józefa Jundziłła Pomocnika Profesora Botaniki” (BUW F.20–29).

Wiktor RATAYSKI (1803–1845). Student medycyny (BUW F.2-K.C. 82: 26; LPAH F. 721, op. 1, nr 308: 84), a po ukończeniu studiów – lekarz, członek Towarzystwa Demokratycznego Polskiego (TYROWICZ 1964: 566).

W zielniku jest 19 arkuszy, których etykiety zawierają nazwisko „Ratayski”. Brak niestety innych informacji. Rośliny są przedstawicielami taksonów pospolicie występujących na ziemiach polskich.

Marcin STĘPIŃSKI (?-?). Student medycyny (BUW F.2-K.C. 81: 30; LPAH F. 721, op. 1, nr 308: 86), w 1830 r. otrzymał stopień lekarza I klasy (BUW F.2-K.C. 110: 56; BUW F.2-K.C. 111: 126, 128b; BUW F.2-K.C. 118: 212). Brak innych danych biograficznych.

W zielniku jest 25 okazów roślin opatrzonych etykietami, na których J. Jundziłł napisał jego nazwisko: 5 z nich jest bez stanowisk, pozostałe były zebrane w Bułgarii (16 arkuszy), Bułgarii i Mołdawii (1), Rumelii (2) i Turcji (1). Nie zdołałem znaleźć informacji o jego podróży na Bałkany.

Józef STRUMIŁŁO (1774–1847). Ogrodnik i botanik. W Wilnie założył zakład ogrodniczy, znany jako „Ogrody Strumiłły” (MOWSZOWICZ 1987e: 511).

W zielniku są 2 okazy opisane – „Strumił[ł]o 1826” i „Ogród Strumił[ł]y”.

SZYSZKIEWICZ. Etykieta niewyraźna, nazwisko można odczytać również jako „Szynkiewicz” lub „Szymkiewicz”; brak imienia. Być może był to Antoni Szyszkiewicz lub Żyszkiewicz (ok. 1805-?), student Uniwersytetu Wileńskiego w latach 1821/1822–1827 (BUW F.2-K.C. 80: 300).

Jedna koperta z mchem *Splachnum ampullaceum* zebrany w Zakrecie w 1827 r.

Niezidentyfikowany autor. Zielnik z lat 1819–1820. Okazy przyklejone są klejem do arkuszy papieru, etykiet brak, nazwy roślin w języku łacińskim, niemieckim i polskim (w jednym przypadku również – litewskim) napisano bezpośrednio na papierze. Są to pospolite rośliny Europy środkowej.

Instytucje

Gorenki – prywatny ogród botaniczny ks. A. K. Razumowskiego pod Moskwą, jego dyrektorem w latach 1806–1822 był Friedrich Ernst Ludvig von Fischer (1782–1854)¹⁸.

¹⁸ Informacja uzyskana od prof. V. N. Tikhomirova z Ogródu Botanicznego w Moskwie, 30. 09. 1990 r.

W zielniku jest 399 arkuszy pochodzących z tego ogrodu, w tym 27 ma etykiety pisane ręką M. Bogatki, który w latach 1810–1813 był pomocnikiem S. B. Jundziłła w Gabinetcie Historii Naturalnej i w Ogrodzie Botanicznym w Wilnie (MOWSZOWICZ 1987b: 79). Na kilku z nich J. Jundziłł dopisał skrót „HG” („Hortus Gorenciensis”), co pozwoliło zidentyfikować pozostałe 372 okazy, mające niestety późniejsze etykiety, które oprócz nazwy gatunku i skrótu „HG” nie zawierają innych informacji.

Zielnik obejmuje ponadto 181 okazów pochodzących z 27 innych ogrodów botanicznych. Część z nich posiada oryginalne etykiety. Gatunki reprezentują regiony klimatyczne całego świata. Tabela 3 zawiera spis ogrodów wraz z liczbą zachowanych arkuszy.

W zielniku znajduje się też 101 arkuszy, których proveniencji nie zdołałem zidentyfikować. 18 z nich ma adnotację „H”, niektóre z nich noszą daty 1830 i 1831, 43 – adnotację „HV”, część jest z roku 1831 – być może okazy obu tych grup pochodzą również z wileńskiego Ogrodu Botanicznego? Ponadto 9 arkuszy jest z adnotacją „G”, 30 – „HP” (może z Paryża?) i 1 – „HL”.

FUNKCJONOWANIE ZIELNIKA W HISTORII NAUKI

Na przestrzeni lat zmieniało się znaczenie zielnika J. Jundziłła w botanice. Od chwili jego powstania do zamknięcia Uniwersytetu Wileńskiego pełnił funkcję pomocy dydaktycznej. W następnym okresie – aż do śmierci J. Jundziłła – wartość naukowa tego zbioru wzrastała poprzez wzbogacanie go okazami o udokumentowanym pochodzeniu. Jego znaczenie natomiast było niewielkie, ponieważ praca nad nową florą Litwy przygotowywana na jego podstawie nie została niestety doprowadzona do końca. Znaczenie tego zbioru wzrosło w następnym okresie – od połowy lat 80-tych XIX wieku do 1939 roku – gdy kilku botaników wykorzystało, niestety w bardzo niewielkim stopniu, dane florystyczne w nim zawarte. Po II wojnie światowej nikt już prawdopodobnie nie używał zielnika Jundziłła jako źródła informacji florystycznych.

Wartość tego zielnika dla historii botaniki jest pierwszorzędna, na co składa się kilka czynników:

1. Jest to jedyny dydaktyczny zielnik profesora Uniwersytetu Wileńskiego zachowany na terenie Polski.

2. Jest dokumentacją działalności naukowo-dydaktycznej ośrodka wileńskiego, zawiera bowiem fragmenty zielników tamtejszych profesorów, studentów oraz osób i instytucji utrzymujących naukowy kontakt z Uniwersytetem Wileńskim.

Tabela 3. Miejscowości, z których ogrodów botanicznych stwierdzono rośliny w zielniku J. Jundziłła. G – grzyby, M – mchy, N – rośliny naczyniowe, P – porosty, W – wątrobowce.

Table 3. Botanic gardens which specimens of plants are in the herbarium of J. Jundziłł. G – fungi, M – mosses, N – vascular plants, P – lichens, W – liverworts.

Miejscowość Place	Liczba arkuszy Number of sheets
Avignon	3(N)
Berlin	2(N)
Cassel	1(M)
Charków (Kharkov)	14(N)
Dorpat	4(N)
Drezno (Dresden)	17(N)
Fontainebleau	1(N)
Fryburg (Freiberg)	7(G 3, N 1, P 3)
Getynga (Göttingen)	23(M 7, N 12, P 3, W 1)
Gorenki	399(N)
Hanower (Hanover)	1(N)
Halle	31(N 29, P 2)
Haarlem	2(N)
Kew	4(N)
Kraków (Cracow)	2(N)
Królewiec (Königsberg)	11(N)
Kusso [miejscowość niezidentyfikowana, unidentified place]	1(N)
Lejda (Leyden)	1(N)
Lipsk (Leipzig)	1(N)
Londyn (London)	6(N)
Montmorency	2(N 1, W 1)
Montpellier	1(N)
Paryż (Paris)	16(N)
Pawłowski (Pavlovsk)	2(N)
Petersburg (St. Petersburg)	3(N)
Podborze ^a	2(N)
Ryga (Riga)	1(N)
Wilno ^b (Vilna)	23(N)

^aW zielniku jest znacznie więcej arkuszy z Podborza, ale etykiety dwóch z nich (oraz gatunki, do których należą te okazy) wskazują, że rośliny nie pochodzą z naturalnego stanowiska: „*Phlox suaveolens* Ait. corymbis sparsis. H. Podborze” i „*Phlox maculata*. H. Podborze”. Prawdopodobnie był to prywatny ogród, którego właściciel wymieniał rośliny z J. Jundziłłem.

The herbarium contains many more specimens from Podborze, but the labels of two of them indicate that the plants were not collected from natural localities: '*Phlox suaveolens*

Ait. corymbis sparsis. H. Podborze' and 'Phlox maculata H. Podborze'. Probably, they come from a private garden whose owner exchanged plants with J. Jundziłł.

^b Wskazują na to adnotacje J. Jundziłła na etykietach „Hort. Vil.”, „Hort. Bot. Wiln. [sic]”, „ex Horto”, „Ogród Botaniczny” itp.

The labels contain annotations by J. Jundziłł: 'Hort. Vil.', 'Hort. Bot Wiln. [sic].', 'ex Horto', 'Ogród Botaniczny' etc.

3. Jest ogniwem pośrednim w rozwoju formy zielników: pomiędzy XVIII-wiecznymi – oprawnymi *in folio* (ARBER 1953: 138–143), a nowoczesnymi, w których rośliny najczęściej przyklejane są na arkusze papieru, a te wiązane w fascykuły. W tym zielniku – fascykuły są w pudłach mających formę ksiąg.

4. Jest jednym z nielicznych zielników w Polsce ułożonych według systemu Linneusza,

5. Jest praktycznym przykładem użycia nomenklatury linneuszowskiej.

6. Jest dokumentem recepcji nowszych dzieł z systematyki roślin (np. WILLDENOW 1797–1825).

7. Jest cennym źródłem do biografii J. Jundziłła ponieważ dane o jego działalności po opuszczeniu Wilna były dotychczas całkowicie nieznanne: kalendarium zbioru w części po roku 1832 jest równocześnie itinerarium badań terenowych tego botanika. W dwóch przypadkach informacje z etykiet wskazują na miejsca dłuższego, może nawet jego paroletniego pobytu w Bójkach i Teodoryszkach (por. s. 17 i 19).

KALENDARIUM ZBIORU

Dane zawarte w etykietach posłużyły do ułożenia kalendarium zbioru.

Okazy zebrane przez J. G. Forstera i jego ojca w Afryce południowej datowałem posługując się wydanymi pamiętnikami syna ([FORSTER] 1977), okazy W. Bessera zebrane na wybrzeżu Morza Czarnego – informacjami zawartymi w jego korespondencji (BJ Przyb. 44/74), natomiast okazy zebrane przez K. Kuchenbeckera i K. Leynardta w Mińsku – posługując się zarówno materiałami publikowanymi (ANONIM 1821, GREBECKA 1988), jak i archiwaliami (BLAN F.9–154–155; BLAN F.9–1596). Miejscowości te włączyłem do poniższego kalendarium.

1772–1775 – południowa Afryka [leg. J. G. Forster i J. R. Forster]

1811 – Gorenki [leg. M. Bogatko]

07. 1816 – Odessa, Besarabia [leg. W. Besser]

1820–1821 – Mińsk [leg. K. Kuchenbecker]

1821 – Mińsk [leg. K. Leynardt]

- 8–23. 05. 1821 – Niemen
9–11. 05. 1821 – Zameczek
11. 05. 1821 – Mazuryszki
13. 05. 1821 – Dukszty, Rustyniany
14. 05. 1821 – Rybiszki [leg. A. Meltzer]
15–18. 05. 1821 – Kiernów
18–21. 05. 1821 – Czabiszki
21. 05. 1821 – las Gegużyn, Krywicze
22. 05. 1821 – Sontoka, rzeka Święta
22. 05. – 5. 06. 1821 – Janów
24. 05. 1821 – Upniki, Wieprzowska Puszcza
28. 05. 1821 – Łokia, Szyły, Wieprzowska Puszcza, rzeka Wilia
5–6. 06. 1821 – Borciany, Żorawi Rojst
5–7. 06. 1821 – Kormiałów
8. 06. 1821 – Kowno
8–23. 06. 1821 – rzeka Wilia
8–26. 06. 1821 – Niewiaża
23–24. 06. 1821 – Romanie
26–28. 06. 1821 – Bobty
29. 06. 1821 – Kiejdany, Łabunów
29. 06. – 1. 07. 1821 – Budy
2–6. 07. 1821 – Wilkija
6. 07. 1821 – ujście Dubissy
7–12. 07. 1821 – okolice nad brzegami Dubissy
9–12. 07. 1821 – Ejragoła
12–14. 07. 1821 – Rossienie
15. 07. 1821 – Bebirwie
16. 07. 1821 – Bardze
18–21. 07. 1821 – Średnik
23–26. 07. 1821 – Doiny
23–29. 07. 1821 – Jurborg
27–29. 07. 1821 – Łaukiesy
30. 07. – 3. 08. 1821 – Botoki
3. 08. 1821 – Jura
5–7. 08. 1821 – Szweksznie
7. 08. 1821 – Retów
12–18. 08. 1821 – Połaga
15–18. 08. 1821 – Góra Kalkiczys
19. 08. 1821 – jezioro Papa
23. 08. 1821 – Kalwaria koło Wiekszni
24. 08. 1821 – Wenta
25. 08. 1821 – Wieksznie
27. 08. 1821 – Popielany
28–29. 08. 1821 – Wenta
12. 09. 1821 – Kowno
1823 – Szczorse, Wiszniew, Wiszniołce
07. 1823 – Klewań, Strzyżawka, Zwinogródka
08. 1823 – Zwierzyniec
14. 07. 1823 – Ostróg
24. 08. 1824 – Popiszki
1825 – Petersburg [leg. niezidentyfikowana osoba]
1826 – Niemęczyn
1827 – Wilno, Zakret [leg. Szyszkiewicz]
1828 – Brześć [leg. J. Bohusław], Wilno

- 1829 – Wilno
1829–1830 – Wysokie Litewskie [leg. J. Bohusław]
1830 – Roskosz
1830 – Sapieżyńskie Pola
05. 1830 – Wilno
06. 1830 – Wilno
5. 07. 1830 [odczytanie niepewne] – Rząska
1831 – Bekieszowa Góra, Janów, Wilno
17. 06. 1832 – Werki
1832 – Bekieszowa Góra, Popławy, Werki, Wilno
1833 – Punżanki
2. 05. 1835 – Podborze
1836 [lub 1830] – Roskosz
8. 07. 1836 – Podborze
5. 06. 1837 – Sobolewszczyzna
22. 06. 1840 – Bójki
18. 06. 1842 – Bójki
1. 04. 1847 – Bystrzyca [leg. niezidentyfikowana osoba]
31. 08. 1849 – Ponary
28. 05. 1850 – Teodoryszki
29. 05. 1853 – Teodoryszki
15. 08. 1853 – Teodoryszki
24. 08. 1854 – Teodoryszki
27 [lub 17 – oryginał niewyraźny] 06. 1856 – Wilno
27. 07. 1856 – Antowil [odczytanie niepewne, leg. niezidentyfikowana osoba]
24. 06. 1858 – Wilno
30. 06. 1858 – Ogród Bernardyna
07. 1858 – Wilejka, Wilno
20. 08. 1858 – Wilno
05. 1859 – S. Rafael [może cmentarz św. Rafała w Wilnie?], Wilno
14. 05. 1859 – Zwierzyniec
2. 06. 1859 – Zwierzyniec
15. 10. 1859 – Zwierzyniec
1860 – Wilia [“pod Wiliom”]
21. 07. 1860 – Zwierzyniec
08. 1860 – Zwierzyniec
18. 05. 1861 – Bekieszowa Góra
1. 07. 1865 – Wilia [“pod Wiliom”]
30. 06. 1865 – Wilno
18. 07. 1865 – Wilno
20. 10. 1865 – Wilno
07. 1868 – Wilno
25. 05. 1869 – Wilno
14. 06. 1869 – Wilno
8. 07. 1869 – Wilno
12. 07. 1869 – Wilno
08. 1871 – Wilno
1. 06. 1872 – Wilno
06. 1873 – Wilno
1876 – Korejwiany

ZAGADNIENIA NOMENKLATORYCZNE

NOMENKLATURA ŁACIŃSKA

Łacińskie nazewnictwo roślin badanego zielnika ma charakter binominalny. Analiza tego nazewnictwa pozwoliła na ustalenie, że w pracy nad swym zbiorem J. Jundziłł używał dwóch podstawowych dzieł: *Systema plantarum* LINNEUSZA (1779–1780) i *Species plantarum* WILLDENOWA (1797–1825), kilku flor lokalnych np. *Florae austriacae* JACQUINA (1773–1778), *Flora rossica* PALLASA (1784–1788), *Enumeratio plantarum* VAHLA (1804–1806), *Primitiae Florae Galiciae* BESSERA (1809), *Enumeratio plantarum hucusque* BESSERA (1822), *Flora austriaca* HOSTA (1827–1831), oraz niektórych innych prac botanicznych, np. *Hortus Kewensis* AITONA, wydanie 1. (1789) lub 2. (1810–1813), czy katalogu roślin ogrodu botanicznego w Krzemieńcu BESSERA (1811).

NAZEWNICTWO POLSKIE

Polskie nazwy roślin są w zielniku sporadyczne, zawiera on ich jedynie 51: 1 – grzyba, reszta – roślin wyższych. Najwięcej z nich – 14 – pochodzi z *Opisania roślin litewskich* S. B. JUNDZIŁŁA, wydanego w roku 1811. Są to następujące nazwy: badył drobnokwiatowy, bezząb żółty, iglica pospolita, jasnota kosmata [w zielniku „jasnotka kosmata”, nazwę rodzajową „jasnotka” użył S. B. JUNDZIŁŁ w swojej pierwszej florze (1791)], koniczyna polna, krwawnik pospolity, podróżnik posplity, sitowie leśne, szczec [sic] pospolita, świerzbnica polna, zawilec pospolity, ziarnopłon wiosenny, żabiniec babczany, życica. Z *Dykcjonarza roślinnego* KLUKA (1786–1788) pochodzi 12 nazw: chaber bławatek, chaber łąkowy, kokorycz – dla *Fumaria* sp.¹⁹, kopitnik, lepnica zielona, pierwiosnka mączna, proso, storzyszek pospolity, trędownik, wyka, zawilec łąkowy, zawilec nie skrętek, z *Opisania roślin...* J. JUNDZIŁŁA (1830) – 6: leersia ryżowata, malina Moroszka, manna jadalna, serdecznik, turzyca cyborowata, wątlík błotny, 4 – z pierwszej flory S. B. JUNDZIŁŁA (1791): starzec pospolity, szarota błotna, szarota leśna, świetlik czerwony, tyle samo – z dzieł innych autorów: mietlica (WAGA 1847: 192), nie-

¹⁹ Na arkuszu jest okaz *Fumaria* sp. wraz z etykietą: „U pospółstwa pod nazwiskiem Ruty ogrodowej znajoma, a inni podług dawnego kokoryczem zowią. 1 exem.[plarz]”.

zabudka (STRUMIŁŁO 1834: 364), owsik (ŚWITKOWSKI 1788), starzec podbaldaszkowy (MITTERPACHER 1787). Dziesięciu nazw nie udało się odnaleźć w ówczesnej literaturze botanicznej: bukwica wyprężona – dla *Betonica stricta*²⁰, Chmelek Jeny – dla *Trifolium spadiceum* L., lipa omszona – dla *Tilia pubescens*, lipka – dla *Spergula arvensis* L., pierwiosnka wiosenna – dla *Primula veris* L., przykopitnik – dla *Asarum europaeum*, pszenica Dubissy – dla *Lolium temulentum* L., ruta ogrodowa – dla *Fumaria* sp., rutwica – dla *Medicago falcata*, tarcuich – dla *Staphyllea pinnata* L., były zapewne używane lokalnie (np. rutwica), a niektóre z nich są dosłownym tłumaczeniem nazw łacińskich (np. pierwiosnka wiosenna). Jedyna nazwa grzyba to głównia pszeniczna dla *Uredo sitophila* [w kopercie jest *Tilletia caries* (DC.) Tul.].

Przytoczone wyżej polskie nazwy roślin wskazują pośrednio na rozpowszechnienie poszczególnych dzieł botanicznych wśród zainteresowanych sporządzaniem zielników w pierwszej połowie XIX wieku. Największą popularność drugiej flory S. B. JUNDZIŁŁA (1811) można wyjaśnić stosunkowo niedawnym jej wydaniem, oraz tym, że pełniła wtedy rolę podręcznika akademickiego. Używanie nazw Kluka przez ówczesnych botaników-amatorów wskazuje na znaczną popularność jego dzieł. Warto dodać, że zarówno K. Kluk, jak i zbieracze roślin posługiwali się starą nomenklaturą ludową, zanotowaną już przez Szymona SYRENIUSZA SYREŃSKIEGO (1541–1611) w jego *Zielniku* (1613).

²⁰ Na arkuszu jest okaz *Stachys officinalis* (L.) Trevisan; rodzaj *Stachys* również był nazywany „bukwicą” (ROSTAFIŃSKI 1900: 466).

ROŚLINY O UDOKUMENTOWANYM POCHODZENIU

Zielnik J. Jundziłła, pomimo że zawiera rośliny należące do taksonów nie tylko rodzimych dla flory Europy środkowej, ale i egzotycznych, jest jedną z najstarszych zachowanych na ziemiach polskich kolekcji, której znaczenie można rozpatrywać z punktu widzenia florystyki. Wartość dla tej gałęzi botaniki mają jedynie te okazy, dla których zachowała się informacja o miejscu zbioru. Wśród roślin naczyniowych etykiety 1260 okazów podają stanowiska zbioru, i tylko te egzemplarze zostały oznaczone: należą one do 642 gatunków i 16 mieszańców międzygatunkowych. W zdecydowanej większości są to taksony z natury występujące w środkowej Europie. Kilka pozostałych, np. *Cornus alternifolia* L. f. ze Szczors – gatunek północnoamerykański, *Hyoscyamus aureus* L. z Wilna – gatunek wschodniośródziemnomorski, czy *Nicandra physalodes* (L.) Gaertner – gatunek amerykański – zebrany w Wilnie 20 sierpnia 1858 r., mogło być w tym czasie uprawianych. Prawdopodobnie przejściowo dziczały, na co wskazywać mogą miejsca ich zbioru – w Wilnie był Ogród Botaniczny działający aż do 1842 roku, a w Szczorsach – siedziba magnacka.

Kilka innych okazów wskazuje na przybycie przedstawicieli nowych taksonów do Europy środkowej, np. *Conyza canadensis* (L.) Cronq. zebrana w Podborzu w 1835 lub 1836 r. przez nieznaną osobę i źle oznaczona (jako „*Erigeron acre*”) – z Ameryki, czy też również z tego kontynentu pochodząca *Veronica peregrina* L. – etykieta S. B. Jundziłła nie zawiera niestety stanowiska ani daty zbioru.

W kolekcji są przedstawiciele kilkudziesięciu gatunków wymienionych w „Czerwonych księgach” Litwy i Białorusi (DOROFEEV 1993, LIETUVOS RAUDONOJI KNYGA 1992). Do roślin występujących niegdyś na Litwie, a obecnie już wymarłych należy *Polystichum aculeatum* (L.) Roth. Ponadto znajduje się tutaj 10 gatunków obecnie wymierających na Litwie (*Betula nana* L., *Cardamine bulbifera* (L.) Crantz, *Cyperus flavescens* L., *Dianthus superbus* L., *Hammarbya paludosa* (L.) O. Kuntze, *Orchis ustulata* L., *Pedicularis sceptrum-carolinum* L., *Saxifraga hirculus* L., *Schoenus nigricans* L., *Swertia perennis* L.) i 3 – na Białorusi (*Astrantia major* L., *Orchis ustulata* L., *Tofieldia calyculata* (L.) Wahlenb.), 22 – narażonych na wyginięcie (21 na Litwie: *Allium ursinum* L., *Arnica montana* L., *Cladium mariscus* (L.) Pohl, *Dactylorhiza maculata* (L.) Soó, *Epipactis atrorubens* (Hoffm.) Besser, *Gentiana cruciata* L., *G. pneumonanthe* L., *Gladiolus imbricatus* L., *Huperzia selago* (L.) Bernh. ex Schrank et Mart., *Iris sibirica* L.,

Lunaria rediviva L., *Lythrum portula* (L.) D. A. Webb, *Mentha longifolia* (L.) Hudson, *Najas marina* L., *Orchis morio* L., *Primula farinosa* L., *Salix lapponum* L., *Salvia pratensis* L., *Scabiosa columbaria* L., *Sesleria caerulea* (L.) Ard., *Silene chlorantha* (Willd.) Ehrh. i 1 – na Białorusi: *Saxifraga hirculus* L.), oraz 20 – rzadkich i o nieokreślonej kategorii zagrożenia (Litwa: *Botrychium multifidum* (S. G. Gmelin) Rupr., *Campanula bononiensis* L., *Carex muricata* L., *Centaurea phrygia* L., *Eriophorum gracile* Koch ex Roth, *Hypericum montanum* L., *Neottianthe cucullata* (L.) Schlechter, *Poa remota* Forselles, *Trifolium rubens* L., Białoruś: *Aster amellus* L., *Cardamine bulbifera* (L.) Crantz, *Epipactis atrorubens* (Hoffm.) Besser, *Gagea pratensis* (Pers.) Dumort., *Hammarbya paludosa* (L.) O. Kuntze, *Iris sibirica* L., *Lunaria rediviva* L., *Najas marina* L., *Pedicularis sceptrum-carolinum* L., *Trifolium lupinaster* L., oraz *Salix myrtilloides* L. rzadka zarówno na Litwie, jak i Białorusi).

Wśród roślin niższych i grzybów są 324 okazy o udokumentowanym pochodzeniu, należą one do 208 gatunków. Największą grupę wśród nich stanowią mchy – 133 torebki (83 gatunki). Część z nich została zebrana w Wilnie lub jego najbliższych okolicach i te okazy trudno datować. Być może na ich podstawie napisał J. Jundziłła dwa artykuły: *Rośliny skrytopłciowe postrzeżone w okolicach Wilna na początku wiosny 1821* (JUNDZIŁŁ 1822b) i *Dołączamy tu rejestr części herbarza roślin skrytopłciowych znalezionych w okolicach Wilna w r. 1821 i 1822* (JUNDZIŁŁ 1822a). Wtedy za czas zebrania ich należałoby przyjąć lata 1821–1822. W tej grupie jest ponadto kilkanaście arkuszy, które są wydawnictwem zielnikowym (eksykatami) prawdopodobnie ogrodu botanicznego w Królewcu.

Czterdzieści siedem torebek zawiera okazy wątrobowców o udokumentowanym pochodzeniu należące do 28 gatunków. Prawie wszystkie zostały zebrane podczas wyprawy fizjograficznej w 1821 r. przez J. Jundziłła. Wśród nich są gatunki epifityczne, które obecnie zamierają i gatunki siedlisk zanikających.

Zielnik zawiera 93 torebki grzybów (61 gatunków). Z ciekawszych i rzadszych grzybów wielkoowocnikowych obecnych w tym zbiorze można wymienić np.: *Artomyces pyxidatus* (Pers.: Fr.) Jül., *Clavariadelphus ligula* (Schaeff.: Fr.) Donk, *Geastrum rufescens* Pers.: Pers., *Trichoglossum hirsutum* (Pers.: Fr.) Boud. i *Tulostoma melanocyclus* Bres. in Petri.

Porosty zwracały mniejszą uwagę J. Jundziłła niż np. mszaki. W zielniku jest tylko 47 torebek z okazami o udokumentowanym pochodzeniu, należącymi do 32 gatunków. Większość okazów została zebrana podczas wyprawy fizjograficznej w 1821 r., pojedyncze – pochodzą

z lat późniejszych z Wilna i jego okolic. Jeden okaz z etykietą: „*Peltigera canina*. Korejwiany 1876” należy do taksonu nie występującego obecnie w Polsce i specjaliści od tej grupy organizmów nie byli w stanie go oznaczyć.

Wśród roślin niższych i grzybów w zielniku są przedstawiciele dwóch gatunków wymierających: na Litwie – *Lobaria pulmonaria* (L.) Hoffm., na Białorusi – *Punctelia subrudecta* (Nyl.) Krog, oraz trzech – narażonych na wyginiecie: na Litwie – *Calvatia gigantea* (Batsch: Pers.) C. G. Lloyd, *Trichocolea tomentella* (Ehrh.) Dum. i *Trichoglossum hirsutum* (Pers.: Fr.) Boud.

Poniżej podaję spis okazów o udokumentowanym pochodzeniu.

Przy weryfikacji poprawności wcześniejszych oznaczeń, jako materiał porównawczy wykorzystywałem zbiory Zielnika Instytutu Botaniki Uniwersytetu Jagiellońskiego (KRA) i Zielnika Instytutu Botaniki im. W. Szafera Polskiej Akademii Nauk (KRAM). Posługiwałem się florami obejmującymi obszar byłego Wielkiego Księstwa Litewskiego (BESSER 1822; FLORA POLSKA 1919–1980; JASIEWICZ 1985, 1987, 1992; KOMAROV 1934–1963; MINKEVIČIUS i in. 1959–1980; SZAFER i in. 1967; TUTIN i in. 1963–1980), a – gdy wymagało tego oznaczenie danego okazu – także innymi florami (np. Flora Kanady (SCOGGAN 1978–1979)). W kilku przypadkach, jeśli nie dysponowałem odpowiednią literaturą, po skonfrontowaniu okazu ze zbiorem porównawczym, nazwę gatunku podałem według *Index Kewensis* (JACKSON 1895).

Rośliny niższe i grzyby zostały oznaczone przez specjalistów, których nazwiska podałem przed poszczególnymi grupami organizmów.

W poniższej liście utrzymałem historyczny podział roślin na naczyniowe i niższe: mchy, wątrobowce, grzyby, śluzowce i porosty. Dla roślin naczyniowych zastosowałem układ systematyczny według *Roślin polskich* (SZAFER i in. 1967), a nomenklaturę – za *Flora Europaea* (TUTIN i in. 1963–1980); rośliny niższe i grzyby ułożyłem alfabetycznie podając jedynie przynależność do rodziny lub taksonów wyższych rangą (w przypadku grzybów i śluzowców). Przyjąłem jednakowy sposób przedstawienia informacji zawartych na etykietach, zachowując jednakże zarówno język, jak i ortografię oryginału: po współczesnej nazwie gatunku poniżej podaję jego nazwę z etykiety oraz jej treść (opisy morfologiczne, następnie dane dotyczące siedliska i stanowisko zbioru). W nawiasach kwadratowych – [] – zawarte są moje własne ustalenia dotyczące najczęściej pisowni nazw miejscowości – podstawą był *Słownik geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich* (SULI-

MIERSKI i in. 1880–1902) – oraz dat zbioru, które ustaliłem na podstawie danych zawartych tak w etykietach, pracach drukowanych (np. ANONIM 1821; JUNDZIŁŁ 1821, 1822c), jak i w materiałach archiwalnych (np. BLAN F.9–154–155; BLAN F.9–1596). Daty te w niektórych przypadkach nie są ostateczne i mogą ulec zmianie po odnalezieniu nieznanymi dotąd jeszcze archiwaliów. W nawiasach kwadratowych znajduje się również komentarz osób, które oznaczały lub weryfikowały oznaczenia danych okazów. Na zakończenie podany jest numer tomu (I-XLI) lub oznaczenie fascykułu (A-E), oraz – tylko w tych przypadkach, gdzie było to konieczne – informacja o liczbie arkuszy mających etykiety o jednakowej treści. J. Jundziłł używał kilkunastu skrótów przy sporządzaniu etykiet (Tabela 4), cytując ich treść zachowałem je.

Tabela 4. Skróty używane przez J. Jundziłła.

Table 4. Abbreviations used in labels by J. Jundziłł.

Aug. – sierpień (August)
Augs. – sierpień (August)
g. – gubernia (guberniya)
gub. – gubernia (guberniya)
gubern. – gubernia (guberniya)
Jun. – czerwiec (June)
Jul. – lipiec (July)
Jun. – czerwiec (June)
pt. – powiat (administrative district)
Sept. – wrzesień (September)
sierp. – sierpień (August)
S ^{ta} – święta (Saint)
S ^{ti} – święty (Saint)
7 ^{br} – wrzesień (September)
8 ^{br} – październik (October)
9 ^{br} – listopad (November)
? – oznaczenie wątpliwe (uncertain/doubtful determination)

LISTA GATUNKÓW

Ophioglossaceae

***Botrychium lunaria* (L.) Swartz**

Botrychium lunaria. nad S^{ca} rzeką p...[nieczytelne] [Święta, 22. 05. 1821] – XXXVI.

***B. multifidum* (S. G. Gmelin) Rupr.**

Botrychium matricariaefolium. in paludosis umbrosis, Jurborg. [23–29. 07. 1821] – XXXVI.

Botrychium rutaceum. Niemęczyn, 1826 – XXXVI.

***B. virginianum* (L.) Swartz**

Botrychium virginianum. in sylvaticis humidiusculis, Wieksznie [25. 08. 1821] – XXXVI.

Polypodiaceae

***Athyrium filix-femina* (L.) Roth**

Aspidium. Borciany [5–6. 06. 1821] – XXXVI.

Aspidium filix foemina. Mińsk [1820–21, leg. K. Kuchenbecker lub K. Leynardt] – XXXVI.

Aspidium F. femina ? Połoga [Połoga, 12–18. 08. 1821] – XXXVI.

Athyrium Filix femina. Ros[s]jenie [12–14. 07. 1821] – XXXVI.

Aspidium F. femina. Szczorse [1823] – XXXVI.

Aspidium Filix femina. Wilno – XXXVI.

Aspidium Filix foemina. Żmuydź [Żmudź] – XXXVI.

***Cystopteris fragilis* (L.) Bernh.**

Aspidium fragile. in umbrosis, Wilki[j]a [2–6. 07. 1821] – XXXVI.

***Gymnocarpium dryopteris* (L.) Newman**

Polypodium Dryopteris. Teodoryszki (pt. Swieńciański) [święciański; okaz zebrany w 1850, 1853 lub 1854 r.] – XXXVI.

***Phegopteris connectilis* (Michx.) Watt**

Pol. *Phegopteris*. Pun...ki [nazwa miejscowości nieczytelna,

można ją odczytać jako: „Punżanki”; okaz zebrany być może w 1833 r.] – XXXVI.

***Thelypteris palustris* Schott**

Aspidium Thelypteris an *Polypodium*. Jurborg [23–29. 07. 1821] – XXXVI.

Aspidium telipteris. Mińsk [1820–21, leg. K. Kuchenbecker lub K. Leynardt] – XXXVI.

***Th. thelypteroides* (Michx.) Holub**

Aspidium. 24. gub. mińska [napis na arkuszu zielnikowym] – D.

***Dryopteris filix-mas* (L.) Schott**

Aspidium Filix mas. Kowno [1821] – XXXVI.

Aspidium Filix mas. Wilno – XXXVI.

Polypodium Filix mas. Żmuydź [Żmudź] – XXXVI.

***D. cristata* (L.) A. Gray**

Aspidium cristatum. Pilwingi – XXXVI.

Aspidium. Gub. Mińska. [napis na arkuszu zielnikowym] – D.

Athyrium cristatum. Żmuydź [Żmudź] – XXXVI.

***D. cristata* (L.) A. Gray x *D. carthusiana* (Vill.) H. P. Fuchs = *D. uliginosa* (A. Br.) Druce**

Aspidium. Kilpiszki – XXXVI.

D. carthusiana (Vill.) H. P. Fuchs*Aspidium spinulosum*. Niemęczyn, Wilno [1826] – XXXVI.*Aspidium spinulosum*. Teodoryszki (pt. Swienčiański) [święciański; okaz zebrany w 1850, 1853 lub 1854 r.] – XXXVI.*Aspidium spinulosum*. Żmudź [Żmudź] – XXXVI.*Aspidium*. Wincentowo – D.**Polystichum aculeatum** (L.) Roth*Aspidium aculeatum lobatum*. Żmudź [Żmudź] – XXXVI.**Matteucia struthiopteris** (L.) Tod.*Onoclea struthiopteris*. nad Dubisą [6–12. 07. 1821] – XXXVI.**Asplenium trichomanes** L.*Asplenium Trichomanes* Schum. Lipiec 1823, na skałkach w Zwinogr.[ódce] z Ukrainy – XXXVI.**Polypodium vulgare** L.*Polypodium vulgare*. Kalwarja [Kalwaria, 23. 08. 1821] – XXXVI.*Polypodium vulgare* Schum. 1823. Aug., Zwierzyniec – XXXVI.*Polypodium vulgatum*. Szweksznie [5–7. 08. 1821] – XXXVI.**Equisetaceae****Equisetum arvense** L.*Equisetum arvens[e]*. Lit.[huania; okaz ze zbioru W. Bessera] – XXXVI.*Equisetum arvense*. Anpadki Giegelki Zani...[wyraz nieczytelny] – XXXVI.**E. sylvaticum** L.*Equ. sylvaticum*. Popiszki [24. 08. 1824] – XXXVI.*Equisetum sylvaticum*. Wilno – XXXVI.**E. fluviatile** L.*Equis. limosum* v. *crassav.* [odczytanie niepewne] 210. Popiszki [24. 08. 1824] – XXXVI.*Equisetum limosum tenui*. Popiszki [24. 08. 1824] – XXXVI.*Equisetum limosum*. Wiln.[o] – XXXVI.**E. palustre** L.*Equisetum palustre*. nad Łogdzianką rzeką w Mazuryszkach [11. 05. 1821] – XXXVI.*Equisetum palustre*. Popiszki [24. 08. 1824] – XXXVI.**E. hyemale** L.*Equisetum hiemale*. Lith[uania; okaz ze bioru W. Bessera] – XXXVI.**Lycopodiaceae****Huperzia selago** (L.) Bernh. ex Schrank et Mart.*Lycopodium Selago*. Plananthus in torfosis umbrosis ad tumulos. Połonga [Połoga, 12–18. 08. 1821] – XXXVI.**Lycopodium annotinum** L.*Lycopodium annotinum*. Gerwiaszki [Gerwiszki] – XXXVI.*Lycopodium annotinum*. Kapy – XXXVI.*Lycopodium annotinum*. Podborze (Lida) [1835 lub 1836] – XXXVI.**L. clavatum** L.*Lycopodium clavatum*. Mińsk [1820–21, leg. K. Kuchenbecker lub K. Leynardt] – XXXVI.*Lycopodium clavatum*. Vil.[no] – XXXVI.

Diphasium complanatum* (L.) Rothm.Lepidotis. Lycopodium complanatum.* Oranska puszcza [Orańska Puszcza] – XXXVI.*Lycopodium complanatum.* Pilwingi (Lith)[uania] – XXXVI.**Pinaceae*****Pinus sylvestris* L.***Pinus sylvestris.* na wysiu [odczytanie niepewne] Łaukiesy [27–29. 07. 1821] – XXXV.**Betulaceae*****Betula humilis* Schrank***Betula fruticosa* Wild. *humilis* Schrank. Lith.[uania] – XXXV.*Betula.* Połong. [Połoga, 12–18. 08. 1821] – XXXV.***B. nana* L.***Betula nana.* Łaukiesia Stołbow...[etykieta uszkodzona] [27–29. 07. 1821] – XXXV.***B. pendula* Roth***Betula Salicartica* [odczytanie niepewne] v. *pendula.* Wilno – XXXV.***Carpinus betulus* L.***Carpinus Betulus.* Podborze (Lida) [1835 lub 1836] – XXXV.*Carpinus Betulus.* Szczorse [1823] – XXXV.**Fagaceae*****Quercus robur* L.***Quercus robur* seu *pedunculata.* Lith.[uania] – XXXV.**Salicaceae*****Populus x canadensis* Moench***Populus virginiana.* Parżyr, 1820 15 Maja [napis na liściu, odczytanie nazwy „Parżyr” niepewne. Może okaz pochodzi z Paryża, J. Jundziłł był tam w tym czasie (BUW F.2-K.C. 320: 43–45)] – XVI.***Salix pentandra* L.***Salix 4sporina* [odczytanie niepewne] (Wilno) Sobolewsczczyzna [5. 06. 1837] – III.*Salix.* Wincentow[o] – D.***S. fragilis* L.***Salix 4spina* [odczytanie niepewne]. Sobol.[ewsczczyzna, 5. 06. 1837] – D.*Salix 4spina* [odczytanie niepewne]. Sobol.[ewsczczyzna, 5. 06. 1837] – E.***S. triandra* L.***Salix 5andra mayoriana* [odczytanie niepewne]? *stipulana* Wiliam arbuscula 8–9 pedalia ad Wiliam adventus Zakret – III.***S. aurita* L.***Salix aquatica.* Wilno – III.***S. myrtilloides* L.***Salix elegans* Bess. *myrtilloides.* Kalwarya [Kalwaria, 23. 08. 1821] – II.*Salix elegans.* Kalwarya [Kalwaria, 23. 08. 1821] – III.*Salix myrtilloides.* Mińsk Zien. [skrót niejasny; 1820–21, leg. K. Kuchenbecker lub K. Leynardt] – III.

- S. c.f. myrtilloides L.**
Salix onusta Bess. Wilno – III.
- S. rosmarinifolia L.**
Salix prostrata ? na piaskach, Połonga [Połoga, 12–18. 08. 1821] – III.
Salix argentea sed stipulas non midi. na błotach, Połonga [Połoga, 12–18. 08. 1821] – III.
Salix rosmarinifolia WB [odczytanie skrótu niepewne] *repens*. prope Airopa [wyraz słabo czytelny] – III.
Salix rosmarinifolia. Wilno – III.
- S. arenaria L.**
Salix arenaria. Locis humidis ad stagnum, Korejwiany – III.
- S. viminalis L.**
Salix viminalis ? nad Wilią – III.
- S. lapponum L.**
Salix limosa. Wilno – III.
- S. lapponum L. x S. myrtilloides L.**
Salix neglecta Gorski. Bołtupie, Wilno – III.
- S. purpurea L.**
Salix dixiflor et *Croweana* ? nad Wilią – III.
Salix. Wincentow[o] – D [dwa arkusze].
- S. starkeana Willd.**
Salix malifolia. Wilno – III.
- S. speciosa Hook. et Arn.**
Salix Speciosa. Dioecia Diandria. na błocie, 2 W[io]rst[y] od Gorynka, [Gorenki, 1811] – II.
- Salix sp.**
Salix pentandra. Teodoryszki (Świenciany), 1853 29 Maj [Święciany] – III.
 Wincentowo [na arkuszu z *S. purpurea*; zebrano tylko pęd odroślowy] – D.

Urticaceae

- Urtica urens L.**
Urtica urens. Wilno, 1831 – XXXV.

Ulmaceae

- Ulmus laevis Pallas**
Ulmus effusa. Szczorse [1823] – XIV.
Ulmus effusa. Gaba. cum Psyllus Ro...dae [wyraz nieczytelny, może nazwa pasożyta?] – B.
- U. glabra Hudson**
Ulmus Sandra digina. Ogród Strumił[ł]y – B.

Loranthaceae

- Viscum album L.**
Viscum album. Bakszty – XXXV.

Santalaceae

***Thesium ebracteatum* Hayne**

Thesium ebracteatum Hayne c. v. *Zinophyllum* [odczytanie niepewne]. z okolic Wilna – XII.

Polygonaceae

***Rumex maritimus* L.**

Rumex maritimus. na piaskach nad morzem, Połonga [Połoga, 12–18. 08. 1821] – XV.

***R. palustris* Sm.**

Rumex maritimus. Wilno – XV.

***R. obtusifolius* L.**

Rumex. Pilwingi – XV.

***R. c.f. obtusifolius* L.**

Rumex obtusifolius. pod Bekiesz.[ową] górą (Wilno) [okaz zebrany w 1831, 1832 lub 18. 05. 1861 r.] – XV.

***R. c.f. crispus* L.**

Rumex. Wincentow[o] – D.

***Polygonum amphibium* L.**

Polygonum amphibium. na wodach Windawa [powinno być: „Windawy”, okaz zebrany 24 lub 28–29. 08. 1821 r.] – XVI.

Polygonum amphibium natans. Antonowil [odczytanie niepewne], 1856 27 Jun. – E. [brak nazwy gatunku] Rudniki – E.

***P. persicaria* L.**

Polygonum. Prochownia. Wilno – XVI.

***P. hydropiper* L.**

Polygonum Hydropiper. Oszmiana – XVI.

Polygonum Hydropiper. Wilenska, 1858. Jul. – XVI.

***P. aviculare* L.**

Polygonum aviculare. Wilno – XVI.

Polygonum aviculare. Mołodeczno – D [dwa arkusze].

***P. oxyspermum* Meyer et Bunge**

Polygonum. Połonga [Połoga, 12–18. 08. 1821] – XVI [dwa arkusze].

***Bilderdykia convolvulus* (L.) Dumort.**

Polygonum convolvulus. bory Powisincze (Wilno) – E.

Polygonum convolvulus. Wilno, 1831 – XVI.

Chenopodiaceae

***Corispermum intermedium* Schweigger**

Corispermum canescens. *Chenopodium villosum*. in arena mobili, Połonga [Połoga, 12–18. 08. 1821] – I.

an *Salsola hyssopifolia*? *Corispermum canescens*. Planta ex Pentandria Dyginia. Acaliculata Semen seu Capsula monosperma, lenticulare marginatum, axillare. Caule ascendentes, tereti, ramose, flexuose lanato. folia linearia mucronata, mucro lanatus. Flores primum in spiculas foliosas congesti demum axillares solitarii – in arenosis ad littora maris prope Szwenty. [Szwenta, 12–18. 08. 1821] – I.

***Corispermum* sp.**

Corispermum canescens. Połonga [Połoga, 12–18. 08. 1821] – I.

Chenopodium hybridum* L.Chenopodium hybridum*. Wilno, 1865. 20 8^{br} – B.***Ch. urbicum* L.***Chenopodium urbicum*. Raduszkowicze – XIV.*Atriplex acuminata* ? MB [skrót nieczytelny]. Wołyń [może okaz ze zbioru W. Bessera?] – XXXV.***Ch. album* L.***Chenopodium album*. Wilno – XIV.*Chenopodium viride*. Wilno – XIV.*Chenopodium*. Wincentow[o] – D.***Ch. bonus-henricus* L.***Chenopodium Bonus Henricus*. Wilno – B.*Chenopodium*. Wilno – XIV.***Ch. foliosum* Ascherson***Blitum virgatum*. Minsk [Mińsk, 1820–21, leg. K. Kuchenbecker lub K. Leynardt] – I.***Atriplex oblongifolia* Waldst. et Kit.***Atriplex hastata* ? *patula*. Połonga, nad morzem [Połoga, 12–18. 08. 1821] – XXXV.***A. patula* L.***Atriplex angustifolia*. Troki, wyspa – XXXV.*angustifolia*. Wilno – XXXV.***Salsola kali* L.***Salsola Kali*. Bekiesz[owa Góra, 1861] – XIV.*Salsola Kali*. Połonga [Połoga, 12–18. 08. 1821] – XIV.**Amaranthaceae*****Amaranthus lividus* L.***Amaranthus Blitum*. Wilno – B.**Caryophyllaceae*****Dianthus deltoides* L.***Dianthus deltoides*. Kowno [1821] – XVII.*Dianthus*. Szczorse [1823] – XVII.*Dianthus*. Wilno – XVII.*Diathus* [sic]. Podborze [1835 lub 1836] – E.***D. superbus* L.***Dianthus superbus*. Bekiesz[owa Góra, 1861] – XVII.*Dianthus superbus*. Kowno [1821] – XVII.***Gypsophila muralis* L.***Gypsophilla muralis*. nad Dubissą [6–12. 07. 1821] – XVII.***G. fastigiata* L.***Gypsophila fastigiata*. in arenosis, Kowno [1821] – XIX.*Gypsophylla fastigiata*. w borach rudnickich – E.*Gypsophylla*. Rudniki – E.***Silene dichotoma* Ehrh.***Silene dichotoma*. circa Charcoviam rara – XVIII.***S. lituanica* Zapał. = *S. armeria* L. s.l.***Silene Armeria*. Iaszuny [Jaszuny, 1821] – E.

S. otites (L.) Wibel

Silene Otites. in montosis, Janow [Janów, okaz zebrany między 22. 05. a 5. 06. 1821 r. lub w 1831 r.] – XVIII.

S. chlorantha (Willd.) Ehrh.

[do okazu dołączone są dwie etykiety:] *Sil. chlorantha*. Bekiesz[owa Góra], [i:] *Silene chlorantha*. Wilno, góra Bekiesza [1861] – XVIII.

Silene chlorantha. Lepnica zielona kwiatowa. na niej znajdują się czerwce. Kojrany (Wilno) – XVIII.

S. noctiflora L.

Silene noctiflora. koło Kiejdan [29. 06. 1821] – XVIII.

S. vulgaris (Moench) Garcke

Cucubalus Behen an alpinus. folia coronata sum...[nieczytelne] integerrima infer. ciliata. Janow [Janów, okaz zebrany między 22. 05. a 5. 06. 1821 r. lub w 1831 r.] – XVIII.

Cucubalus bacciferus. Wilno – XVIII.

Moehringia trinervia (L.) Clairv.

Arenaria trinervia. Popławy, 1832 – XVIII.

Arenaria trinervia. Wilno – XVIII.

Arenaria serpyllifolia L.

Arenaria serpyllifolia. foliis oppositis, nad Niemnem [8–23. 06. 1821] – XVIII.

Arenaria serpyllifolia. Wilno – XVIII.

Stellaria palustris Retz.

Stellaria. na błotach, Szczorse (powiat Nowogrodzki) [1823; napis na arkuszu] – XVIII.

S. graminea L.

Stellaria graminea. na miedzach, Kowno [1821] – XVIII.

Cerastium arvense L.

Cerastium arvense. po miedzach nad Niemnem [8–23. 06. 1821] – XVIII.

Sagina nodosa (L.) Fenzl

Spergula nodosa. Mamczyca [odczytanie nazwy niepewne] (Swienciany) [Święciany] – XVIII.

Spergula glandulosa. na piaskach, Połonga [Połoga, 12–18. 08. 1821] – XVIII [dwa arkusze].

S. procumbens L.

Sagina procumbens. Wilno, Zakret – VIII.

Sagina procumbens. Żmuydź [Żmudź] – VIII.

Scleranthus perennis L.

Scleranthus perennis. in arvis, Janow [Janów, okaz zebrany między 22. 05. a 5. 06. 1821 r. lub w 1831 r.] – XVII.

Scleranthus perennis. Kowno [1821] – XIX.

Spergula arvensis L.

Cerastium semidecandrum. in agris, Zwierzyniec [1859–1860] – XVIII.

Spergula pentandra. lodyga [sic] rozpierszczyła [sic] nieco kosmata, lipka, Kowno, nad niemnem [sic] na piaskach [1821] – XVIII.

S. rubra (L.) J. et C. Presl

Arenaria rubra. in sabulosis ad littora maris. Połonga [Połoga, 12–18. 08. 1821] – XVIII.

Euphorbiaceae

Mercurialis perennis L.

Mercurialis perennis. Mieciuniszki (Świenciany) [Święciany] – XVI.

Euphorbia villosa* Waldst. et Kit. ex Willd.Euphorbia pilosa*. Vol.[hynia, okaz ze zbioru W. Bessera] – XXXIV.**Callitricaceae*****Callitriche cophocarpa* Sendtner***Callitriche aestivalis*. Lit[huania] – I.*Callitriche autumnalis*. in aquis lente fluentibus. Zameczek [9–11. 05. 1821] – I.*Callitriche intermedia*. in aquis lente fluentibus. Rustyniany [13. 05. 1821] – I.***Callitriche* sp.***Callitriche autumnalis* L. Minsk [Mińsk, 1820–21, leg. K. Kuchenbecker lub K. Leynardt.

Owoce jajowate, dłuższe niż szersze, szyjki słupków już od nasady w dół odgięte, liście łopatkowate, 3-nerwowe, bez obcęgowatego zakoroczenia] – I.

Ranunculaceae***Caltha palustris* L.***Caltha palustris*. Święciany [Święciany] – E.***Trollius europaeus* L.***Trollius europaeus*. Zawilec pospolity. Święciany [Święciany] – E.***Actaea spicata* L.***Actaea spicata*. Pu...aki (Wilno) [nazwa miejscowości nieczytelna, można ją odczytać jako: „Punżanki”; okaz zebrany być może w 1833 r.] – XX.*Actaea spicata*. Szczorse [1823] – XX.***Consolida regalis* S. F. Gray***Delphinium consolida*. Rohulki Jeny – XXI.*Delphinium consolida*. Wincentow[o] – D.***Pulsatilla patens* (L.) Miller***Anemone patens*. Vil[na] – XXI.***P. pratensis* (L.) Miller***Anemone pratensis*. Bekiesz[owa Góra. Okaz zebrany w 1831, 1832, lub 18. 05. 1861 r.] – E.*Pulsatilla vulgaris*. Prochownia (Wilno) – XXI.

[brak nazwy gatunku] Rudniki las – E.

Anemone sylvestris* L.Anemone sylvestris*. Wilno – XXI.***A. nemorosa* L.***Anemone nemorosa*. Wilno – E.***Hepatica nobilis* Miller***Anemone hepatica*. Vil[na] – XXI.***Ranunculus flammula* L.***Ranunculus repens*. Roubiszki – XXI.***R. reptans* L.***Ranunculus reptans* L. circa Petropolis a. 1825 i.l. [może okazy otrzymano z petersburskiego Ogrodu Botanicznego?] – XXI.***R. bulbosus* L.***Ranunculus bulbosus*. Wilno, 1831 – XXI.***R. lanuginosus* L.***Ranunculus lanuginosus*. in sylvaticis umbrosis, Mazuryski [11. 05. 1821] – XXI.

R. polyanthemos L.

Ranunculus. Bekiesz[owa Góra], 1831 – E.

Thalictrum lucidum L.

Thalictrum angustifolium. Kowno [1821] – XXI.

Adonis vernalis L.

Adonis vernalis. Vol.[hynia, okaz ze zbioru W. Bessera] – XXI.

Papaveraceae**Papaver argemone L.**

Papaver hybridum. Antonowskie [odczytanie nazwy niepewne, może „Antonowilskie”?] pola sosn.[owe] (Wilno) – XX.

P. dubium L.

Papaver dubium. nad Niemnem, Kowno [1821] – XX.

Fumaria officinalis L.

Fumaria officinalis. Lith.[uania] – XXVIII.

Fumaria offi.[cinalis]. Buyki [Bójki, 1840 lub 1842] – XXVIII.

Cruciferae**Cardamine impatiens L.**

Cardamine Impatiens. Janów [Janów, okazy zebrane między 22. 05. a 5. 06. 1821 r. lub w 1831 r.] – XXV.

Cardamine Impatiens. Wilno, 1859 Maj – XXV.

C. flexuosa With.

Cardamine impatiens. przy Żuprance [Żuprance] rzeczótce w Oszmianskie[m] – XXV.

C. pratensis L.

Cardamine pratensis. na błotach koło Kiernowa [15–18. 05. 1821] – XXV.

C. bulbifera (L.) Crantz

Dentaria bulbifera. 14. maja 1821. pod Rybiszkami. [Antoni] Meltzer – XXV.

Dentaria bulbifera. Sta rzeka prope Sontoki [Święta, 22. 05. 1821] – XXV.

Dentaria bulbifera. Korniałowo [Korniałów, 5–7. 06. 1821] – XXV.

Dentaria bulbifera. Wiszniów [może Wiszniew, 1823?] – XXV.

Rorippa sylvestris (L.) Besser

Nasturtium sylvestre. Wilna ad viae [powinno być: viam] S^{ti} Casimiri Iunio – XXV.

Sisymbrium sylvestre. Kowno. [1821] – XXVI.

Sisymbrium. Wincentow[o] – XXVI.

R. austriaca (Crantz) Besser

[brak nazwy gatunku] Rośnie pod Połogą. Klasa XV, Rząd VIII. [Połoga; etykieta nie jest pisana ręką J. Jundziłła] – XXV.

R. amphibia (L.) Besser

Sisymbrium. Wincentow[o] – D.

[brak nazwy gatunku] Wincentow[o] – D.

R. islandica (Oeder) Borbás

Sisymbrium palustre. Wilno, May – XXVI.

Sisymbrium. Wincentow[o] – D.

Barbarea stricta Andrz.

[brak nazwy gatunku] Szczorse [1823] – XXV.

***Arabis hirsuta* (L.) Scop.**

Arabis hirsuta sagistatula [oryginał słabo czytelny, odczytanie niepewne]. Wilno, 1830
Czerwiec – XXV.

A. *planisiliqua* (Pers.) Reichenb.

Turritis. Wincentow[o] (pt. Wilejski) – XXVI.

A. *glabra* (L.) Bernh.

Turritis glabra. Wilno – XXVI.

Turritis. Wincentow[o] – D.

***Sisymbrium officinale* (L.) Scop.**

Erysimum officinale. Wilno – XXVI.

***Arabidopsis thaliana* (L.) Heyhn.**

Arabis Thaliana. Wilno, 1830 May – XXV.

***Erysimum cheiranthoides* L.**

Erysimum parviflorum. Mińsk [1820–21, leg. K. Kuchenbecker lub K. Leynardt] – D
[dwa arkusze].

Erysimum. Wincentow[o] – D.

***Brassica oleracea* L.**

Brassica. Wincentow[o] – D.

***B. napus* L.**

Brassica. Wincentow[o] – D.

***B. rapa* L. subsp. *sylvestris* (L.) Janchen**

Brassica campestris. Teodoryszki, 1854 Aug. 24 (pt. Świeńciański) [święciański] – XXVI.

***Sinapis alba* L.**

Sinapis alba. Wilno, 1868 Jul. – XXVI.

Sinapis alba. Wilno, Iun. 24 [lata 60-te XIX w.] – XXVI.

***Berteroa incana* (L.) DC.**

Teesdalia incana. Wilno, 1831 – XXV.

Tisdallia incana. Mołodeczno – D.

***Lunaria rediviva* L.**

Lunaria Rediviva. Wiszniow.[ce, 1823] – XXV.

Lunaria Rediviva. in locis umbrosis humidis ad Łokia prope Szyły copiose [28. 05. 1821] – XXV.

***Alyssum montanum* L.**

Alyssum calycinum. Góra bekieszowa, Maj 18 1861 – XXV.

Alyssum montanum. Brześć, Bogusław [1828, leg. J. Bohusław] – XXV.

Alyssum montanum. Połonga [Połoga, 12–18. 08. 1821] – XXV.

Alyssum montanum. Wilno, Góra bekieszowa [okazy zebrane w 1831, 1832, lub 18. 05. 1861 r.] – XXV.

***Draba nemorosa* L.**

Draba nemoralis. Zwierzyniec, Wilno [1859–60] – XXV.

Draba nemoralis. Wilno – XXV.

Draba nemorosa lutea. siliculis glabris. S. Rafael. 1859 w Maju [może cmentarz św. Rafała w Wilnie?] – XXV.

***Draba c.f. nemorosa* L.**

Draba muralis. circa Grodno [płatki płytko wycięte, brak licznych włosków szczeci-
niastych] – XXV.

***Camelina sativa* (L.) Crantz**

Camelina sativa. Mińsk. Na polach między lnem w Mińskim 1 Exemplarz [1820, leg. K. Kuchenbecker] – XXV.

***Teesdalia nudicaulis* (L.) R. Br.**

Bursa pastoris minor. Tabor. [znaczenie skrótu niejasne] Podborze, 1835 Maia 2. – XXV.
Thlaspi arvense. Podborze (pt. Lidzki) [2. 05. 1835] – XXV.
Thlaspi arvense. Podborze [2. 05. 1835] – E.

***Neslia paniculata* (L.) Desv.**

Camelina sativa. Roubiszki – E.
Neslia paniculata. Bujki pt. Wileński [Bójki, 1840 lub 1842] – XXV.

***Cakile maritima* Scop.**

Cakile maritima. nad morzem, Połoga [Połaga, 12–18. 08. 1821] – XXV.

***Raphanus raphanistrum* L.**

Raphanus Raphanistrum. (Wilno) Zwierzyniec, 1859 15. 8^{br}. – XXV.
Raphanus raphanistrum. Wilno, 1856 Jun. 27 [lub 17] – E.
Synapsis arvensis. Mińsk [1820–21, leg. K. Kuchenbecker lub K. Leynardt] – XXVI.

***Raphanus* c.f. *raphanistrum* L.**

Raphanus Raphanistrum. nad morzem [może Połoga, 12–18. 08. 1821?, roślina bardzo zniszczona] – XXV.

Droseraceae***Drosera rotundifolia* L.**

Drosera rotundifolia. Vil.[na]. Flos soliis quia fol: ex pil. quttulos fundundint [napis na arkuszu zielnikowym] – B.

***D. anglica* Hudson**

Drosera longifolia. Wilno – XIV.
Drosera longifolia – Her Lur 719. *Drosera longifolia* Vil.[na] Plan. acr intem corodunt. [napis na arkuszu zielnikowym, nie wszystkie wyrazy czytelne] – B.

Violaceae***Viola hirta* L.**

Viola hirta. in siccis pinetis. Zakret – XI.

***V. palustris* L.**

[brak nazwy gatunku] Rudniki brody – XI.

***V. c.f. mirabilis* L.**

Viola suavis. Zwierzyniec, Wilno [Nie jest to z pewnością *V. suavis*, ponieważ roślina jest łodygowa. Wyraźnie widać wyrastające z rozgałęzienia pędu dwa liście, kształt przylistków, owłosienie łodygi i ogonków liściowych. Może to być drugie stadium rozwoju rośliny – powstaje łodyga naziemna i kwiaty na długich szypułkach z koroną. Ale okaz w złym stanie i trudno oznaczyć. Zebrany w 1823 lub 1859–60] – B.

***V. canina* L. subsp. *montana* (L.) Hartman**

Viola lancifolia. Antokol, we Fl.[orze] opisany – XI.
Viola lancifolia. Buyki, Wilno [Bójki, 1840 lub 1842] – B.
Viola lancifolia. Pun..aki (Wilno) [nazwa miejscowości nieczytelna, można ją odczytać jako: „Punżanki”; okaz zebrany być może w 1833 r.] – XI.
Viola lancifolia. Teodoryszki.
Viola lancifolia Bess. alt. var. *caninae* sub nomine *sylvestris* et *glaucæ* ...[dwa wyrazy nieczytelne; 1850, 1853 lub 1854] – B.

Viola. Podborze (Lida) [1835 lub 1836] – E.
[brak nazwy gatunku] Wisimcze – E.

V. tricolor L.

Viola tricolor. Szczorse [1823] – XI.

V. arvensis Murray

Viola arvensis. Szczorse [1823] – XI.

Guttiferae

Hypericum perforatum L.

Hypericum. (Gub. Wileńska) Pilwinki – XXX.

Hy. perforatum. Bekiesz[owa Góra] (Wilno) [1831, 1832 lub 1861] – XXX.

Hypericum perforatum. Kowno [1821] – XXX.

H. maculatum Crantz

Hypericum. Mydlina [Mydlino] – XXX.

Hipericum Dubium Smith. Mieciuniszki – E.

H. montanum L.

Hypericum. Mydlina [Mydlino] – XXX.

Hypericum. Mydlina, G. Wileńska [Mydlino] – XXX.

Crassulaceae

Sedum sexangulare L.

Sedum cruciatum Desf. Pana 1831. Janów. *Sedum sexangulare* [na arkuszu kilka okazów i wszystkie gruczołowato owłosione, pozostałe cechy odpowiadają opisowi *S. sexangulare*] – XVIII.

Saxifragaceae

Saxifraga hirculus L.

Saxifraga hirculus. Dumla [nazwa słabo czytelna, może „Dumbla”?] – XVII.

Saxifraga hirculus. Połoga [Połoga, 12–18 08. 1821] – XVII.

S. granulata L.

Saxifraga granulata. Rybiszki (Wilno) – XVII.

Saxifraga granulata. Wilno – XVII.

Rosaceae

Rosa sherardii Davies

Rosa cinnamona v. *kosinsiana* deserjata [odczytanie niepewne] p. alba 204. Buyki ad ripis [Bójki, 1840 lub 1842] – XX.

Rosa Kosinsiana v. *cinnamona* Buyki [Bójki, 1840 lub 1842] – XX.

Rosa tomentosa. Antonowil [27. 07. 1856] – XX.

R. squarrosa (Rau) Boreau

Rosa canina ? Kowno [1821] – XX.

Rubus chamaemorus L.

Rubus chamaemorus. Jurborg [23–29. 07. 1821] – XIX.

Rubus Chamemorus. Jurborg, Retow [07. – 08. 1821. Są to być może okazy przystane przez Tomasza Brańskiego (Briańskiego) (ANONIM 1821: 446); etykiety nie są pisane przez J. Jundziłła] – XIX.

Potentilla norvegica L.

Potentilla opaca. Pun...ki (Święciany) [nazwa miejscowości nieczytelna, można ją odczytać jako: „Punżanki”; okaz zebrany być może w 1833 r.] – XX.

Potentilla. Wincentow[o] – D.

P. reptans L.

Potentilla reptans. Średnik [18–21. 07. 1821] – XX.

P. erecta (L.) Rauschel

Tormentilla erecta. Drzewiana – XX.

Tormentilla recta. Mińsk. [1820–21, leg. K. Kuchenbecker lub K. Leynardt] – D.

P. cinerea Chaix ex Vill.

Potentilla cinerea WB [odczytanie skrótu niepewne] *verna* fl. Kowno, 12 Sept. 1821 – XX.

Geum rivale L.

Geum rivale. Wilno – XX.

G. aleppicum Jacq.

Geum urbanum β *intermedium* Ehrhart. Szyły [28. 05. 1821] – XX.

Agrimonia pilosa Ledeb.

Agrimonia Eupatoria. Popiszki [24. 08. 1824] – XIX.

Crataegus c.f. **calycina** Peterm.

Mespilus (*Crataeg.*) *nigra* ? prope Grodnam – XIX.

Prunus × **eminens** Beck (= **P. fruticosa** Pall. × **P. cerasus** L.)

Prunus Chamaecerasus. Bekieszowa góra, 1861. 18 Maj – XX.

Papilionaceae

Lembotropis nigricans (L.) Griseb.

Cytisus nigricans Bess. Ukraina – XXVIII.

Anthyllis vulneraria L.

Anthyllis vulneraria. Podborze, Lida [1835 lub 1836] – XXVIII.

Anthyllis vulneraria. Podborze [1835 lub 1836] – E.

Ononis arvensis L.

Ononis arvensis. Zagony [Żagory] – XXVIII.

Ononis arvensis. Zagony 179 [Żagory] – XXVIII.

Medicago sativa L. s.l.

Medicago falcata. Wilno – XXIX [dwa arkusze].

Medicago falcata. Rutwica. Lit.[wa] – C.

M. lupulina L.

Medicago lupulina. Wilno – XXIX.

Medicago lupulina. Roskosz pt. Lidzki, 1830 – XXIX.

Trifolium arvense L.

Trifolium arvense. Kaciuki – C.

T. campestre Schreber

Trifolium arvense. Lit.[wa] – C.

Trifolium filiforme. in arvis sabulosis, Połonga. [rośliny bardzo drobne, łodyga do 3 cm długa; Połoga, 12–18. 08. 1821] – XXVIII.

Trifolium spadiceum. Szczorse [1823] – XXVIII.

Trifolium spadiceum. Roubiszki – E.

T. aureum Pollich*Trifolium*. Wincentow[o] – D.**T. spadiceum** L.*Trifolium spadiceum*. Nacza – XXVIII.*Trifolium spadiceum*. Oranski las [Orąński las] – XXVIII.*Trifolium spadiceum*. Chmelek Jeny [może to lokalna nazwa gatunku lub odmiany uprawnej?] – C.*Trifolium*. Wincentow[o] – D.**T. hybridum** L.

[brak nazwy gatunku] Powisincze – E.

T. repens L.*Trifolium repens*. Kowno [1821] – XXVIII.

[brak nazwy gatunku] Powisincze [okaz nietypowy: łodyga prosto wzniesiona] – E.

Trif. repens. Wilno – E.**T. montanum** L.*Trifolium pannonicum* ? Vol.[hynia, okaz ze zbioru W. Bessera] – C.**T. lupinaster** L.*Pentaphyllum Lupinaster*. Szczorse [1823] – XXIX.**T. rubens** L.*Trifolium rubens*. na brzegach lasów, Zwierzyniec [1823, 1859 lub 1860] – E.**T. alpestre** L.

[brak nazwy gatunku] Wilno – XXVIII.

T. medium L.*Trifolium*. Szczorse [1823] – XXVIII.*Trifolium flexuosum* Pers. 350. *T. medium* Will. 1367. folia ciliata dentes inferiores calicini elongati, flores rosei. Kowno supra Niemen in sylvis montosis [1821] – XXVIII.**Lotus corniculatus** L.*Lotus corniculatus*. Rudniki (Gub. Wileńs.[ka]) – XXIX.*Lotus corniculatus*. Wilno – XXIX.*Lotus corniculatus*. Lit.[wa] – C.*Lotus*. Wincentow[o] – D [dwa arkusze].**L. angustissimus** L.*Lotus*. Wincentow[o] – D.**Astragalus arenarius** L.*Astragalus arenarius*. Kowno [1821] – XXIX.*Astragalus aren. erectus*. Wilno, Rudniki Wrzozy – XXIX.*Astragalus arenarius*. Mołodeczno – C.*Astragalus arenarius*. Mołodeczno. 223 – D.*Astragalus arenarius*. Wilno – XXIX.*Astragalus*. Kowalkowski las – XXIX.*Vicia*. Wincentow[o] – D.**Oxytropis pilosa** (L.) DC.*Astragalus pilosus*. Vil.[no], 1830 May – C.Wilno [na arkuszu z *Astragalus arenarius*] – XXIX.**Onobrychis viciifolia** Scop.*Hedysarum Onobrychis*. in montosis, Kowno [1821] – XXIX.*Vicia*. Wincentow[o] – D.**O. arenaria** (Kit.) DC.*Astragalus Onobrychis*. Upniki [24. 05. 1821] – XXIX.

Coronilla varia* L.Coronilla varia*. około Kowna nad Niemnem [1821] – XXIX.*Coronilla varia*. ad marginus agrorum, Pilwingi – XXIX.***Vicia hirsuta* (L.) S. F. Gray***Ervum hirsutum*. Bebirwie, na polach [15. 07. 1821] – XXIX.***V. sylvatica* L.***Vicia sylvatica*. in montosis, Janow [Janów, okaz zebrany między 22. 05. a 5. 06. 1821 r. lub w 1831 r.] – XXIX.*Vicia sylvatica*. Wyka. [zebrana] w Teodoryszkach, r. 1850, 28 maja – E.*Vicia*. Wincentow[o] – D.***V. cassubica* L.***Vicia cassubica*. Szczorse (pt. Nowogrodzki) [1823] – XXIX.*Vicia sepium*. Wilno – XXIX.*Vicia*. Wincentow[o] – D.***V. cracca* L.***Vicia Cracca*. Szczorse [1823] – XXIX.*Vicia polyphylla*. Lith.[uania] – XXIX.*Vicia*. Wincentow[o] – D.

[brak nazwy gatunku] Wincentow[o] – D.

V. villosa* RothVicia pilosa*. Połoga [Połoga, 12–18. 08. 1821] – XXIX.*Vicia polyphylla* ? in sylvaticis, Kowno [1821] – XXIX.*Vicia*. Wincentow[o] – D.***V. c.f. villosa* Roth***Vicia polyphylla*. ad viam publicum in montosis prope Janow [okaz nie kwitnący, kosmato owłosiony, liście o ok. 12 parach listków, listki 35 mm długie, 5 mm szerokie. Janów, roślina zebrana między 22. 05. a 5. 06. 1821 r. lub w 1831 r.] – XXIX.***V. sepium* L.**Połoga [12–18. 08. 1821; na arkuszu z *V. sativa*] – XXIX.***V. sativa* L.***Vicia obo...*[wyraz nieczytelny]. Buyki (Wilno) [Bójki, 1840 lub 1842] – XXIX.*Vicia sativa*. Buyki [Bójki, 1840 lub 1842] – E.*Vicia sativa culta*. Szczorse [1823] – XXIX.*Vicia sativa nemoralis*. Połoga [Połoga, 12–18. 08. 1821] – XXIX.*Vicia sativa* β *nemoralis*. inter ruptis [odczytanie niepewne] Połoga [Połoga, 12–18. 08. 1821] – XXIX.*Vicia sativa segetal*. Mieciun.[iszki] – E.***V. sativa* L. subsp. *nigra* (L.) Ehrh.***Vicia angustifolia*. Kowno [1821] – XXIX.*Vicia angustifolia*. Buyki [Bójki, 1840 lub 1842] – E.***Lathyrus sylvestris* L.***Lathyrus latifolius*. Szczorse [1823] – XXIX.*Lathyrus sylvestris*. Szczorse [1823] – XXIX.*Lathyrus sylvestris*. Wilno – XXIX.*Lathyrus sylvestris*. Lith.[uania] – XXIX.***L. palustris* L.***Lathyrus palustris*. Szczorse [1823] – XXIX.***L. pratensis* L.***Lathyrus pratensis*. Szczorse [1823] – XXIX.

Lathyrus pratensis. na łąkach Kowieńskich [1821] – XXIX.

Lathyrus pratensis. Pu...nki [nazwa miejscowości nieczytelna, można ją odczytać jako: „Punżanki”; okaz zebrany być może w 1833 r.] – E.

L. laevigatus (Waldst. et Kit.) Gren.

Orobus laevigatus. Vol.[hynia, okaz ze zbioru W. Bessera] – C.

L. niger (L.) Bernh.

Vicia cracca ? Wilno, 1869. 12 Juni – E.

Lythraceae

Lythrum portula (L.) D. A. Webb

[na arkuszu są dwie etykiety, 1:] *Peplis Portula*. Kylpiszki [i 2, drukowana, prawdopodobnie z lat 60-tych XX w.:] Karty z zielnika B. Jundziłła. [Kylpiszki] – XV.
Peplis portula. Rudniki – D.

Oenotheraceae

Circaea lutetiana L.

Circaea lutetiana. Nacz[a] (Lida) – II.

Circaea lutetiana. (Święciany) Wiszniew, 1823 – II.

C. x intermedia Ehrh.

Circaea intermedia Ehrh. (Święciany) Wiszniew, 1823 – II.

C. alpina L.

Circaea alpina. Wilno – II.

Circaea alpina. Żmudź, Buda [Żmudź, Budy, 29. 06. – 1. 07. 1821] – II.

Circaea alpina. Wiszniew (Święciany), 1823 – II.

Epilobium hirsutum L.

Epilobium hirsutum. in locis torfosis humidis, Połonga [Połoga, 12–18. 08. 1821] – XVI.

Epilobium hirsutum. Połonga [Połoga, 12–18. 08. 1821] – XVI.

E. montanum L.

Epilobium montanum. Szczorse [1823] – XVI.

E. palustre L.

Epilobium palustre. Popiszki [24. 08. 1824] – XVI.

E. angustifolium L.

Epilobium. Wincentow[o] – D.

Halorrhagidaceae

Myriophyllum verticillatum L.

Myriophyllum verticillatum. Bardzie [Bardze, 16. 07. 1821] – XXXV.

M. spicatum L.

Myriophyllum spicatum. Jezioro Kąpiel [odczytanie nazwy jeziora niepewne] – XXXV.

Myriophyllum spicatum. Lith.[uania] – XXXV.

Myriophyllum. Mydlina [Mydlino] – XXXV.

Hippuridaceae

Hippuris vulgaris L.

Hippuris vulgaris. Kowno [1821] – I.

Hippuris vulgaris. Połonga [Połoga, 12–18. 08. 1821] – I.

Hip. z Minskiego [1820–21, leg. K. Kuchenbecker lub K. Leynardt] – I.

Malvaceae

Malva sylvestris L.

Malva sylvestris. Nad Wilenką, 1858. Juli. kłapy typu. – E.

Tiliaceae

Tilia cordata Miller

Tilia microphylla. Wilno – XX [dwa arkusze].

T. c.f. *platyphyllos* Scop.

Tilia grandifolia. Wilno [kwiatostan 2-szypułkowy, brak liści] – XX.

Linaceae

Radiola linoides Roth

Radiola millegrana. Podborz[e] pt. Lidzki [1835 lub 1836] – VIII.

Linum catharticum L.

Linum catharticum. ad marginas agrorum, Pilwingi – XIV.

Geraniaceae

Geranium pratense L.

Geranium palustre. flore albo. Niewiaża [8–26. 06. 1821] – XXVII.

Geranium sylvaticum. Rybiszki – XXVII.

G. sanguineum L.

Geranium sanguineum. Mińsk. Z...[nieczytelne] [1820–21, leg. K. Kuchenbecker lub K. Leynardt] – D.

G. robertianum L.

Geranium Robertianum. Vol.[hynia, okaz ze zbioru W. Bessera] – XXVII.

Erodium cicutarium (L.) L'Hér.

Erodium cicutaria. Iglica pospolita. Teodoryszki [1850, 1853 lub 1854] – E.

Erodium cicutarium. Wilno, 1869 Iuli 8 – XXVI.

Rutaceae

Ruta graveolens L.

Ruta divaricata. Tenor. – XVII.

Polygalaceae

Polygala comosa Schkuhr

Polygala comosa. Wilno – XXVIII.

Polygala. Szczorse [1823] – XXVIII.

P. vulgaris L.

Polygala vulgaris. Szczorse [1823] – XXVIII.

Polygala vulgaris. Pun...aki [nazwa miejscowości nieczytelna, można ją odczytać jako: Punżanki, okaz zebrany być może w 1833 r.] – E.

Polygala. Buyki [Bójki, 1840 lub 1842] – E.

P. amarella Crantz

Polygala austriaca. Wilno – XXVIII.

Balsaminaceae

Impatiens noli-tangere* L.Impatiens Nolitangere*. fl. albo. Wolkiszki – XI.

Cornaceae

Cornus alternifolia* L.f.Cornus alternifolia*. Szczorse [1823; gatunek północnoamerykański, może uprawiany?] – VIII.

Umbelliferae

Astrantia major* L.Astrantia major* Behs. [odczytanie niepewne] 1823. Jul. 14. przy karczmie Siedmiograjskiej. 4 mile przed Ostrogiem – XII.***Sanicula europaea* L.***Sanicula Europaea*. Vol.[hynia, okaz ze zbioru W. Bessera] – XII.*Sanicula europaea*. nad Ś^{ta} rzeką [Święta, 22. 05. 1821] – XII.*Sanicula europaea* Lin. Mieciuniszki – E.***Sium latifolium* L.***Sium latifolium*. Bebirwie [15. 07. 1821] – XIV.*Sium latifolium*. Dubicze – E.***Carum carvi* L.***Carum carvi*. Szczorse [1823] – XII.*Carum Carvi*. Wilno – B.***Aegopodium podagraria* L.***Sison Podagraria* Dzio...[wyraz nieczytelny]. Zwierzyniec [1823, 1859 lub 1860] – B.***Pimpinella saxifraga* L.***Pimpinella*. Wincentow[o] – D [dwa arkusze].***Oenanthe aquatica* (L.) Poiret***Phellandrium aquaticum*. Poradurń – XII.*Phellandrium aquaticum*. S[z]czorse [1823] – XII.***Seseli libanotis* (L.) Koch***Altamantha Libanotis*. Kowno [1821] – XII.*Athamantha Libanotis*. Zwierzyniec [1823, 1859 lub 1860] – B.***Selinum carvifolia* (L.) L.***Angelica carvifolia*. Mieciuniszki – E.*Selinum Carvifolium* L. *Angelica* Spr. prata humida. Teodoryszki, 1853. 15 Augs. – B.***Aethusa cynapium* L.***Aethusa Cynapium*. Wilno, Jul. 18. 1865 – B.***Heracleum sphondylium* L.***Heracleum Sphondylium*. tyl...[wyraz nieczytelny] Buyki (Wilno) [Bójki, 1840 lub 1842] – XIV.*Heracleum Sphondylium*. Descriptio Besseri. flores viridiflavi, petala inflexo-emarginata. Wieksznie, w zaroślach nad Wentą [26. 08. 1821] – XIV.***Peucedanum palustre* (L.) Moench***Selinum palustre*. Jurborg [23–29. 07. 1821] – XIV.***P. oreoselinum* (L.) Moench***Selinum oreoselinum*. Buyki [Bójki, 1840 lub 1842] – XIV.

Anethum graveolens L.

[brak nazwy gatunku] Szczorse [1823] – D.

Levisticum officinale Koch*Ligusticum Levisticum*. Ogrody Kirkucie – B.**Angelica sylvestris** L.*Laserpitium latifolium*. Połoga [Połoga, 12–18. 08. 1821] – XIV.**Laserpitium latifolium** L.*Siler. bicunte*. Wincentow[o] (powiat Wilejski) – XII.**L. prutenicum** L.*Daucus*. Wincentow[o] – D.**Anthriscus sylvestris** (L.) Hoffm.*Cherophyllum sylvestre*? Szczorse [1823] – XXI.*Chaerophyllum sylvestre*. Wilno, 1869. 25 Maj – B.*Chaerophyllum sylvestre*. Wilno – B.*Myrrhis odorata*. nad Jurą przy po Jurzu [3. 08. 1821] – XII.**Chaerophyllum aromaticum** L.*Myrrhis odorata*. Buyki [Bójki, 1840 lub 1842] – B.**Torilis japonica** (Houtt.) DC.*Caucalis Anthriscus*. koło Kiejdan [oryginał niewyraźny, nazwę miejscowości można również odczytać jako „Fiejdan”] w Sierpniu – XII.*Torilis Anthriscus*. Oszmiana – XII.*Torilis Anthriscus*. Wilno, 1858. Jul. – E.*Torilis Anthriscus*. Zwierzyniec [1823, 1859 lub 1860] – B.**Primulaceae****Hottonia palustris** L.*Hottonia palustris*. in aquis puris stagnantibus aut lente fluentibus, Rustyniany [13. 05. 1821] – IX.**Primula farinosa** L.*Primula farinosa*. Pierwiosnka mączna. Kl. 5. Rząd 1-słupkowy. Rośnie na łąkach wio-
ski Wyrksztyniki pod Połogą y na Górze Kalkiczys [etykieta nie jest pisana ręką J. Jun-
dziłła] – IX.**P. veris** L.*Primula veris*. Pierwiosnka wiosenna. Cl. 8. Ord. Monogyn. F. Primulaceae. Rybiszki
[okaz zebrany być może w 1821 r.] – B.**Lysimachia nummularia** L.*Lysimachia Nummularia*. Żmudź [Żmudź] – IX.**L. vulgaris** L.*Lysimachia vulgaris*. fol. [iis] quaternis. Botoki [30. 07. – 3. 08. 1821] – IX.**L. thyrsoiflora** L.*Lysimachia thyrsoiflora*. Mińsk [1820–21, leg. K. Kuchenbecker lub K. Leynardt] – IX.*Lysimachia thyrsoiflora*. Naliboki – IX.**Anagallis arvensis** L.*Anagallis arvensis*. nad Dubisą [7–12. 07. 1821] – IX.*Anagallis arvensis*. Kowno [1821] – IX.**Cyclamen purpurascens** Miller*Cyclamen europeum*. in Silesia Bohemiae Bas. baria sylvis umbrosis Pon. mono. Lysi-
machiae – IX.

***Glaux maritima* L.**

Glaux maritima. Charcovia [może okazy pochodzą z Ogrodu Botanicznego w Charkowie?] – XII.

Pirolaceae***Pyrola minor* L.**

Pyrola media. Bujki [Bójki, 1840 lub 1842] – XVII.

Pyrola minor. Bujki (Wilno) [Bójki, 1840 lub 1842] – XVII.

***P. media* Swartz**

Pyrola media. Sobolewyszczyna (Lida), 1837. Jun. 5. – XVII.

***P. rotundifolia* L.**

Pyrola azarifolia WB. Połonga [Połaga, 12–18. 08. 1821] – XVII.

Pyrola rotundifolia. Wilno – XVII.

Pyrola rotundifolia. Żmuydz [Żmudź] – XVII.

***P. chlorantha* Swartz**

Pyrola Chlorantha. 171.5. Za Wierczyską [lub „Wierszepaką”] do Werek idąc. 1832. 17. czerwca (Wilno) – XVII.

Pyrola chlorantha. Matyasowszczy.[zna] – XVII.

***Orthilia secunda* (L.) House**

Pyrola secunda. Korniałowska Puszcza [Kormiałowska Puszcza, 5–7. 06. 1821] – XVII.

Pyrola secunda. Borciany Royst. [5–6. 06. 1821] – XVII.

***Moneses uniflora* (L.) A. Gray**

Pyrola uniflora. Pomłynie. Wiepr[z]owska Puszcza. hybrida Vill. b... p... i... [trzy wyrazy nieczytelne] *secunda* [24. i 28. 05. 1821] – XVII.

***Chimaphila umbellata* (L.) W. Barton**

Pyrola umbellata. Matyasow. [szczyzna?] – XVII.

Pyrola umbellata. in pisutis [sic] muscosis. Botoki [30. 07. – 3. 08. 1821] – XVII.

***Monotropa hypopitys* L.**

Monotropa Hipopythis. Pilwingi (Troki) – XVII.

Ericaceae***Vaccinium oxycoccos* L.**

Vaccinium Oxycoccos. na Roystach – XVI.

***Ledum palustre* L.**

Ledum palustre. adjectis Vilnae – XVII.

Ledum palustre. Połonga [Połaga, 12–18. 08. 1821] – XVII.

***Chamaedaphne calyculata* (L.) Moench**

Andromeda Calyculata. á Gorynka dziko rośnie o 2 Wiorsty na błocie [Gorenki, 1811] – XVII.

Andromeda calyculata. z pod Słonima – XIX.

***Calluna vulgaris* (L.) Hull**

Erica vulgaris. Dubicze (Lida) – XVI.

Erica vulgaris. fl. albo. Dubicze – XVI.

Convolvulaceae***Convolvulus arvensis* L.**

Convolvulus arvensis. Góra Bekieszowa (Wilno) [1831, 1832 lub 1861] – IX.

Convolvulus arvensis. Wilno – IX.

***Calystegia sepium* (L.) R. Br.**

Convolvulus Sepium. (Wilno) Pun...anki Lemo [odczytanie niepewne] nad Wilią na piaskach nanoszonych, 1833 [nazwa miejscowości nieczytelna, można ją odczytać jako: „Punżanki”] – IX.

***Cuscuta epilinum* Weihe**

Cuscuta. Puc..zenki [nazwa miejscowości nieczytelna, można ją odczytać jako: „Punżanki”; okaz zebrany być może w 1833 r.] – E.

Boraginaceae

***Anchusa officinalis* L.**

Anchusa angustifolia. Kasztelan. – IX.

Anchusa angustifolia. Wilno – B.

Anchusa officinalis. Wilno – IX.

Anchusa. Szczorse [1833] – IX.

***Anchusa* c.f. *officinalis* L.**

Echinosperrum patulum Lehm. Snipiszki, Maj potiu...[wyraz nieczytelny] Lappa – B.

***Lithospermum officinale* L.**

Lithospermum officinale. Czabiszki [18–21. 05. 1821] – IX.

***Buglossoides arvensis* (L.) I. M. Johnston**

Lithospermum. Wincentow[o] – D.

***Myosotis* c.f. *alpestris* F. W. Schmidt**

Myosotis. Wincentow[o]. Łodygi pojedyncze, 14–20 cm, rozgałęzione u samej nasady, cała roślina obficie odstajaco owłosiona; liście w zarysie jajowato-lancetowate, na szczycie krótko zastrzone, dolne o ogonku 2 razy krótszym od blaszki, górne siedzące; kwiatostan: skrętek bardzo skupiony, bez listków wspierających; kielich: 3 mm długości, pokryty odstającymi haczykowatymi włoskami] – D.

***M. arvensis* (L.) Hill**

Myosotis intermedia Link. Wilno, 1827 – IX.

***M. scorpioides* L.**

Myosotis scorpioides. Vol.[hynia, okaz ze zbioru W. Bessera] – IX.

***Lappula squarrosa* (Retz.) Dumort.**

Echinosperrum Lappula L. *α patulum* M. B. ad ripas Wilią, 1865 1 Jul. – B.

Myosotis (Echinosperrum) Lappula L. v. M. Bieb. *E. patulum*. ad ripas Wilią, 1865. 1. Jul. – B.

Solanaceae

***Scopolia carniolica* Jacq.**

Hyoscyamus Scopolia. Poporcie [odczytanie niepewne] na brzegach ogrodu u x. Chruski [odczytanie niepewne] – IX.

***Hyoscyamus aureus* L.**

Hyoscyamus. Wilno [gatunek wschodnio-śródziemnomorski, może uprawiany w Ogrodzie Botanicznym?] – IX.

***Solanum dulcamara* L.**

Solanum Dulcamara. Nacz[a] – X.

Solanum Dulcamara. Wiszniew [1823] – X.

***S. nigrum* L.**

Solanum nigrum. Wilno, 1858. 24. Czerwca – B.

Nicandra physalodes (L.) Gaertner
Nicandra physalodes. Wilno, 1858. 20 Sier. – B.

Scrophulariaceae

Verbascum phoeniceum L.

Verbascum phoeniceum. Brześć [1828, leg. J. Bohusław] – X.

Linaria vulgaris Miller

Linaria stricta. w borach otwartych. Rudniki – XXIV.

L. loeselii Schweigger

Linaria Loeselii. piaski, Połonga [Połoga, 12–18. 08. 1821] – XXIV.

Linaria Loeselii juncea? Połonga [Połoga, 12–18. 08. 1821] – XXIV.

Linaria Loeselii. Połonga [Połoga, 12–18. 08. 1821] – XXIV.

Linaria Loeselii. Zwierzyniec [1823, 1859 lub 1860] – B.

Chaenorhinum minus (L.) Lange

Linaria minor. nad Niemnem, Kowno [1821] – XXIV.

Scrophularia nodosa L.

Scrophularia nodosa. locis humidis, Wilno – B.

S. umbrosa Dumort.

Scrophularia [sic] *aquatica*. Szczorse [1823] – XXIV.

Scrophularia aquatica. Zwierzyniec [1823, 1859 lub 1860] – B.

Scrophularia aquatica. Popiszki pod Rudnikami [okaz zebrany być może 24. 08. 1824] – B.

Limosella aquatica L.

Limosella aquatica. nad Dubissą [7–12. 07. 1821] – XXIV.

Veronica anagallis-aquatica L.

Veronica anagallis. Mińsk [1821, leg. K. Leynardt] – II.

Veronica anagallis. Wilno – II.

V. scutellata L.

Veronica scutellata. na łąkach mokrych, Bobty [26–28. 06. 1821] – II.

Veronica scutellata. Wilno – II.

V. chamaedrys L. subsp. **vindobonensis** M. Fischer

w zaroślach, Kowno [1821; na arkuszu z *V. austriaca* ssp. *teucrium*] – II.

Ver. chamaedrys. Wilno – II.

Veronica chamaedrys L. Żmuydz [Żmudz] – II.

V. officinalis L.

Veronica officinalis. Mińsk [1821, leg. K. Leynardt] – II.

Veronica officinalis. Polen Jeny – II.

V. austriaca L. subsp. **teucrium** (L.) D. A. Webb

Veronica chamaedrys. Wilno, Alexan. [skrót niejasny] – II.

Veronica latifolia. w zaroślach, Kowno [1821] – II.

Veronica Teucrium. Kowno [1821] – II.

Veronica teucrium. Vol.[hynia, okaz ze zbioru W. Bessera] – II.

Veronica urticaefolia. 1859 2 Julii, Zwierzyniec – II.

V. longifolia L.

Veronica maritima. Wilno – II.

Veronica maritima longifolia. na łąkach tłustych, Kowno [1821] – II.

Veronica maritima longifolia. Kowno [1821] – II.

Veronica maritima longifolia. nad wodą, Nacz[a] – II.

Veronica maritima longifolia. Żmuydz [Żmudz] – II.

V. spicata L.

- Veronica menthaefolia* Schott. Waka in decliviis viarum – II.
Veronica spicata. Mińsk [1821, leg. K. Leynardt] – II.
Veronica spicata Clusii. Mińsk 5.5. [1821, leg. K. Leynardt] – II.
Veronica spicata. Połonga, na górze biruta [sic] [Połoga, 12–18. 08. 1821] – II.
Veronica spicata. Waka – II.
Veronica spicata. Żmuydz [Żmudź] – II.
Veronica spicata clusii. Werki Julius (Wilno) [1832 lub 1859] – II.
Veronica Jul. *spicata polystachya*. Buyki (Wilno) [Bójki, 1840 lub 1842] – II.
Veronica spicata polystachya. Waka – II.
Veronica. Wincentow[o] – D.

V. serpyllifolia L.

- Veronica serpyllifolia*. Wilno, 1829 – II.

V. arvensis L.

- Veronica arvensis*. Wilno – II.

V. verna L.

- Veronica persica*. Wincentow[o] – D.
Veronica verna. Wilno – II.

V. agrestis L.

- [brak nazwy gatunku] Wilejka [okaz zebrany być może w 1858 r.] – D.

V. orientalis Miller

- Veronica orientalis*. Vol.[hynia, okaz ze zbioru W. Bessera] – II.

Melampyrum cristatum L.

- Melampyrum cristatum*. Bebirwie [15. 07. 1821] – XXIV.

M. sylvaticum L.

- Melampyrum*. Wilno – E.

Euphrasia rostkoviana Hayne

- Euphrasia officinalis*. Poszaltawie [odczytanie niepewne] – XXIV.

Odontites verna (Bellardi) Dumort.

- Euphrasia Odontites*. Popielany [27. 08. 1821] – XXIV.
Euphrasia Odontites. Świetlik czerwony. Teodoryszki (powiat Swiencianski [sic]) [1850, 1853 lub 1854] – XXIV.

Rhinanthus minor L.

- Rhinanthus minor*. Teodoryszki [1850, 1853 lub 1854] – B.

Pedicularis palustris L.

- Pedic.* Popiszki [24. 08. 1824] – XXIV.

P. exaltata Besser

- Pedicularis*. Na łąkach suchych i w zaroślach w Powiecie Minskim. 3 Exemplarze [1820, leg. K. Kuchenbecker] – XXIV.

P. sceptrum-carolinum L.

- Pedicularis Sceptrum carolinum*. Bebirwie [15. 07. 1821] – XXIV.
Pedicularis. Wincentow[o] – D.
 [brak nazwy gatunku] Rudniki – E.

Orobanchaceae**Orobanche ramosa** L.

- Orobanche ramosa* B. 1823. Jul., Strzyżanka [oryginał niewyraźny, nazwę można odczytać również jako „Strzyżawka”]. in radicibus *Cannabinum* parasitica – XXIV.

Labiatae

Ajuga reptans* L.Nepeta parviflora*. Gubern. Ekaterinosław – XXIII.**A. *laxmannii* (L.) Benth***Ajuga Laxmannii*. Charcovia [może okazy pochodzą z Ogródu Botanicznego w Charkowie?] – XXIII.***Scutellaria galericulata* L.***Scutellaria galericulata*. Kowno [1821] – XXII.*Scutellaria galericulata*. Dumla [może „Dumbla”?] – XXII.***Nepeta parviflora* Bieb.***Mentha Sylvestris*. Mińsk [1820–21, leg. K. Kuchenbecker lub K. Leynardt] – XXIII.***Glechoma hirsuta* Waldst. et Kit.***Glechoma hirsutum*. Charcovia. je vous prie Monsieur de vouloir bien m'envoyer [może envoyer?] *Gl. hederaceum* de Flora Vilnensis [może okaz pochodzi z Ogródu Botanicznego w Charkowie?] – XXII.***Prunella vulgaris* L.***Prunella vulgaris*. Kowno [1821] – XXII.***Galeopsis ladanum* L.***Gal. Ladanum*. Druskienniki – XXII.***G. tetrahit* L.***Galeopsis Tetrahit versicolor*. Podborze, Jul. 8. 1836 – C.*Galeopsis Tetrahit versicolor*. Podborze, Julii 8 1836 – E.**G. c.f. *tetrahit* L.***Galeopsis Tetrachit* [sic]. Bujki [Bójki, 1840 lub 1842; brak kwiatów uniemożliwia sprawdzenie, czy nie *G. bifida* Boenn.] – B.***Lamium album* L.***Lamium album*. Wilno – E.*Lamium intermedium*. Zwierzyniec [1823, 1859 lub 1860] – B.***L. maculatum* L.***Lamium intermedium* Fries. Zwierzyniec, 1859 14 Maja – B.***L. purpureum* L.***Lamium incisum*. Buyki [Bójki, 1840 lub 1842] – B.***Stachys sylvatica* L.***Stachys*. Nacz[a] – E.

[brak nazwy gatunku] Powisincze, suche – E.

S. palustris* L.Stachys palustris*. koło drogi blisko Łabunowa [29. 06. 1821] – XXII.***S. annua* (L.) L.***Stachys annua*. Nad Niemnem [1821] – XXII.***S. officinalis* (L.) Trevisan***Betonica stricta*. Bukwica wyprężona. Teod.[oryszki, 1850, 1853 lub 1854] – E.***Ballota nigra* L.***Ballota nigra*. Ogród Bernardyna, 1858 30 Czerwca – B.*Ballota nigra*. Wilno, 1872, 1. Juni – E.*Ballota*. Wilno – E.***Salvia pratensis* L.***Salvia pratensis*. Kowno [1821] – I.

Salvia pratensis. Wilno – I.

S. austriaca Jacq.

Salvia austriaca. Wilno – I.

Melissa officinalis L.

Nepeta. Mińsk [1820–21, leg. K. Kuchenbecker lub K. Leynardt] – D.

Clinopodium vulgare L.

Clinopodium vulgare. Gierkie [Gierki] – XXII.

Clinopodium vulgare. Storzyszek pospolity. Słobodka [Słobódka] – E.

Clinopodium. Wilno – E.

Thymus pulegioides L.

Thymus montanum. 232.7. Pu...aki [nazwa miejscowości nieczytelna, można ją odczytać jako: „Punżanki”; okaz zebrany być może w 1833 r.] – C.

Th. c.f. pannonicus All.

Thymus Marschalianus Willd. (Herb.). Circa Charcovium [sic] in agricis frequens – XXII.

Th. serpyllum L.

Thymus Serpyllum. Bekiesz[owa Góra, 1831, 1832 lub 1861] – XXII.

[brak nazwy gatunku] Rudniki – E.

Th. c.f. serpyllum L.

Thymus angustifolius MB. (non Mior. [odczytanie niepewne]) in arena frequens Charcovia – XXII.

Thymus Serpyllum. kwiaty białe [odczytanie niepewne]. Kowno – XXII.

Acinos arvensis (Lam.) Dandy

Thymus acynos. Bekiesz[owa Góra, 1831, 1832 lub 1861] – XXII.

Thymus Acynos. łodyga ½ łokciowa niekiedy gałęzista; kutnerowata cała roślina. Kowno [1821] – XXII.

Lycopus europaeus L.

Lycopus vulgaris. Połonga [Połoga, 12–18. 08. 1821] – I.

Mentha longifolia (L.) Hudson

Mentha sylvestris. Minsk [Mińsk, 1820–21, leg. K. Kuchenbecker lub K. Leynardt] – B.

Mentha sylvestris. Teodoryszki [1850, 1853 lub 1854] – B.

M. arvensis L.

Mentha arvensis. Mydlina [Mydlino] – E.

Mentha arvensis. Oszmiana – E.

Mentha arvensis. Pun...nki [nazwa miejscowości nieczytelna, można ją odczytać jako: „Punżanki”; okaz zebrany być może w 1833 r.] – C.

Mentha arvensis. Żuprany – E.

Elsholtzia ciliata (Thunb.) Hyl.

Elsholtzia cristata. Teodor.[yszki] (Swienciany) [Święciany, 1850, 1853 lub 1854] – XXIII.

Plantaginaceae

Plantago media L.

Plantago media. Bekiesz.[owa] (góra) [1831, 1832 lub 1861] – VIII.

Plantago media. Żmuydz [Żmudź] – VIII.

P. arenaria Waldst. et Kit.

Plantago arenaria. An der Weichsel – VIII.

Gentianaceae

Centaurium erythraea* RafnChironia*. Mińsk [1820–21, leg. K. Kuchenbecker lub K. Leynardt] – IX.*Erythraea Centaurea*. Mińsk [1820–21, leg. K. Kuchenbecker lub K. Leynardt] – IX.***C. pulchellum* (Swartz) Druce***Chironia ramosissima*? Wilno – IX.***Gentiana* c.f. *cruciata* L.***Gentiana cruciata*. Wilno [brak kwiatów uniemożliwia sprawdzenie oznaczenia] – IX.***G. pneumonanthe* L.***Gentiana Pneumonante* [sic]. Mołodeczna [błąd literowy autora etykiety, powinno być „Mołodeczno”] – XII.*Gentiana pneumonante* [sic]. Rudniki pt. Wileński – XII.*Gentiana Pneumonante*. Żmudz [Żmudz] – XII.***G. amarella* (L.) Börner***Gentiana Amarella*. Mińsk [1820–21, leg. K. Kuchenbecker lub K. Leynardt] – XII.*Gentiana amarella*. koło Wilna – XII.*Gentiana campestris*. nad Dubisą [7–12. 07. 1821; HRYNIEWIECKI (1933: 239) podaje „*G. campestris* L.? za Jundziłłem”. Na arkuszu zielnikowym jest etykieta z tą samą nazwą, ale okaz to *G. amarella*] – XII.***Swertia perennis* L.***Swertia perennis*. przy morzu Bałtyckim na łąkach mokrych podleśnych koło Połongi [Połoga, 12–18. 08. 1821] – XII.

Oleaceae

Fraxinus excelsior* L.Fraxinus excelsior*. Żagaryna – II.

Rubiaceae

Asperula cynanchica* L.Asperula cynanchica* Push [odczytanie niepewne] 1823. Lipiec, od Klewania do Ukrainy – VIII.***Galium odoratum* (L.) Scop.***Asperula*. Wiszniew [1823] – VIII.*Asperula odorata*. locis umbrosis, Czabiszki [18–21. 05. 1821] – VIII.

[brak nazwy gatunku] Wilno – E.

G. verum* L.Galium verum*. Bekiesz[owa Góra, 1831, 1832] – VII.***G. polonicum* Błocki***Galium aristatum*. Litw.[a] – VII.***G. mollugo* L.***Galium mollugo erectum*. Bekiesz[owa Góra]. [1831, 1832] – VII.***G. x pomeranicum* Retz.***Galium flavum*. Mińsk [1820–21, leg. K. Kuchenbecker lub K. Leynardt] – VII [dwa arkusze].***G. palustre* L.***Galium saxatile*. G. Grod.[zieńska] in arvis – VII.

Galium palustre. Wiszniew. [oryginał niewyraźny, stąd nazwę można odczytać zarówno „Wiszniew” jak i „Wiszniewce”; 1823] – VII.

Galium uliginosum. Kowno [1821] – VII.

G. aparine L.

Galium Aparine. Marnak. Wilno, 1873 Jun. – VII.

Galium. Wilno – E.

Galium sp.

Galium. Mińsk [1820–21, leg. K. Kuchenbecker lub K. Leynardt] – D.

Caprifoliaceae

Viburnum lantana L.

Viburnum lantana. Vol.[hynia, okaz ze zbioru W. Bessera] – XIV.

Linnea borealis L.

Linnea borealis. z Augustowskiego – XXIV.

Valerianaceae

Valeriana officinalis L.

Valeriana officinalis. Wilno – III.

Dipsacaceae

Dipsacus pilosus L.

Dipsacus pilosus Bezh [odczytanie niepewne]. z Ukrainy – VII.

Succisa pratensis Moench

Scabiosa Succisa. Żmudź [Żmudź] – VII.

Succisa pratensis flore albo. Rudniki – VII.

Cephalaria uralensis (Murray) Roemer et Schultes ex Steudel

Scabiosa uralensis. Ucraina [etykieta pisana tym samym charakterem pisma co etykiety okazów pochodzących prawdopodobnie z Charkowskiego Ogrodu Botanicznego] – VII.

Scabiosa argentea L.

Scabiosa Ucrainica. Ucraina, gub. Katerinoslaw etc. [etykieta pisana tym samym charakterem pisma co etykiety okazów pochodzących prawdopodobnie z Charkowskiego Ogrodu Botanicznego] – VII.

S. columbaria L.

Astercephalus ochroleucus. Ponary, 1849 31 Aug. – VII.

Scabiosa Astercephalus Columbaria. Zwierzyniec, 1860 Aug. – VII.

Scabiosa columbaria. Wilno – VII.

Scabiosa ochroleuca. Wilno – VII.

Knautia arvensis (L.) Coulter

Scabiosa arvensis. Buyki [Bójki, 1840 lub 1842] – E.

Scabiosa arvensis. Świerzbnica polna. Teodoryszki (Święciany) [Święciany, 1850, 1853 lub 1854] – VII.

Scabiosa. Wilno – VII.

Campanulaceae

Jasione montana L.

Jasione montana. Buyki Jun. [skrót niejasny; Bójki, 1840 lub 1842] – E.

Campanula cervicaria* L.Campanula*. Wincentow[o] – D [dwa arkusze].

[brak nazwy gatunku] Wincentow[o] – D.

C. glomerata* L.Campanula glomerata* fl.[ore] albo et caeruleo. Mieciuniszki – E.*Campanula glomerata*. Kowno [1821] – XI.*Campanula glomerata*. Wilno, 1831. Prochownia – XI.

[brak nazwy gatunku] Wincentow[o] – D [dwa arkusze].

C. bononiensis* L.Campanula bononiensis*. Zwierzyniec [1823, 1859 lub 1860] – B.***C. rapunculoides* L.***Campanula rapunculoides*. Wilno – XI [dwa arkusze].*Campanula Trachelium*. Dzwonek szorstkol.[istny]. Kl. V. Rz. 1 słup. Słobódno [oryginał niewyraźny, nazwę miejscowości można odczytać również jako „Słobódka”] (Oszmiana) – XI.*Campanula*. Wincentow[o] – D.***C. patula* L.***Campanula patula*. Mińsk [1820–21, leg. K. Kuchenbecker lub K. Leynardt] – XI [dwa arkusze].***C. persicifolia* L.***Campanula persicifolia*. Kowno [1821] – XI.***C. rotundifolia* L.***Campanula rotundifolia, linifolia*. (Góra Bekieszowa) [1831, 1832 lub 1861] – XI.**Compositae*****Solidago virgaurea* L.***Solidago Virgaurea*. Lith.[uania] – A [dwa arkusze].*Solidago Virgaurea*. Mińsk [1820–21, leg. K. Kuchenbecker lub K. Leynardt] – A.***Aster amellus* L.***Aster amellus* Lith.[uania. Na drugiej stronie etykiety:] W Powiecie Mińskim w Borach suchych wrzosem zarosłych 2 Exem. 4. gałęzie [1820, leg. K. Kuchenbecker] – A.*Aster Amellus*. Minsk [Mińsk 1820, leg. K. Kuchenbecker] – A [dwa arkusze].***Conyza canadensis* (L.) Cronq.***Erigeron acre*. Podborze (Lida) [1835 lub 1836] – A [jest to być może jedno z pierwszych notowań tego gatunku z tych terenów, stąd błędne oznaczenie].***Erigeron acer* L.***Erigeron acre*. Lith.[uania] – A.***Antennaria dioica* (L.) Gaertner***Gnaphalium dioicum*. Lith.[uania] – A.*Gnaphalium dioicum* x *albicans*. Wincentow[o], Gub. Mińska – A.*Gnaphalium*. Żmudź [Żmudź] – E.***Gnaphalium luteo-album* L.***Gnaphalium luteo album*. Bogusław, Brześć. 25. [1828, leg. J. Bohusław] – A.***Filaginella uliginosa* (L.) Opiz***Gnaphalium uliginosum*. Lithuania – A.***Logfia arvensis* (L.) J. Holub***Filago arvensis*. Prochownia, Wilno [1831] – XXX.*Gnaphalium montanum*. Antowil (Wilno) [27. 07. 1856] – A.

Helichrysum arenarium* (L.) MoenchGnaphalium arenarium*. Bekiesz [owa Góra, 1831, 1832 lub 1861] – XXX.***Inula salicina* L.***Inula salicina*. Mińsk [1820–21, leg. K. Kuchenbecker lub K. Leynardt] – A.Mińsk [na arkuszu z *I. hirta*. 1820–21, leg. K. Kuchenbecker lub K. Leynardt] – A.***I. hirta* L.***Inula hirta*. Lith.[uania] – A.*Inula hirta*. Mińsk [1820–21, leg. K. Kuchenbecker lub K. Leynardt] – A.***Xanthium strumarium* L.***Xanthium strumarium*. Raduszkowicze – XXXV.*Xanthium Strumarium*. Raduszkowicze – D.*Xanthium strumarium*. Wilno – XXXV.***Bidens tripartita* L.***Bidens tripartita*. Lith.[uania] – A.***B. cernua* L.***Bidens cernua*. Dubicze (Gub. Wiln.) – XXX.*Bidens cernua*. Jurborg Piilius [odczytanie niepewne, 23–29. 07. 1821] – XXX.*Bidens cernus radiata*. Dumla [może „Dumbla”?], błoto – XXX.***Galinsoga parviflora* Cav.***Galinsoga parviflora*. w Podborzu w ogrodzie sama się zasiewa [1835 lub 1836] – A.***Anthemis tinctoria* L.***Anthemis tinctoria*. in montosis circa Kowno [1821] – XXXII.***A. arvensis* L.***Anthemis arvensis*? Wilno – A.*Anthemis arvensis*. Lith.[uania] – A.***A. cotula* L.***Anthemis cotula*. Lith.[uania] – A.***Achillea ptarmica* L.***Achillea Ptarmica*. Werki, 1859 Jul. – A.***A. millefolium* L.***Achillea Millefolium rosaeum*. Korejwiany – A.***Matricaria maritima* L.***Chrysanthemum inodorum*. prope Korniałów [Kormiałów] na derumach [odczytanie niepewne; 5–7. 06. 1821] – XXXII.***Leucanthemum vulgare* Lam.***Chrysanthemum leucanthemum*. Dumbla – XXXII.*Chrysanthemum montanum*. łodyga ½ łok. u spodu włosista prawie iednokwiatowa, liście dolne przewrotnie iajowate w ogonek zwężone zębate. górne drobne lancetowate, rzardka lub przy nasadzie tylko zembate bez ogonkowe kielich płaski. około Kowna na łąkach podleśnych kwitnie w czerwcu [1821] – A.***Tanacetum vulgare* L.***Tanacetum vulgare*. Iaszuny [Jaszuny] – A.***Petasites hybridus* (L.) P. Gaertner, B. Meyer et Schreb.***Tussilago Petasites*. Carziel. [skrót niejasny] Wilno – A.***Arnica montana* L.***Arnica montana*. Lith.[uania] – A.***Senecio congestus* (R. Br.) DC.***Cineraria palustris*. Gerwiszki [Gierwiszki] – A.

S. vernalis Waldst. et Kit.*Senecio vernalis*. Wilno, 1859 Maj – A.**S. jacobea** L.*Senecio jacobaea*. Lith.[uania] – A.**Carlina acaulis** L.*Carlina acaulis*. G. grodnensis – XXX.**C. vulgaris** L.*Carlina vulgaris*. Lith.[uania] aicie [może acie?] in arvis siccis – XXX.**Arctium lappa** L.*Arctium tomentosum*. Pun...nki [nazwa miejscowości nieczytelna, można ją odczytać jako: „Punżanki”; okaz zebrany być może w 1833 r.] – A.**Cirsium palustre** (L.) Scop.*Cnicus lanceolatum*? na błotach, Połoga [Połoga, 12–18. 08. 1821] – XXX.**C. helenioides** (L.) Hill*Cirsium dealbatum*. Wincentowo – A.*Cnicus heterophyllus*. prata, Lith.[uania] – A.**C. acaule** Scop.*Carduus acaulis*. między Kretyną i Połoga [Połoga, 12–18. 08. 1821] – XXX.**Serratula tinctoria** L.*Serratula tinctoria*. Wilno – A.**Centaurea scabiosa** L.*Centaurea scabiosa*. Wilno – XXX.**C. phrygia** L.*Centaurea Phrygia*. Lith.[uania] – A.**C. biebersteinii** DC.*Centaurea lacea*? Lith.[uania] – A.*Centaurea Jacea*. Lith.[uania] – A.*Centaurea paniculata*. Wilno – XXX.**C. jacea** L.*Centaurea opi. Jacea*? Popielany [27. 08. 1821] – XXX.**Crepis praemorsa** (L.) Tausch*Hieracium praemorsum*. Buyki (pt. Wileński) [Bójki, 1840 lub 1842] – A.**C. biennis** L.*Crepis biennis*. Wilno – A.**C. tectorum** L.*Crepis agrestis*. 1859 Maj, Wilno, Wingiry [odczytanie niepewne] – A.*Crepis tectorum*. in ruderatis [powinno być: ruderosis] Kowno [1821] – XXXIII.*Crepis tectorum*. Wilno, 1869. 14. Iuni. – A.**C. paludosa** (L.) Moench*Hieracium paludosum*. Lith.[uania] – A [dwa arkusze].**Lapsana communis** L.*Lapsana communis*. Wilno – A.**Tragopogon pratensis** L.*Tragopogon pratense*. Lith.[uania] – A.*Tragopogon pratense undulatus*. Kowno [1821] – XXXIII.**T. floccosus** Waldst. et Kit.

Tragopogon canum an *floccosum*. na piaskach, Połoga [Połoga, 12–18. 08. 1821] – XXXIII.

Scorzonera humilis L.

Scorzonera nervosa Per. in sylva Gegużyn [21. 05. 1821] – XXXIII.

Scorzonera nervosa. adjc. V.[ilna] – XXXIII.

[brak nazwy gatunku] Gub. Wileńska. Rudniki – XXX.

[brak nazwy gatunku] Gub. Wileńska. Rudniki – XXXII.

Leontodon autumnalis L.

Apargia autumnalis. inter segetus [powinno być: segetes], Kypiszki [Kilpiszki] – XXXIII.

Apargia autumnalis ? *aphylla*. Scapo dichotomo, sulcato, inferne glabro, apice incrasso in vicinia calycis, calyx pilosus, pilis simplicibus: foliis radicalibus supra lanceolatis rariter pilosis runcinnato [odczytanie niepewne] dentata radix fibrosa alba. ad Niemen in arenosis [8–23. 06. 1821] – XXXIII.

L. hispidus L.

Apargia bastilis. Szyły nad Łokią [28. 05. 1821] – XXXIII.

Apargia hispida. Buyki [Bójki, 1840 lub 1842] – A.

Apargia hispida. Kowno [1821] – XXXIII.

Apargia hispida. nad Łukią [Łokią] przy Janowie [28. 05. 1821] – XXXIII.

Apargia hispida. Webisznie [odczytanie niepewne] – XXXIII.

Picris hieracioides L.

Picris hieracioides. Popielany [27. 08. 1821] – XXXIII.

Taraxacum officinale Weber

Leontodon taraxacum. Teod.[oryszki; 1850, 1853 lub 1854] – A.

Sonchus asper (L.) Hill

Sonchus arvensis. Lith.[uania] – A.

S. arvensis L. subsp. **uliginosus** (Bieb) Nyman

Sonchus. Żmuydź [Żmudź] – XXXIII.

S. c.f. palustris L.

Sonchus palustris. Lith.[uania. Okaz bardzo zniszczony] – A.

Hieracium echioides L.

Hieracium echioides. Rudniki – A.

H. x fallax Willd.

Hieracium echioides. Rudniki – A.

H. cymosum L.

Hieracium cymosum. Buyki [Bójki], 1842 Jun. 18 – A.

H. c.f. murorum L.

Hieracium prenanthoides. Wilno – A [dwa arkusze].

H. laevigatum Willd.

Hieracium umbellatum coronopifolium inter...[wyraz nieczytelny]. Buyki. [Bójki, 1840 lub 1842] – A.

H. x dubium L.

Hier. dubium. Buyki [Bójki, 1840 lub 1842] – A.

Hieracium umbellatum L.

Hieracium sabaudum. przy drodze pod Jurborgiem. łądoga 1 łok[ciowa; 23–29. 07. 1821] – XXXIII.

Hieracium saxatile. na piaskach. Połoga [Połoga, 12–18. 08. 1821] – XXXIII.

Hieracium umbellatum. Jurborg [23–29. 07. 1821] – XXXIII.

Hieracium umbellatum. Lith.[uania] – A [dwa arkusze].

Hieracium umbellatum. na piaskach, Połonga [Połoga, 12–18. 08. 1821] – XXXIII.

H. x crassisetum Peter

Hieracium echiooides. arenosa, Rudniki – XXXIII.

H. x schultesii F. W. Schultz

Hieracium dubium. Szyły, Łokia [28. 05. 1821] – XXXIII.

Alismataceae

***Sagittaria sagittifolia* L.**

Sagittaria sagittifolia. Kowno [1821] – XXI.

Butomaceae

***Butomus umbellatus* L.**

Butomus umbellatus. Wilno – XVI.

Hydrocharitaceae

***Hydrocharis morsus-ranae* L.**

Hydrocharis Morsus Ranae. Lith[uania] – XVI.

***Stratiotes aloides* L.**

Stratiotes aloides. Lith[uania]. 2 Exemplarze. Rośnie w zatokach rzek. Wiecha jest zielona podobna z kształtu do Ananasów, kwiaty ma zupełnie takie jak u *Hydrocharis Morsusu-ranae* podobnie i pochwkami opatrzone. [1820, leg. K. Kuchenbecker] – XIX.

Scheuchzeriaceae

***Scheuchzeria palustris* L.**

Scheuchzeria palustris. (Pt. Lidzki) Dubicze – XV.

***Triglochin palustris* L.**

[brak nazwy gatunku] (Lida) Dubicze – XV.

Potamogetonaceae

***Potamogeton natans* L.**

Potamogeton natans. S[z]czone [1823] – VIII.

Potamogeton natans. Żmudź [Żmudź] – VIII.

***P. perfoliatus* L.**

Potamogeton perfoliatum L. Merecz.[anka], Mydlina [błąd autora etykiety, powinno być „Mydlino”] – VIII.

Potamogeton perfoliatum. Wilia [może okaz zebrany w 1821 r.?] – VIII.

***P. lucens* L.**

Potamogeton lucens. S[z]czone. 1823 – VIII.

Potamogeton lugens [sic]. Mydlina [błąd autora etykiety, powinno być „Mydlino”], Merecz.[anka] – VIII.

Potamogeton natans. 146. S[z]czone [1823] – VIII.

***P. x zizii* Koch**

Potamogeton praelongus. S[z]czone [1823] – VIII.

***P. gramineus* L.**

Potamogeton lanceolatum. Punżanki (Wilno) [może okaz zebrany w 1833 r.?] – VIII.

P. crispus L.

Potamogeton crispum do *serratum* się zalicza. S[z]czorse [1823] – VIII.

Potamogeton crispus L. Merezcz.[anka], Mydlina [błąd autora etykiety, powinno być „Mydolino”] – VIII.

Potamogeton crispus. S[z]czorse [1823] – VIII.

P. compressus L.

Potamogeton zosteraefolium [sic]. Merezcz.[anka], Mydlina [błąd autora etykiety, powinno być „Mydolino”] – VIII.

Potamogeton zosteraefolium. S[z]czorse [1823] – VIII [dwa arkusze].

Potamogeton zosteraefol. 1830, Sapieżyńskie Pola. – VIII.

Potamogeton zosteraefolius [sic]. 1830, Sapieżyńskie Pola – VIII.

[brak nazwy gatunku] Powisincze, wody – VIII.

P. pusillus L.

Potamogeton compressum gramineus. Mydlina [błąd autora etykiety, powinno być „Mydolino”] – VIII.

Potamogeton pusillum. Teodoryszki. Rośnie w Wodach prędko biegnących [1850, 1853 lub 1854] – VIII.

P. pectinatus L.

Potamogeton gramineum pectinatum. Połoga [Połoga, 12–18. 08. 1821] – VIII.

Potamogeton gramineum pectinatum. w wodach bieg[n]ących. Żmudź [Żmudź] – VIII.

Potamogeton marinum L. *pusill.* Merezcz.[anka], Mydlina [błąd autora etykiety, powinno być „Mydolino”] – VIII.

Potamogeton pectinatum setosum. Wilia – na wiosnę 1860 r. do drzew nadbrzeżnych przyczepiona – VIII.

pusillus, marinum [odczytanie niepewne]. Mydlina [błąd autora etykiety, powinno być „Mydolino”] – VIII.

P. filiformis Pers.

Potamogeton gramineum pectinatum. w Jeziorze Papa [19. 08. 1821] – VIII.

Potamogeton Zosteraefolium. Roubiszki – E.

P. c.f. x meinshausenii Juz.

Potamogeton. 30. Merezcz.[anka], Mydlina [błąd autora etykiety, powinno być „Mydolino”] – VIII.

Najadaceae**Najas marina** L.

Najas major. Popiszki, 1824 24 Aug. – XXXIV.

Najas major. Popiszki [24. 08. 1824] – XXXIV.

Najas major. Popiszki [24. 08. 1824] – E.

Najas intermedia. lacus Wilno wolty. [skrót niejasny] – XXXIV.

Liliaceae**Tofieldia calyculata** (L.) Wahlenb.

Tofieldia palustris. po lasach, Mińsk [1820, „w lesie Komarowskim o 2 wiorsty od miasta w stronie wschodniej położonym” (list K. Kuchenbeckera do J. F. Wolfganga, Mińsk, 26. 07. 1820 r., BLAN F.9–154–155), leg. K. Kuchenbecker] – XV.

Tofieldia palustris. Mińsk [na odwrotnej stronie etykiety:] Rośnie w zaroślach i Borach suchych w Powiecie Mińskim, 5 Exemplarzy [1820, leg. K. Kuchenbecker] – D.

Anthericum ramosum L.

Anthericum ramosum. Rośnie w podobnych miejscach gdzie i *Tofieldia*. 4 exemplarze. Mińsk [1820, leg. K. Kuchenbecker] – XIII.

Anthericum ramosum. Mińsk [1820, leg. K. Kuchenbecker] – D.

Allium ursinum L.

Allium ursinum. Sta rzeka prope Łukienele [22. 05. 1821] – XIII.

Allium ursinum. Wieprzowska puszcza [24. i 28. 05. 1821] – XIII.

Gagea pratensis (Pers.) Dumort.

Ornithogalum stenopetalum. Wysokie Lit.[ewskie] wie 4 rub. Boguścu [odczytanie czterech ostatnich wyrazów niepewne; prawdopodobnie są to okazy zebrane przez J. Bohusława w latach 1829–30] – XIII.

Scilla bifolia L.

Scilla bifolia. Vol.[hynia, okaz ze zbioru W. Bessera] – XIII.

Paris quadrifolia L.

Paris quadrifolia. Korejwiany (Troki) – XVI.

Amaryllidaceae**Galanthus nivalis** L.

Galanthus nivalis. Vol.[hynia, okaz ze zbioru W. Bessera] – XIII.

Iridaceae**Gladiolus imbricatus** L.

Gladiolus communis. Wilno – III [dwa arkusze].

Gladiolus tenuis v. *Galiciensis*. Żmuydź [Żmudź] – III.

Iris sibirica L.

Iris sibirica. na łąkach Ros[s]ień, Bebirwie [15. 07. 1821] – III.

Iris sibirica. koło jeziora na łąkach, Szczorse [1823] – III.

Juncaceae**Juncus bufonius** L.

Juncus buffonicus. Wilno – XIII.

Juncus Bufonius L. Hexan: Monogynia. 2 Wiorsty: od Gorynki [Gorenki, 1811] – XIII.

J. bulbosus L.

Juncus bulbosus articulata an *tupinus* [odczytanie niepewne] Moczak [odczytanie niepewne] vycinus Połonga in uliginosis [Połoga, 12–18. 08. 1821] – XIII.

J. effusus L.

Juncus conglomeratus. in lutosi [odczytanie niepewne]. Janow [Janów, 22. 05. – 5. 06. 1821, lub 1831] – XIII.

Juncus effusus. Roubiszki – XIII.

Juncus filiformis. Rudniki – XIII.

[brak nazwy gatunku] Rudniki – E [dwa arkusze].

Rudniki, powiat Wileński. [na arkuszu z *J. conglomeratus*] – XIII.

J. conglomeratus L.

glomeratus. Rudniki, powiat Wileński – XIII.

J. inflexus L.

Juncus glaucus. in humidis ad stagna. Kowno [1821] – XIII.

J. balticus Willd.

Juncus glaucus ? *balticus*. in arena mobili Połonga [Połoga, 12–18. 08. 1821] – XIII.

J. filiformis L.

filiformis. Rudniki – E.

[brak nazwy gatunku] Rudniki – E.

J. articulatus L.

Juncus articulatus z Knibsciami. Pu...nki [nazwa miejscowości nieczytelna, można ją odczytać jako: „Punżanki”; okaz żyworodny zebrany być może w 1833 r.] – XIII.

[brak nazwy gatunku] Powisincze, błota – E.

[brak nazwy gatunku] Powisincze – E.

Luzula luzuloides (Lam.) Dandy et Wilmott

Luzula albida. Wilno, in sylvis Scioribus [oryginał nieczytelny, wyraz ten można odczytać również jako „siccioribus”] – XIII.

L. pilosa (L.) Willd.

Juncus vernalis. *Luzula*. Podborze [1835 lub 1836] – E.

Powisincze [na arkuszu z *Juncus articulatus*; okaz nietypowy: liście bardzo wąskie (ok. 2 mm), jak u *L. forsteri*] – E.

L. multiflora (Retz.) Lej.

Luzula. Wincentow[o] – E.

L. campestris (L.) DC.

Juncus campestris. Dukszy [13. 05. 1821] – XIII.

Cyperaceae

Cyperus flavescens L.

Cyperus flavescens. Popiszki [24. 08. 1824] – III.

Cyperus flavescens. Polubne [oryginał słabo czytelny] – III.

Cyperus fuscus. Popiszki [24. 08. 1824] – III.

Eriophorum vaginatum L.

Eriophorum vaginatum. Czajcze błota. Teodoryzki [1850, 1853 lub 1854] – E.

Eriophorum vaginatum Gm. Doyny [23–26. 07. 1821] – III.

Eriophorum vaginatum Gm. Łaukiesy [27–29. 07. 1821] – III.

E. angustifolium Honckeny

Eriophorum angustifolium. Roubiszki – III.

Eriophorum angustifol. (Wilno) Pun...ki [nazwa miejscowości nieczytelna, można ją odczytać jako: „Punżanki”; okaz zebrany być może w 1833 r.] – III.

E. latifolium Hoppe

Eriophorum latifolium. Punż..ki [nazwa miejscowości nieczytelna, można ją odczytać jako: „Punżanki”; okaz zebrany być może w 1833 r.] – III.

Eriophorum triquetrum. Wilno – III.

Eriophorum vulgare. Żórawie jezioro [może Żórawi Royst, 5–6. 06. 1821?] – III.

E. gracile Koch ex Roth

Eriophorum angustifolium. Mieciuniszki – E.

Blysmus compressus (L.) Panzer ex Link

Scirpus Caricinus Schrader. na wzgórkach na przeciw Pomimunia [miejscowość o takiej nazwie nie istnieje, jest to być może błąd autora etykiety; powinno być „Ponie-mień”] – E.

Scirpus sylvaticus L.

Scirpus palustris. Mińsk [1821, leg. K. Leynardt] – D.

Scirpus sylvaticus. Sitowie leśne. Teodor.[yszki, 1850, 1853 lub 1854] – E.

S. hudsonianus (Michx) Fernald

Eriophorum alpinum. Werki pod Wilnem [1832 lub 1859] – III.

Eleocharis acicularis (L.) Roemer et Schultes

Scirpus. Wincentow[o] – D.

E. ovata (Roth) Roemer et Schultes

Scirpus ovatus. in inundatis, Podborze (Lida) [1835 lub 1836] – III.

E. palustris (L.) Roemer et Schultes

Juncus multicaulis. Wilno – XIII.

Scirpus palustris. Kowno [1821] – III.

Scirpus palustris. na wodzie na błotach, Podborze (Lida) [1835 lub 1836] – III.

E. uniglumis (Link) Schultes

Scirpus palustris ? *ovatus*. Culmo vaginato nudo, vagina truncata, bracteis rotundatis, minorque reniformis. Popławy, in pratis humidis, an *intermedius* Ihiull. [odczytanie skrótu niepewne; 1832] – III.

Scirpus palustris. in paludibus Janow [Janów, 22. 05. – 5. 06. 1821, lub 1831] – III.

E. quinqueflora (F. X. Hartmann) O. Schwarz

Scirpus campestris. Culmo compresso laeviter striatoglumis binis spicam subaequantibus. Foliis culmo brevionibus, in locis limosis Kiernowa [Kiernów, 15–18. 05. 1821] – III.

Schoenus nigricans L.

Schoenus nigricans. Połoga [Połoga, 12–18. 08. 1821] – III.

Rhynchospora alba (L.) Vahl

Schoenus albus. Łaukiesy [27–29. 07. 1821] – III.

Cladium mariscus (L.) Pohl

Schoenus Mariscus. Pilwingi – III.

Carex dioica L.

Carex dioica. Airopa – XXXIV.

Carex dioica. Kalwarya, błota Royst [Kalwaria; okaz tak dojrzały, że nie ma ani jednego pęcherzyka] – E.

Carex dioica. Pon...ki [nazwa miejscowości nieczytelna, można ją odczytać jako: „Punżanki”; okaz zebrany być może w 1833 r.] – E.

C. microglochin Wahlenb.

Carex microglochin. Uncinia, Vilna, Bogusław [leg. J. Bohusław] – XXXIV.

C. chordorrhiza L. fil.

Carex chordorrhiza W. Kalwarya, 15 Maja [Kalwaria, 1821] – XXXIV.

C. brizoides L.

Carex. Szczorse [1823] – XXXIV.

C. arenaria L.

Carex arenaria. in arena mobili. Połoga [12–18. 08. 1821] – XXXIV.

Carex arenosis. Połoga [Połoga, 12–18. 08. 1821] – XXXIV.

C. disticha Hudson

Carex intermedia. pod Romaniami na łąkach [23–24. 06. 1821] – XXXIV.

C. vulpina L.

Carex vulpina. Cul. triquetro inferne angulis glabris superne acutangulis Spiculis usq[.] ad 10 aggregatis, bracteis la [odczytanie niepewne] amplexicaule basi setaceo acuminatis in pratis ad rivulos Rustyniany [13. 05. 1821] – XXXIV.

C. *divulsa* Stokes

Carex divulsa. in pratis Mazuryszki [11. 05. 1821] – XXXIV.

C. c.f. *divulsa* Stokes

[brak nazwy gatunku] Żmuydź [Żmudź] – XXXIV.

C. *muricata* L.

[dwie etykiety, 1:] *Carex muricata* w rowie przy drodze za Ostrą Bramą [i 2:] *Carex muricata* in fossis ad viam publicum Kossobudzki [odczytanie niepewne; Wilno] – XXXIV.

Carex muricata pewny. Kowno nad niemnem [sic!] na drodze suchey [1821] – XXXIV.

C. *diandra* Schrank

Carex teresiuscula. Culmo inferne tereti, superne triquetro, retrosum scabro, in vicinia spicae acute triquetro, foliis carinatis, acuminatis, margine carinaq. [ue] scabris, culmo brevioribus, in torfosis prope Borciany Żórawi Royst. Culmi pedales et 1½ pedales... [nieczytelne]... *C. paniculata* differt tamen abunde paniculis confertis foliis brevioribus. [5–6. 06. 1821] – XXXIV.

C. *paniculata* L.

Carex paniculata. Borciany, Żórawi Royst [5–6. 06. 1821] – XXXIV.

Carex paniculata. Culmo superne acute triquetre, retrorsum scabro inferne teretiusculo laevi, foliis angustis carinatis acutis uniter culmo acquaintibus radix repente fibrosa. in paludibus torfosis Żórawi Royst [5–6. 06. 1821] – XXXIV.

C. *remota* L.

Carex. Nowogrodzki pt., Szczorse [1823] – XXXIV.

Carex remotiuscula Wahlen. capsulis ovato-oblongis attenuatis conoexo – planis marginalis ciliis, ad rivulos prope Janow. [Janów, 22. 05. – 5. 06. 1821 lub 1831] – XXXIV.

C. *loliacea* L.

Carex retroflexa. squamis ovatis acutis, ulmis triquetris, foliis planis saepis transversius plicatis, plicis intra nerviis) mollibus, spiculis quinis, 2, 3 flosculosis fructibus bidentatis laevibus col... [nieczytelne] in humidis torfosis Żórawi Royst, Borciany. [5–6. 06. 1821] – XXXIV.

C. *stenophylla* Wahlenb.

Carex stenophylla Per. in pratis pasais [odczytanie niepewne] Kowno [1821] – XXXIV.

C. *ovalis* Good.

ovalis. Wilno, Błoto – XXXIV.

Carex. na miedzach, Kilpiszki – XXXIV.

Carex ovalis. in limosis humidis prope Janow [Janów, 22. 05. – 5. 06. 1821 lub 1831] – XXXIV.

[brak nazwy gatunku] Wincentow[o], na błotach – D.

C. *brunnescens* (Pers.) Poiret

Carex. an rivularis. Roubiszki – E.

C. *curta* Good.

Carex curta. Zakret. Sylva – XXXIV.

Carex curta = *brizoides*. foliis culmo longioribus, in paludibus torfosis Żórawi Royst – Borciany [5–6. 06. 1821] – XXXIV.

Carex curta. capsulis apice marginato acialis [odczytanie niepewne] in paludibus prope Airopa – XXXIV.

Carex curta canescens. Wilna, Bogusła. [może leg. J. Bohusław?] – E.

C. *echinata* Murray

Carex stellulata. Lith. [uania] – XXXIV.

stellulata. Wilno – XXXIV.

C. elongata L.

Carex elongata. Culmo pedali et 1½ pedali triquatro acutanguli. folii culmo brevionibus, carinatis reflexo planis. Radix ex fibris altis compositus. Spiculis alternis; 6.12 bracteis ovatis acutis. Capsulis ovatis reflexis acutis aut emarginatis. Squamis ovatis acutiusculis, capsula brevioribus in pratis humidis caespitosius crescit prope Kiernowa. β. bracteis fuscis paululum squarreis longioribus. [Kiernów, 15–18. 05. 1821] – XXXIV.

Carex elongata v. *Gebhardii* W. Loca humidiosicula [odczytanie niepewne] caespitosa. 1853 29 Maja. Teodoryszki, pt. Świenciański – XXXIV.

Popiszki, błota, [24. 08. 1824; na arkuszu z *C. nigra*] – XXXIV.

C. nigra Reichard

Carex saxatilis. ad vias in locis humidis. Mazuryszki [11. 05. 1821] – XXXIV.

[brak nazwy gatunku] Popiszki, błota [24. 08. 1824] – XXXIV.

C. elata All.

Carex caespitosa. na błocie pod Kalwarią [23. 08. 1821] – XXXIV.

Carex caespitosa ? Teodoryszki [1850, 1853 lub 1854] – E.

C. elata All. x ? (mieszaniec, drugi z rodziców trudny do ustalenia)

Carex trifida = *acuta* in pratis humidis prope Rustyniany [13. 05. 1821] – XXXIV.

C. montana L.

Culmo triquetro, apice triquetro angulis aspris cum alber...[nieczytelne] folio 20 [odczytanie niepewne] laevi laxi donato, foliis annoticis lu...[nieczytelne] lo...[nieczytelne] [nieczytelne]...bus laxa caespitosis, ½ lin. lotis 5–6...[nieczytelne]..., canaliculatis supra pubescentibus...[nieczytelne]... glabris, apice margina a...[nieczytelne] spicia ♂... [nieczytelne] oblonga subsessilis, ♀ subqu...[nieczytelne]. ...is ovulibus bractea margine cariose [odczytanie niepewne] obtusa mucronata suffultis [odczytanie niepewne]; squamis obtusis; siliqualibus 3; capsula subtriquetra ovata 3 cuspidata; hirsuta. in sylvaticis montosis Buyki, Junii 22. 1840. p... [nieczytelne] montanae [Bójki] – XXXIV.

C. digitata L.

Carex digitata ? Teodoryszki – E.

C. tomentosa L.

Carex tomentosa. Wysokie litewskie. Bodał. [skrót niejasny; prawdopodobnie są to okazy zebrane przez J. Bohusława w latach 1829–30] – XXXIV.

C. ericetorum Pollich

ericetorum, ciliata. Dukszty [13. 05. 1821] – XXXIV.

C. caryophyllea Latourr.

Carex montana. in montosis siccis. Dukszty [13. 05. 1821] – XXXIV.

C. panicea L.

Carex panicea. in pratis prope Mazuryszki [11. 05. 1821] – XXXIV.

C. c.f. pilosa Scop.

Carex pilosa. Bogusław prope Alexandrow. [1828; leg. J. Bohusław] – XXXIV.

C. limosa L.

Carex limosa. squamis acutis aureis medio visentibus in locis torfosis, prope Upniki, bracteis culmum amplexutibus. pedunculo aquantibus [24. 05. 1821] – XXXIV.

C. pallescens L.

Carex pallescens ? in pratis humidis prope Janow. [Janów, 22. 05. – 5. 06. 1821 lub 1831] – XXXIV.

Carex pallescens. capsulis brevirostratis culmis acutangulis foliis sublate pubescentibus. Kowno, in sylvaticis humidis [1821] – XXXIV.

Carex pallescens. Wilno – XXXIV.

C. pseudocyperus L.

Carex Pseudo Cyperus. (pt. Lidz.[ki]) Roubiszki in uliginosis sylvaticis – XXXIV.

Carex pseudocyperus. Korniałowo in lacubus [Kormiałów, 5–7. 06. 1821] – XXXIV.

Carex Pseudocyperus. Lith.[uania] – XXXIV.

Carex pseudo-Cyperus. Turzyca cyborowata. Bielunie [oryginał słabo czytelny, nazwę miejscowości można odczytać również jako „Bieluńce”] – E.

Carex Pseudocyperus. Roubiszki – E.

C. distans L.

Carex distans. Bogusław [1828; leg. J. Bohusław] – XXXIV.

Carex flava. Werki, na błotach cum *Erio. alpino* [1832 lub 1859] – XXXIV.

C. flava L.

Carex flava. Powisincze (Wilno) – XXXIV.

C. lepidocarpa Tausch

Carex flava. in pratis humidiusculis, Mazuryszki [11. 05. 1821] – XXXIV.

Powisincze [na arkuszu z *Juncus articulatus*] – E.

C. serotina Mérat

Carex Oederi. crescit in locis limosis. Zameczek (Wilno) – XXXIV.

C. hordeistichos Vill.

Car. hordioformis. Bordy Paris [odczytanie niepewne] – XXXIV.

C. flacca Schreber

Car. ambleocarpa ? Per. Mazuryszki na łąkach [11. 05. 1821] – XXXIV.

C. rostrata Stokes

Carex vesicaria. Szczorse [1823] – XXXIV.

C. vesicaria L.

Carex vesicaria. na błotach przy Mazuryszkach [11. 05. 1821] – XXXIV.

C. acutiformis Ehrh.

Carex paludosa. ad fossas Teodoryzki (pt. Święciany) – XXXIV.

C. lasiocarpa Ehrh.

Carex filiformis. Borciany. Żórawi Royst [5–6. 06. 1821] – XXXIV.

Carex pellita. in pratis humidis Dukszty [13. 05. 1821] – XXXIV.

C. hirta L.

Carex hirtaeformis. Culmi pedalis, triquetris acutangulis. Spica mascula solitaria, formi.[s] binis brevi pedunculatis, bracteis inferioribus longioribus, squamis ovatis mucronatis. Cupsulis ovatis margine pellucidis, glabris. in paludibus. Kiernowa [Kiernów, 15–18. 05. 1821] – XXXIV.

Carex trichocarpa. Wilno. – XXXIV.

Carex sp.

Carex paniculata. Werki – XXXIV [młody okaz].

Carex rivularis. in pratis humidis prope Airopa – XXXIV.

Zmudz [na arkuszu z *Carex c.f. divulsa*] – XXXIV.

Gramineae

Panicum miliaceum L.

Panicum miliaceum culta. Mińsk [1820–21, leg. K. Kuchenbecker lub K. Leynardt] – V [dwa arkusze].

Panicum miliaceum. Mińsk [1820–21, leg. K. Kuchenbecker lub K. Leynardt] – B.

Panicum. Proso. Wincentow.[o] – D.

***Cynodon dactylon* (L.) Pers.**

Panicum Dactylon L. Podol.[ia; okaz ze zbioru W. Bessera] – IV.

***Digitaria sanguinalis* (L.) Scop.**

Panicum aegyptiacum Jacq. Podol.[ia; okaz ze zbioru W. Bessera] – IV.

Panicum sanguinale L. Podol.[ia; okaz ze zbioru W. Bessera] – IV.

***D. ischaemum* (Schreber) Muhl.**

Digitaria humifusa. Mołodeczno – IV.

Digitaria humifusum. Mołodecz.[no] – IV.

Panicum arenarium WB [odczytanie niepewne]. *humifusum*. Volhyn[ia, okaz ze zbioru W. Bessera] – IV.

Panicum humifusum. Kowno [1821] – IV.

***Echinochloa crus-galii* (L.) Beauv.**

Panicum crus galli. w ogrodach, Nacz[a] – V.

Panicum Crus Galli. Żmuydź [Żmudź] – V.

Panicum c. galli. Dumle Eisyszski (powiat Lidzki) – V.

Panicum Crus galli L. α β *aristatum*. Volhyn[ia, okaz ze zbioru W. Bessera] – V.

***Setaria pumila* (Poiret) Schultes**

Panicum glaucum. Volhyn[ia, okaz ze zbioru W. Bessera] – V.

Setaria glauca. Wilno – V.

***S. verticillata* (L.) Beauv.**

Panicum verticillatum L. Volhyn[ia, okaz ze zbioru W. Bessera] – V.

Panicum verticillatum. Żmuydź [Żmudź] – V.

***S. viridis* (L.) Beauv.**

Panicum viride L. Volhyn[ia, okaz ze zbioru W. Bessera] – V.

Panicum viride. Żmuydź [Żmudź] – V.

***S. italica* (L.) Beauv.**

Panicum germanicum L. Podol.[ia, okaz ze zbioru W. Bessera] – V.

Panicum italicum. Culta a Wincentow[o] Bor. Gubern. Minsk. – V.

***Dichanthium ischaemum* (L.) Roberty**

Andropogon angustifolium Sm. *Ischaemum*. Podolia [okaz ze zbioru W. Bessera] – V.

***Leersia oryzoides* (L.) Swartz**

Leersia orisoides. *Leersia* ryżowata. Rośnie nad Serwetą, Święciany [Święciany] – IV.

***Phalaris arundinacea* L.**

Phalaris arundinacea. Kowno [1821] – V.

Phalaris arundinacea L. Volhyn[ia, okaz ze zbioru W. Bessera] – V.

Phalaris arundinacea. Wilno – V.

Phalaris arundinacea. Żuprany – V.

Phallarid arundinacea. Mińsk. Na łąkach błotnistych [1820–21, leg. K. Kuchenbecker lub K. Leynardt] – V.

***Anthoxanthum odoratum* L.**

Anthoxanthum odoratum. Żmuydź [Żmudź] – III.

Anthoxanthum odoratum L. Volhyn[ia, okaz ze zbioru W. Bessera] – III.

***Hierochloe odorata* (L.) Beauv.**

Holcus repens Schll. Podol.[ia, okaz ze zbioru W. Bessera] – V.

***Beckmannia eruciformis* (L.) Host**

Beckmannia eruciformis Host. Podol[ia, okaz ze zbioru W. Bessera] – V.

***Stipa joannis* Čelak.**

Stipa pennata L. Volhyn[ia, okaz ze zbioru W. Bessera] – IV.

Stipa pennata HG Schrad [odczytanie niepewne]. A baltico an mediterrarum ab caspicum mare – IV.

S. capillata L.

Stipa capillata. Volhyn[ia, okaz ze bioru W. Bessera] – IV.

Milium effusum L.

Milium effusum. prope Burszyszki [Burniszki] Czabiszki, in sylvaticis umbrosis [18–21. 05. 1821] – IV.

Milium effusum. Volhyn[ia, okaz ze bioru W. Bessera] – IV.

Milium. Wincentow[o] – D.

Phleum phleoides (L.) Karsten

Phalaris phleoides L. Volhyn[ia, okaz ze bioru W. Bessera] – IV.

Phleum Bohmeri Schrad., *phalaris phleoides* Willdenow, *Phleum phalaris* Persoon – Za Kownem na górze Siergiany [1821] – IV.

Phleum Bohmeri Wibel, *Chilochloa* Boe. P. B. Żmuydź [Żmudź] – IV.

Ph. alpinum L.

Phleum alpinum. Galicia [okaz ze zbioru W. Bessera] – IV.

Ph. pratense L.

Alopecurus Sibiricus Schult. Podol[ia, okaz ze bioru W. Bessera] – IV.

Phleum nodosum. Lith.[uania] – IV.

Phleum nodosum. Junnies [odczytanie niepewne] Bekiesz[owa Góra; 1831, 1832 lub 1861] – IV.

Phleum nodosum. Kowno [1821] – IV.

Phleum nodosum pratense Jv. [odczytanie skrótu niepewne] Żmuydź [Żmudź] – IV.

Phleum pratense bulbosum. Bekiesz[owa Góra; 1831, 1832 lub 1861] – IV.

Phleum pratense bulbosum. Rudniki, piaski na drodze – IV.

Phleum pratense nodosum. Żmuydź [Żmudź] – IV.

Phleum pratense L. α β *nodosum*. Volh[ynia, okaz ze zbioru W. Bessera] – IV.

Phleum pratense. Mińsk [1820–21, leg. K. Kuchenbecker lub K. Leynardt] – D. [brak nazwy gatunku] inundata, Powisincze – IV.

Alopecurus pratensis L.

Alopecurus pratensis. Bujki [Bójki, 1840 lub 1842] – IV.

Alopecurus pratensis. Kowno [1821] – IV.

Alopecurus pratensis L. Volhyn[ia, okaz ze zbioru W. Bessera] – IV.

A. geniculatus L.

Alopecurus geniculatus. squama corollina ad basim aristata – aristis squama duplo longioribus. Janow [Janów, 22. 05. – 5. 06. 1821 lub 1831] – IV.

Alopecurus geniculatus. S[z]czorse [1823] – IV.

Alopecurus geniculatus L. Volhyn[ia, okaz ze zbioru W. Bessera] – IV.

A. aequalis Sobol.

Alopecurus fulvus Sm. Volhyn[ia, okaz ze zbioru W. Bessera] – IV.

A. myosuroides Hudson

Alopecurus agrestis L. Podol[ia, okaz ze zbioru W. Bessera] – IV.

Apera spica-venti (L.) Beauv.

Agrostis spica venti L. Volhyn[ia, okaz ze zbioru W. Bessera] – IV.

Agrostis spica venti. Żmuydź [Żmudź] – IV.

Agrostis gigantea Roth

Agrostis alba L. β . Volhyn[ia, okaz ze zbioru W. Bessera] – IV.

A. stolonifera L.

Agrostis diffusa ? in pratis humidicaulis Eyragoła [Ejragoła, 9–12. 07. 1821] – IV.

Agrostis proxima alpina. in pratis Eyragoła, Żmuydz [Ejragoła, Żmudz, 9–12. 07. 1821] – IV.

Agrostis stolonifera. Wilno, 1832 – IV.

Agrostis stolonizans mihi. Volhyn[ia, okaz ze zbioru W. Bessera] – IV.

Agrostis sylvatica Host? Volhyn[ia, okaz ze zbioru W. Bessera] – IV.

Agrostis varia ? S[z]czorse [1823] – IV.

Agrostis. Wincentow[o] – D.

[brak nazwy gatunku] błota, Rudniki – V.

A. *capillaris* L.

Agrostis vulgaris. Wilno – IV.

Agrostis vulgaris. na błotach, Powisincze – IV.

Agrostis vulgaris an. [odczytanie niepewne] var. *gudinca* [odczytanie niepewne]. Kylpizski [Kilpizski] – IV.

Agrostis vulgaris. nad rzeką Jurą [3. 08. 1821] – IV.

A. *canina* L.

Agrostis canina. Wilno – IV.

Trichodium caninum Schrad. Volhyn[ia, okaz ze zbioru W. Bessera] – IV.

Calamagrostis epigejos (L.) Roth

Calamagrostis Epigeios L. Volhyn[ia, okaz ze zbioru W. Bessera] – IV.

C. *canescens* (Weber) Roth

Agrostis vulgaris calamagrostis. Żmuydz [Żmudz] – IV.

C. c.f. x *rigens* Lindgren

Calamagrostis lanceolata Roth, C. *Schleicheri* Prim. Fl. Gal. e Galicia [okaz ze zbioru W. Bessera] – IV.

C. *arundinacea* (L.) Roth

Arundo sylvatica Schrad. Volh.[ynia, okaz ze zbioru W. Bessera] – IV.

Agrostis arundinacea. *Calamagrostis sylvatica* an *bromoides* ? nad Dubissą w lasach wilgotnych [7–12. 07. 1821] – IV.

C. *stricta* (Timm) Koeler

Arundo stricta Tim. Volhyn[ia, okaz ze zbioru W. Bessera] – IV.

Ammophila arenaria (L.) Link

Arundo arenaria. Połoga [Połoga, 12–18. 08. 1821] – VII [dwa arkusze].

In maritimis prope Crantz [Kranz; na arkuszu z x *Ammocalamagrostis baltica*] – VII.

x *Ammocalamagrostis baltica* (Flügge ex Schrader) P. Fourn.

Arundo baltica. In maritimis prope Crantz [Kranz] – VII.

Holcus mollis L.

Holcus mollis L. Volhyn[ia, okaz ze zbioru W. Bessera] – V.

H. *lanatus* L.

Holcus lanatus L. Volhyn[ia, okaz ze zbioru W. Bessera] – V.

Phalaris. Wincentow[o] – D.

[brak nazwy gatunku] Powisincze (Wilno) – V.

Aira caryophyllea L.

Aira caryophyllea L. Cracovia [okaz ze zbioru W. Bessera] – V.

Deschampsia flexuosa (L.) Trin.

Aira flexuosa L. Galicia [okaz ze zbioru W. Bessera] – V.

D. *caespitosa* (L.) Beauv.

Aira caespitosa. Janow [Janów, 22. 05. – 5. 06. 1821 lub 1831] – V.

Aira caespitosa. in pratis humentibus. Czabiszki [18–21. 05. 1821] – V.

Aira caespitosa L. Volhyn[ia, okaz ze zbioru W. Bessera] – V.

Aira caespit. Anto... [oryginał nieczytelny, może Antonowil?; okaz zebrany może w 1856 r.?] – B.

Aira parviflora Thuill. Volhyn[ia, okaz ze zbioru W. Bessera] – V.

Aira. Wincentow[o] – D.

Poa. Rudniki – E.

***Aeluropus* c.f. *littoralis* (Gouan) Parl.**

Poa pungens MB. ad Borysthea [odczytanie niepewne; okaz ze zbioru W. Bessera] – VI.

***Corynephorus canescens* (L.) Beauv.**

Aira canescens L. Volhyn[ia, okaz ze zbioru W. Bessera] – V.

Aira caryophylla ? *canescens*. Żmuydź [Żmudź] – V.

***Trisetum flavescens* (L.) Beauv.**

Avena flavescens L. Volhyn[ia, okaz ze zbioru W. Bessera] – VI.

***Crypsis aculeata* (L.) Aiton**

Crypsis aculeata HKew. Bessarab. [ia; okaz oznaczony według jakiejś flory wydanej przez Ogród Botaniczny w Kew, zebrany przez W. Bessera w lipcu 1816 r. (BJ Przyb.44/74: 77)] – IV.

***C. schoenoides* (L.) Lam.**

Crypsis schoenoides Lam. Bessarabia [07. 1816, okaz ze zbioru W. Bessera (BJ Przyb.44/74: 77)] – IV.

***Avena fatua* L.**

Avena fatua. Owsik (poogrodach [sic]). Mińsk [1820, leg. K. Kuchenbecker] – D.

Avena fatua L. Podol[ia, okaz ze zbioru W. Bessera] – VI.

[brak nazwy gatunku] owsinta [odczytanie niepewne]. Mińsk [1820, leg. K. Kuchenbecker] – D.

***Avenula* c.f. *pratensis* (L.) Dumort.**

Avena pratensis L. Volhyn[ia, okaz ze zbioru W. Bessera] – VI.

***A. pubescens* (Hudson) Dumort.**

Avena pubescens. Upniki [24. 05. 1821] – VI.

Avena pubescens L. Volhyn[ia, okaz ze zbioru W. Bessera] – VI.

Avena pubescens. Wilno – VI [dwa arkusze].

***Arrhenatherum elatius* (L.) Beauv. ex J. et C. Presl**

Avena elatior L. Podol[ia, okaz ze zbioru W. Bessera] – VI.

***Sesleria caerulea* (L.) Ard.**

Sesleria caerulea. Żmuydź [Żmudź] – VI.

Sesleria caerulea Ard. Podol[ia, okaz ze zbioru W. Bessera] – VI.

***Phragmites australis* (Cav.) Trin. ex Steudel**

Arundo Phragmites. Buyki [Bójki, 1840 lub 1842] – VII.

Arundo Phragmites L. Volhyn[ia, okaz ze zbioru W. Bessera] – IV.

***Molinia caerulea* (L.) Moench**

Aira caerulea. foliis planis supra albo villosis, ligula deest, in pratis humidis prope mare Balticum [może lipiec 1821 r.?] – V.

Aira caerulea. Mińsk [1820–21, leg. K. Kuchenbecker lub K. Leynardt] – V.

Aira caerulea. Mińsk [1820–21, leg. K. Kuchenbecker lub K. Leynardt] – B.

Aira caerulea. Połonga [Połoga, 12–18. 08. 1821] – V.

Aira caerulea L. α β Volhyn[ia, okaz ze zbioru W. Bessera] – V.

Molinia caerulea. Na miejscach gliniastych od wody opuszczonych w puszczy rudnickej – V.

Mollinia caerulea. Minsk [Mińsk 1820–21, leg. K. Kuchenbecker lub K. Leynardt] – V.

Eragrostis minor Host*Poa eragrostis* L. Podol.[ia, okaz ze zbioru W. Bessera] – VI.**E. pilosa** (L.) Beauv.*Poa pilosa* L. Podol.[ia, okaz ze zbioru W. Bessera] – VI.**Koeleria glauca** (Schrad.) DC.*Aira glauca* Spr. Podol.[ia, okaz ze zbioru W. Bessera] – V.*Koeleria cristata* HB [odczytanie niepewne] *tuberosa* in *siccis montosis prope Janow* [Janów, 22. 05. – 5. 06. 1821 lub 1831] – V.*Koeleria cristata*. Junnis [odczytanie niepewne] Bekiesz[owa Góra, 1831 lub 1832] – V.*Koeleria glauca*. Jun. Bekiesz[owa Góra, 1831 lub 1832] – V.**K. macrantha** (Ledeb.) Schultes*Aira cristata* Aut. [skrót niejasny] Volhyn[ia, okaz ze zbioru W. Bessera] – V.*Koeleria cristata*. Junnis [odczytanie niepewne] Bekiesz.[owa Góra, 1831 lub 1832] – V.**Catabrosa aquatica** (L.) Beauv.*Aira aquatica* L. Volhyn[ia, okaz ze zbioru W. Bessera] – V.**Melica nutans** L.*Melica nutans* L. Volhyn[ia, okaz ze zbioru W. Bessera] – V.*Melica nutans*. Mieciuniszki – E.**M. transilvanica** Schur*Melica ciliata* L. Podol.[ia, okaz ze zbioru W. Bessera] – V.**Cynosurus cristatus** L.*Cynosurus cristatus*. Mińsk [1820–21, leg. K. Kuchenbecker lub K. Leynardt] – VI [dwa arkusze].*Cynosurus cristatus* L. Volhyn[ia, okaz ze zbioru W. Bessera] – VI.**Briza media** L.*Briza media*. Kowno [1821] – VI.*Briza media* L. et var. Volhyn[ia, cztery okazy ze zbioru W. Bessera, w tym: 1 – subsp. *elatior* (Sibth. et Sm.) Rohlena, a 3 – subsp. *media*] – VI.*Briza media*. błota, Roubiszki – VI.*Briza media*. Bekiesz[owa Góra] Wilno [1861] – VI.**Dactylis glomerata** L.*Dactylis glomerata* L. Volhyn[ia, okaz ze zbioru W. Bessera] – V.**Poa annua** L.*Poa annua* L. Volhyn[ia, okaz ze zbioru W. Bessera] – VI.*Poa nemoralis*. nad Wilenką, 1858 Iul. – VI.**P. bulbosa** L.*Poa bulbosa vivipara*. Wilno – VI.*Poa bulbosa* L. α β *vivipara*. E Podol[ia, okaz ze zbioru W. Bessera] – VI.**P. nemoralis** L.*Poa nemoralis*. in pratis prope Kiernowa. an *Festuca quaedum*? [odczytanie niepewne; Kiernów, 15–18. 05. 1821] – VI.*Poa nemoralis*. in locis nemorosis Czabiszki [18–21. 05. 1821] – VI.*Poa nemoralis* L. Volhyn[ia, okaz ze zbioru W. Bessera] – VI.**P. palustris** L.*Agrostis stolonifera* Smith. arvis pratis humidis. Wilno – IV.*Poa fertilis* Host. E Volhyn[ia, okaz ze zbioru W. Bessera] – VI.*Poa serotina* Ehrh. E Volhyn[ia, okaz ze zbioru W. Bessera] – VI.**P. compressa** L.*Poa angustifolia*. in vias Dukszty [13. 05. 1821] – VI.

Poa compressa. Bekiesz[owa Góra] 1832 – VI.

Poa compressa L. Volhyn[ia, okaz ze zbioru W. Bessera] – VI.

Poa trivialis v. *pallida*. Buyki [Bójki, 1840 lub 1842] – VI.

P. chaixii Vill.

Poa sudetica Haenke. Volhyn[ia, okaz ze zbioru W. Bessera] – VI.

P. remota Forselles

Poa sudetica. in sylvaticis umbrosis, Kowno [1821] – VI.

P. trivialis L.

Aira aquatica. in fossis ad viam publicam, Janow. [Janów, 22. 05. – 5. 06. 1821 lub 1831] – V.

Aira aquatica. Janow in fossis [Janów, 22. 05. – 5. 06. 1821 lub 1831] – V.

Poa trivialis. po lasach, Buyki [Bójki, 1840 lub 1842] – VI.

Poa trivialis. Kowno [1821] – VI.

Poa trivialis. 1830 Junnius [może jest to nazwa miejscowości?] – VI.

Poa trivialis L. Volhyn[ia, okaz ze zbioru W. Bessera] – VI.

P. pratensis L.

Poa nemoralis. Zwierzyniec [1859 lub 1860] – VI.

Poa pratensis. Buyki (Wilno) [Bójki, 1840 lub 1842] – VI.

Poa pratensis β *angustifolia*. Volhyn[ia, okaz ze zbioru W. Bessera] – VI.

Poa sudetica. Wilno – VI.

P. angustifolia L.

Poa serotina nemoralis Link. Bekiesz[owa Góra] Jun. [1831 lub 1832] – VI.

Puccinella distans (L.) Parl.

Poa distans L. Podolia [okaz ze zbioru W. Bessera] – VI.

Sclerochloa dura (L.) Beauv.

Poa dura Scop. Podol[ia, okaz ze zbioru W. Bessera] – VI.

Glyceria fluitans (L.) R. Br.

Festuca fluitans. ad rivulos Szyły [28. 05. 1821] – VI.

Festuca fluitans L. Volhyn[ia, okaz ze zbioru W. Bessera] – VI.

Festuca fluitans glyceria. na łąkach gliniastych, S[zc]zorzose [1823] – VI.

G. nemoralis (Uechtr.) Uechtr. et Koernicke

Festuca fluitans. Mińsk [1821, leg. K. Leynardt] – VI.

G. maxima (Hartman) Holmberg

Poa aquatica L. Volhyn[ia, okaz ze zbioru W. Bessera] – VI.

Glyceria sp.

Festuca fluitans. Mińsk [1821, leg. K. Leynardt] – VI.

Bromus ramosus Hudson

Bromus asper Curt. Podol[ia, okaz ze zbioru W. Bessera] – VII.

B. erectus Hudson

Bromus angustifolius WB [odczytanie niepewne] (excl. Syn.) Podol[ia, okaz ze zbioru W. Bessera] – VII.

B. inermis Leysser

Bromus elatior. Wilno, Ogrody, 1871 Sierpień – VII.

Bromus inermis L. Volhyn[ia, okaz ze zbioru W. Bessera] – VII.

Bromus inermis. Kowno [1821] – VII.

B. sterilis L.

Bromus sterilis L. Podol[ia, okaz ze zbioru W. Bessera] – VII.

B. tectorum L.*Bromus tectorum* L. Montosa. Wilno. 30 Iunii 1865 – VII.*Bromus tectorum* L. Volhyn[ia, okaz ze zbioru W. Bessera] – VII.*Bromus tectorum*. prope Krywiczka in locis sabulosis [odczytanie niepewne; Krzywicze, 21. 05. 1821] – VII.**B. arvensis** L.*Bromus arvensis* L. Volhyn[ia, okaz ze zbioru W. Bessera] – VII.**B. secalius** L.*Bromus Secalinus* L. Volhyn[ia, okaz ze zbioru W. Bessera] – VII.**B. hordaceus** L.*Bromus mollis* L. Volhyn[ia, okaz ze zbioru W. Bessera] – VII.**B. squarrosus** L.*Bromus squarrosus* L. Podol[ia, okaz ze zbioru W. Bessera] – VII.**B. racemosus** L.Volhynia [okaz ze zbioru W. Bessera; na arkuszu z *B. secalinus*] – VII.**B. commutatus** Schrader*Bromus commutatus* Schrad. Podol.[ia, okaz ze zbioru W. Bessera] – VII.*Bromus mollis*. Kiormiałowo [Kormiałów, 5–7. 06. 1821] – VII.*Bromus mollis*. 1827, Wilno – VII [dwa arkusze].**Festuca ovina** L.*Festuca glauca*. Bujki (Wilno) [Bójki, 1840 lub 1842] – VI.*Festuca hirsuta* Schra. *glauca* Lam. pod Zinkowem na miejscach suchych, Kowno [1821] – VI.*Festuca ovina* H. Germ. E. Lithuan[ia] – VI.*Festuca ovina* Sm. E. Volhyn[ia, okaz ze zbioru W. Bessera] – VI.**F. ovina** L. x ? [mieszaniec, drugi z rodziców trudny do ustalenia, może*F. ovina* x *F. psammophila* (Hachel ex Čelak.) Fritsch?]pod Zinkowem na miejscach suchych, Kowno [1821, na arkuszu z *F. ovina*] – VI.**F. psammophila** (Hachel ex Čelak.) Fritsch*Festuca duriuscula*. E. Galicia [okaz ze zbioru W. Bessera] – VI.**F. vaginata** Waldst. et Kit. ex Willd.*Festuca vaginata* Kit. E. Volhyn[ia, okaz ze zbioru W. Bessera] – VI.**F. heterophylla** Lam.*Festuca heterophylla* Hank [odczytanie niepewne] E. Galicia [okaz ze zbioru W. Bessera] – VI.**F. rubra** L.*Festuca duriuscula*. in montosis Czabiszki [18–21. 05. 1821] – VI.*Festuca duriuscula* ? affin. *heterophylla* foinlineis [odczytanie niepewne] l. lineam lotis radicalibus setaceoconvolutis, ad viam publicam prope Janow [Janów, 22. 05. – 5. 06. 1821 lub 1831] – VI.*Festuca glauca* Schre. Pan. secunda diffusa flosculis pubescentibus, ligula brevis baurita, Folia nudicaulia sub canaliculata supra sulcata pubescentia subtus uninervia glabra, Limaria acuta cautina latr...[nieczytelne] lanceolata supra et margine pubescent. ciliata. in locis humentibus. Janow [*F. rubra* L. s.l.; Janów, 22. 05. – 5. 06. 1821 lub 1831] – VI.*Festuca ovina*. Buyki [Bójki, 1840 lub 1842] – VI.*Festuca rubra* L. E. Volhyn[ia, okaz ze zbioru W. Bessera] – VI.**F. gigantea** (L.) Vill.*Bromus giganteus* L. Volhyn[ia, okaz ze zbioru W. Bessera] – VII.

F. pratensis Hudson

- Bromus inermis*. Teodoryszki [1850, 1853 lub 1854] – VII.
Bromus pratensis var. *racemosa*. Buyki [Bójki, 1840 lub 1842] – VII.
Festuca elatior L. Podol.[ia, okaz ze zbioru W. Bessera] – VI.
Festuca pratensis Huds. Volhyn[ia, okaz ze zbioru W. Bessera] – VI.
Festuca. Wincentow[o] – D.

F. rupicola Heuffel

- Festuca hirsuta* Host. E. Volhynia [okaz ze zbioru W. Bessera] – VI.

Danthonia decumbens (L.) DC.

- Festuca decumbens* L. Galicia [okaz ze zbioru W. Bessera] – VI.
Festuca decumbens. Podborze (powiat Lidzki) [1835 lub 1836] – VI.
Festuca decumbens. Podborze [1835 lub 1836] – VI.
Festuca decumbens. w lasach, Połoga [Połoga, 12–18. 08. 1821] – VI.
Festuca decumbens. Połoga [Połoga, 12–18. 08. 1821] – VI.

Brachypodium pinnatum (L.) Beauv.

- Bromus pinnatus* L. Volhyn[ia, okaz ze zbioru W. Bessera] – VII.
Festuca pinnata Schrad. *Bromus pinnatus* Will. et Pers., *Triticum ital.* – arista in apice gluma calicinis instructa około Kowna na wzgórkach pod leśnych [1821] – VI.

B. sylvaticum (Hudson) Beauv.

- Bromus gracilis* W. Volhyn[ia, okaz ze zbioru W. Bessera] – VII.

Cleistogenes serotina (L.) Keng subsp. *bulgarica* (Bornm.) Tutin

- Festuca Serotina* Host Podolia [okaz ze zbioru W. Bessera] – VI.

Nardus stricta L.

- [etykieta W. Bessera:] *Nardus stricta*. Galicia. [etykieta J. Jundziłła:] *Nardus stricta*.
 Szczec popsolita [okaz ze zbioru W. Bessera] – IV.

Lolium temulentum L.

- Lolium temulentum* L. Volhyn[ia, okaz ze zbioru W. Bessera] – V.
Lolium temulentum. Teodoryszki, Lith.[uania], pt. Świenciany [1850, 1853 lub 1854] – B.

L. remotum Schrank

- Lolium arvense* L. Volhyn[ia, okaz ze zbioru W. Bessera] – V.
Lolium temu. s. arvense. Życica. Teodoryszki [1850, 1853 lub 1854] – B.
Lolium. Vilna – V.

L. perenne L.

- Lolium perenne* L. Volhyn[ia, okaz ze zbioru W. Bessera] – V.
Lolium perenne. Żmuydź [Żmudź] – V.
Lolium tenue L. Podol.[ia, okaz ze zbioru W. Bessera] – V.

Agropyron cristatum (L.) Gaertner

- Triticum cristatum* L. Podol.[ia, okaz ze zbioru W. Bessera] – V.
Triticum imbricatum WB [odczytanie niepewne]. Podolia [okaz ze zbioru W. Bessera] – V.
Triticum muricatum Link. Podol.[ia, okaz ze zbioru W. Bessera] – V.
Triticum pectinatum WB [odczytanie niepewne]. Podol[ia, okaz ze zbioru W. Bessera] – V.

Dasypyrum villosum (L.) P. Candargy

- Triticum villosum*. Odessa [07. 1816, leg. W. Besser (BJ Przyb.44/74: 77)] – V.

Secale cereale L.

- Secale cereale aestivum*. Mińsk [1820–21, leg. K. Kuchenbecker lub K. Leynardt] – V.
Secale cereale aestivum. Mińsk [1820–21, leg. K. Kuchenbecker lub K. Leynardt] – B.

S. sylvestre Host*Secale fragile* MB. Podolia [okaz ze zbioru W. Bessera] – V.**Hordeum distichon** L.*Hordeum distichum* culta. Wilno – IV.**H. vulgare** L.*Hordeum vulgare* culta. Wilno – IV.*Hordeum vulgare* culta. Minsk [Mińsk 1820–21, leg. K. Kuchenbecker lub K. Leynardt] – IV.**H. murinum** L.*Hordeum murinum* L. Galicia [okaz ze zbioru W. Bessera] – IV.**Elymus repens** (L.) Gould*Triticum dumetorum* Honck. Volhyn[ia, okaz ze zbioru W. Bessera] – V.*Triticum repens* L. α *muticum* [odczytanie niepewne] Pod Wiliom, 1865 1. Julii – B.*Triticum repens glucescens*. 1859, Zwierzyniec – B.*Triticum subulatum* Schreb. Volhyn[ia, okaz ze zbioru W. Bessera] – V.*Triticum Vaillantianum* Schreb. Volhyn[ia, okaz ze zbioru W. Bessera] – V.*Triticum*. Wincentow[o] – D.**E. caninus** (L.) L.*Triticum caninum* W. Volhyn[ia, okaz ze zbioru W. Bessera] – V.*Triticum caninum*. Pun...ki [nazwa miejscowości nieczytelna, można ją odczytać jako: Punżanki, okaz zebrany być może w 1833 r. – B.**E. elongatus** (Host) Runemark*Triticum rigidum* Schrad. Odessa [07. 1816, leg. W. Besser (BJ Przyb.44/74: 77)] – V.**E. hispidus** (Opiz) Melderis*Triticum intermedium* Host. Volhyn[ia, okaz ze zbioru W. Bessera] – V.**Hordelymus europaeus** (L.) C. O. Harz*Elymus europaeus* L. Volhyn[ia, okaz ze zbioru W. Bessera] – V.**H. c.f. europaeus** (L.) C. O. Harz*Elymus striatus* W. Volhyn[ia, okaz ze zbioru W. Bessera. Część źdźbła, 2 liście, kłos, brak części podziemnych; okaz podobny do *Hordelymus europaeus* i *Elymus jejunus* Rydberg, owłosienie tylko na górnej stronie liści, pochwa i kolanka nagie, ziarniaki i plewy nieco mniejsze niż *E. jejunus*; okaz wymaga studiów porównawczo-systematycznych obejmujących rodzaje *Elymus* i *Hordeum*] – V.**Leymus arenarius** (L.) Hochst.*Leymus arenarius* L. ad Mare baltic. [okaz ze zbioru W. Bessera] – V.**Orchidaceae****Orchis morio** L.*Orchis Morio*. in pratis copiose, prope Rustyniany [13. 05. 1821] – XXXIII.**O. ustulata** L.*Orchis ustulata*. Lith.[uania] – XXXIII.

Na łąkach przy Żuprance. 2 Exem. [1820, leg. K. Kuchenbecker] – XXXIII.

Dactylorhiza maculata (L.) Soó*Orchis maculata* affinis. Ś^{ta} rzeka [Święta, 22. 05. 1821] – XXXIII.*Orchis maculata*. Lith.[uania] – XXXIII.**D. maculata** (L.) Soó x **D. majalis** (Reichenb.) P. F. Hunt et Summerhayes [brak nazwy gatunku] Szczorse, pt. Nowogrodzki [1823] – XXXIII.

Neottianthe cucullata* (L.) SchlechterOrchis cucullata*. Wilno – XXXIII.*O. cucullata*. Zwierzyniec, 1860 [odczytanie niepewne] 21 Jul. – XXXIII.***Epipactis helleborine* (L.) Crantz***Epipactis palustris*. Mińsk [1820–21, leg. K. Kuchenbecker lub K. Leynardt] – D.*Serapias latifolia*. Roubiszki (Gub. Wileńska) Lith.[uania] – XXXIII.***E. atrorubens* (Hoffm.) Besser***Epipactis atrorubens*. In maritimis prope Crantz. [Kranz] – XXXIII.*Epipactis microphylla*. Lith.[uania] – XXXIII.*Epipactis microphylla*. Minsk. 151 [Mińsk, 1820–21, leg. K. Kuchenbecker lub K. Leynardt] – XXXIII.*Serapias latifolia atrorubens*. Minsk [Mińsk, 1820–21, leg. K. Kuchenbecker lub K. Leynardt] – XXXIII.

[brak nazwy gatunku] Oszmiana – E.

E. palustris* (L.) CrantzEpipactis palustris*. Mińsk. Na łąkach ogromnie tłustych położonych przy Żuprance w Powiecie Oszmiańskim i na torfowych w Mińskim. 4 Exem.[plarze; 1820, leg. K. Kuchenbecker] – XXXIII.*Epipactis palustris*. Lith.[uania] – XXXIII.Oszmiana [na arkuszu z *E. atrorubens*] – E.***Listera ovata* (L.) R. Br.***Epipactis ovata*. Lith.[uania] – XXXIII.***Hammarbya paludosa* (L.) O. Kuntze***Malaxis paludosa*. Rzaśka, 1830 [odczytanie niepewne] 5 Julii – XXXIII.*Malaxis paludosa*. Kordowy [oryginał słabo czytelny, nazwę miejscowości można odczytać również jako „Koralowy”] s...[nieczytelne] w mskim – XXXIII.*Malaxis paludosa*. Wilno Bo...[nieczytelne] – XXXIII.**Lemnaceae*****Lemna trisulca* L.***Lemna trisulca*. Mińsk [1820–21, leg. K. Kuchenbecker lub K. Leynardt] – II.**Araceae*****Calla palustris* L.***Calla palustris*. Lith.[uania] – XXXIV [dwa arkusze].**Sparganiaceae*****Sparganium erectum* L.***Sparganium ramosum*. Lith.[uania] – XXXIV.*Sparganium ramosum*. ad littore lamum [może lamarum?, lub nazwa własna?] Kowno [1821] – XXXIV.***S. minimum* Wallr.***Sparganium natans*. Lida [napis na arkuszu zielnikowym] – E.*Sparganium natans*. Lith.[uania] – XXXIV.*Sparganium natans*. Podborze (pt. Lidzki) [1835 lub 1836] – E.*Sparganium natans*. Wilkeia [Wilkija, 2–6. 07. 1821] – XXXIV.*Sparganium natans angustifolium*. (Lida) Podborze [1835 lub 1836] – XXXIV.*Sparganium natans latifolium*. Lith.[uania] – XXXIV.

S. emersum Rehmanna*Sparganium simplex*. (Lida) Dubicze, Jezioro Pielasa – XXXIV.*Sparganium simplex*. Lith.[uania] – XXXIV.*Sparganium simplex*. Lith.[uania] – D.*Sparganium simplex*. in rivulis, Podborze [1835 lub 1836] – E.*Sparganium simplex*. Świąciany – E.**Rośliny nie oznaczone***Avena sempervirens* Host Volh[ynia, okaz ze zbioru W. Bessera] – VI.*Hypericum*. Pilwingi – E.*Pyrethrum inodorum*. Podborze, 1836. Jul. 8 – A.*Senecio elegans*. Buyki [Bójki, 1840 lub 1842] – A.**Mchy (Bryopsida)******Abietinella abietina*** (Hedw.) Fleisch., *Thuidiaceae**Hypnum abietinum*. Wilno – XXXVII.***Amblystegium serpens*** (Hedw.) B., S., et G., *Amblystegiaceae**Hypnum serpens*. in arbori... [nieczytelne] radicibus, Wilkia [Wilkija, 2–6. 07. 1821] – XXXVII.*Hypnum serpens*. ad truncos putridos, Romanie [23–24. 06. 1821] – XXXVII.***Anomodon viticulosus*** (Hedw.) Hook. et Taylor, *Thuidiaceae**Neckera viticulosa*. ad truncos arbrum [sic] a... [nieczytelne], Żmuydz [Żmudz] – XXXVII.***Antitrichia curtipendula*** (Hedw.) Brid., *Leucodontaceae**Neckera viticulosa*? Żmuydz [Żmudz] – XXXVII.***Atrichum undulatum*** (Hedw.) P. Beauv., *Polytrichaceae**Polytrichum undulatum*. Żmuydz [Żmudz] – XXXVII.*Polytrichum undulatum*. na polu, Popielany, Żmuydz [Żmudz; 27. 08. 1821] – XXXVII.***Aulocomnium palustre*** (Hedw.) Schwaegr., *Aulocomniaceae**Bryum palustre*. descr. Weberi, Wilno – XXXVII.***Bartramia pomiformis*** Hedw., *Bartramiaceae**Bartramia pomiformis, elongata*. Żmuydz [Żmudz] – XXXVII.*Bartramia pomiformis*. in viis cavis [odczytanie niepewne] circa Werki [17. 06. 1832 lub 07. 1859] – XXXVII.***Brachythecium salebrosum*** (Webb. et Mohr) B., S. et G., *Brachytheciaceae**Hypnum salebrosum*. ad truncos putridos, Wielona – XXXVII.*Hypnum salebrosum*. foliis ovatis longis acuminatis serrulatis planis, nervo ad $\frac{2}{3}$ e...do...is [dwa wyrazy nieczytelne] nullis. ad truncos putridos, Pomłynie, Ś[więta] rzeka [22. 05. 1821] – XXXVII.***B. velutinum*** (Hedw.) B., S. et G.*Hypnum velutinum* L. differt a rutabulo solum dir...[nieczytelne] plus perpendiculari et foliis f... o... [dwa wyrazy nieczytelne] lanceolatis quam ovatis. *Hy. intricatum* nihil est nisi varia. *velutini* [odczytanie niepewne] foliis p... [nieczytelne] lanceolatis. ad truncos putridos arborum et terram, Popławy [1832] – XXXVII.***Bryoerythrophyllum recurvirostrum*** (Hedw.) Chen, *Pottiaceae**Weisia curvirostra*. foliis lanceolatis acutiusculis, nervo crasso sub apicem evanido, Ca-

* oznaczył prof. dr hab. Ryszard OCHYRA

psula oblonga, rostro aperculi curvato longo, Caulis subsimplex – ad terram sabulosam in collinis. Żmuydź [Żmudź] – XXXVII.

Bryum argenteum Hedw., *Bryaceae*

Bryum argenteum β *Julacium* [lub *Gulacium*]. foliis acumine breviorē nuda proximum Zierii, Żmuydź [Żmudź] – XXXVII.

B. caespiticium Hedw.

Bryum caespiticium. Bobty [26–28. 06. 1821] – XXXVII.

Hypnum caespiticium Angl., *Bryum* Will., *Mnyum* Hedw. in locis arrenosis [sic], paludo ubiq. valde variat pro solo. Wilno – XXXVII.

Mnyum caespiticium. na łąkach mokrych przy Zameczku [9–11. 05. 1821] – XXXVII.

B. calophyllum R. Brown

Bryum sp. in uliginosis, Połonga [Połoga, 12–18. 08. 1821] – XXXVII.

B. funckii Schwaegr.

Bryum Zierii affine. nervo excurrente. in sabulosis. Wilno – XXXVII.

B. pseudotriquetrum (Hedw.) Gaertn., Meyer et Schreb.

Mnyum ventricosum Diks. [odczytanie niepewne] na błotach w pomłyniu [Pomłynie, 22. 05. 1821] – XXXVII.

B. turbinatum (Hedw.) Turn.

Bryum turbinatum. ad terram, Wilno – XXXVII.

Calliergon giganteum (Schimp.) Kindb., *Amblystegiaceae*

Hypnum cordifolium. in humidis, w wodach stojących, Czabiszki [18–21. 05. 1821] – XXXVII.

Calliergonella cuspidata (Hedw.) Loeske, *Amblystegiaceae*

Hypnum cuspidatum L. locis uliginosis, Rudniki – XXXVII.

Hypnum cuspidatum. locis humidis, Wilna [Wilno] – XXXVII.

Hypnum scorpioides. na roystach w puszczy wieprzowskiej [Puszcza Wieprzowska, 24. i 28. 05. 1821] – XXXVII.

Ceratodon purpureus (Hedw.) Brid., *Dicranaceae*

Dicranum heteromallum. in ericetis humidiusculis, Kowno Pożayte [1821] – XXXVII.

Dicranum purpureum, folia lato lanceolata margine revoluta, nervo excurrente [lub excurrente, odczytanie niepewne] ita ut piliferum apa... [nieczytelne] it... [nieczytelne] pro latifolium hab... [nieczytelne], an *Didymodon latifolium* Wahl. Wilno [koperta na wewnętrznej stronie zawiera „Spis Owadów w roku 1822 zebranych” liczący 17 pozycji, pisany ręką J. Jundziłła] – XXXVII.

Dicranum purpureum. Wilno – XXXVII.

Dicranum purpureum, *Didymodon*. Żmuydź [Żmudź] – XXXVII.

Climacium dendroides (Hedw.) Webb. et Mohr, *Climaciaceae*

Climacium dendroides. Żmuydź [Żmudź] – XXXVII.

Cratoneuron filicinum (Hedw.) Spruce, *Amblystegiaceae*

Hypnum filicinum. in paludosis, [na] łąkach mokrych, Borciany [5–6. 06. 1821] – XXXVII.

Hypnum filicinum. in pratis humidis, Wilno – XXXVII.

Dicranella cerviculata (Hedw.) Schimp., *Dicranaceae*

Dicranum cerviculatum ? na roystach wyschłych, Papa [19. 08. 1821] – XXXVII.

D. heteromalla (Hedw.) Schimp.

Dicranum heteromallum. w lasach, Botoki [30. 07. – 3. 08. 1821] – XXXVII.

D. subulata (Hedw.) Schimp.

Dicranum subulatum. valde affinis sp. *D. heteromalli* a qua solum doliis magis [odczytanie niepewne] patentibus [odczytanie niepewne] sub heteromallis ex ovata vaginan-

ti basi subulatis. Statura minori, in locis cavis argillosis po prawej ręce idąc do Rybieszek [może jest to okaz zebrany przez A. Meltzera 14. 05. 1821? Etykieta pisana jest ręką J. Jundziłła] – XXXVII.

Dicranum flagellare Hedw., *Dicranaceae*

Dicranum flagellare. ad ligna putrida, Borciany – Łukieniele [22. 05. – 6. 06. 1821] – XXXVII.

Dicranum flagellare Funch, *longifolium* Hedw. ad truncos putridos, Bobty [26–28. 06. 1821] – XXXVII.

D. polysetum Sw.

Dicranum undulatum Ehrhart, *polysetum* Swartz S...[wyraz nieczytelny] in ericetis, Żmuydź [Żmudź] – XXXVII.

D. scoparium Hedw.

Dicranum scoparium. Rudniki, [rysunek fragmentu perystomu] – XXXVII.

Dicranum scoparium. Żmuydź [Żmudź] – XXXVII.

Dicranum. Żmuydź [Żmudź] – XXXVII.

Distichium capillaceum (Hedw.) B., S., et G., *Dicranaceae*

Didymodon capillaceum. in sabulosis umbrosis, Żmuydź [Żmudź] – XXXVII.

Drepanocladus aduncus (Hedw.) Warnst., *Amblystegiaceae*

Hypnum aduncum. in sylvaticis uliginosis, Bobty [26–28. 06. 1821] – XXXVII.

Hypnum uncinatum. Żmuydź [Żmudź] – XXXVII.

Eurhynchium angustirete (Broth) T. Kop., *Brachytheciaceae*

Hypnum alopecurum. ad terram, Średnik [18–21. 07. 1821] – XXXVII.

Wielona [w kopercie z *Brachythecium salebrosum*] – XXXVII.

Fissidens adianthoides Hedw., *Fissidentaceae*

Dicranum adianthoides. Purwiany – XXXVII.

F. bryoides Hedw.

Dicranum bryoides. Borciany [5–6. 06. 1821] – XXXVII.

Fontinalis antipyretica Hedw., *Fontinalaceae*

Fontinalis antypiretica. Purwiany, pt. Święciany [Święciany] – XXXVII.

Fontinalis antypiretica. w Suderwie rzecze na kamieniach przy Zameczku [9–11. 05. 1821] – XXXVII.

Funaria hygrometrica Hedw., *Funariaceae*

Funaria hygrometrica ? Wilno – XXXVII.

Hedwigia ciliata (Hedw.) P. Beauv., *Hedwigiaceae*

Gymnostomum ciliatum. ad lapides graniticos, Szweksznie [5–7. 08. 1821] – XXXVII.

Gymnostomum ciliatum. Popławy [1832] – XXXVII.

Herzogiella seligeri (Brid.) Iwats., *Plagiotheciaceae*

Wielona [w kopercie z *Brachythecium salebrosum*] – XXXVII.

Homalia trichomanoides (Hedw.) B., S. et G., *Neckeraceae*

Leskea trichomanoides. ad arborum truncos, Żmuydź [Żmudź] – XXXVII [dwie koperty].

Homalothecium sericeum (Hedw.) B., S. et G., *Brachytheciaceae*

Leskea sericea. ad truncos arborum, Niewiaża Romayń. [Romanie, 8–26. 06. 1821] – XXXVII.

Leskea sericea. Wilno – XXXVII.

Hymenostomum microstomum (Hedw.) R. Brown, *Pottiaceae*

Gymnostomum microstomum. in arenosis lutosi, ad rivulos, Girszdupa, Kowno [1821] – XXXVII.

Gymnostomum microstomum. rzeka Girszdupa, Kowno [1821] – XXXVII.

***Hypnum cupressiforme* Hedw., Hypnaceae**

Hypnum cupressiforme. Antwilki [odczytanie niepewne; 27. 07. 1856] – XXXVII.

Hypnum cupressiforme γ *tenuae* Hook., *Stereodon filiformis* Bridel, *St. extenuatum* Hoffm. 459.9. cortex pini, Rudniki, [3 rysunki szczegółów morfologicznych] – XXXVII.

***Leptobryum pyriforme* (Hedw.) Wils., Bryaceae**

Bryum pyriforme Swartz. przy wywrótniach, Botoki [30. 07. – 3. 08. 1821] – XXXVII.

Bryum pyriforme. in arenosis montosis, Wilkia [Wilkija, 2–6. 07. 1821] – XXXVII.

***Leptodictyum riparium* (Hedw.) Warnst., Amblystegiaceae**

Hypnum fluviatile \times *atrovirens*. ad ligna locis aquis, 460.15., Wilno – XXXVII.

Hypnum fluviatile \times *atrovirens*. ad ligna locis aquis, Wilno – XXXVII.

***Leskea polycarpa* Hedw., Leskeaceae**

Leskea attenuata. ad truncos arborum, Romanie [Romanie, 23–24. 06. 1821] – XXVII.

Leskea attenuata. *Hypnum atroviens* Diks. ad truncos salici, Żmuydz [Żmudz] – XXXVII.

***Leucobryum glaucum* (Hedw.) Ångstr. in Fries, Dicranaceae**

Dicranum glaucum. Białystok [około 1824–27] – XXXVII.

***Leucodon sciuroides* (Hedw.) Schwaegr., Leucodontaceae**

Leucodon sciuroides. Antwilski las [27. 07. 1856] – XXXVII.

***Meesia triquetra* (Jolyc.) Ångstr., Meesiaceae**

Bryum triquetrum Turner, *Meesia longiseta* Hed., *Diplocomium lognisetum* W. Moh. [odczytanie niepewne]. in paludosis torfosis, Żmuydz [Żmudz] – XXXVII.

Meesia hexagona var. *longiseta*. *Diplocomium hexastichum* Fan... [nieczytelne]. Mińsk [1820–21, leg. K Kuchenbecker lub K. Leynardt] – XXXVII.

Meesia longiseta. Żórawi Royst, Borciany [5–6. 06. 1821] – XXXVII.

Meesia triquetra Hedw. Stirp., *Diplocomium* [odczytanie niepewne] *longisetum* Hedw. Sp., *Bryum triquetrum* L. Mińsk [1820–21, leg. K Kuchenbecker lub K. Leynardt. Trzy rysunki szczegółów morfologicznych, w tym peristom; wewnątrz koperty napis: „Rozprawa Botaniczna Antoniego Leszczewicza”] – XXXVII.

***M. uliginosa* Hedw.**

Meesia uliginosa Hedw., *Amblyodium* Pal. de Beauv., *Mnium* Gm., *Webera trichodes* Hedw. Fund., *Bryum* L. Mińsk [1820–21, leg. K Kuchenbecker lub K. Leynardt] – XXXVII.

***Mnium hornum* Hedw., Mniaceae**

Mnium hornum L. in udibus uliginosis sylvam J... [nieczytelne] Bobty [26–28. 06. 1821] – XXXVII.

***M. stellare* Hedw.**

Mnium stellare ? in humidis, Wilkia [Wilkija, 2–6. 07. 1821; na kopercie rysunek liścia i puszki] – XXXVII.

***Neckera crispa* Hedw., Neckeraceae**

Neckera pennata. Rudniki – XXXVII.

***N. pennata* Hedw.**

Neckera pennata. ad corticum arborum, locis umbrosis, Rudniki, gub. Wileńska – XXXVII.

***Orthotrichum affine* Brid., Orthotrichaceae**

Orthotrichum affine Schreder. ad truncos putridos, Żmuydz [Żmudz] – XXXVII.

Orthotrichum pumilum. ad truncos salicum, Żmuydz [Żmudz] – XXXVII.

***O. anomalum* Hedw.**

Orthotrichum anomalum. na kamieniach, Wilno – XXXVII.

Orthotrichum anomalum. na dębie w Mieciuniszkach, Święciany [Święciany] – XXXVII.

O. diaphanum Brid.

Orthotrichum diaphanum. na korze drzewa sosny, Bekiesz [Góra Bekieszowa – Wilno, 1831, 1832 lub 1861] – XXXVII.

O. pumilum Sw.

Orthotrichum pumilum. ad *salicum truncos*, Wieksznie [25. 08. 1821] – XXXVII.
Orthotrichum pumilum. ad *corticem salicum*, Żmuydz [Żmudz] – XXXVII.

Physcomitrium pyriforme (Hedw.) Brid., *Funariaceae*

Gymnostomum pyriforme. in pratis humidis ad lutera fossam caespitosam, Wilno – XXXVII.

Plagiomnium cuspidatum (Hedw.) T. Kop., *Mniaceae*

Mnyum cuspidatum Hedw., *serpyllifolium* L. Caule fertile erecto inferne tomentoso uncinato, folia obovata, acuta, reticulata, marginata (seu margine tamido [odczytanie niepewne]) denticulato ciliata...si [wyraz nieczytelny] intgerrim. nervo apice evanescente, apiculo ex margine fermato. Caulis sterilis a fructiferis habita med... [wyraz nieczytelny, w dalszej części tekstu (trzy linijki) można odczytać tylko pojedyncze wyrazy] in pratis humidis, Popławy [1832] – XXXVII.

Mnyum cuspidatum. ad truncos arborum putrescentium, Janow [Janów, 22 05. – 5 06. 1821 lub 1831] – XXXVII.

Plagiothecium denticulatum (Hedw.) B., S. et G., *Plagiotheciaceae*

Leskea complanata. ad terram, Wilno – XXXVII.

Plasmodium subulatum (Hedw.) Rabenh., *Dicranaceae*

Phascum subulatum. na łakach mokrych na...[wyraz nieczytelny]... przy gościńcu do Wilna, Kowno [1821] – XXXVII.

Pleurozium schreberi (Brid.) Mitt., *Hypnaceae*

Hypnum molle. WB *purum*. Buda [Budy 29. 06. – 1. 07. 1821] – XXXVII.

cupressiforme. Wilno – XXXVII.

Hypnum Schreberi. Kothówka, 1857 1. Apr. – XXXVII.

Pogonatum aloides (Hedw.) P. Beauv., *Polytrichaceae*

Polytrichum proxima aloidis. Caule simplici unciali et supra foliis oblongo lanceolatis ferte [odczytanie niepewne] limaribus, apice serratis, carina glabra. Capsula cylindrica. proxima urnigera, Żmuydz [Żmudz] – XXXVII.

Pohlia cruda (Hedw.) Lindb., *Bryaceae*

Mnyum crudum. in viis cavis prope Janow [Janów, 22 05. – 5 06. 1821 lub 1831] – XXXVII.

P. nutans (Hedw.) Lindb.

Bryum nutans Ang. [odczytanie niepewne]. przy jeziorze w lesie Upnickim z *Poly. juniperinum* [24. 05. 1821] – XXXVII.

Bryum nutans Schreter [odczytanie przybliżone], Bobty [26–28. 06. 1821] – XXXVII.

Polytrichum commune Hedw., *Polytrichaceae*

Polytrichum commune. Wieprzowska Puszcza [24. i 28. 05. 1821] – XXXVII.

Polytrichum commune β *attenuatum*. in siccis, Żmuydz [Żmudz] – XXXVII.

P. formosum Hedw.

Polytrichum formosum Hedw. locis torfosis, Wilna [Wilno] – XXXVII.

Polytrichum formosum, Żmuydz [Żmudz] – XXXVII.

P. juniperinum Hedw.

Polytrichum juncaefolium Ehr., *P. formosum* Hw. Żmuydz [Żmudz] – XXXVII.

Polytrichum juniperinum. *Polytrichum piliferum*. in siccis, Żmuydz [Żmudz] – XXXVII.

Polytrichum juniperinum. przy jeziorach w lesie Upnickim [24. 05. 1821] – XXXVII.

P. longisetum Sw. ex Brid.

Polytrichum gracile. folium nervo crasso, marginibus pellucidis et carina non serrula, Wilno – XXXVII.

P. piliferum Hedw.

Polytrichum piliferum. in ericeti copiose, Wilno – XXXVII.

Pottia truncata (Hedw.) B. et S., *Pottiaceae*

Gymnostomum truncatum Hed. limosis in agris inter segetes, Wielona – XXXVII.

Pseudoscleropodium purum (Hedw.) Fleisch., *Brachytheciaceae*

Hypnum purum. Żmuydź [Żmudź] – XXXVII.

Pylaisiella polyantha (Hedw.) Grout, *Hypnaceae*

Leskea polyantha. distichum versicolor agaricus. Purwiany – XXXVII.

ad truncos arborum, Niewiaża Romayń. [Romanie, 8–26. 06. 1821; w koperce z *Homolothecium sericeum*] – XXXVII.

Rhynidiadelphus stellatus (Hedw.) Kanda, *Hypnaceae*

Hypnum stellatum L. β *pratensum* Bridel. Żórawi Royst [5–6. 06. 1821] – XXXVII.

Rh. triquetrum (Hedw.) Warnst.

Hypnum squarrosum. w cienistych wilgotnych [miejscach] nad Łogdzianką przy Mazuryszkach [sic, około 21. 05. 1821] – XXXVII.

Hypnum triquetrum. in sylvaticis humidis ad truncos et ligna et ad terram, Buda [Budy, 29. 06. – 1. 07. 1821] – XXXVII.

Schistidium apocarpum (Hedw.) B. et S., *Grimmiaceae*

Grimmia apocarpa. ad lapides, Eyragoła [Ejragoła, 9–12. 07. 1821] – XXXVII.

Grimmia apocarpa var. *gracilis*? Popławy [1832] – XXXVII.

Sphagnum fallax (Klinggr.) Klinggr., *Sphagnaceae*

Sphagnum acutifolium. Wilno – XXXVII.

Sph. nemoreum Scop.

Sphagnum acutifolium. Jurborg [23–29. 07. 1821] – XXXVII.

Sph. palustre L.

Sphagni amfifolii var. Żmuydź [Żmudź] – XXXVII.

Sphagnum obtusifolium. Żmuydź [Żmudź] – XXXVII.

Sph. squarrosum Crome

Sphagnum squarrosum Brid. in ericetis locis humidis, Vilna [Wilno] – XXXVII.

Splachnum ampullaceum Hedw., *Splachnaceae*

Splachnum ampullaceum. 1827, Zakret – XXXVII [koperta jest fragmentem katalogu zbiorów mineralogicznych].

Splachnum ampullaceum. na błotach w zakretowskim lesie, 1827, [leg.] Szyszkiewicz [Zakret; nazwisko można odczytać również "Szymkiewicz" lub „Szynkiewicz”] – XXXVII.

Splachnum ampullaceum. in uliginosis torfosis, na błocie Tyr zwanym, za Jankayciami. Retów [7. 08. 1821] – XXXVII.

Tetraphis pellucida Hedw., *Tetraphidaceae*

Tetraphis pellucida cum *Jung. trichophyll.* ad truncos putridos, Żmuydź [Żmudź] – XXXVII.

Tetraphis pellucida. ad truncos putridos, Pomłynie [22. 05. 1821] – XXXVII.

Tetraphis pellucida flor. masculin. Żmuydź [Żmudź] – XXXVII.

Tetraphis pellucida. Antwilki [może zebrano 27. 07. 1856?] – XXXVII.

Thuidium recognitum (Hedw.) Lindb., *Thuidiaceae*

Hypnum recognitum. na drzewach i kamieniach w lasach nad Łogdzianką przy Mazuryszkach [11. 05. 1821] – XXXVII.

Wilno [w kopercie z *Abietinella abietina*] – XXXVII.

***Tortula subulata* Hedw., Pottiaceae**

Syntrichia subulata. Popławy [1832] – XXXVII.

***Uloa crispa* (Hedw.) Brid., Orthotrichaceae**

Orthotrichum crispum. Rudniki – XXXVII.

Brak okazów w kopertach

Polytrichum juniperinum. Żmuydz [Żmudz] – XXXVII.

Sphagnum cuspidatum. na Roystach, Żmuydz [Żmudz] – XXXVII.

Wątrobowce (*Hepaticopsida*)*

***Blepharostoma trichophyllum* (L.) Dum., Pseudolepicoleaceae**

Jungermannia trichophylla. Janów, ad ligna putrescentia [Janów, 22.05. – 5. 06. 1821] – XXXVIII.

Łokia prope Janów [w kopercie z *Riccardia* c.f. *palmata*; Janów, 28. 05. 1821 lub 1831] – XXXVIII.

Budy [29. 06. – 1. 07. 1821; w kopercie z *Lejeunea cavifolia*] – XXXVIII.

Budy [29. 06. – 1. 07. 1821; w kopercie z *Lepidozia reptans*] – XXXVIII.

Pomłynie [22. 05. 1821; w kopercie z *Lepidozia reptans*] – XXXVIII.

na kamieniach na błotach nad rzeczką Łogdzianką przy Mazuryskach [11. 05. 1821; w kopercie z *Odontoschisma denudatum*] – XXXVIII.

***Calypogeia* c.f. *azurea* Stotler et Crotz, Calypogeiaceae**

Budy [29. 06. – 1. 07. 1821; w kopercie z *Lejeunea cavifolia*] – XXXVIII.

***Cephalozia bicuspidata* (L.) Dum., Cephaloziaceae**

Budy [29. 06. – 1. 07. 1821; w kopercie z *Lophocolea heterophylla*] – XXXVIII.

***C. connivens* (Dicks.) Lindb.**

Jungermannia connivens. in paludosis torfosis, Borciany [5–6. 06. 1821] – XXXVIII.

***C. leucantha* Spruce**

Jungermannia scalaris cum *J. Bemerii*. Antwilki [okaz zebrany być może 27. 07. 1856r.] – XXXVIII.

***Cephalozia* sp.**

Jurborg [23–29. 07. 1821; w kopercie z *Mylia anomala*] – XXXVIII.

***Chiloscyphus polyanthos* (L.) Corda, Geocalycaceae**

Jungermannia pallescens. polyanthos. Żmuydz [Żmudz] – XXXVIII.

***Cladodiella fluitans* (Nees) Buch, Cephaloziaceae**

Jungermannia byssacea. inter *Sphagna*, Doyny [23–26. 07. 1821] – XXXVIII.

***Frullania dilatata* (L.) Dum., Frullaniaceae**

Jungermannia dilatata. na kamieniach, Mazuryski [11. 05. 1821] – XXXVIII.

Jungermannia dilatata Linn. Ehrhart, *tamariscifolia* Wet...[nazwisko nieczytelne] Żmuydz [Żmudz] – XXXVIII.

***Fr. tamarisci* (L.) Dum.**

Jungermannia Tamarisci. dilatata. Żmuydz [Żmudz] – XXXVIII.

*oznaczyła dr Marta MIERZEŃSKA

Kurzia pauciflora (Dicks.) Grolle, *Lepidoziaceae*

Jungermannia setacea. cum co...nte [nieczytelne] quae reptans est, Royst Żórawi [5-6. 06. 1821] - XXXVIII.

Lejeunea cavifolia (Ehrh.) Lindb., *Lejeuneaceae*

Jungermannia serpyllifolia Diks. cum *Jung. lanceolata* var. *Trichomanis*. inter muscos *Hypnum rutabulum*. Buda, in Sylva, ad radius [lub rudius] arborum c...[wyraz nieczytelny] rotundatus [dwa rysunki szczegółów morfologicznych; Budy, 29. 06. - 1. 07. 1821] - XXXVIII.

Lepidozia reptans (L.) Dum., *Lepidoziaceae*

Jungermannia reptans. ad truncos putridos, Buda [Budy, 29. 06. - 1. 07. 1821] - XXXVIII.

Jungermannia reptans cum *Jun. incisa*. amphi. 3 [odczytanie niepewne] den. [odczytanie niepewne]. ad ligna putrida, Szweksznie [5-7. 08. 1821] - XXXVIII.

Jungermannia reptans cum *Jung. incisa*. truncos putridos in sylva umbrosis, Pomłynie [22. 05. 1821] - XXXVIII.

Jungermannia...pha...[nieczytelne] cum fructibus. Kowno [1821] - XXXVIII.

ad arborum truncos, Buda [Budy, 29. 06. - 1. 07. 1821; w kopercie z *Lophozia incisa*] - XXXVIII.

Lophocolea bidentata (L.) Dum., *Geocalycaceae*

Jung. bicuspidata. in umbrosis, Wieksznie [25. 08. 1821] - XXXVIII

L. heterophylla (Schrad.) Dum.

Jungermannia bicornis, *Muella* [odczytanie niepewne]. ad truncos putridos, Buda [Budy, 29. 06. - 1. 07. 1821] - XXXVIII.

Jungermannia bidentata. ad truncos arborum in sylvis Airopa - XXXVIII.

Lophozia bicrenata (Schmid. ex Hoffm.) Dum., *Lophoziaceae*

Jungermannia incisa. Borciany [5-6. 06. 1821] - XXXVIII.

L. incisa (Schrad.) Dum.

Jungermannia incisa. ad arborum truncos, Buda [Budy, 29. 06. - 1. 07. 1821] - XXXVIII. Pomłynie [22. 05. 1821; w kopercie z *Lepidozia reptans*] - XXXVIII.

Metzgeria furcata (L.) Dum., *Metzgeriaceae*

Jungermannia furcata. ad truncos in locis umbrosis, Wilkija [2-6. 07. 1821] - XXXVIII.

Mylia anomala (Hook.) S. Gray, *Jungermanniaceae*

Jungermannia lanceolata cum *scalaris*. in paludibus torfosis inter *Sphagna*, Żórawi Royst prope Borciany, Kormiałowska Puszcza [5-6. 06. 1821] - XXXVIII.

Jungermannia connivens. Jurborg [23-29. 07. 1821] - XXXVIII.

Odontoschisma denudatum (Mart.) Dum., *Cephaloziaceae*

Jungermannia scalaris. na kamieniach na błotach nad rzeczką Łogdzianką przy Mazuryskach [11. 05. 1821] - XXXVIII.

Pellia sp., *Pelliaceae*

Riccia glauca ? in terra lutosa ad margines viarum cava ...[wyraz nieczytelny] in Eyra-goła [Ejragoła, 9-12. 07. 1821] - XXXVIII.

Plagiochila asplenioides (L. emend. Tayl.) Dum., *Plagiochilaceae*

Jungermannia asplenioides. in sylvaticis umbrosis frequens, Buda [Budy, 29. 06. - 1. 07. 1821] - XXXVIII.

Pl. porelloides (Torrey ex Nees) Lindenb.

Wilkija [2-6. 07. 1821; w kopercie z *Metzgeria furcata*] - XXXVIII.

Porella platyphylla (L.) Pfeiff., *Porellaceae*

Jungermannia laevigata. stipulis integerrimis, Sta rzeka prope Janow [Święta, Janów 22. 05. 1821] - XXXVIII.

Jungermannia laevigata. sed stipulos non ciliatis integerrimis, marginatis, medio lato

oblonga, apice rotundata, lateralis lanceolatis, acutis [lub acuminatis, odczytanie niepewne], Wilkia, ad truncos arborum [Wilkija, 2–6. 07. 1821] – XXXVIII.

Ptilidium pulcherrimum (G. Web.) Vainio, *Ptilidiaceae*

Jungermannia ciliaris. Bobty [26–28. 06. 1821] – XXXVIII.

Jungermannia ciliaris. na mchu *Di. scoparium* i drzewach brzozach, Mazuryszki [11. 05. 1821] – XXXVIII.

Radula complanata (L.) Dum., *Radulaceae*

Jungermannia complanata. ad truncos arborum vigentium [odczytanie niepewne] Romayń [Romanie, 23–24. 06. 1821] – XXXVIII.

Reboulia hemisphaerica (L.) Rad., *Aytoniaceae*

Marchantia hemisphaerica? Kowno [1821] – XXXVIII.

Riccardia palmata (Hedw.) Carruth., *Aneuraceae*

Jungermannia palmata multifida. ad truncos arborum putrescentium, Buda [Budy, 29. 06. – 1. 07. 1821] – XXXVIII.

R. c.f. *palmata* (Hedw.) Carruth.

Jungermannia palmata multifida. ad truncos, Łokia prope Janów [28. 05. 1821] – XXXVIII.

Jungermannia palmata multifida. in arbor... p... p... [trzy wyrazy nieczytelne], Borciany [5–6. 06. 1821] – XXXVIII.

Riccia crystallina L. emend Raddi, *Ricciaceae*

Riccia crystallina. in locis ab aqua d...chis [nieczytelne] Połonga [Połoga, 12–18. 08. 1821] – XXXVIII.

Trichocolea tomentella (Ehrh.) Dum., *Trichocoleaceae*

Jungermannia Tomentella. in udis sylvaticis torfosis, Szweksznie [5–7. 08. 1821] – XXXVIII.

Grzyby (Fungi)*

Aecidium ranunculacearum DC., **B: Pucciniales = Uredinales**

Uredo Ranunculacearum. [Litwa] – XLI.

Albugo candida (Pers.) O. Kuntze, **O: Peronosporales**

Uredo candida. *Thlaspi Bursa*. Wilno, [etykieta napisana przez niezidentyfikowaną osobę:] *Uredo candida* in *Thlaspi Bursa pastoris* – XLI.

Artomyces pyxidatus (Pers.: Fr.) Jül., **B: Aphyllophorales**

Clavaria corniculata. pag. descri. 330. in sylva prope Buda [Budy, 29. 06. – 1. 07. 1821] – XL.

Calocera viscosa (Pers.: Fr.) Fr., **B: Dacryomycetales**

Clavaria viscosa. ad truncos putridos abiegnos, Atwilki – XL.

Clavaria 1. ad ligna abietina putrida, Szweksznie [5–7. 08. 1821] – XL.

* A – *Ascomycotina*, oznaczyli: dr Andrzej CHLEBICKI (*Pyrenomycetes*) i prof. dr hab. Władysław WOJEWODA (*Helotiales*)

B – *Basidiomycotina*, oznaczyli: prof. dr hab. Tomasz MAJEWSKI (*Pucciniales = Uredinales* i *Ustilaginales*) i prof. dr hab. Władysław WOJEWODA (grzyby wielkoowocnikowe czyli macromycetes, z różnych rzędów)

O – *Oomycetes*, oznaczył prof. dr hab. Tomasz MAJEWSKI

- Calvatia gigantea** (Batsch: Pers.) C. G. Lloyd = **Langermannia gigantea** (Batsch: Pers.) Rostk., **B: Lycoperdales**
Bovista gigantea. *Lycoperdon Bovista*. in pratis siccis. Mazuryski [11. 05. 1821] – XL.
- c.f. **Cantharellus** sp., **B: Aphyllophorales**
Merulius fimbriatus. Niemenczyn [Niemęczyn, 1826] – XLI.
- Cerrena unicolor** (Bull.: Fr.) Murr., **B: Aphyllophorales**
Daedalea gibbosa. ad truncos, Korejwiany 1872 – XL.
- Clavaria** s.l., **B: Aphyllophorales**
Merisma pratense. ad marginas xyloorum, Korejwiany 1872 – XL.
- Clavariadelphus ligula** (Schaeff.: Fr.) Donk, **B: Aphyllophorales**
Clavaria Ligula. in pinetis, Wilna [Wilno, lata 30-te XIX w.] – XL.
Clavaria Ligula. Korejwiany 1873 – XL.
- Coleosporium tussilaginis** (Pers.) Berk., **B: Pucciniales = Uredinales**
Aecidium Pini. in foliis pini sylvestris. Vilna [Wilno] – XLI.
Uredo Campanulae. *Campanula rapunculoides*. [Litwa] – XLI.
 [brak etykiety; Litwa] – XLI.
- Colpoma quercinum** (Pers.) Wallr., **A: Pyrenomycetes**
Hysterium quercinum. Cortex querci. Pun...aki [nazwa miejscowości nieczytelna, można ją odczytać jako: „Punżanki”; okaz zebrany być może w 1833 r.] – XLI.
- Cronartium flaccidum** (Alb. et Schw.) Wint., **B: Pucciniales = Uredinales**
Cronartium asclepiadeum Fries. *Asclep. Vincetox*. [Litwa] – XLI.
- Cryptomycella pteridis** (Kachbr.) Hoehnel, **A: Pyrenomycetes**
Xyloma Pteridis. *Sphaeromyxa*. Wilno – XLI.
- Cyathus olla** (Batsch) Pers., **B: Nidulariales**
Cyathus Olla? inter segetes ad terram. Szweksznie [5-7. 08. 1821] – XLI.
- Diatrypella favacea** (Fr.: Fr.) De Not., **A: Pyrenomycetes**
 [brak etykiety; Litwa] – XLI.
- Endophyllum sempervivi** (Alb. et Schw.) de Bary, **B: Pucciniales = Uredinales**
Uredo Sedi. *Semperv. hirtum*. Sporangio sporio brunneo, sporidi polymorphis, globosis sub...latis [nieczytelne] ...cis [nieczytelne], 1830. May, [Wilno] – XLI.
- Geastrum rufescens** Pers.: Pers., **B: Lycoperdales**
Geastrum rufescens. Peridium externe...[nieczytelne] septunfidum [odczytanie niepewne], intersum sessile in irregulariter rupto; lacinia peridii externi crasso [lub "crassei"], in ericetis rarissim prope Dukszty ad Wiliam [13. 05. 1821] – XL.
- Gymnosporangium clavariiforme** (Pers.) DC., **B: Pucciniales = Uredinales**
Podisonia Juniperi. Podborze, 20. 05. 1860 [odczytanie daty niepewne] – XLI.
- G. cornutum** Arth. ex Kern
Aecydium cornutum. in foliis Sorbi aucupariae parasiticum. [Litwa] – XLI.
- G. tremelloides** Hartig
Roestelia [odczytanie niepewne] *cancellata* Linb. *Uredo cancellata*. *Pyrus Malus*. [Litwa] – XLI.
- Hygrocybe** c.f. **virginia** (Wulf.: Fr.) Orton et Watt., **B: Agaricales**
Agaricus virgineus. między mchem. Karolinka, 1830 – XLI.
- Hypoxylon fuscum** (Pers.: Fr.) Fr., **A: Pyrenomycetes**
 [brak etykiety; Litwa] – XLI.

H. rubiginosum (Pers.: Fr.) Fr.

Sphaeria rubiginosa. ad truncos mortuos *Coryli avellanae*, Antwilki [odczytanie niepewne, może zebrano 27. 07. 1856?] – XLI.

c.f. **Junhuhnia** sp., **B: Aphyllophorales**

Boletus (Poria) incarnatus ? *effusus*, margina byssino albo, poris incarnatis, obliquis difformi... [wyraz nieczytelny] ad truncos putridos *betulam*, Eyragoła [Ejragoła, 9–12. 07. 1821] – XL.

Lepiota sp., **B: Agaricales**

Agaricus leprotoris [odczytanie niepewne]. Terra arenosa, Zwierzyniec, 1866 12. 7bris. 184 l... [wyraz nieczytelny] – XLI.

Lycoperdon perlatum Pers.: Pers., **B: Lycoperdales**

Mazuryszki [w koperce z *Calvatia gigantea*, 11. 05. 1821] – XL.

Marasmius androsaceus (L.: Fr.) Fr. = **Setulipes androsaceus** (L.: Fr.)

Antonín, **B: Agaricales**

Agaricus androsaceus. in *pini xylostei foliis deciduis*. Janow [Janów, okaz zebrany między 22. 05. a 5. 06. 1821 r. lub w 1831 r.] – XLI.

Melampsora euphorbiae (Schubad) Cast., **B: Pucciniales = Uredinales**

[brak etykiety; Litwa] – XLI.

M. lini (Ehrenb.) Desm.

Uredo miniata β *Lini* Per. in folii *Lini cathartici*. [Litwa] – XLI.

Phlebia tremellosa (Schräd.: Fr.) Nakasone et Burds., **B: Aphyllophorales**

Merulius tremellosus Schrad. ad ligna *betulina*, locis umbrosis, 533.6b., Sobolewsczyzna [1837] – XL.

Phragmidium mucronatum (Pers.) Schlecht., **B: Pucciniales = Uredinales**

Puccinia mucronata. fol. *Rosae pentif. cani*. *Puccinia Rosae Pentifolia*. [Litwa] – XLI.

Puccinia mucronata. folia *rosae pre...* [nieczytelne] insidet. [Litwa] – XLI.

Ph. potentillae (Pers.) Karst.

Puccinia potentillae. *Uredo Potentillae*. *Pot. verna*. [Litwa] – XLI.

Uredo potentillae. *Pot. argentea*. 567.16. Junio, [Litwa] – XLI.

Ph. violaceum (Schultz) Wint.

[brak etykiety; Litwa] – XLI.

Puccinia allii Rud., **B: Pucciniales = Uredinales**

Puccinia allii mihi, *Uredo allionii* ? 563.6^b. [Litwa] – XLI.

P. caricina DC.

Uredo crassa. *Ribes alpinum*. [Litwa] – XLI.

Uredo Urticae. [Litwa] – XLI.

P. cnici Mart.

Uredo Ephialtes. *Onopordon*. [Litwa] – XLI.

P. cnici-pleracei Pers.

[brak etykiety; Litwa] – XLI.

P. coronata Corda

Aecidium grossum *Clematidis*. [Litwa] – XLI.

Uredo crassa. *Rhamnus alpinus*. *Uredo Ranunculacearum*. *Aquilegia vulgaris*. Vilna [Wilno] – XLI.

P. gentianae (Str.) Röhl.

Dicaeoma [odczytanie niepewne] *flosculisorum*. ad folia *gentianae cruciatae* et *Leontod. Taraxaci*. forma sporidiarum brunneo nigra. [Litwa] – XLI.

P. graminis Pers.*Aecydium Berberidis*. z okolic Wilna – XLI.*Puccinia graminis*. *Poa pratensis*. 1828. [okaz zebrany może w Wilnie lub Brześciu Litewskim?] – XLI.*Puccinia graminis*. in *Arundin[a]e Pragmites* [Litwa] – XLI.*Puccinia graminis*. *Triticum repens*. Perz. in s... [nieczytelne; Litwa] – XLI.**P. hieracii** Mart.*Dicaeoma flosculisorum*. *Hieracium umbellatum*. Wilno – XLI.*Uredo Cichorearum Sonchi*. 536 [powinno być „566”]. 9. [Litwa] – XLI.*Uredo Ephialtes*. 568.21.b. [Litwa] – XLI.**P. iridis** Wallr.*Uredo Iridis*. *Iris stenophylla*. [Litwa] – XLI.**P. menthae** Pers.*Uredo labiatarum*. *Mentha*. [Litwa] – XLI.**P. persistens** Plowr.*Aecidium crassum*. *Aquilegia*. [Litwa] – XLI.**P. c.f. persistens** Plowr.*Aecidium Thalictri flavi* dl. Na *Thalictrum aquileg[i]folium*. Lithuania. Herb. Jundzillii. [etykieta M. Raciborskiego] – XLI.**P. poarum** Niels.*Uredo compositarum*. folia *Tussil. Farfara*. Buyki [Bójki, 1840 lub 1842] – XLI.**P. pulsatillae** Kalchbr.*Puccinia Anemones*. *Anemone sylvestris*. [Litwa] – XLI.*Puccinia Anemones virginianae* Schwein. Na liściach *Anem. silvestris*. Herb. Jundzillii. Lithuania. [etykieta M. Raciborskiego] – XLI.**P. recondita** Rob. ex Desm.*Uredo asperifoliarum* [odczytanie niepewne]. *Uredo Urticae*. *Anchusa*. Buyki [Bójki, 1840 lub 1842] – XLI.**P. ribis** DC.*Puccinia Ribis*. Porzeczeki. [Litwa] – XLI.**P. sii-falcariae** Schroet.*Aecydium Sii falcariae*. [na drugiej stronie etykiety:] *Uredo suaveolens* M... [nieczytelne] obligens [odczytanie niepewne; Litwa] – XLI.**P. thesii** Chaillet*Uredo Thesii*. *Th. ebracteatum*. May 1836, [Podborze] – XLI.**P. veratri** Duby

[brak etykiety; Litwa] – XLI.

P. violae DC.*Uredo Calthae* an *Ranuncularum* ? 566.7. [Litwa] – XLI.c.f. **Ramaria** sp., **B: Aphyllophorales***Clavaria*. rośnie na drzewach zgnitych, Szyły [28. 05. 1821] – XL.**Schizophyllum commune** Fr.: Fr., **B: Aphyllophorales***Agaricus variabilis* ? Spr. [cum] Pileo ostreato, floccoso tomentoso albido cinerascens [sic]; stipite absoluto. lamellis fuscis, nonnullis anastomozantibus [sic] – ad truncos caesor *Populi Tremulae*. Purwiany (pt. Swienciany) [Święciany] – XLI.**Scirrhia rimosa** (Alb. et Schw.: Fr.) Nitschke ex Fuckel, **A: Pyrenomycetes***Puccinia graminis*. *Arundo Phragmites*. Pun...aki [nazwa miejscowości nieczytelna,

można ją odczytać jako: „Punżanki”; okaz zebrany być może w 1833 r.], Anton...[nieczytelne] – XLI.

Tilletia caries (DC.) Tul., **B: Ustilaginales**

Uredo sitophila. *Triticum*. Głownia Pszeniczna [odczytanie niepewne], Litwa – XLI.

Tranzschelia anemones (Pers.) Nannf., **B: Pucciniales = Uredinales**

[trzy etykiety, 1. pisana przez niezidentyfikowaną osobę:] *Uredo anemonis* [na odwrotnej stronie:] Mińsk. [2. pisana przez J. Jundziłła:] *Uredo Anemonis* Pers. nigro fusca sporidiis. *An. nemorosa*. [3. również J. Jundziłła:] 7. *Di...e* [nieczytelne] *Anemonis*. [1820–21, leg. K. Kuchenbecker lub K. Leynardt] – XLI.

Trichoglossum hirsutum (Pers.: Fr.) Boud., **A: Helotiales**

Geoglossum hirsutum. in pratis graminosis, Jurborg [23–29. 07. 1821] – XL.

Geoglossum hirsutum. in pratis graminosis siccioribus, prope Sa...[nazwa nieczytelna] Jurborg [23–29. 07. 1821] – XL.

Tulostoma melanocyclum Bres. in Petri, **B: Tulostomatales**

Tulostoma brumale squarrosium Pers. In arenosis mucosis Mons Bekiesz. Stipile squamutis seu membranatis brunneis obeite [odczytanie niepewne; okaz zebrany w 1831, 1832 lub 18. 05. 1861 r.] – XL.

Uromyces phaseoli (Pers.) Wint., **B: Pucciniales = Uredinales**

Uredo phaseoli. [Litwa] – XLI.

U. pisi (DC.) Otth

Uredo apiculata, *Uredo Pisi*. potius, Punżanki [odczytanie niepewne, okaz zebrany być może w 1833 r.] – XLI.

U. poae Rabenh.

A...ium [nieczytelne] *Ficariae Pertes, crassum* Mar. [Litwa] – XLI.

U. viciae-fabae (Pers.) Schroet.

Uredo appendiculata. *Vicia polyphylla* ? Punżanki [odczytanie niepewne, okaz zebrany być może w 1833 r.] – XLI.

Uromyces sp.

Aecidium Euphorbiae Cyparisiae. [Litwa] – XLI.

Ustilago tritici (Pers.) Rostr., **B: Ustilaginales**

Uredo segetus. *Triticum aestivum*. sporidia globosa subpellucida, 1827. [dopisek M. Raciborskiego:] *Ust. Tritici* (Pers.) Jens. [Wilno] – XLI.

U. violacea (Pers.) Rouss.

Uredo antherarum. *Lychnis dioica*. [Wilno], May 1830. [dopisek M. Raciborskiego:] *Ustilago violacea* Pers. – XLI.

Xylaria hypoxylon (L.: Fr.) Grev., **A: Pyrenomycetes**

Merisma virgatum? Spreng. ad truncos putridos musci totis. Kormiałowo [Kormiałów, 5–7. 06. 1821] – XL.

Grzyby nie oznaczone

Agaricus. [cum] pileo subplano (parvo) sanguine lamellis concoloribus, dilutioribus, stipite basi incrassato sanguino, sextus pilei diametro longiore, in sylvis prope Buda [Budy, 29. 06. – 1. 07. 1821] – XLI.

Boletus (Polyporus) croceras P.? in truncis cavis *quercuum*, Eyragoła. Descriptio Friesii satis [odczytanie niepewne] quadrat p. 124 P1. [Ejragoła, 9–12. 07. 1821] – XL.

Clavaria trichopus? Caule complanate ramoso, vel apue dilatato palmatifico; apice albescenti basi nigro hirsuto – ad radices emortuas *Aceris platanidis*. Nacz[a] – XL.

Geoglossum. Pileo luteo vitellino, stipite albido pellucido. 2 unias [odczytanie niepewne] altus [odczytanie niepewne] ad folia. ..[wyraz nieczytelny] in Royst Zórawi [Zórawi Royst, 5–6. 06. 1821] – XL.

Hydnum paradoxum. ad truncos putridos *Tremulae*, Rudniki – XL.

Thelephora amphibolia. pod hubkami, Rudniki – XL.

Th. hirsuta. Korejwiany 1871 – XL.

Th. rubiginosa Gm. Pileo dimidiato resupinato, denum effuso, sulcato, fusco, subtus cinamonneo sericeo, ad [koperta uszkodzona] Eyragoła [Ejragoła, 9–12. 07. 1821] – XL.

Tremella encephala. pullide cornia plicis gyrosis tortis, gnycosis [może „greycoris”, odczytanie niepewne] rotundis vel limaribus gyris [rysunek], in cortice *Pruni Padi*. Dukszy [13. 05. 1821] – XLI.

Tremella rufa. in ramis putridis *Tremulae* dimidiato – infundibiliformis supra gyroso venosa [odczytanie niepewne] laevi, infra reticulatae papillie obsita [odczytanie niepewne] substipitata. Dukszy [13. 05. 1821] – XLI.

Tubulina Licea fragiformis. ad ligna putrida, Eyragoła [Ejragoła, 9–12. 07. 1821] – XL.

Śluzowce (*Myxomycetes: Myxogastromycetidae*)*

Lycogala epidendrum (L.) Fries, *Licerales: Reticulariaceae*

Lycogala miniatum P. hemisphaericum gregarium primo conineum. ...um [nieczytelne] lutescenti-cinereum sporis rubris, postea laeta rubris n... [nieczytelne], pilis p... c... c... p... [cztery wyrazy nieczytelne], ad truncos *pini sylvestris* n... [nieczytelne], Dukszy [13. 05. 1821] – XL.

Mucilago crustacea Wiggers, *Physarales: Didymiaceae*

Spumaria Mucilago. ad ramos vivos *Querci*, 1859, [Wilno] – XL.

Physarum cinereum (Batsch) Pers., *Physarales: Physaraceae*

Physarum cinereum. na korze Wierzby, 1828, Wilno – XL.

Stemonitis axifera (Bull.) Macbr., *Stemonitales: Stemonitaceae*

Stemonitis typhina. ad truncos putridos *Populi Tremulae*. Antwiki [27. 07. 1856] – XL.

Porosty (*Lichenes*)**

Baeomyces rufus (Huds.) Rebert., *Cladoniaceae*

Baeomyces rupestris. *Patellaria rufa*. Thallo cinereo vigente granulato pedatiis compressi saepius furcatis, capitula subrotunda fusco nigra, ad lapides graniticas. Szweksznie [5–7. 08. 1821] – XXXVIII.

Cetraria islandica (L.) Ach., *Parmeliaceae*

Cetraria islandica ? na korze jesionu, Rudniki – XXXVIII.

Chaenotheca ferruginea (Turner ex Sm.) Migula, *Caliciaceae*

Calicium tracheolinum. Hypostr...[nieczytelne] cinereo, pedalis nigris basi in crassatis, scyphis umbrinis, ovis d...[nieczytelne] truncatis, s...[nieczytelne] nigris. Dukszy [13. 05. 1821] – XXXIX.

* oznaczyła dr Anna DROZDOWICZ

** oznaczył doc. dr hab. Janusz NOWAK

- Cladina arbuscula*** (Wallr.) Hale et W. Culb., *Cladoniaceae*
Cladonia rangiferina, sylvatica. Wilkia [Wilkija, 2-6. 07. 1821] - XXXVIII.
- Cl. rangiferina*** (L.) Nyl.
Baeomyces rangiferinus. Żmuydz [Żmudz] - XXXVIII.
Baeomyces rang. Roysta, Żmuydz [Żmudz] - XXXVIII.
- Cl. stellaris*** (Opiz) Brodo
Baeomyces alpestris, rangif. ericeta, Żmuydz [Żmudz] - XXXVIII.
- Cl. stygia*** (Fr.) Ahti
[brak nazwy gatunku] błota, Popiszki [24. 08. 1824] - XXXVIII.
- Cladonia* c.f. *cariosa*** (Ach.) Sprengel, *Cladoniaceae*
Capitularia macilentata. Puszcza Kormiałowska przy Jeziorze Żórawim [5-7. 06. 1821] - XXXVIII.
- Cl. cervicornis*** (Ach.) Flotow
Capitularia verticillata. Borciany. Royst. [5-6. 06. 1821] - XXXVIII.
- Cl. coccifera*** (L.) Willd.
Cenomyce coccifera Ach., *Cladonia Capitularia*. in ericetis, puszcza, Rudniki - XXXVIII.
- Cl. deformis*** (L.) Hoffm.
Capitularia tubaeformis var. *pyxidata*. Wieprzowska Puszcza [24. i 28. 05. 1821] - XXXVIII.
- Cl. gracilis*** (L.) Willd.
Capitularia fimbriata e) *carpophora*. Wieprzowska Puszcza [24. i 28. 05. 1821] - XXXVIII.
Capitularia fimbriata g) *nemoxyna* [odczytanie niepewne]. w borach pod Koniankami [odczytanie niepewne] nad Niemnem - XXXVIII.
Capitularia verticillata ? *pyxidata*. in ericetis, Wieprzowska Puszcza [24. i 28. 05. 1821] - XXXVIII.
Capitularia. Cladonia subulata. Żmuydz [Żmudz] - XXXVIII.
Cladonia. Żmuydz [Żmudz] - XXXVIII.
[brak nazwy gatunku] Wincentowo - XXXIX.
- Cl. subulata*** (L.) Weber in Wigg.
Cladonia degenerans. Werki [17. 06. 1832 lub 07. 1859] - XXXVIII.
- Cl. turgida*** (Ehrh.) Hoffm.
Capitularia proxima. foliosae [odczytanie niepewne], Wieprzowska Puszcza [24. i 28. 05. 1821] - XXXVIII.
- Cl. uncialis*** (L.) Wigg.
Cladonia uncialis. in pinetis, Wilno - XXXVIII.
- Cladonia* sp.**
Capitularia extensa var. *conifera*. Wieprzowska Puszcza [24. i 28. 05. 1821] - XXXVIII.
- Coelocaulon aculeatum*** (Schreber) Link, *Usneaceae*
Cornicularia spadicea Ach. [odczytanie niepewne] in ericetis prope Gurymburg [odczytanie niepewne] - XXXIX.
- Diploschistes scruposus*** (Schreber) Norm., *Diploschistaceae*
Verrucaria verrucosa ? Na gnejsie przy Bystrzycy, 1. 04. 1847 - XXXVIII.
- Hypogymnia tubulosa*** (Schaerer) Havaas, *Parmeliaceae*
Parmelia physodes. Jesionu [oryginał niewyraźny, wyraz można odczytać również jako „Jawor.”] kora, Rudniki - XXXVIII.
- Icmadophila ericetorum*** (L.) A. Zahlbr., *Cladoniaceae*
Lecidea icmadophylla. Patellaria aeruginosa. in sylva Kormiałowiensi ad truncos et terram locis humidiosculis. [Kormiałów, 5-7. 06. 1821] - XXXVIII.

- Lecanora dispersa** (Pers.) Sommerf., *Lecanoraceae*
Parmelia tenuissima? Bekiesz[owa Góra, 1831, 1832 lub 1861] – XXXVIII.
- Leptogium saturninum** (Dickson) Nyl., *Collemataceae*
Parmelia (*Collema*) *furva*. ad truncos arborum, Kowalki Nacz [Kowalkowski las nad rzeką Nacza] – XXXVIII.
- Lobaria pulmonaria** (L.) Hoffm., *Stictaceae*
Parmelia pulmonaria. scutellis marginalibus rufofuscus, in cortice quercuum am...[nieczytelne], Dukszy [13. 05. 1821] – XXXVIII.
Sticta pulmonaria, *Lichen*, ad truncos, Wilno – XXXIX.
Sticta pulmonaria, Rudniki – XXXIX.
- Nephroma resupinatum** (L.) Ach., *Peltigeraceae*
Peltigera resupinata. 497. po 6. ad lapides, Poptawy, 1832 – XXXIX.
- Parmelia sulcata** (Th.) Tayl., *Parmeliaceae*
Parmelia corrugata cum *scutellis*. ad lapides [odczytanie niepewne], Szweksznie [5–7. 08. 1821] – XXXVIII.
- Parmelia** s.l.
 Poptawy [1832; w kopercie z *Nephroma resupinatum*] – XXXIX.
- Peltigera polydactyla** (Necker) Hoffm., *Peltigeraceae*
Cladonia furcata. Werki [17. 06. 1832 lub 07. 1859] – XXXVIII.
- P. venosa** (L.) Hoffm.
Peltidea venosa. ad terram limosam, Botoki [30. 07. – 3. 08. 1821] – XXXIX.
- Peltigera** sp.
Peltigera resupinata Ach. ad lapides, Wilno – XXXIX.
- Pertusaria albescens** (Huds.) Choisy et Werner in Werner var. **globulifera** (Turner) Poelt, *Pertusariaceae*
Variolaria communis. ad corticem *Tiliam*, Wilkia [Wilkija, 2–6. 07. 1821] – XXXVIII.
- P. leioplaca** DC. in Lam. et DC.
Porina pertusa cum *Lyrigrapha* [odczytanie niepewne] *obscura*. ad corticem *betulae*, *alni*, Buda [Budy, 29. 06. – 1. 07. 1821] – XXXVIII.
- Physcia aipolia** (Ehrh.) Hampe, *Physciaceae*
Parmelia tiliacea. in cortice *Pruni Padi*, Zamek [może Zameczek, 9–11. 05. 1821?] – XXXVIII.
- Punctelia subrudecta** (Nyl.) Krog, *Peltigeraceae*
Peltigera parilis. 497. po 7. ad lapides, Poptawy, 1832 – XXXIX.
Peltigera parilis Ach. ad lapides, Wilno – XXXIX.
- Ramalia farinacea** (L.) Ach., *Ramaliaceae*
Parmelia pollinaria. Żmuydz [Żmudz] – XXXVIII.
- Usnea florida** (L.) Weber in Wigg., *Usneaceae*
Parmelia florida [skrót nazwiska autora nieczytelny, może "Sm."?], *Usnea* Hoffm., *Lichen* L. ad truncos, Wilno – XXXVIII.

Okaz nie oznaczony

Peltigera canina. Korejwiani, 1876 [okaz należy do taksonu nie występującego w Polsce] – XXXIX.

Okazy całkowicie zniszczone

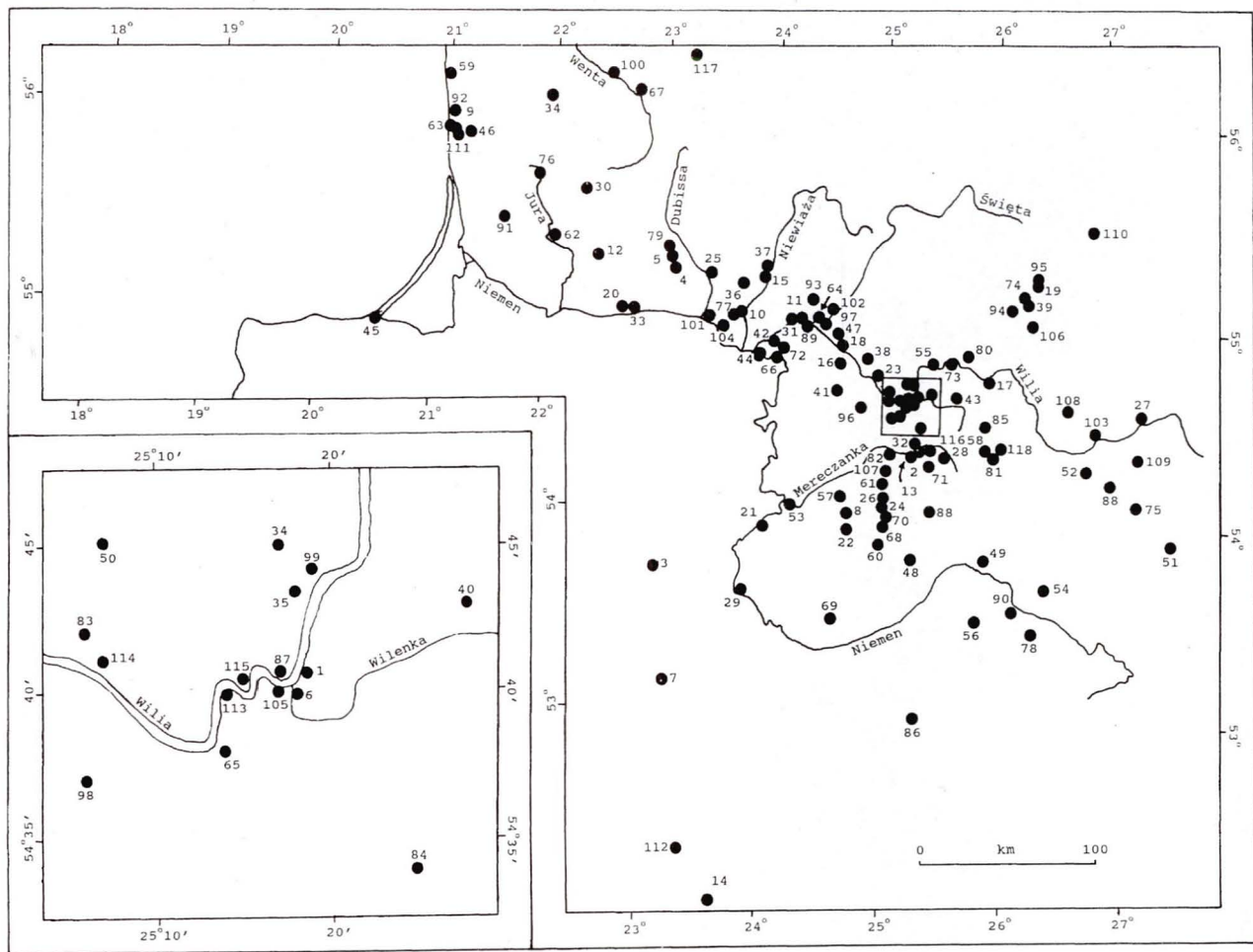
Parmelia tartaria. Bekiesz[owa Góra, 1831, 1832 lub 1861] – XXXVIII.

Verrucaria. Antwiki [27. 07. 1856] – XXXVIII.

INDEKS NAZW GEOGRAFICZNYCH

Pisownię nazw geograficznych i przynależność administracyjną poszczególnych miejscowości podaję za SULIMIERSKIM i in. (1880–1902), ich położenie – według JUNDZIŁŁA (1821, 1822c) i SULIMIERSKIEGO i in. (1880–1902). Nie wszystkie nazwy zdołałem zidentyfikować. Wynikało to przede wszystkim z bardzo nieczytelnego charakteru pisma etykiet oraz z faktu, że niektóre z nazw powtarzają się nieraz kilkakrotnie w różnych regionach Litwy. Współrzędne geograficzne ustaliłem na podstawie mapy ROMERA (1929). Liczby przed niektórymi nazwami miejscowości – patrz Ryc. 18. Skróty: gub. – gubernia, pow. – powiat, w. – wiorsta (około 1069 m).

- Airopa** – miejsce niezidentyfikowane
- Alexandrow**. [skrót niejasny] – miejsce niezidentyfikowane
- 1 **Antokol** – przedmieście Wilna
- 2 **Antowil** – 54°25'N, 25°24'E – zaścianek, pow. Wilno
- Antwilki** [odczytanie niepewne] – miejsce niezidentyfikowane
- Antwilski las** – miejsce niezidentyfikowane
- Atwikli** [lub Atwilki, odczytanie niepewne] – miejsce niezidentyfikowane
- 3 **Augustowskie** – tereny wokół miasta Augustowa
- Bakszty** – 1. 54°15'N, 27°17'E – wieś, pow. Oszmiana, 2. 54°11'N, 27°5'E – wieś, pow. Wilno, 12 w. od Uszy, 3. 54°10'N, 27°15'E – wieś, pow. Wilno, kilka wiorst od Raduszkowicz
- 4 **Bardze** – 55°23'N, 23°8'E – wieś nad rzeką Mitwą koło Bebirwia, pow. Kowno, 80 w. od Kowna
- 5 **Bebirwie** – 55°22'N, 23°7'E – wieś, pow. Rossienie, 14 w. od Rossień
- 6 **Bekieszowa Góra** – wzgórze w Wilnie, na prawym brzegu Wilenki przed jej ujściem do Wilii
- Bessarabia** – obszar między Morzem Czarnym, Dunajem, Dniestrem a Prutem
- 7 **Białystok** – 53°8'N, 23°11'E – miasto powiatowe, gubernia grodzieńska
- 8 **Bielunie** – może Bieluńce 54°6'N, 24°47'E?
- 9 **Biruta** – 55°55'N, 21°4'E – wzgórze nad brzegiem morza koło Połagi
- 10 **Boby** – 55°5'N, 23°47'E – miasteczko na lewym brzegu Niewiaży, 4 mile od Kowna, pow. Kowno
- Bogusław** – miejsce niezidentyfikowane koło Aleksandrowa i Brześcia, najprawdopodobniej nazwisko zbieracza
- Bołtupie** – wieś, pow. Wilno lub Oszmiana
- 11 **Borciany** – 55°3'N, 24°11'E – dobra w powiecie kowieńskim nad Wilią, 27 w. od Kowna
- Bordy Paris** [odczytanie niepewne] – miejsce niezidentyfikowane
- Borysthea**. [odczytanie niepewne] – miejsce niezidentyfikowane
- 12 **Botoki** – 55°21'N, 22°30'E – miasteczko nad rzeką Anczą, pow. Rossienie, 42 w. od Rossień
- 13 **Bójki** – 54°26'N, 25°20'E – wieś w okręgu Jaszuny, gmina Soleczniki

Ryc. 18. Środkowoeuropejskie stanowiska zbioru roślin i grzybów zawartych w zielniku J. Jundziłła. Liczby odnoszą się do „Indeksu nazw geograficznych” (s. 118-124).

Fig. 18. Central European localities of plants and fungi in the herbarium of J. Jundziłł. Numbers refer to 'Index of geographical names' (see p. 118-124).

- 14 **Brześć** – 52°06'N, 23°45'E – miasto powiatowe nad Bugiem
- 15 **Budy** – 55°17'N, 23°59'E – wieś na prawym brzegu Niewiaży koło Kiejdan
- 16 **Burniszki** – 54°55'N, 24°40'E – wieś w okręgu Czabiszki, pow. Wilno
- 17 **Bystrzyca** – 54°48'N, 25°53'E – miasteczko na lewym brzegu Wilii, pow. Wilejka
Carziel [odczytanie niepewne] – miejsce niezidentyfikowane w pobliżu Wilna
Charcovia = Charków
Charków – miasto gubernialne na Ukrainie
Chmelek – miejsce niezidentyfikowane
- 18 **Czabiszki** – 54°57'N, 24°40'E – miasteczko na prawym brzegu Wilii, pow. Wilno.
 48 w. na północny-zachód od Wilna
- 19 **Czajcze Błota** – 55°16'N, 26°25'E – koło Teodoryszek
- 20 **Doyny** – 55°07'N, 22°44'E – wieś za Jurborgiem w kierunku Rossień
- Drubel** [odczytanie niepewne] – miejsce niezidentyfikowane
- 21 **Druskieniki** – 54°01'N, 23°58'E – miasteczko nad Niemnem i Rotniczanką, pow. Grodno
Drzewianta [odczytanie niepewne] – miejsce niezidentyfikowane
- 22 **Dubicze** – 54°01'N, 24°47'E – wieś nad jeziorem Pielasą i rzeką Kotrą, pow. Lida, 42 w. od Lidy, 28 w. od Ejszyszek
Dubissa – rzeka, prawy dopływ Niemna
- 23 **Dukszty** – 54°49'N, 24°58'E – miasteczko nad rzeką o tej samej nazwie – prawym dopływem Wilii, pow. Wilno, w. na północny-zachód od Wilna
Dumbel – nazwa kilku drobnych jezior w pow. Sejny
- 24 **Dumbla** – 54°08'N, 25°03'E – zaścianek nad rzeką Dumblanką, pow. Lida, 32 w. od Lidy
Dumle Ejszyszki – "powiat Lidzki" [patrz Dumbla]
- 25 **Ejragoła** – 55°16'N, 23°28'E – miasteczko na lewym brzegu Dubissy, pow. Kowno, 53 w. od Rossień, 60 w. od Kowna
- 26 **Ejszyszki** – 54°17'N, 25°E – miasteczko, pow. Lida, 35 w. na północny-wschód od Lidy, 80 w. od Wilna
Ekaterinosław – miasto gubernialne nad Dnieprem
Gaba – miejsce niezidentyfikowane
Galicja – kraj koronny monarchii austro-węgierskiej
Gegużyn – las koło Czabiszek za Dirkszanami
- 27 **Gierki** – 54°36'N, 27°18'E – zaścianek, pow. Wilejka, 25 w. od miasta Wilejki
- 28 **Gierwiszki** – 54°24'N, 25°36'E – wieś, pow. Wilno, gmina Ilino
Girszdupa – rzeczka koło Kowna
Gorenki – dobra ziemskie i Ogród Botaniczny ks. A. K. Razumowskiego pod Moskwą
- 29 **Grodno** – 53°40'N, 23°50'E – miasto gubernialne nad Niemnem
Gubernia Ekaterinosławska
Gubernia Grodzieńska
Gubernia Mińska
Gurymburg [odczytanie niepewne] – miejsce niezidentyfikowane
- 30 **Jankajcie** – 55°33'N, 22°18'E – dwór, pow. Rossienie
- 31 **Janów** – 55°4'N, 24°17'E – miasteczko na prawym brzegu Wilii i strugą Warnówką, pow. Kowno, 31 w. od Kowna
- 32 **Jaszuny** – 54°26'N, 25°20'E – miasteczko nad rzeką Merczanką, pow. Wilno, 27 w. na południe od Wilna
Jeny [odczytanie niepewne] – miejsce niezidentyfikowane

Junnis, Junnies – miejsce niezidentyfikowane

Jura – rzeka, prawy dopływ Niemna, ma źródła niedaleko Retowa, ujście pod Schreitlaugken

33 **Jurborg** – 55°4'N, 22°46'E – miasto, pow. Rossienie

Kaciuki – zaścianek, pow. Święciany, 59 w. od Święcian

Kalkiczys – góra pod Połagą

34 **Kalwaria** – 1. 56°5'N, 21°54'E – wieś koło Wiekszni, 2. 54°45'N, 25°17'E – wieś 1,5 w. od Werek

35 **Karolinka** – kilka miejscowości o tej nazwie, najprawdopodobniej 54°43'N, 25°15'E – karczma, pow. Wilno, 2 w. od Wilna

Kasztelan – miejsce niezidentyfikowane, może Kasztelanowszczyzna 55°15'N, 27°46'E – wieś, pow. Dzisna?

Kąpiel – jezioro; położenie niezidentyfikowane

36 **Kąpy** – 55°11'N, 23°48'E – okolica szlachecka niedaleko prawego brzegu Niewiaży, pow. Kowno

37 **Kiejdany** – 55°17'N, 23°59'E – miasteczko nad Niewiażą, pow. Kowno, 48 w. od Kowna

38 **Kiernów** – 54°52'N, 24°52'E – miasteczko na prawym brzegu Wilii, pow. Wilno, 44 w. od Wilna, 591 w. od źródeł Wilii

Kilpiszki – wieś, gmina Tyrkszle, pow. Telszew

39 **Kirkucie** – 55°11'N, 26°17'E – wieś nad rzeką Kirkucie, pow. Święciany, 10 w. od Święcian

Klewań – 50°44'N, 25°58'E – miasteczko nad Styblem, pow. Równe, 21 w. od Równego

40 **Kojrany** – 54°43'N, 25°28'E – majątek leśny w pow. Wilno, 5 w. od przedmieścia Wilna – Antokola

Koniani – "nad Niemnem" – miejsce niezidentyfikowane

Kordowy [odczytanie niepewne] – "staw", miejsce niezidentyfikowane „w miriskiem”

41 **Korejwiany** – 54°45'N, 24°36'E – folwark, pow. Troki, parafia hanuszyska

Kormiałowska Puszcza – kompleks leśny w pobliżu Kormiałowa

42 **Kormiałów** – 54°58'N, 24°4'E – wieś i folwark na lewym brzegu Wilii, przy szosie dyneburskiej, 14 w. od Kowna

43 **Kotłówka** – 54°34'N, 25°45'E – zaścianek, pow. Wilno, 10 w. od Wilna

Kowalkowski – "las", miejsce niezidentyfikowane

44 **Kowno** – 54°53'N, 23°54'E – miasto gubernialne nad Niemnem

Kraków – główne miasto zachodniej Galicji

45 **Kranz** – 54°57'N, 20°30'E – miejscowość nad Bałtykiem, leży 32 km na północ od Królewca, na początku przesmyku kurońskiego

46 **Kretynga** – 55°53'N, 21°14'E – miasteczko w pow. Telsze, 66 w. od Telsz

47 **Krzywicz** – 54°58'N, 24°39'E – wieś koło Czabiszek

48 **Lida** – 53°53'N, 25°18'E – miasto powiatowe, gub. wileńska

Lithuania = Litwa

Litwa – ziemie między Bałtykiem a środkowym biegiem Niemna

Łabunów – wieś przy ujściu Berupia do Niewiaży, pow. Kowno

Łaukiesy – błoto między Jurborgiem a Taurogami

Łogdzianka – "rzeka w Mazuryszkach"

Łokia – rzeczka, źródła ma w lasach markucińskich, pow. Wiłkomierz, uchodzi do Wilii

Łukieniele – wieś lub folwark nad rzeką Świętą

- Mamczyca** – miejsce niezidentyfikowane koło Świącian
- 49 **Matyasowo** – 53°51'N, 25°52'E – folwark, pow. Oszmiana, 63 w. od Oszmiany
- 50 **Mazuryszki** – 54°45'N, 25°6'E – "koło Zameczku", zaścianek, 12 w. od Wilna
- Merezanka** – rzeka w gub. wileńskiej, prawy dopływ Niemna
- Mieciuniszi** – miejsce niezidentyfikowane koło Świącian
- 51 **Mińsk** – 53°53'N, 27°33'E – miasto gubernialne
- 52 **Mołodeczno** – 54°18'N, 26°49'E – miasteczko nad Uszą, pow. Wilejka
- 53 **Mydliny** – 54°8'N, 24°14'E – zaścianek nad Merezanką, pow. Troki, 71 w. od Trok
- Nacza** – 1. rzeka, pow. Lida, wpada do jeziora Pielasy; 2. kilka wsi nad Naczą
- 54 **Naliboki** – 53°45'N, 26°28'E – miasteczko nad Łebieżanką, pow. Oszmiana
- Niemen** – rzeka
- 55 **Niemęczyn** – 54°49'N, 25°28'E – miasteczko na prawym brzegu Wilii, pow. Wilno, 21 w. od Wilna
- Niewiaża** – rzeka w gub. kowieńskiej, źródła ma koło miasteczka Traszkuny, uchodzi do Niemna koło wsi Borki
- 56 **Nowogródek** – 53°36'N, 25°49'E – miasto powiatowe, gub. mińska
- Odessa** – miasto powiatowe w gub. chersońskiej, nad Morzem Czarnym
- Ogrody Kirkucie** – miejsce niezidentyfikowane
- Ogród Bernardyna** – może jeden z ogrodów klasztornych Wilna?
- Ogród Strumiły** – zakład ogrodniczy J. Strumiły w Wilnie
- 57 **Orański Las** – 54°15'N, 24°33'E – kompleks leśny koło miasteczka Orany, nad rzeką tej samej nazwy, pow. Troki, ok. 77 w. od Wilna
- Orańska Puszcza** – patrz: Orański Las
- Ostróg** – miasto powiatowe w gub. wołyńskiej
- 58 **Oszmiana** – 54°25'N, 25°2'E – miasto powiatowe, nad Oszmianką, 74 w. od Wilna, gub. wileńska.
- 59 **Papa** – 56°8'N, 21°1'E – jezioro i wieś, na północ od Połagi za Szwentannikami
- Paryż** – zaścianek, pow. Kowno, 5 w. od Janowa
- Petersburg** – stolica Rosji
- Petropolis** = Petersburg
- 60 **Pielasa** – 53°56'N, 24°58'E – jezioro, pow. Lida
- Pillins** [odczytanie niepewne] – miejsce niezidentyfikowane
- Pilwingi** – wieś nad jeziorem o tej samej nazwie, pow. Troki, 70 w. od Trok
- Pobirwie** – "na łąkach Rossień", miejsce niezidentyfikowane [może Bebirwie?]
- 61 **Podborze** – 54°15'N, 25°3'E – wieś nad Kukawką, pow. Lida, 52 w. od Lidy, własność Jundziłłów
- Podole** – ziemie nad środkowym biegiem Dniestru i Bohu
- Podolia** = Podole
- 62 **Pojurze** – 55°27'N, 22°1'E – wieś nad rzeką Jurą, pow. Rossienie
- Polen** – miejsce niezidentyfikowane
- Polubne** – miejsce niezidentyfikowane
- 63 **Poługa** – 55°55'N, 21°4'E – miasteczko nad Bałtykiem
- Pomimuń** – miejsce niezidentyfikowane, może Poniemuń
- 64 **Pomłynie** – 55°5'N, 24°27'E – wieś nad rzeką Świętą, pow. Wilkomierz, 27 w. od Wilkomierza
- 65 **Ponary** – 54°38'N, 25°14'E – folwark na lewym brzegu Wilii, pow. Wilno
- 66 **Poniemuń** – 54°51'N, 23°57'E – wieś koło Kowna
- 67 **Popielany** – 56°9'N, 22°46'E – wieś nad Wentą koło Wiekszni
- 68 **Popiszki** – około 20 wsi w powiatach: Lida, Oszmiana, Świąciany, Troki, Wilno;

- prawdopodobnie – 54°20'N, 25°13'E – wieś koło Zameczku, lub 54°1'N, 2459'E – koło Radunia
- 69 **Popławy** – 1. przedmieście Wilna, nad Wilenką; 2. 53°36'N, 24°40'E – folwark
- Poporcie** [odczytanie niepewne] – miejsce niezidentyfikowane
- 70 **Poraduń** – 54°5'N, 25°3'E – folwark nad rzeką Poradunka, pow. Lida, 36 w. od Lidy, 16 w. od Ejszyszek
- Poszaltawie** – miejsce niezidentyfikowane
- Powiat Miński**
- Powiat Nowogrodzki**
- 71 **Powisincze** – 54°22'N, 25°26'E – folwark i wieś nad rzeką Wisinczą, pow. Wilno, 33 w. od Wilna
- 72 **Požajście** – być może 54°54'N, 24°5'E – dwór nad Niemnem, 8 w. od Kowna
- Prochownia** – miejsce w Wilnie
- 73 **Punżanki** – "(Wilno)", „(Święciany)”; może 54°51'N, 25°40'E – folwark i wieś nad Wilią, pow. Wilno, 33 w. od Wilna?
- 74 **Purwiany** – 55°12'N, 26°16'E – wieś nad rzeką Syrwieta, pow. Święciany
- Puszcza Rudnicka** – kompleks leśny koło miasteczka Rudniki
- 75 **Raduskowicze** – 54°10'N, 27°15'E – miasteczko, gub. mińska
- Ratag** [odczytanie niepewne] – miejsce niezidentyfikowane
- 76 **Retów** – 55°43'N, 21°55'E – miasteczko nad Jurą, pow. Rossienie, 84 w. od Rossień, 10 mil od Połagi
- Rohulki** – miejsce niezidentyfikowane
- 77 **Romanie** – 55°4'N, 23°47'E – okolica nad Niewiążą ku Bobtom, pow. Kowno, 44 w. od Kowna
- 78 **Roskosz** – "pow. Lidzki", prawdopodobnie 53°31'N, 26°20'E – folwark, gmina Jeremicze, pow. Nowogródek
- 79 **Rossienie** – 55°22'N, 23°7'E – miasteczko powiatowe, gub. kowieńska
- 80 **Roubiszki** – 54°51'N, 25°48'E – zaścianek, pow. Wilno, gmina Bystrzyca, okręg Preny, 16 w. od gminy
- 81 **Rojsty** – 54°24'N, 26°E – zaścianek nad rzeką Oszmianką, pow. Oszmiana, 4 w. od Oszmiany²¹.
- Rudnickie Bory** = Puszcza Rudnicka
- 82 **Rudniki** – 54°26'N, 25°9'E – miasteczko nad Mereczanką, pow. Troki, 25 w. od Wilna, 22 w. od Trok
- 83 **Rustyniany** – 54°42'N, 25°6'E – wieś między Zameczkiem a Duksztami
- 84 **Rybiszki** – 54°34'N, 25°25'E – wieś, pow. Wilno, 9 w. od Rudomino; dawniej ulubione miejsce letnich wycieczek mieszkańców Wilna
- Rząska** – miejsce niezidentyfikowane
- Sapieżyńskie Pola** – miejsce niezidentyfikowane [w gminie Lipniszki, pow. Lida jest miejscowość „Sapieżyn”]
- Serweta** – może Serwecz – rzeka, pow. Nowogródek, lewy dopływ Niemna
- Silesia Bohemiae** = Śląsk Czeski
- 85 **Słobódka** – 54°34'N, 25°57'E – wieś, pow. Oszmiana, 15 w. od Oszmiany
- 86 **Słonim** – 53°6'N, 25°20'E – miasto powiatowe, gub. grodzieńska, nad rzeką Szczary przy ujściu rzeki Issy,
- 87 **Snipiszki** – przedmieście Wilna na prawym brzegu Wilii, za Zielonym Mostem

²¹ Rojst – ogólna nazwa miejsca podmokłego w lesie, torfowiska lub zarośniętego leś-

- 88 **Sobolewsczyzna** – 54°10'N, 25°28'E – folwark nad potokiem Netoczą, pow. Lida, 38 w. od Lidy, 17 w. od Ejszyszek, lub 54°14'N, 27°E – wieś, gmina Krasne, pow. Mołodeczno
- 89 **Sontoka** – 55°6'N, 24°21'E – zaścianek przy ujściu rzeki Świętej do Wilii, 28 w. od Wilkomierza
S. Rafael – może cmentarz św. Rafała w Wilnie?
Strzyżawka – może miasteczko przy ujściu rzeki Strzyżawki do Bohu, pow. Winnica?
Suderwa – może Suderwianka – prawy dopływ Wilii, wypływa za Bujwidziszkami, uchodzi do Wilii 10 w. na zachód od Wilna
- 90 **Szczorse** – 53°39'N, 26°11'E – wieś nad Niemnem, pow. Nowogródek, 3 mile od Nowogródka
- 91 **Szweksznie** – 55°31'N, 21°37'E – miasteczko nad rzeką Szweksznia, pow. Rossienie
- 92 **Szwenta** – 55°N, 21°8'E – dobra nad rzeką Świętą w pobliżu Połagi
- 93 **Szyły** – 55°10'N, 24°25'E – wieś nad Łokią i jezioro, pow. Wiłkomierz
Średnik – wieś koło Jurborga
- 94 **Święciany** – 55°8'N, 26°9'E – miasto powiatowe, gub. wileńska
Święta – rzeka, uchodzi do Wilii w zaścianku Sontoki, pow. Wiłkomierz, 28 w. od Wilkomierza
Tenor [odczytanie niepewne] – miejsce niezidentyfikowane
- 95 **Teodoryzki** – 55°16'N, 26°25'E – wieś, pow. Święciany, 13 w. od Święcian
- 96 **Troki** – 54°21'N, 24°56'E – miasto w gub. wileńskiej i wyspa na jeziorze Brażoła koło miasta Troki
Tyr – błoto w pobliżu Retowa koło Jankajców
Ucrania = Ukraina
Ukraina – ziemie w dolnym biegu Dniepru i Bohu
- 97 **Upniki** – 55°5'N, 24°32'E – miasteczko nad rzeką Świętą, pow. Wiłkomierz
Volhynia = Wołyń
- 98 **Waka** – 54°37'N, 25°6'E – wieś koło Wilna
Webisznie [odczytanie niepewne] – miejsce niezidentyfikowane
Weichsel = Wisła
Went – rzeka w gub. kowieńskiej, wpada do Bałtyku
- 99 **Werki** – 54°44'N, 25°19'E – folwark na prawym brzegu Wilii, 7 w. na północny-wschód od Wilna
- 100 **Wieksznie** – 56°14'N, 22°31'E – miasteczko nad rzeką Wentą, pow. Szawle
- 101 **Wielona** – 55°4'N, 23°16'E – miasteczko nad Niemnem, pow. Kowno
- 102 **Wierze** – 55°9'N, 24°34'E – miasteczko nad rzeką Świętą, pow. Wiłkomierz
Wieprzowska Puszczka – kompleks leśny nad Świętą
Wierczyśka lub **Wierszepka** – miejsce między Wilnem a Werkami
- 103 **Wilejka** – 54°29'N, 26°54'E – miasto powiatowe, gub. wileńska, na prawym brzegu Wilii
Wilenska – rzeka, lewy dopływ Wilii, wypływa w dobrach Miedniki, wpada do Wilii w Wilnie koło góry Zamkowej
Wilnia – rzeka
- 104 **Wilkija** – 55°2'N, 23°35'E – miasteczko nad Niemnem, między ujściami Dubissy i Niewiaży
- 105 **Wilno** – 54°40'N, 25°17'E – miasto gubernialne nad Wilią
- 106 **Wincentowo** – około 12 wsi, folwarków i zaścianków; „gub. mińska”, „pow. wilejski”, prawdopodobnie – 55°2'N, 26°21'E
Windawa = Wenta

Wingiry – miejsce niezidentyfikowane w pobliżu Wilna

Wisimcze = **Wisieńcze**

- 107 **Wisieńcze** – 1. rzeczka, pow. Wilno, prawy dopływ Solczy; 2. 54°20'N, 25°4'E – zaścianek, pow. Troki, gmina Olkieniki
- Wisła** – rzeka
- 108 **Wiszniew** – 54°42'N, 26°32'E – wieś i jezioro, pow. Wilejka
- 109 **Wiszniewce** – 54°54'N, 27°25'E – wieś, pow. Wilejka, 65 w. od Wilejki
- Wisznów** – może 50°46'N, 25°28'E – wieś, pow. Łuck?
- Wiszunów** – "gub. mińska", miejsce niezidentyfikowane, może Wiszniew?
- 110 **Wolkiszki** – miejsce niezidentyfikowane, może Woliszki, gmina Opsa, pow. Braśław – 55°32'N, 26°52'E?
- Wołyń** – ziemie między górnym biegiem Buga a Styrem
- 111 **Wyrzsztyniki** – 55°53'N, 21°8'E – wieś koło Połagi
- 112 **Wysokie Litewskie** – 52°22'N, 23°24'E – miasto nad rzeką Pulwą, dopływem Bugu, pow. Brześć
- 113 **Zakret** – 54°58'N, 25°14'E – dobra skarbowe na lewym brzegu Wilii, pow. Wilno, 1,5 w. poniżej Wilna
- 114 **Zameczek** – 54°41'N, 25°13'E – dwór na prawym brzegu Wilii, pow. Wilno, 4 w. na północny-zachód od Wilna
- Zinków** – "koło Kowna", miejsce niezidentyfikowane
- 115 **Zwierzyniec** – folwark, pow. Wilno, 1 w. od Wilna
- Zwinogródka** – miasteczko, gub. kijowska, 187 w. na południowy-wschód od Kijowa, nad Tyliczem Gnitym
- Żagaryna** – może Żagarynka?
- 116 **Żagarynka** – 54°27'N, 25°28'E – zaścianek, pow. Wilno, 36 w. od Wilna
- 117 **Żagory** – 56°21'N, 23°14'E – wieś
- Żórawi Rojst** – błoto w Puszczy Kormiałowskiej koło Borcian nad Wilią, pow. Kowno, 27 w. od Kowna
- Żórawie Jezioro** – miejsce niezidentyfikowane, może jest to inna nazwa Żórawiego Rojstu?
- Żmudź** – historyczna nazwa ziem zachodniej Litwy
- Żupranka** – rzeczka w pow. Oszmiana
- 118 **Żuprany** – 54°28'N, 26°5'E – miasteczko nad Oszmianką

ŹRÓDŁA ARCHIWALNE

- BJ – Biblioteka Jagiellońska, (Al. A. Mickiewicza 3, Kraków):
Przyb. 44/74 – Kopia protokołu korespondencji botanicznej i zoologicznej nauczyciela zoologii i botaniki Liceum Wołyńskiego od 7 II 1819 r. do 30 IV 1821 r. i od 8 IX 1830 r. do 1833 r.
- BLAN – Biblioteka Litewskiej Akademii Nauk (Lietuvos Mokslu Akademijos Biblioteka, Žygymanu 1/8, Vilnius, Lithuania):
F.7-253 – Trzy listy J. Bohusława do J. F. Wolfganga.
F.7-309 – Korespondencja J. Pabreža z J. F. Wolfgangiem.
F.9-154-155 – Listy botaników i farmaceutów do J. F. Wolfganga.
F.9-1596 – „Rośliny w okolicach Mińska zdeterminowane roku 1821 przez K. Leynardt[a]”.
F.43-24875 – List dyrektora I Gimnazjum w Wilnie do ks. F. Wołodzki.
F.273-1131 – Trzy listy J. Jundziłła.
- BUW – Biblioteka Uniwersytetu Wileńskiego, dział rękopisów (Vilniaus universiteto biblioteka, Universiteto 3, Vilnius, Lithuania):
F.2-K.C. 80 – „Księga wpisowa uczniów Uniwersytetu Wileńskiego”, 1821/22 i 1822/23.
F.2-K.C. 81 – „Księga wpisowa uczniów Uniwersytetu Wileńskiego”, 1826/27-1830/31.
F.2-K.C. 82 – „Imienny spis studentów Uniwersytetu Wileńskiego w roku akad. 1825/26”.
F.2-K.C. 110 – „Wykaz promowanych w Uniwersytecie Wileńskim [w latach] 1804-1830”.
F.2-K.C. 111 – „Spisy uczniów, którzy otrzymali stopnie naukowe na wszystkich czterech wydziałach Uniwersytetu Wileńskiego w latach 1811-1832, i [uczniów] Oddziału Nauk Lekarskich w latach 1815-1831/32”.
F.2-K.C. 118 – „Zaświadczenia profesorów i dziekanów o zdanych egzaminach i wysłuchanych kursach, prośby uczniów o stopnie uczone i drukowane patenty”. R-S, lata 1803-32.
F.2-K.C. 320 – Raporty J. Jundziłła.
F.13-175 – Zielnik J. Sobolewskiego.
F.13-259 – Zielnik mchów pt.: „Plantae cryptogamae in agro Vilmensi collectae. A. R.”.
F.20-28 – Listy przyrodników do J. F. Wolfganga.
F.20-29 – Korespondencja J. Pabreža z J. F. Wolfgangiem.
- LPAH – Litewskie Państwowe Archiwum Historyczne (Lietuvos Valstybinis Istorijos Archyvas, Gerosios Vilties 10, Vilnius, Lithuania):
F.720, op. 1, nr 267-272 – „Księgi przychodów i rozchodów summy na Gabinet Historii Naturalnej”. lata 1826-1831.
F. 721, op. 1, nr 308 – Sprawozdanie z działalności Uniwersytetu Wileńskiego w 1825 r. (z 1826 r., w j. ros.).
- MOBUJ – Muzeum Botaniczne i Pracownia Historii Botaniki im. J. Dyakowskiej Ogródu Botanicznego Uniwersytetu Jagiellońskiego (ul. Kopernika 27, 31-501 Kraków):
B 74 – Listy (z lat 1883-1909) z odpowiedziami na ankietę J. Rostafińskiego z 1883 r. dotyczącą roślin uprawnych.

OB 26 – Katalogi nasion ogrodów botanicznych z lat 1812–1828.

OB 78 – Katalogi nasion Ogrodu Botanicznego Uniwersytetu Jagiellońskiego z lat 1824–1826, 1855, 1867, 1884, 1886, 1892–1895, 1897–1900.

ŹRÓDŁA DRUKOWANE

- [COOK J.] 1954. Captain Cook's Voyages of Discovery. JOHN BARROW (ed.). London J. M. Dent & Sons LTD, New York E. P. Dutton & Co Inc. 1860. *Everyman's Library*, 99, ss. XIX+485.
- [FORSTER J.] 1777. Podróż naokoło świata. Wybrał i przełożył Michał Ronikier, wstępem poprzedził Stanisław Rakusa-Suszczewski. Czytelnik, Warszawa, ss. 332.
- [JUNDZIŁŁ S. B.] 1914. Pamiętnik życia Księdza Stanisława Jundziłła [...]. Wydał A. Kurpiel. *Archiwum do dziejów literatury i oświaty w Polsce* 13: 33–179.

LITERATURA

- ADAMOWICZ A. F. 1877. Józef Jundziłł, prof. b. Uniwersytetu Wileńskiego. *Kłosy* 24: 375–376, 401–402.
- AITON W. 1789. Hortus Kewensis, or, a catalogue of the plants cultivated in the Royal Botanic Garden at Kew. London. 1, ss. XXX+496; 2, ss. 460; 3, ss. 547.
- AITON W. 1810–1813. Hortus Kewensis, or, a Catalogue of the plants cultivated in the Royal Botanic Garden at Kew. London. 1, 1810. ss. XL+407; 2, 1811. ss. 482; 3, 1811. ss. 432; 4, 1812. ss. 522; 5, 1813. ss. 568.
- [ANONIM] 1821. O przykładaniu się do pomnażania zności Flory litewskiej przez niektórych farmaceutów. *Pamiętnik Farmaceutyczny Wileński* 2(3): 446–449.
- ARBER A. 1953. Herbals, their origin and evolution. A chapter in the history of botany 1470–1670. Second edition. University Press, Cambridge, ss. XXIV+326.
- BARBARICH A. I. 1970. Gerbarna sprava na Ukraini. (Herbaria of the Ukraine). *Ukr. Bot. Zhurn.* 27(5): 665–667.
- BESSER W. S. J. G. 1809. Primitiae Florae Galiciae Austriae utriusque. Encheiridion ad excursiones botanicas concinnatum. Doll, Vienna. 1, ss. XVIII+399; 2, ss. VIII+423.
- BESSER W. S. J. G. 1811. Catalogue des plantes du jardin botanique du gymnase de Volhynie à Krzemieniec. Krzemieniec, ss. 117.
- BESSER W. S. J. G. 1822. Enumeratio plantarum hucusque in Volhynia, Podolia, gub. Kiioviensi, Bessarabia Cis-tyracia et circa Odessam collectarum, simul cum observationibus in Primitias Florae Galiciae austriacae. Vilnae. ss. VIII+111.
- BIELIŃSKI J. 1899–1900. Uniwersytet Wileński (1579–1831). Druk. W. L. Anczyca i S-ki. Kraków, 1, ss. 487; 2, ss. 845; 3, ss. 734.
- BIELIŃSKI J. 1903. Józef Jundziłł. W: Wielka Encyklopedia Powszechna Ilustrowana. Drukarnia A. T. Jezierskiego, Warszawa. 33, s. 168–170.
- BORDZIŁOVSKIJ E. (red.) 1938–1960. Flora RSS Ucr. Acad. Scient. RSS Ucr., Kioviae. 1–9.
- BURDET H. M. 1974. Gilibert, Jean Emmanuel. W: *Cartulae ad botanicorum graphicum*. 5. *Candollea* 29: 517–518.
- CIECHANOWICZ J. 1991. Kulturotwórcza rola zanego rodu Jundziłłów. W: W. PIŁAT (red.), *W kręgu kultury litewskiej. Stud. i Mater. WSP Olsztyn* 29: 93–115.
- DAGYS J. 1972. J. Pabrežos gyvenimas ir darbai. W: [J. DAGYS (red.)], *Jurgis Pabreža (1771–1849)*. Mintis, Vilnius, s. 8–26.
- DOROFEEV A. (red.). 1993. Chyrvonaja kniha Rehpublikhik Belarus'. Rehdkihja ih tyja,

- shto znakhodzjacca pad pagrozajj znihkennnja vihdy zhyvjol ih raslihn. Belaruskaja Ehncyklapedyja, Minsk, ss. 560.
- FEDOROWICZ Z. 1957a. Katedra Historii Naturalnej w dawnej Wszechnicy Wileńskiej. (The Chair of Natural History at the former Wilno University). *Studia i Materiały z Dziejów Nauki Polskiej 5, Historia Nauk Biologicznych i Medycznych 1*: 73–126.
- FEDOROWICZ Z. 1957b. Organizacja studiów przyrodniczych na Wszechnicy Wileńskiej w latach 1781–1832. (The organisation of natural history studies at the Wilno University). *Studia i Materiały z Dziejów Nauki Polskiej 5, Historia Nauk Biologicznych i Medycznych 1*: 3–71.
- FEDOROWICZ Z. 1987. Forster Jerzy (Johann) Adam. W: S. FELIKSIĄK (red.), *Słownik biologów polskich*. PWN, Warszawa, s. 164–165.
- FLORA POLSKA. Rośliny naczyniowe Polski i ziem ościennych. 1919–1980. 1, 1919. M. RACIBORSKI, W. SZAFER (red.), nakładem Akademii Umiejętności, Kraków, ss. VIII+427; 2, 1921. W. SZAFER (red.), nakładem Akademii Umiejętności, Kraków, ss. nlb. 4+253; 3, 1927. W. SZAFER (red.), nakładem Polskiej Akademii Umiejętności, Kraków, ss. nlb. 4+196; 4, 1930. W. SZAFER (red.), nakładem Polskiej Akademii Umiejętności, Kraków, ss. IV+177; 5, 1935. W. SZAFER (red.), nakładem Polskiej Akademii Umiejętności, Kraków, ss. nlb 4+51; 6, 1947. W. SZAFER (red.), nakładem Polskiej Akademii Umiejętności, Kraków, ss. nlb 4+70; 7, 1955. W. SZAFER, B. PAWŁOWSKI (red.), PWN, Kraków – Warszawa, ss. 303; 8, 1959. W. SZAFER, B. PAWŁOWSKI (red.), PWN, Warszawa, ss. 428; 9, 1960. W. SZAFER, B. PAWŁOWSKI (red.), PWN, Kraków, ss. 137; 10, 1963. B. PAWŁOWSKI (red.), PWN, Warszawa – Kraków, ss. 401; 11, 1967. B. PAWŁOWSKI (red.), PWN, Warszawa – Kraków, ss. 371; 12, 1971. B. PAWŁOWSKI, A. JASIEWICZ (red.), PWN, Warszawa – Kraków, ss. 416; 13, 1972. B. PAWŁOWSKI, A. JASIEWICZ (red.), PWN, Warszawa – Kraków, ss. 201; 14, 1980. A. JASIEWICZ (red.), PWN, Warszawa – Kraków, ss. 351.
- GIEYSZTOR A. 1973. Zarys dziejów pisma łacińskiego. PWN, Warszawa, ss. 236.
- GREBECKA W. 1988. Badania szaty roślinnej prowadzone w ośrodku wileńskim i krzemienieckim (1781–1840). W: J. BABICZ, W. GREBECKA (red.), *Wkład wileńskiego ośrodka naukowego w przyrodnicze poznanie kraju (1781–1842)*. (Exploration of the country's nature at Vilna scientific centre in 1781–1842). *Monografie z dziejów nauki i techniki 141*: 115–225.
- HIEPKO P. (ed.) 1972. Herbarium Willdenow. Alphabetical Index. Museum Botanicum Berolinense. Inter Documentation Company AG ZUG Switzerland, Berlin, ss. XVII+138.
- HOST N. C. 1827–1831. Flora austriaca, Beck, Vienna. 1, 1827. ss. 576; 2, 1831. ss. 736.
- HRYNIEWIECKI B. 1933. Tentamen florum Lithuaniae. Zarys flory Litwy. *Archiwum Nauk Biol. Tow. Nauk. Warszaw.* 4: I–XVI, 1–367, Tabela 1–2.
- IWASZKIEWICZ J. 1937. Chreptowicz Adam. W: *Polski Słownik Biograficzny*. 3: 440.
- JACKSON B. D. (ed.) 1895. Index Kewensis. An enumeration of the genera and species of flowering plants [...]. Index Kewensis plantarum phanerogamarum [...]. Clarendon Press, Oxford. 1, ss. 1268; 2, ss. VIII, 1299.
- JACQUIN N. J. 1773–1778. Florae austriacae sive plantarum selectarum in Austriae Archiducatu sponte crescentium icones ad vivum coloratae et descriptionibus ac synonymis illustratae. typ. Kaliwoda, Vienna. 1, 1773. ss. 61, Tabela 1–100; 2, 1774. ss. 60, Tabela 101–200; 3, 1775. ss. 55, Tabela 201–300; 4, 1776. ss. 53, Tabela 301–400; 5, 1778. ss. 60, Tabela 401–450.
- JAHN I., LÖTHER R., SENGLAUB K. 1982. Geschichte der Biologie. Theorien, Methoden, Institutionen, Kurzbiographien. VEB Gustav Fischer Verlag, Jena, ss. 859.
- JASIEWICZ A. (red.) 1985. Flora Polski. Rośliny Naczyniowe. PWN, Warszawa – Kraków. 4, ss. 306.

- JASIEWICZ A. (red.) 1987. Flora Polski. Rośliny Naczyniowe. PWN, Warszawa – Kraków. 5, ss. 48.
- JASIEWICZ A. (red.) 1992. Flora Polski. Rośliny Naczyniowe. Inst. Bot. im. W. Szafera, Kraków. 3, ss. 331.
- JUEL H. O. 1936. Joachim Burser's Hortus siccus mit Erklärungen herausgegebenen. *Symbolae Bot. Uppsal.* 2: V+1–187.
- JUNDZIŁ J. 1821. Raport Pana Józefa Jundziła do fakultetu fizyczno-matematycznego w Uniwersytecie Imperatorskim wileńskim, przysłany z podróży botanicznej po gubernii wileńskiej. *Pamiętnik Farmaceutyczny Wileński* 2(3): 438–446.
- JUNDZIŁ J. 1822a. Dołączamy tu rejestr części herbarza roślin skrytopłciowych znalezionych w okolicach Wilna w r. 1821 i 1822. *Pamiętnik Farmaceutyczny Wileński* 2(4): 653–654.
- JUNDZIŁ J. 1822b. Rośliny skrytopłciowe postrzeżone w okolicach Wilna na początku wiosny 1821. *Pamiętnik Farmaceutyczny Wileński* 2(3): 436–437.
- JUNDZIŁ J. 1822c. Trzy późniejsze raporta Pana Józefa Jundziła do fakultetu fizyczno-matematycznego w Uniwersytecie Imperatorskim wileńskim, przysłane z podróży botanicznej po gubernii wileńskiej. *Pamiętnik Farmaceutyczny Wileński* 2(4): 574–587.
- JUNDZIŁ J. 1830. Opisanie roślin w Litwie, na Wołyniu, Podolu i Ukrainie dziko rosnących, iako i oswoionych podług wydania szesnastego układu roślin Linneusza. Józef Zawadzki własnym nakładem, Wilno, ss. XII+583.
- JUNDZIŁ S. B. 1791. Opisanie roślin w prowincji W. X. L. naturalnie rosnących według układu Linneusza [...]. W drukarni J. K. Mci y Rzeplitey, u XX Piarów, ss. 570.
- JUNDZIŁ S. B. 1811. Opisanie roślin litewskich według układu Linneusza. Józefa Zawadzkiego Typografa Akademickiego, Wilno, ss. 333.
- KARAVAEV M. N. 1961. G. Forster kak botanik i ego botanicheskie kollekcii v SSSR. *Trudy Instituta istorii estestvoznaniya i tekhniki AN SSSR* 36(8): 176–201.
- KLEPIKOV S. A. 1978. Filigrani na bumage russkogo proizvodstva XVIII – nachala XX veka. Nauka, Moskva, ss. 239.
- KLUK K. 1786–1788. Dykcyonarz roślinny [...]. w drukarni J. K. Mci y Rzeczypospolitey u XX. Scholarum Piarum, Warszawa. 1 (A-E), 1786. ss. XLII+214; 2 (F-Q), 1787. ss. 256; 3 (R-Z), 1788. ss. 192+nlb. 74.
- KÖHLER P. S. 1987. Nieznane materiały Józefa Rostafińskiego do badań nad historią roślin uprawnych w Polsce. (Unknown materials of Józef Rostafiński concerning studies of the history of cultivated plants in Poland). *Zesz. Nauk. Univ. Jagiell, Prace Bot.* 14: 141–154.
- KÖHLER P. S. 1989. The Javanese Pteridophyta collected by Marian Raciborski housed in the Herbarium of the Jagiellonian University (KRA). *Zesz. Nauk. Univ. Jagiell, Prace Bot.* 18: 127–133.
- KÖHLER P. 1992. Katalogi nasion („Indices seminum”) w zbiorach Muzeum Ogródu Botanicznego Uniwersytetu Jagiellońskiego. (Seed lists in the Museum of the Jagiellonian University Botanic Garden (Cracow, Poland)). *Wiad. Bot.* 36(3/4): 99–105.
- KÖHLER P. 1993. Ankieta Józefa Rostafińskiego z 1883 roku dotycząca ludowego nazewnictwa i użytkowania roślin w Polsce. (The Józef Rostafiński's inquiry concerning use of plants and their folk names in Poland held in 1883). *Analecta – Studia i Materiały Dziejów Nauki Polskiej* 2(2(4)): 89–119.
- KÖHLER P. 1994a. Collections of 18th century Vilna botanists in the Józef Jundził herbarium. *Botanical Journal of Scotland* 46(4): 589–593.
- KÖHLER P. 1994b. Old herbaria of Polish botanists in Vilna and Kiev. *Taxon* 43(3): 487–488.
- KÖHLER P. 1994c. Zielniki botaników ośrodka wileńskiego z lat 1780–1840 w Kijowie, Krakowie i Wilnie. (Herbariums of botanists from Vilnius centre in the years 1780–1840

- remained in Kiev, Cracow and Vilnius). *Kwartalnik Historii Nauki i Techniki* 39(1): 109–116.
- KOMAROV V. L. (ed.) 1934–1963. Flora URSS Acad. Scient. URSS. Moskva-Leningrad. 1–30.
- KOSIEK Z. 1964. Jundziłł Józef. W: *Polski Słownik Biograficzny*. 11: 319–320.
- KOWALSKA K., KUŹNICKA B., MOWSZOWICZ J. 1987. Wolfgang Jan Fryderyk. W: S. FELIKSIĄK (red.), *Słownik biologów polskich*. PWN, Warszawa, s. 585.
- KRASNOVA A. M., KUZMICHOV A. I. 1976. Ivan Emmanuil Zhiliber. (Ivan Emmanuel Zhiliber – on the 200th anniversary of his arrival to Russia). *Ukr. Bot. Zhurn.* 33(1): 93–94.
- LAUCEVIČIUS E. 1967. Popierius Lietuvoje XV–XVIIIa. (Paper in Lithuania in XV–XVIII centuries). *Mintis, Vilnius*. 1, ss. 288; 2, ss. 580.
- LIETUVOS RAUDONOJI KNYGA. Retosios ir nykstančios gyvunu, augalu bei grybu rusys. (Red data book of Lithuania. Rare and endangered species of animals, plants and fungi). 1992. [Praca zbiorowa]. Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos departamentas, Vilnius, ss. 367.
- LINDMAN C. A. M. 1908. A Linnaean Herbarium in the Natural History Museum in Stockholm. *Arkiv för botanik* 7(3): 1–57.
- LINNAEUS C. 1779–1780. *Systema plantarum*. Francofurti a/M apud Varentrap. 1, 1779. ss. 32+778; 2, 1779. ss. 674; 3, 1780. ss. 972; 4, 1780. ss. 6+662.
- MAGNIN L. A. 1906–1910. Gilibert (Jean-Emmanuel). *Bull. Soc. Bot. Lyon* 31(1906): 50–52; 32(1908): 116–117; 35(1910): 27–28.
- MERRILL E. D. 1954. The Botany of Cook's Voyages and its Unexpected Significance in Relation to Anthropology, Biogeography and History. *Chron. Bot.* 14(5/6): 4 nlb., 161–384, Tabela 80–93.
- MINKIČIUS A., NATKEVIČAITĖ-IVANAUSKIENĖ M. et al. 1959–1980. Lietuvos TRS Flora. Valstybine Politines ir Mokslines Literatūros Leidykla, Vilnius. 1–6.
- MITROFANOVA N. S. 1959. Analiz gerbarija Ioganna i Georga Forsterov, khраниashhegosja v Moskovskom gosudarstvennom universitete. (The analysis of the herbarium of Johann and Georg Forsters available at the Moscow State University). *Bot. Zhurn.* 44(1): 135–137.
- MITTERPACHER J. 1787. *Gospodarstwo prawdami [...] stwierdzone*. Tłumaczył C. Zapolski, Warszawa. 1, 2.
- MÖBIUS M. 1937. *Geschichte der Botanik*. Verlag von Gustav Fischer, Jena, ss. VI+458.
- MOWSZOWICZ J. 1957. *Conspectus florae vilnensis*. Przegląd flory wileńskiej. Cz. I. Wstęp i flora zarodnikowa okolic Wilna. *Łódzkie Tow. Nauk., Wyd. III* 47: 6 nlb, 9–168.
- MOWSZOWICZ J. 1958. *Conspectus florae vilnensis*. Przegląd flory wileńskiej. Cz. II. Flora kwiatowa okolic Wilna. *Łódzkie Tow. Nauk., Wyd. III* 51: 5 nlb, 6–128.
- MOWSZOWICZ J. 1987a. Besser Willibald. W: S. FELIKSIĄK (red.), *Słownik biologów polskich*. PWN, Warszawa, s. 69–70.
- MOWSZOWICZ J. 1987b. Bogatko Makary. W: S. FELIKSIĄK (red.), *Słownik biologów polskich*. PWN, Warszawa, s. 79.
- MOWSZOWICZ J. 1987c. Gilibert Jan Emanuel. W: S. FELIKSIĄK (red.), *Słownik biologów polskich*. PWN, Warszawa, s. 180–181.
- MOWSZOWICZ J. 1987d. Jundziłł Józef. W: S. FELIKSIĄK (red.), *Słownik biologów polskich*. PWN, Warszawa, s. 239–240.
- MOWSZOWICZ J. 1987e. Strumiłło Józef. W: S. FELIKSIĄK (red.), *Słownik biologów polskich*. PWN, Warszawa, s. 511.
- OLESZAKOWA J. 1971. Stanisław Bonifacy Jundziłł i Wilibald Besser w świetle wzajemnej korespondencji. (Stanisław Bonifacy Jundziłł and Wilibald Besser in the light of their letters). *Studia i Materiały z Dziejów Nauki Polskiej ser. B* 21: 83–114.

- PACZOSKI J. 1893. Zielnik Giliberta. *Wszechświat* 12(51): 811–812.
- PACZOSKI J. 1900. O formacjach roślinnych i o pochodzeniu flory poleskiej. (Les formations végétales et la dérivation de la flore de Polesie). *Pam. Fyzyograf.* 16(Dz. 3): 3–156.
- PALLAS P. S. 1784–1788. Flora rossica, seu stirpium imperii rossici per Europam et Asiam indigenarum descriptiones et icones. Jussu et auspiciis Catharinae II. Augustae editid. Ex typographia imperiali, Petropoli, (Lipsiae, Voss.). 1(1), 1784. ss. VIII+80, Tabela I-L; 1(2), 1788. ss. 114, Tabela LI-C.
- PIEKIELKO A. 1977. Osiemnastowieczny zielnik ze zbiorów Izabeli Czartoryskiej. (18th century herbarium from Izabela Czartoryska's Collection). *Studia i Materiały z Dziejów Nauki Polskiej ser. B* 27: 157–174.
- PIEKIELKO A. 1981. Dwa osiemnastowieczne zielniki ze zbiorów Instytutu Botaniki Uniwersytetu Jagiellońskiego. (Two 18th century herbaria from the collection of the Institute of Botany of the Jag[i]ellonian University). *Zakł. Narod. im. Ossolińskich, Wrocław-Warszawa-Kraków-Gdańsk*, ss. 195.
- RACIBORSKI M. 1888a. *Caltha palustris* w Polsce. *Spraw. Kom. Fyzyogr.* 22(2): 48–53.
- RACIBORSKI M. 1888b. Conspectus Juncacearum Poloniae. *Spraw. Kom. Fyzyogr.* 22(2): 151–180.
- RACIBORSKI M. 1888c. Zapiski florystyczne. Część druga. *Spraw. Kom. Fyzyogr.* 22(2): 123–137.
- REDEROWA D., JABŁOŃSKI Z. 1957. Zarys dziejów Biblioteki PAN w Krakowie w latach 1856–1956. *Rocznik Biblioteki Polskiej Akademii Nauk w Krakowie* 1(1955): 7–46.
- ROMER E. (red.) 1929. Polska. Mapa topograficzna, komunikacyjna i administracyjna. Skala 1:600000. Książnica – Atlas, Lwów – Warszawa.
- ROSTAFIŃSKI J. 1900. Słownik polskich imion rodzajów oraz wyższych skupień roślin poprzedzony historyczną rozprawą o źródłach. Nakładem Akademii Umiejętności, w drukarni c.k. Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków, ss. IV+836.
- ROSTAŃSKI K. 1963. Historia Zielnika Instytutu Botanicznego Uniwersytetu Wrocławskiego. (The history of the Herbarium of the Botanical Institute of Wrocław University). *Acta Univ. Vratisl., Prace Bot.* 14: 283–304.
- SCOGGAN H. J. (ed.) 1978–1979. The Flora of Canada. National Museum of Natural Sciences, National Museums of Canada, Ottawa. ss. XIII+1711.
- SINIARSKA-CZAPLIKA J. 1983. Katalog filigranów czerpalni Rzeczypospolitej zebrany z papieru druków tłoczonych w latach 1500–1800. Stowarzyszenie Inżynierów i Techników Przemysłu Papierniczego w Polsce, Łódź, ss. XXII+64+CXXXIV.
- SKROK Z. 1990. James Cook – wielki kartograf Oceanu Spokojnego. W: Z. SKROK, *Odkrywcy oceanów*. Wydawnictwo Morskie, Gdańsk, s. 192–208.
- SKUBAŁA-TOKARSKA Z. 1983. Organizacja nauki w Polsce. W: K. MAŚLANKIEWICZ (red.), *Zarys dziejów nauk przyrodniczych w Polsce*. PWN, Warszawa, s. 37–96.
- SŁAWIŃSKI W. 1947. X. Stanisław Bonifacy Jundziłł profesor Historii Naturalnej Wszechnicy Wileńskiej. (The Rev. Stanisław Bonifacy Jundziłł Professor of Natural History in the University of Wilno). *Annales Univ. M. Curie-Skłodowska, sec. E*, suppl. 1: 1–207, Tabela I-XIII.
- SŁAWIŃSKI W. 1964. Jundziłł Stanisław Bonifacy. W: *Polski Słownik Biograficzny*. 11: 320–323.
- STAFLEU F. A., COWAN R. S. 1976. Taxonomic literature. A selective guide to botanical publications and collections with dates, commentaries and types. Vol. 1: A-G. *Regnum Veget.* 94: 4 nlb, V-XL, 1–1136.
- STAFLEU F. A., COWAN R. S. 1979. Taxonomic literature. A selective guide to botanical publications and collections with dates, commentaries and types. Vol. 2: H-Le. *Regnum Veget.* 98: 4 nlb, V-XVIII, 1–991.

- STRUMILLO J. 1834. Ogrody północne. Wyd. 3. Nakładem autora, w drukarni A. Dworca, Wilno. 2, ss. 368.
- SULMIERSKI F., CHLEBOWSKI B., WALEWSKI W. (red.). 1880–1902. Słownik geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich. nakł. F. Sulmierskiego i W. Walewskiego, Warszawa. 1, 1880. ss. 960; 2, 1881. ss. 927+XVI; 3, 1882. ss. 960+IV; 4, 1883. ss. 963; 5, 1884. ss. 960; 6, 1885. ss. 960; 7, 1886. ss. 960; 8, 1887. ss. 960; 9, 1888. ss. 960; 10, 1889. ss. 960; 11, 1890. ss. 960; 12, 1892. ss. 960; 13, 1893. ss. 960; 14, 1895. ss. 930; 15, cz. 1. 1900. ss. 640, cz. 2. 1902. ss. 743.
- SYRENIUSZ SYREŃSKI Sz. 1613. Zielnik [...]. In typographia Basilii Skalski, Cracoviae, ss. 1540.
- SZAFER W., KULCZYŃSKI S., PAWŁOWSKI B. 1967. Rośliny polskie. Wyd. 2., PWN, Warszawa, ss. nlb. 3+28+1020.
- ŚWITKOWSKI P. 1788. Wybór wiadomości gospodarskich. Warszawa. 3.
- TARNOWSKI S. 1884. Sprawozdanie z czynności naukowych i administracyjnych w roku 1883/4 [...]. *Rocznik Zarządu Akademii Umiejętności w Krakowie*. (1883), s. 72–96.
- TARNOWSKI S. 1885. Sprawozdanie z czynności naukowych i administracyjnych w roku 1884/5 [...]. *Rocznik Zarządu Akademii Umiejętności w Krakowie*. (1884), s. 72–101.
- TUTIN T. G., HEYWOOD V. H. et al. 1963–1980. *Flora Europaea*. 1, 1964. University Press, Cambridge, ss. XXXII+464; 2, 1968. University Press, Cambridge, ss. XXVII+455; 3, 1972. University Press, Cambridge, ss. XXIX+370; 4, 1976. University Press, Cambridge – London – New York – Melbourne, ss. XXIX+505; 5, 1980. University Press, Cambridge – London – New York – New Rochelle – Melbourne – Sydney, ss. XXXVI+452.
- TWARDOWSKA M. 1910. Rośliny z zielnika Jana Wolfganga. (Les plantes de l'herbier de Jean Wolfgang). *Pam. Fizyograf*. 20(Dz. 2): 33–37.
- TYROWICZ M. 1964. Towarzystwo Demokratyczne Polskie 1832–1863. Przywódcy i kadry członkowskie. Przewodnik biobibliograficzny. Książka i Wiedza, Warszawa, ss. 873.
- VAHL J. L. M. 1804–1806. *Enumeratio plantarum vel ab aliis, vel ab ipso observatarum, cum earum differentiis specificis, synonymis selectis et descriptionibus succinctis*. Typ. Mölleri, impensis auctoris, Haviae. 1, 1804. ss. LX+381; 2, 1806. ss. VIII+423.
- WAGA J. 1847. *Flora Polska jawnokwiatowych rodzajów [...]*. *Flora Polonica Phanerogama [...]*. W drukarni S. Strąbskiego, Warszawa. 1, ss. nlb. 4+XIII+766+nlb. 8.
- WILDENOW K. L. 1797–1825. *Caroli a Linné Species plantarum exhibente plantas rite cognitatas ad genera relatas cum differentiis specificis, nominibus trivialibus synonymis selectis, locis natalibus secundum systema sexuale digestas. [...]* (Impensis G. C. Nauk), Berolini. 1(1), 1797. ss. XXXI+495; 1(2), 1798. s. 497–1568; 2(1), 1799. ss. III+823; 2(2), 1799. s. 833–1340; 3(1), 1800. ss. III+847; 3(2), 1802. s. 849–1474; 3(3), 1803. s. 1475–2409; 4(1), 1805. ss. 629; 4(2), 1806. s. 631–1157; 5(1), 1810. ss. L+542; 5(2), 1820. ss. XIV+122; 6(1), 1824. ss. XV+160; 6(2), 1825. ss. VI+128.
- ZIELIŃSKA B. 1987. Krynicki Jan. W: S. FELIKSIĄK (red.), *Słownik biologów polskich*. PWN, Warszawa, s. 303.

INDEKS NAZWISK

- Adamowicz A. F. 28, 32, 126
 Aiton W. 46, 126
 Anczyc W. L. 126
 Andrzejowski A. 7
 anonim 35, 39, 43, 51, 63, 126
 Arber A. 43, 126
 Babicz J. 127
 Barbarich A. I. 8, 126
 Barrow J. 126
 Batory S. 30
 Bauhin C. 7
 Beck 127
 Besser W. (S. J. G.) 3, 7, 8, 20, 24, 26, 27,
 33, 34, 43, 46, 50, 53, 57, 59, 60, 65, 67–
 69, 72–74, 85, 91–99, 101, 126, 129, 130
 Bieleński J. 8, 28, 126
 Bobrowski 26, 33
 Boccone S. 7
 Bogatko M. 20, 25, 41, 43, 129
 Bohusław (Bogusław) J. 26, 27, 33, 35, 44,
 45, 61, 73, 79, 85, 87–89, 90, 125
 Bonpland A. 37
 Bordzilovskij E. 126
 Brański (Briański) T. 26, 35, 63
 Burdet H. M. 37, 126
 Burser J. 7, 128
 Catharina II 130
 Cesalpino A. 7
 Chlebicki A. 9, 109
 Chlebowski B. 131
 Chreptowicz A. 26, 35, 127
 Cibo G. 7
 Ciechanowicz J. 30, 126
 Cook J. 4, 9, 24, 35, 36, 126, 129, 130
 Cowan R. S. 30, 37, 130
 Czartoryska I. 7, 130
 Dągys J. 39, 126
 Dent J. M. 126
 Doll 126
 Dorofeev A. 48, 126
 Drozdowicz A. 9, 114
 Dubiel E. 10
 Dultton E. P. 126
 Dworzec A. 131
 Estreicher A. 7
 Fedorowicz Z. 8, 35, 127
 Feliksiak S. 127–129, 131
 Fischer F. E. L. von 40
 Fischer G. 127, 129
 Fonberg 36
 Forster J. G. (A.) 3, 9, 22, 24, 27, 35–37, 43,
 126–129
 Forster J. R. 3, 9, 37, 43, 129
 Fosberg F. R. 37
 Frey L. 10
 Ghini L. 7
 Gieysztor A. 11, 127
 Gilibert J. E. 3, 7, 8, 23, 24, 27, 28, 37, 126,
 129, 130
 Gilibert S. 37
 Gorski S. B. 7
 Gostyrńska-Jakuszevska M. 10
 Grębecka W. 8, 27, 30, 33, 39, 43, 127
 Helwing J. A. 7
 Heywood V. H. 131
 Hiepkó P. 7, 127
 Host N. C. 3, 46, 127
 Hryniewiecki B. 8, 29–31, 77, 127
 Humboldt A. von 26, 37
 Iwaszkiewicz J. 35, 127
 Jabłoński Z. 28, 130
 Jackson B. D. 50, 127
 Jacquín N. J. 3, 46, 127
 Jagiełło M. 10
 Jahn I. 37, 127
 Jasiewicz A. 10, 50, 127, 128
 Jezierski A. T. 126
 Juel H. O. 7, 128
 Jundziłł J. 3–6, 8–10, 17–25, 27–32, 35–37,
 39–43, 46, 48, 49, 51, 54, 60, 63, 70, 77,
 98, 102, 103, 112, 113, 118, 125, 126,
 128, 129
 Jundziłł (Jundziłłowa) M. 28, 30
 Jundziłł S. B. 3, 8, 9, 20, 25, 26, 28–31, 37–
 39, 41, 46–48, 67, 126, 128–130
 Kaliwoda 127

- Karavaev M. N. 36, 128
 Kerste 35
 Klepikov S. A. 14, 128
 Klimavičiūtė J. 10
 Kluk K. 3, 46, 47, 128
 Köhler M. 33
 Köhler P. (S.) 3, 4, 7, 28, 36, 37, 128
 Komarov V. L. 50, 129
 Kosiek Z. 30, 129
 Kowalska K. 35, 129
 Krasnova A. M. 8, 128
 Krynicki J. 26, 39, 131
 Kuchenbecker K. 26, 39, 43, 52–54, 57, 59,
 61, 62, 64, 67, 68, 70, 74–80, 83–85, 90–
 92, 94, 95, 98–100, 104, 113
 Kulczyński S. 131
 Kunth C. S. 37
 Kurpiel A. 126
 Kuta E. 10
 Kuz'michov A. I. 8, 128
 Kuźnicka B. 129
 Laucevičius E. 14, 129
 Leszczewicz A. 104
 Leynardt K. 26, 39, 43, 52–54, 57, 59, 61,
 62, 64, 67, 68, 70, 73–80, 86, 90–92, 94–
 96, 98–100, 104, 113, 125
 Lindman C. A. 7, 129
 Linneusz K. (Linnaeus C.) 3, 7, 11, 17, 25,
 27, 43, 46, 128, 129, 131
 Loster S. 10
 Löther R. 127
 Magnin L. A. 37, 129
 Majewski T. 9, 109
 Maślankiewicz K. 130
 Matyjaskiewicz M. 10
 Meltzer A. 26, 27, 39, 44, 60, 103
 Merrill E. D. 36, 129
 Mierzeńska M. 9, 107
 Minkevičius A. 50, 129
 Mitrofanova N. S. 36, 129
 Mitterpacher J. 47, 129
 Möbius M. 7, 129
 Möller 131
 Mowszowicz J. 8, 27–30, 33, 37, 40, 41, 129
 Mróz A. 11–13, 18, 19, 21–23, 25, 34, 38
 Natkevičaitė–Ivanauskienė M. 129
 Nauk G. C. 131
 Nowak J. 9, 114
 Ochyra R. 9, 101
 Oleszakowa J. 8, 129
 Pabreż J. 20, 26, 39, 125, 126
 Pacyna A. 10
 Paczoski J. 8, 130
 Pallas P. S. 3, 46, 130
 Pawlus M. 10
 Pawłowski B. 127, 131
 Piekiełko A. 7, 30, 130
 Piękoś-Mirkowa H. 10
 Piłat W. 126
 Poczobut-Odlanicki M. 7
 Polaczek J. 7
 Popek R. 10
 Raciborski M. 7, 20, 29, 30, 112, 113, 127,
 128, 130
 Rakusa-Suszczewski S. 126
 Ratayski W. 26, 40
 Razumowski A. K. 40, 119
 Rederowa D. 28, 130
 Reyman M. 10
 Romer E. 118, 130
 Ronikier M. 126
 Rostański J. 28, 47, 125, 128, 130
 Rostański K. 7, 130
 Scheidt F. 7
 Scoggan H. J. 50, 130
 Senglaub K. 127
 Siniarska-Czaplicka J. 14, 130
 Skalski B. 131
 Skrok Z. 35, 130
 Skubała-Tokarska Z. 7, 8, 130
 Sławiński W. 30, 37, 130
 Sobolewski J. 27, 125
 Stafleu F. A. 30, 37, 130
 Stępiński M. 26, 40
 Strąbski S. 131
 Strumiłło J. 26, 40, 47, 55, 121, 129, 131
 Sulimierski F. 50, 51, 118, 131
 Sychowa M. 10
 Syreniusz Syreński S. 47, 131
 Szafer W. 50, 127, 131
 Szymkiewicz 40, 104
 Szynekiewicz 40, 104
 Szyzkiewicz A. 26, 40, 44, 106
 Śwйтkowski P. 47, 131
 Tarnowski S. 28, 131
 Tikhomirov V. N. 40
 Towpasz K. 10
 Trzcńska-Tacik H. 10
 Tutin T. G. 50, 131
 Twardowska M. 8, 131

- Tyrowicz M. 40, 131
Vahl J. L. M. 3, 46, 131
Waga J. 46, 131
Walewski W. 131
Wayda M. 10
Willdenow K. L. 7, 43, 46, 127, 131
Wojewoda W. 9, 10, 109
Wolfgang J. F. 35, 39, 84, 125, 128, 131
Wołodźko F. 29, 30, 125
Wójcicki J. J. 10
Wróblewski A. 20, 29
Zajac A. 10
Zajac E. U. 10
Zapolski C. 129
Zarzycki K. 10
Zawadzki J. 128
Zemanek A. 10
Zemanek B. 10
Zhiliber I. E. 129
Zielińska B. 39, 131
Żyszkiewicz A. 40

INDEKS ŁACIŃSKICH NAZW TAKSONÓW

Synonimy zaznaczono kursywą

- Abietinella abietina* (Hedw.) Fleisch. 101, 107
Acer platanoides 113
Achillea millefolium L. 80
Achillea ptarmica L. 80
Acinos arvensis (Lam.) Dandy 76
Actaea spicata L. 59
Adonis vernalis L. 60
Aecidium crassum 112
Aecidium Euphorbiae Cyparissiae 113
Aecidium grossum Clematidis 111
Aecidium Pini 110
Aecidium ranunculacearum DC. 109
Aecidium Thalictri flavi 112
Aecydium Berberidis 112
Aecydium cornutum 110
Aecydium Sii falcariae 112
Aegopodium podagraria L. 69
Aelurops littoralis (Gouan) Parl. 94
Aethusa cynapium L. 69
 Agaricales 110, 111
Agaricus 113
Agaricus androsaceus 111
Agaricus leprotoris 111
Agaricus variabilis 112
Agaricus virgineus 110
Agrimonia eupatoria 64
Agrimonia pilosa Ledeb. 64
Agropyron cristatum (L.) Gaertner 98
Agrostis alba 92
Agrostis arundinacea 93
Agrostis canina L. 93
Agrostis capillaris L. 93
Agrostis diffusa 92
Agrostis gigantea Roth 92
Agrostis proxima alpina 93
Agrostis spica venti 92
Agrostis stolonifera L. 92, 93, 95
Agrostis stolonizans 33, 93
Agrostis sylvatica 93
Agrostis varia 93
Agrostis vulgaris 93
Aira aquatica 95, 96
Aira caespitosa 93, 94
Aira canescens 94
Aira caryophyllea L. 93, 94
Aira coerulea 94
Aira cristata 95
Aira flexuosa 93
Aira glauca 95
Aira parviflora 94
Ajuga laxmannii (L.) Bentham 75
Ajuga reptans L. 75
Albugo candida (Pers.) O. Kuntze 109
 Alismataceae 83
Allium ursinum L. 48, 85
Alnus 116
Alopecurus aequalis Sobol. 92
Alopecurus agrestis 92
Alopecurus fulvus 92
Alopecurus geniculatus L. 92
Alopecurus myosuroides Hudson 92
Alopecurus pratensis L. 92
Alopecurus Sibiricus 92
Althamantia Libanotis 69
Alyssum calycinum 61
Alyssum montanum L. 61
 Amaranthaceae 57
Amaranthus Blitum 57
Amaranthus lividus L. 57
 Amaryllidaceae 85
Amblyodium 104
 Amblystegiaceae 101–104
Amblystegium serpens (Hedw.) B., S. et G. 101
 × *Ammocalamagrostis baltica* (Flügge ex Schrader) P. Fourn. 93
Ammophila arenaria (L.) Link 93
Anagallis arvensis L. 70
Anchusa 72, 112
Anchusa angustifolia 72
Anchusa officinalis L. 72
Andromeda Calyculata 71
Andropogon angustifolium 91

- Andropogon Ischaemum* 91
Anemone hepatica 59
Anemone nemorosa L. 59, 113
Anemone patens 59
Anemone pratensis 59
Anemone sylvestris L. 59, 112
Anethum graveolens L. 70
 Aneuraceae 109
Angelica carvifolia 69
Angelica sylvestris L. 70
Anomodon viticulosus (Hedw.) Hook. et Taylor 101
Antennaria dioica (L.) Gaertner 79
Anthemis arvensis L. 80
Anthemis cotula L. 80
Anthemis tinctoria L. 80
Anthericum ramosum L. 85
Anthoxanthum odoratum L. 91
Anthriscus sylvestris (L.) Hoffm. 70
Anthyllis vulneraria L. 64
Antitrichia curtipendula (Hedw.) Brid. 101
Apargia autumnalis 82
Apargia bastilis 82
Apargia hispida 82
Apera spica-venti (L.) Beauv. 92
 Aphylophorales 109–112
Aquilegia 112
Aquilegia vulgaris 111
Arabidopsis thaliana (L.) Heyhn. 61
Arabis glabra (L.) Bernh. 61
Arabis hirsuta (L.) Scop. 61
Arabis planisiliqua (Pers.) Reichenb. 61
Arabis Thaliana 61
 Araceae 100
Arctium lappa L. 81
Arctium tomentosum 81
Arenaria peploides 20
Arenaria rubra 58
Arenaria serpyllifolia L. 58
Arenaria trinervia 58
Arnica montana L. 48, 80
Arrhenatherum elatius (L.) Beauv. ex J. et C. Presl 94
Artomyces pyxidatus (Pers.: Fr.) Jül. 49, 109
Arundo arenaria 93
Arundo baltica 93
Arundo phragmites 94, 112
Arundo stricta 93
Arundo sylvatica 93
Asarum europaeum 47
Asclepias Vincetoxicum 110
 Ascomycotina 109
Aspalathus chaenopodium 36
Aspalathus ericifolia 36
Aspalathus spicata 36
Aspalathus splaerica 36
Asperula cynanchica L. 77
Asperula odorata 77
Aspidium 52, 53
Aspidium aculeatum lobatum 53
Aspidium cristatum 52
Aspidium Filix femina 52
Aspidium Filix mas 52
Aspidium fragile 52
Aspidium spinulosum 53
Aspidium Thelypteris 52
Asplenium trichomanes L. 53
Aster amellus L. 49, 79
Asterocephalus Columbaria 78
Asterocephalus ochroleucus 78
Astragalus arenarius L. 65
Astragalus Onobrychis 65
Astragalus pilosus 65
Astrantia major L. 69
Athamanta Libanotis 69
Athanasia trifurcata 28
Athyrium cristatum 52
Athyrium filix-femina (L.) Roth 52
Atrichum undulatum (Hedw.) P. Beauv. 101
 Atriplex 10
Atriplex acuminata 57
Atriplex angustifolia 57
Atriplex hastata 57
Atriplex oblongifolia Waldst. et Kit. 57
Atriplex patula L. 57
 Aulocomniaceae 101
Aulocomnium palustre (Hedw.) Schwaegr. 101
Avena 10
Avena elatior 94
Avena fatua L. 94
Avena flavescens 94
Avena pratensis 94
Avena pubescens 94
Avena sempervirens 101
Avenula 10
Avenula pratensis (L.) Dumort. 94

- Avenula pubescens* (Hudson) Dumort. 94
 Aytoniaceae 109
A...ium [nieczytelne] *crassum* 113
A...ium *Ficariae* 113
Baeomyces alpestris 115
Baeomyces rangiferinus 115
Baeomyces rufus (Huds.) Rebent. 114
Baeomyces rupestris 114
Ballota nigra L. 75
 Balsaminaceae 69
Banisteria 29
Barbarea stricta Andr. 60
Barbonia angustifolia 36
Barbonia ...data [nieczytelne] 36
Bartramia elongata 101
Bartramia pomiformis Hedw. 101
 Bartramiaceae 101
 Basidiomycotina 109
Beckmannia eruciformis (L.) Host 91
Berteroa incana (L.) DC. 61
Betonica stricta 47, 75
Betula 54, 111, 116
Betula fruticosa 54
Betula humilis Schrank 54
Betula nana L. 48, 54
Betula pendula Roth 54
Betula Salicartica 54
 Betulaceae 54
Bidens cernua L. 80
Bidens tripartita L. 80
Bilderdykia convolvulus (L.) Dumort. 56
Blepharostoma trichophyllum (L.) Dum.
 107
Blitum virgatum 57
Blysmus compressus (L.) Panzer ex Link
 86
Boletus croceras 113
Boletus incarnatus 111
 Boraginaceae 72
Botrychium lunaria (L.) Swartz 52
Botrychium matricariaefolium 52
Botrychium multifidum (S. G. Gmelin)
 Rupr. 49, 52
Botrychium rutaceum 52
Botrychium virginianum (L.) Swartz 52
Bovista gigantea 110
Brachypodium pinnatum (L.) Beauv. 98
Brachypodium sylvaticum (Hudson)
 Beauv. 98
 Brachytheciaceae 101, 103, 106
Brachythecium salebrosum (Webb. et
 Mohr) B., S. et G. 101, 103
Brachythecium velutinum (Hedw.) B., S. et
 G. 101
Brassica campestris 61
Brassica napus L. 61
Brassica oleracea L. 61
Brassica rapa L. subsp. *sylvestris* (L.) Jan-
 chen 61
Briza media L. 95
Briza media L. subsp. *elatior* (Sibth. et
 Sm.) Rohlena 95
Briza media L. subsp. *media* 95
Bromus 10
Bromus angustifolius 96
Bromus arvensis L. 97
Bromus asper 96
Bromus commutatus Schrader 97
Bromus elatior 96
Bromus erectus Hudson 96
Bromus giganteus 97
Bromus gracilis 98
Bromus hordaceus L. 97
Bromus inermis Leysser 96, 98
Bromus mollis 97
Bromus pinnatus 98
Bromus pratensis var. *racemosa* 98
Bromus racemosus L. 97
Bromus ramosus Hudson 96
Bromus secalinus L. 97
Bromus squarrosus L. 97
Bromus sterilis L. 96
Bromus tectorum L. 97
Brunia axillaris 36
Brunia radiata 36
Brunia villos... [nieczytelne] 36
Bryoerythrophyllum recurvirostrum
 (Hedw.) Chen 101
 Bryaceae 102, 104, 105
 Bryopsida 101
Bryum 102, 104
Bryum argenteum Hedw. 102
Bryum argenteum β *Julacium* 102
Bryum caespiticium Hedw. 102
Bryum calophyllum R. Brown 102
Bryum funckii Schwaegr. 102
Bryum nutans 105
Bryum palustre 101
Bryum pseudotriquetrum (Hedw.)
 Gaertn., Meyer et Schreb. 102

- Bryum pyriforme* 104
Bryum triquetrum 104
Bryum turbinatum (Hedw.) Turn. 102
Bryum Zierii 102
Buglossoides arvensis (L.) I. M. Johnston
 72
Bursa pastoris minor 62
 Butomaceae 83
Butomus umbellatus L. 83
Cakile maritima Scop. 62
Calamagrostis 10
Calamagrostis arundinacea (L.) Roth 93
Calamagrostis bromoides 93
Calamagrostis canescens (Weber) Roth 93
Calamagrostis epigejos (L.) Roth 93
Calamagrostis lanceolata 93
Calamagrostis × rigens Lindgren 93
Calamagrostis Schleicheri 93
Calamagrostis stricta (Timm) Koeler 93
Calamagrostis sylvatica 93
 Caliciaceae 114
Calicium tracheolinum 114
Calla palustris L. 100
Calliargon giganteum (Schimp.) Kindb.
 102
Calliargonella cuspidata (Hedw.) Loeske
 102
 Callitrichaceae 59
Callitriche 10, 59
Callitriche aestivalis 59
Callitriche autumnalis 59
Callitriche cophocarpa Sendtner 59
Callitriche intermedia 59
Calluna vulgaris (L.) Hull 71
Calocera viscosa (Pers.: Fr.) Fr. 109
Caltha palustris L. 59
Calvatia gigantea (Batsch: Pers.) C. G.
 Lloyd 50, 110, 111
Calypogeia azurea Stotler et Crotz 107
 Calypogeiaceae 107
Calystegia sepium (L.) R. Br. 72
Camelina sativa (L.) Crantz 62
Campanula bononiensis L. 49, 79
Campanula cervicaria L. 79
Campanula glomerata L. 79
Campanula patula L. 79
Campanula persicifolia L. 79
Campanula rapunculoides L. 79, 110
Campanula rotundifolia L. 79
Campanula Trachelium 79
 Campanulaceae 78
Cantharellus 110
Capitularia 115
Capitularia extensa var. *conifera* 115
Capitularia fimbriata e) *carpophora* 115
Capitularia fimbriata g) *nemoxyna* 115
Capitularia macilentata 115
Capitularia proxima 115
Capitularia pyxidata 115
Capitularia tubaeformis var. *pyxidata* 115
Capitularia verticillata 115
 Caprifoliaceae 78
Cardamine bulbifera (L.) Crantz 48, 49, 60
Cardamine flexuosa With. 60
Cardamine impatiens L. 60
Cardamine pratensis L. 60
Carduus acaulis 81
Carex 10, 87, 88, 90
Carex acuta 89
Carex acutiformis Ehrh. 90
Carex ambleocarpa 90
Carex arenaria L. 87
Carex arenosis 87
Carex brizoides L. 87, 88
Carex brunnescens (Pers.) Poiret 88
Carex caespitosa 89
Carex caryophyllea Latourr. 89
Carex chordorrhiza L. f. 87
Carex ciliata 89
Carex curta Good. 88
Carex diandra Schrank 88
Carex digitata L. 89
Carex dioica L. 87
Carex distans L. 90
Carex disticha Hudson 87
Carex divulsa Stokes 88, 90
Carex echinata Murray 88
Carex elata All. 89
Carex elongata L. 89
Carex ericetorum Pollich 89
Carex filiformis 90
Carex flacca Schreber 90
Carex flava L. 90
Carex Gebhardii 89
Carex hirta L. 90
Carex hirtaeformis 90
Carex hordeistichos Vill. 90
Carex hordioformis 90
Carex intermedia 87
Carex lasiocarpa Ehrh. 90

- Carex lepidocarpa* Tausch 90
Carex limosa L. 89
Carex loliacea L. 88
Carex microglochin Wahlenb. 87
Carex montana L. 17, 89
Carex muricata L. 49, 88
Carex nigra Reichard 89
Carex Oederi 90
Carex ovalis Good. 88
Carex pallescens L. 89, 90
Carex paludosa 90
Carex panicea L. 89
Carex paniculata L. 88, 90
Carex pellita 90
Carex pilosa Scop. 89
Carex pseudocyperus L. 90
Carex remota L. 88
Carex remotiuscula 88
Carex retroflexa 88
Carex rivularis 88, 90
Carex rostrata Stokes 90
Carex saxatilis 89
Carex serotina Mérat 90
Carex stellulata 88
Carex stenophylla Wahlenb. 88
Carex teresiuscula 88
Carex tomentosa L. 89
Carex trichocarpa 90
Carex trifida 89
Carex vesicaria L. 90
Carex vulpina L. 87
Carlina acaulis L. 81
Carlina vulgaris L. 81
Carpinus betulus L. 54
Carum carvi L. 69
 Caryophyllaceae 57
Cassine lanceolata 36
Catabrosa aquatica (L.) Beauv. 95
Caucalis Anthriscus 70
Cenomyce coccifera 115
Centaurea biebersteinii DC. 81
Centaurea jacea L. 81
Centaurea paniculata 81
Centaurea phrygia L. 49, 81
Centaurea scabiosa L. 81
Centaureum erythraea Rafn 77
Centaureum pulchellum (Swartz) Druce
 77
Cephalaria uralensis (Murray) Roemer et
 Schultes ex Steudel 78
Cephalozia 107
Cephalozia bicuspidata (L.) Dum. 107
Cephalozia connivens (Dicks.) Lindb. 107
Cephalozia leucantha Spruce 107
 Cephaloziaceae 107, 108
Cerastium arvense L. 58
Cerastium semidecandrum 58
Ceratodon purpureus (Hedw.) Brid. 102
Cerrena unicolor (Bull.: Fr.) Murr. 110
Cetraria islandica (L.) Ach. 114
Chaenorhinum minus (L.) Lange 73
Chaenotheca ferruginea (Turner ex Sm.)
 Migula 114
Chaerophyllum aromaticum L. 70
Chaerophyllum sylvestre 70
Chamaedaphne calyculata (L.) Moench 71
Cheirantus strictus 23
 Chenopodiaceae 56
Chenopodium 10, 57
Chenopodium album L. 57
Chenopodium bonus-henricus L. 57
Chenopodium foliosum Ascherson 57
Chenopodium hybridum L. 57
Chenopodium urbicum L. 57
Chenopodium villosum 56
Chenopodium viride 57
Chilochloa Boehmeri 92
Chiloscyphus polyanthos (L.) Corda 107
Chimaphila umbellata (L.) W. Barton 71
Chironia ramosissima 77
Chrysanthemum inodorum 80
Chrysanthemum leucanthemum 80
Chrysanthemum montanum 80
Cineraria palustris 80
Circaea alpina L. 67
Circaea × intermedia Ehrh. 67
Circaea lutetiana L. 67
Cirsium acaule Scop. 81
Cirsium dealbatum 81
Cirsium helenioides (L.) Hill 81
Cirsium palustre (L.) Scop. 81
Cissus antarctica 36
Cladina arbuscula (Wallr.) Hale et W.
 Culb. 115
Cladina rangiferina (L.) Nyl. 115
Cladina stellaris (Opiz) Brodo 115
Cladina stygia (Fr.) Ahti 115
Cladium mariscus (L.) Pohl 48, 87
Cladonia 115
Cladonia capitularia 115

- Cladonia cariosa* (Ach.) Sprengel 115
Cladonia cervicornis (Ach.) Flotow 115
Cladonia coccifera (L.) Willd. 115
Cladonia deformis (L.) Hoffm. 115
Cladonia degenerans 115
Cladonia furcata 116
Cladonia gracilis (L.) Willd. 115
Cladonia rangiferina 115
Cladonia subulata (L.) Weber in Wigg. 115
Cladonia sylvatica 115
Cladonia turgida (Ehrh.) Hoffm. 115
Cladonia uncialis (L.) Wigg. 115
 Cladoniaceae 114, 115
Cladopodiella fluitans (Nees) Buch 107
Clavaria 109, 110, 112
Clavaria corniculata 109
Clavaria Ligula 110
Clavaria trichopus 113
Clavaria viscosa 109
Clavariadelphus ligula (Schaeff.: Fr.)
 Donk 49, 110
Cleistogenes serotina (L.) Keng subsp.
bulgarica (Bornm.) Tutin 98
 Climaciaceae 102
Climacium dendroides (Hedw.) Webb. et
 Mohr 102
Clinopodium vulgare L. 76
Cnicus heterophyllus 81
Cnicus lanceolatus 81
Coelocaulon aculeatum (Schreber) Link
 115
Coleosporium tussilaginis (Pers.) Berk.
 110
Collema furva 116
 Collemataceae 116
Colpoma quercinum (Pers.) Wallr. 110
 Compositae 14, 79
Consolida regalis S. F. Gray 59
 Convolvulaceae 71
Convolvulus arvensis L. 71, 72
Convolvulus Sepium 72
Conyza 10
Conyza canadensis (L.) Cronq. 48, 79
Corispermum 10, 56
Corispermum canescens 56
Corispermum intermedium Schweigger
 56
 Cornaceae 69
Cornicularia spadicea 115
Cornus alternifolia L. f. 48, 69
Coronilla varia L. 66
Corylus avellana 111
Corynephorus canescens (L.) Beauv. 94
 Crassulaceae 63
Crataegus calycina Peterm. 64
Cratoneuron filicinum (Hedw.) Spruce
 102
Crepis agrestis 81
Crepis biennis L. 81
Crepis paludosa (L.) Moench 81
Crepis praemorsa (L.) Tausch 81
Crepis tectorum L. 81
Cronartium asclepiadeum 110
Cronartium flaccidum (Alb. et Schw.)
 Wint. 110
 Cruciferae 60
Crypsis aculeata (L.) Aiton 94
Crypsis schoenoides (L.) Lam. 94
Cryptomycella pteridis (Kachbr.)
 Hoehnel 110
Cucubalus alpinus 58
Cucubalus bacciferus 58
Cucubalus Behen 58
Cunonia capensis 36
Cuscuta epilinum Weihe 72
Cyathus olla (Batsch): Pers. 110
Cyclamen europeum 70
Cyclamen purpurascens Miller 70
Cynodon dactylon (L.) Pers. 91
Cynosurus cristatus L. 95
 Cyperaceae 86
Cyperus flavescens L. 48, 86
Cyperus fuscus 86
Cystopteris fragilis (L.) Bernh. 52
Cytisus nigricans 64
 Dacryomycetales 109
Dactylis glomerata L. 95
Dactylorhiza maculata (L.) Soó 48, 99
Dactylorhiza × majalis (Reichenb.) P. F.
 Hunt et Summerhayes 99
Danthonia decumbens (L.) DC. 98
Dasyphyrum villosum (L.) P. Candargy
 98
Daucus 70
Deadalea gibbosa 110
Delphinium consolida 59
Dentaria bulbifera 60
Deschampsia 10
Deschampsia caespitosa (L.) Beauv. 93
Deschampsia flexuosa (L.) Trin. 93

- Dianthus* 10, 29, 57
Dianthus deltooides L. 57
Dianthus superbus L. 48, 57
Diatrypella favacea (Fr.: Fr.) De Not. 110
Dicaeoma flosculisorum 111, 112
Dichanthium ischaemum (L.) Roberty 91
Dicranaceae 102–105
Dicranella cerviculata (Hedw.) Schimp. 102
Dicranella heteromalla (Hedw.) Schimp. 102
Dicranella subulata (Hedw.) Schimp. 102
Dicranum adianthoides 103
Dicranum bryoides 103
Dicranum cerviculatum 102
Dicranum flagellare Hedw. 103
Dicranum glaucum 104
Dicranum heteromallum 102
Dicranum longifolium 103
Dicranum polysetum Sw. 103
Dicranum purpureum 102
Dicranum scoparium Hedw. 103, 109
Dicranum subulatum 102
Dicranum undulatum 103
Didymiaceae 114
Didymodon capillaceum 103
Didymodon latifolium 102
Digitaria humifusa 91
Digitaria ischaemum (Schreber) Muhl. 91
Digitaria sanguinalis (L.) Scop. 91
Diosma cara... [nieczytelne] 36
Diosma imbricata 36
Diosma pumilla 36
Diosma rubra 36
Diphasium complanatum (L.) Rothm. 54
Diplocomium hexastichum 104
Diplocomium longisetum 104
Diploschistaceae 115
Diploschistes scruposus (Schreber) Norm. 115
Dipsacaceae 78
Dipsacus pilosus L. 78
Distichium capillaceum (Hedw.) B., S. et G. 103
Di...e [nieczytelne] *Anemonis* 113
Draba muralis 61
Draba nemoralis 61
Draba nemorosa L. 61
Drepanocladus aduncus (Hedw.) Warnst. 103
Drosera anglica Hudson 62
Drosera longifolia 62
Drosera rotundifolia L. 62
Droseraceae 62
Dryopteris carthusiana (Vill.) H. P. Fuchs 53
Dryopteris cristata (L.) A. Gray 52
Dryopteris cristata (L.) A. Gray × *carthusiana* (Vill.) H. P. Fuchs 52
Dryopteris filix-mas (L.) Schott 52
Dryopteris uliginosa (A. Br.) Druce 52
Echinochloa crus-galii (L.) Beauv. 91
Echinosperrnum Lappula α patulum 72
Echinosperrnum patulum 72
Eleocharis acicularis (L.) Roemer et Schultes 87
Eleocharis ovata (Roth) Roemer et Schultes 87
Eleocharis palustris (L.) Roemer et Schultes 87
Eleocharis quinqueflora (F. X. Hartmann) O. Schwarz 87
Eleocharis uniglumis (Link) Schultes 87
Elsholtzia ciliata (Thunb.) Hyl. 76
Elsholtzia cristata 76
Elymus 10, 99
Elymus arenarius 99
Elymus caninus (L.) L. 99
Elymus elongatus (Host) Runemark 99
Elymus europaeus 99
Elymus hispidus (Opiz) Melderis 99
Elymus jejunus Rydberg 99
Elymus repens (L.) Gould 99
Elymus striatus 99
Endophyllum sempervivi (Alb. et Schw.) de Bary 110
Epilobium angustifolium L. 67
Epilobium hirsutum L. 67
Epilobium montanum L. 67
Epilobium palustre L. 67
Epipactis atrorubens (Hoffm.) Besser 48, 49, 100
Epipactis helleborine (L.) Crantz 100
Epipactis microphylla 100
Epipactis ovata 100
Epipactis palustris (L.) Crantz 100
Equisetaceae 53
Equisetum arvense L. 53
Equisetum fluviatile L. 53
Equisetum hiemale 53

- Equisetum hyemale* L. 53
Equisetum limosum 53
Equisetum palustre L. 53
Equisetum sylvaticum L. 53
Eragrostis 10
Eragrostis minor Host 95
Eragrostis pilosa (L.) Beauv. 95
Erica baccans 36
Erica calycina 36
Erica empetrifolia 36
Erica fascicularis 36
Erica imbricata 36
Erica pinaster 36
Erica pubescens 36
Erica Spaxe.....nia [nieczytelne] 36
Erica spumosa 36
Erica vulgaris 71
Ericaceae 71
Erigeron acer L. 79
Erigeron acre 48, 79
Eriophorum alpinum 87
Eriophorum angustifolium Honckeny 86
Eriophorum gracile Koch ex Roth 49, 86
Eriophorum latifolium Hoppe 86
Eriophorum triquetrum 86
Eriophorum vaginatum L. 86
Eriophorum vulgare 86
Erodium cicutarium (L.) L'Hér. 68
Ervum hirsutum 66
Erysimum cheiranthoides L. 61
Erysimum officinale 61
Erysimum parviflorum 61
Erythraea Centaurea 77
Euphorbia pilosa 59
Euphorbia villosa Waldst. et Kit. ex Willd. 59
Euphorbiaceae 58
Euphrasia 10
Euphrasia Odontites 74
Euphrasia officinalis 74
Euphrasia rostkoviana Hayne 74
Eurhynchium angustiretre (Broth) T. Kop. 103
Fagaceae 54
Festuca 10
Festuca decumbens 98
Festuca duriuscula 97
Festuca elatior 98
Festuca fluitans 96
Festuca gigantea (L.) Vill. 97
Festuca glauca 97
Festuca heterophylla Lam. 97
Festuca hirsuta 97, 98
Festuca ovina L. 97
Festuca pinnata 98
Festuca pratensis Hudson 98
Festuca psammophila (Hachel ex Čelak.) Fritsch 97
Festuca rubra L. 97
Festuca rupicola Heuffel 98
Festuca serotina 98
Festuca vaginata Waldst. et Kit. ex Willd. 97
Filaginella uliginosa (L.) Opiz 79
Filago arvensis 79
Fissidens adianthoides Hedw. 103
Fissidens bryoides Hedw. 103
Fissidentaceae 103
Fontinalaceae 103
Fontinalis antipyretica Hedw. 103
Fontinalis antypiretica 103
Fraxinus excelsior L. 77
Frullania dilatata (L.) Dum. 107
Frullania tamarisci (L.) Dum. 107
Frullaniaceae 107
Fumaria 46, 47
Fumaria officinalis L. 60
Funaria hygrometrica Hedw. 103
Funariaceae 103, 105
Fungi 109
Gagea pratensis (Pers.) Dumort. 49, 85
Galanthus nivalis L. 85
Galeopsis bifida Boenn. 75
Galeopsis ladanum L. 75
Galeopsis tetrahit L. 75
Galinsoga parviflora Cav. 80
Galium 78
Galium aparine L. 78
Galium aristatum 77
Galium flavum 77
Galium mollugo L. 77
Galium odoratum (L.) Scop. 77
Galium palustre L. 77, 78
Galium polonicum Błocki 77
Galium × pomeranicum Retz 77
Galium saxatile 77
Galium uliginosum 78
Galium verum L. 77
Geastrum rufescens Pers.: Pers. 49, 110
Gentiana amarella (L.) Börner 77

- Gentiana campestris* 77
Gentiana cruciata L. 48, 77, 111
Gentiana pneumonanthe L. 48, 77
 Gentianaceae 77
 Geocalyceae 107, 108
Geoglossum 114
Geoglossum hirsutum 113
 Geraniaceae 68
Geranium palustre 68
Geranium pratense L. 68
Geranium robertianum L. 68
Geranium sanguineum L. 68
Geranium sylvaticum 68
Geum aleppicum Jacq. 64
Geum rivale L. 64
Geum urbanum β *intermedium* 64
Gladiolus communis 85
Gladiolus Galiciensis 85
Gladiolus imbricatus L. 48, 85
Gladiolus tenuis 85
Glaux maritima L. 71
Glechoma hirsuta Waldst. et Kit. 75
Glechoma hirsutum 75
 Glyceria 10, 96
Glyceria fluitans (L.) R. Br. 96
Glyceria maxima (Hartman) Holmberg 96
Glyceria nemoralis (Uechtr.) Uechtr. et Koernicke 96
Gnaphalium arenarium 80
Gnaphalium dioicum 79
Gnaphalium dioicum \times *albicans* 79
Gnaphalium luteo-album L. 79
Gnaphalium montanum 79
Gnaphalium uliginosum 79
Gnidia imbricata 36
 Gramineae 14, 90
Grimmia apocarpa 106
Grimmia apocarpa var. *gracilis* 106
 Grimmiaceae 106
 Guttiferae 63
Gymnocarpium dryopteris (L.) Newman 52
Gymnosporangium clavariiforme (Pers.) DC. 110
Gymnosporangium cornutum Arth. ex Kern 110
Gymnosporangium tremelloides Hartig 110
Gymnostomum ciliatum 103
Gymnostomum microstomum 103
Gymnostomum pyriforme 105
Gymnostomum truncatum 106
Gypsophila fastigiata L. 29, 57
Gypsophila muralis L. 57
Gypsophylla muralis 25
 Halorrhagidaceae 67
Hammarbya paludosa (L.) O. Kuntze 48, 49, 100
Hedwigia ciliata (Hedw.) P. Beauv. 103
 Hedwigiaceae 103
Hedysarum Onobrychis 65
Helichrysum arenarium (L.) Moench 80
 Helotiales 109, 113
Hepatica nobilis Miller 59
 Hepaticopsida 107
Heracleum sphondylium L. 69
Herzogiella seligeri (Brid.) Iwats. 103
 Hieracium 10
Hieracium \times *crassisetum* Peter 83
Hieracium cymosum L. 82
Hieracium \times *dubium* L. 82, 83
Hieracium echioides L. 82, 83
Hieracium \times *fallax* Willd. 82
Hieracium laevigatum Willd. 82
Hieracium murorum L. 82
Hieracium paludosum 81
Hieracium praemorsum 81
Hieracium prenanthoides 82
Hieracium sabaudum 82
Hieracium saxatile 82
Hieracium \times *schultesii* F. W. Schultz 83
Hieracium umbellatum L. 82, 83, 112
Hierochloa odorata (L.) Beauv. 91
 Hippuridaceae 67
Hippuris vulgaris L. 67
Holcus lanatus L. 93
Holcus mollis L. 93
Holcus repens 91
Homalia trichomanoides (Hedw.) B., S. et G. 103
Homalothecium sericeum (Hedw.) B., S. et G. 103, 106
Hordelymus europaeus (L.) C. O. Harz 99
 Hordeum 99
Hordeum distichon L. 99
Hordeum murinum L. 99
Hordeum vulgare L. 99
Hottonia palustris L. 70
Huperzia selago (L.) Bernh. ex Schrank et Mart. 48, 53

- Hydnum paradoxum* 114
Hydrocharis morsus-ranae L. 23, 83
 Hydrocharitaceae 83
Hygrocybe virginea (Wulf.: Fr.) Orton et Watt. 110
Hymenostomum microstomum (Hedw.) R. Brown 103
Hyoscyamus aureus L. 48, 72
Hyoscyamus Scopolia 72
Hypericum 63, 101
Hypericum dubium 63
Hypericum maculatum Crantz 63
Hypericum montanum L. 49, 63
Hypericum perforatum L. 63
 Hypnaceae 104–106
Hypnum abietinum 101
Hypnum aduncum 103
Hypnum alopecurum 103
Hypnum atrovirens 104
Hypnum caespiticium 102
Hypnum cordifolium 102
Hypnum cupressiforme Hedw. 104, 105
Hypnum cupressiforme γ *tenuis* 104
Hypnum cuspidatum 102
Hypnum filicinum 102
Hypnum fluviatile \times *atrovirens* 104
Hypnum intricatum 101
Hypnum molle 105
Hypnum purum 105, 106
Hypnum recognitum 106
Hypnum rutabulum 108
Hypnum salebrosum 101
Hypnum Schreberi 105
Hypnum scorpioides 102
Hypnum serpens 101
Hypnum squarrosum 106
Hypnum stellatum β *pratensum* 106
Hypnum triquetrum 106
Hypnum uncinatum 103
Hypnum velutinum 101
Hypogymnia tubulosa (Schaerer) Havaas 115
Hypoxylon fuscum (Pers.: Fr.) Fr. 110
Hypoxylon rubiginosum (Pers.: Fr.) Fr. 111
Hysterium quercinum 110
Icmadophila ericetorum (L.) A. Zahlbr. 115
Impatiens noli-tangere L. 69
Inula 10
Inula hirta L. 80
Inula salicina L. 80
 Iridaceae 85
Iris sibirica L. 48, 49, 85
Iris stenophylla 112
Jasione montana L. 78
 Juncaceae 85
Juncus 10
Juncus articulatus L. 86, 90
Juncus balticus Willd. 86
Juncus buffonicus 85
Juncus bufonius L. 85
Juncus bulbosus L. 85
Juncus campestris 86
Juncus conglomeratus L. 85
Juncus effusus L. 85
Juncus filiformis L. 85, 86
Juncus glaucus 85, 86
Juncus glomeratus 85
Juncus inflexus L. 85
Juncus multicaulis 87
Juncus vernalis 86
Jungermannia asplenioides 108
Jungermannia Bemerii 107
Jungermannia bicornis 108
Jungermannia bicuspidata 108
Jungermannia bidentata 108
Jungermannia byssacea 107
Jungermannia ciliaris 109
Jungermannia complanata 109
Jungermannia connivens 107, 108
Jungermannia dilatata 107
Jungermannia furcata 108
Jungermannia incisa 108
Jungermannia laevigata 108
Jungermannia lanceolata 108
Jungermannia lanceolata var. *Trichomanis* 108
Jungermannia Muella 108
Jungermannia multifida 109
Jungermannia pallescens 107
Jungermannia palmata 109
Jungermannia polyanthos 107
Jungermannia reptans 108
Jungermannia scalaris 107, 108
Jungermannia serpyllifolia 108
Jungermannia setacea 108
Jungermannia Tamarisci 107
Jungermannia tamariscifolia 107
Jungermannia Tomentella 109

Jungermannia trichophylla 106, 107
 Jungermanniaceae 108
 Junhuhnia 111
Knautia arvensis (L.) Coulter 78
Koeleria cristata 95
Koeleria glauca (Schrad.) DC. 95
Koeleria macrantha (Ledeb.) Schultes 95
Kurzia pauciflora (Dicks.) Grolle 108
 Labiatae 75
Lamium album L. 75
Lamium incisum 75
Lamium intermedium 75
Lamium maculatum L. 75
Lamium purpureum L. 75
Langermannia gigantea (Batsch: Pers.)
 Rostk. 110
Lappula squarrosa (Retz.) Dumort. 72
Lapsana communis L. 81
Laserpitium latifolium L. 70
Laserpitium prutenicum L. 70
Lathyrus laevigatus (Waldst. et Kit.)
 Gren. 67
Lathyrus latifolius 66
Lathyrus niger (L.) Bernh. 67
Lathyrus palustris L. 66
Lathyrus pratensis L. 66, 67
Lathyrus sylvestris L. 66
Lecanora dispersa (Pers.) Sommerf. 116
 Lecanoraceae 116
Lecidea icmadophylla 115
Ledum palustre L. 71
Leersia oryzoides (L.) Swartz 91
Lejeunea cavifolia (Ehrh.) Lindb. 107, 108
 Lejeuneaceae 108
Lembotropis nigricans (L.) Griseb. 64
Lemna trisulca L. 100
 Lemnaceae 100
Leontodon autumnalis L. 82
Leontodon hispidus L. 82
Leontodon taraxacum 82, 111
Lepidotis 54
Lepidozia reptans (L.) Dum. 107, 108
 Lepidoziaceae 108
Lepiota 111
Leptobryum pyriforme (Hedw.) Wils. 104
Leptodictyum riparium (Hedw.) Warnst.
 104
Leptogium saturninum (Dickson) Nyl.
 116
Leskea attenuata 104

Leskea complanata 105
Leskea polyantha 106
Leskea polycarpa Hedw. 104
Leskea sericea 103
Leskea trichomanoides 103
 Leskeaceae 104
Leucanthemum vulgare Lam. 80
Leucobryum glaucum (Hedw.) Ångstr. in
 Fries 104
Leucodon sciuroides (Hedw.) Schwaegr.
 104
 Leucodontaceae 101, 104
Levisticum officinale L. 70
Leymus arenarius (L.) Hochst. 99
Licea fragiformis 114
 Licerales 114
 Lichen 116
 Lichenes 114
Ligusticum Levisticum 70
 Liliaceae 84
Limosella aquatica L. 73
 Linaceae 68
Linaria loeselii Schweigger 73
Linaria minor 73
Linaria stricta 73
Linaria vulgaris Miller 73
Linnaea borealis L. 78
Linum catharticum L. 68, 111
Liparia sericea 36
Listera ovata (L.) R. Br. 100
Lithospermum officinale L. 72
Lobaria pulmonaria (L.) Hoffm. 50, 116
Logfia arvensis (L.) J. Holub 79
Lolium arvense 98
Lolium perenne L. 98
Lolium remotum Schrank 98
Lolium temulentum L. 47, 98
Lolium tenue 98
Lopezia 17
Lophocolea bidentata (L.) Dum. 108
Lophocolea heterophylla (Schrad.) Dum.
 107, 108
Lophozia bicrenata (Schmid. ex Hoffm.)
 Dum. 108
Lophozia incisa (Schrad.) Dum. 108
 Lophoziaceae 108
 Lorantheaceae 55
Lotus angustissimus L. 65
Lotus corniculatus L. 65
Lunaria rediviva L. 49, 61

- Luzula albida* 86
Luzula campestris (L.) DC. 86
Luzula forsterii 86
Luzula luzuloides (Lam.) Dandy et Wil-
 mott 86
Luzula multiflora (Retz.) Lej. 86
Luzula pilosa (L.) Willd. 86
Lychnis dioica 113
Lycogala epidendrum (L.) Fries 114
Lucogala miniatum 114
 Lycopodales 110, 111
Lycoperdon Bovista 110
Lycoperdon perlatum Pers.: Pers. 111
 Lycopodiaceae 53
Lycopodium annotinum L. 53
Lycopodium clavatum L. 53
Lycopodium complanatum 54
Lycopodium Selago 53
Lycopus europaeus L. 76
Lycopus vulgaris 76
Lyriographa obscura 116
Lysimachia nummularia L. 70
Lysimachia thyriflora L. 70
Lysimachia vulgaris L. 70
 Lythraceae 67
Lythrum portula (L.) D. A. Webb 29, 49,
 67
Malaxis paludosa 100
Malva sylvestris L. 68
 Malvaceae 68
Marasmius androsaceus (L.: Fr.) Fr. 111
Marchantia hemisphaerica 109
Matricaria maritima L. 80
Matteucia struthiopteris (L.) Tod. 53
Medicago falcata 47, 64
Medicago lupulina L. 64
Medicago sativa L. 64
Meesia hexagona var. *longisetata* 104
Meesia longisetata 104
Meesia triquetra (Joly.) Ångstr. 104
Meesia uliginosa Hedw. 104
 Meesiaceae 104
Melampyrum cristatum L. 74
Melampyrum sylvaticum L. 74
Melampora euphorbiae (Schubad.) Cast.
 111
Melampora lini (Ehrenb.) Desm. 111
Melica ciliata 95
Melica nutans L. 95
Melica transsilvanica Schur 95
Melissa officinalis L. 76
Mentha 112
Mentha arvensis L. 76
Mentha longifolia (L.) Hudson 49, 76
Mentha Sylvestris 75, 76
Mercurialis perennis L. 58
Merisma pratense 110
Merisma virgatum 113
Merulius fimbriatus 110
Merulius tremellosus 111
Mespilus nigra 64
Metzgeria furcata (L.) Dum. 108
 Metzgeriaceae 108
Millium effusum L. 92
 Mniaceae 104, 105
Mnium 102, 104
Mnium hornum Hedw. 104
Mnium stellare Hedw. 104
Mnyum caespiticium 102
Mnyum crudum 105
Mnyum cuspidatum 105
Mnyum hornum 104
Mnyum serpyllifolium 105
Mnyum stellare 104
Mnyum ventricosum 102
Moehringia trinervia (L.) Clairv. 58
Molinia caerulea (L.) Moench 94
Moneses uniflora (L.) A. Gray 71
Monotropa hypopitys L. 71
Mucilago crustacea Wiggers 114
Mylia anomala (Hook.) S. Gray 107, 108
Myosotis 10
Myosotis alpestris F. W. Schmidt 72
Myosotis arvensis (L.) Hill 72
Myosotis intermedia 72
Myosotis Lappula 72
Myosotis scorpioides L. 72
Myriophyllum spicatum L. 67
Myriophyllum verticillatum L. 67
Myrrhis odorata 70
 Myxogastromycetidae 114
 Myxomycetes 114
 Najadaceae 84
Najas major 84
Najas marina L. 49, 84
Nardus stricta L. 98
Nasturtium sylvestre 60
Nayas intermedia 84
Neckera crispa Hedw. 104
Neckera pennata Hedw. 104

- Neckera viticulosa* 101
 Neckeraceae 103, 104
Neottianthe cucullata (L.) Schlechter 49, 100
Nepeta 76
Nepeta parviflora Bieb. 75
Nephroma resupinatum (L.) Ach. 116
Neslia paniculata (L.) Desv. 62
Nicandra physalodes (L.) Gaertner 48, 73
 Nidulariales 110
Odontites verna (Bellardi) Dumort. 74
Odontoschisma denudatum (Mart.) Dum. 107, 108
Oenanthe aquatica (L.) Poiret 69
 Oenotheraceae 67
 Oleaceae 77
Onobrychis arenaria (Kit.) DC. 35
Onobrychis viciifolia Scop. 65
Ononis arvensis L. 64
Onoclea struthiopteris 53
Onopordon 111
 Oomycetes 109
 Ophioglossaceae 52
 Orchidaceae 10, 99
Orchis cucullata 100
Orchis maculata 99
Orchis morio L. 49, 99
Orchis ustulata L. 48, 99
Ornithogalum stenopetalum 85
 Orobanchaceae 74
Orobanche ramosa L. 74
Orobanchus laevigatus 67
Orthilia secunda (L.) House 71
 Orthotrichaceae 104, 107
Orthotrichum affine Brid. 104
Orthotrichum anomalum Hedw. 104
Orthotrichum crispum 107
Orthotrichum diaphanum Brid. 105
Orthotrichum pumilum Sw. 104, 105
Oxytropis pilosa (L.) DC. 65
Panicum aegyptiacum 91
Panicum arenarium 91
Panicum crus galli 91
Panicum Dactylon 91
Panicum germanicum 91
Panicum glaucum 91
Panicum humifussum 91
Panicum italicum 91
Panicum miliaceum L. 90
Panicum sanguinale 91
Panicum verticillatum 91
Panicum viride 91
Papaver argemone L. 60
Papaver dubium L. 60
Papaver hybridum 60
 Papaveraceae 60
 Papilionaceae 64
Paris quadrifolia L. 85
 Parmelia 116
Parmelia corrugata 116
Parmelia florida 116
Parmelia furva 116
Parmelia physodes 115
Parmelia pollinaria 116
Parmelia pulmonaria 116
Parmelia scutellis 116
Parmelia sulcata (Th.) Tayl. 116
Parmelia tartaria 117
Parmelia tenuissima 116
Parmelia tiliacea 116
 Parmeliaceae 114–116
Passerina uniflora 36
Patellaria aeruginosa 115
Patellaria rufa 114
Pedicularis exaltata Besser 74
Pedicularis palustris L. 74
Pedicularis sceptrum-carolinum L. 48, 49, 74
 Peltia 108
 Peltiaceae 108
Peltidea venosa 116
 Peltigera 116
Peltigera canina 116
Peltigera parilis 116
Peltigera polydactyla (Necker) Hoffm. 116
Peltigera resupinata 116
Peltigera venosa (L.) Hoffm. 116
 Peltigeraceae 116
Pentaphragma lupinaster 65
Peplis portula 67
 Peronosporales 109
Pertusaria albescens (Huds.) Choisy et Werner in Werner var. *globulifera* (Turner) Poelt 116
Pertusaria leioplaca DC. in Lam. et DC. 116
 Pertusariaceae 116
Petasites hybridus (L.) P. Gaertner, B. Meyer et Schreb. 80
Peucedanum oreoselinum (L.) Moench 69

- Peucedanum palustre (L.) Moench 69
Phalaris 93
Phalaris arundinacea L. 91
Phalaris phleoides 92
Phascum subulatum 105
Phegopteris connectilis (Michx.) Watt 52
Phellandrium aquaticum 69
Phlebia tremellosa (Schräd.: Fr.) Nakasone et Burds. 111
Phleum alpinum L. 92
Phleum Böhmeri 92
Phleum nodosum 92
Phleum phalaris 92
Phleum phleoides (L.) Karsten 92
Phleum pratense L. 34, 92
Phlox maculata 42, 43
Phlox suaveolens 42
Phragmidium mucronatum (Pers.) Schlecht. 111
Phragmidium potentillae (Pers.) Karst. 111
Phragmidium violaceum (Schultz) Wint. 111
Phragmites australis (Cav.) Trin. ex Steudel 94
Phyllica plumosa 36
 Physaraceae 114
 Physarales 114
Physarum cinereum (Batsch) Pers. 114
Physcia aipolia (Ehrh.) Hampe 116
 Physciaceae 116
Physcomitrium pyriforme (Hedw.) Brid. 105
Picris hieracioides L. 82
Pimpinella saxifraga L. 69
 Pinaceae 54
Pinus 111
Pinus sylvestris L. 54, 110
 Pirolaceae 71
Plagiochila asplenioides (L. emend. Tayl.) Dum. 108
Plagiochila porelloides (Torrey ex Nees) Lindenb. 108
 Plagiochilaceae 108
Plagiomnium cuspidatum (Hedw.) T. Kop. 105
 Plagiotheciaceae 103, 105
Plagiothecium denticulatum (Hedw.) B., S. et G. 105
 Plantaginaceae 76
Plantago arenaria Waldst. et Kit. 76
Plantago media L. 76
Pleuridium subulatum (Hedw.) Rabenh. 105
Pleurozium schreberi (Brid.) Mitt. 105
 Poa 10, 94
Poa angustifolia L. 95, 96
Poa annua L. 95
Poa aquatica 96
Poa bulbosa L. 95
Poa chaixii Vill. 96
Poa compressa L. 95, 96
Poa distans 96
Poa dura 96
Poa eragrostis 95
Poa fertilis 95
Poa nemoralis L. 95, 96
Poa palustris L. 95
Poa pilosa 95
Poa pratensis L. 96, 112
Poa pungens 94
Poa remota Forselles 49, 96
Poa serotina 95, 96
Poa sudetica 96
Poa trivialis L. 96
Podisonia Juniperi 110
Pogonatum aloides (Hedw.) P. Beauv. 105
Pohlia cruda (Hedw.) Lindb. 105
Pohlia nutans (Hedw.) Lindb. 105
Pollichia 17
Polygala amarella Crantz 68
Polygala austriaca 68
Polygala comosa Schkuhr 68
Polygala stipulacea 36
Polygala stipularis 36
Polygala vulgaris L. 68
 Polygalaceae 68
 Polygonaceae 56
Polygonum 56
Polygonum amphibium L. 56
Polygonum aviculare L. 56
Polygonum convolvulus 56
Polygonum hydropiper L. 56
Polygonum oxyspermum Meyer et Bunge 56
Polygonum persicaria L. 56
 Polypodiaceae 52
Polypodium 52
Polypodium Dryopteris 52
Polypodium Filix mas 52

- Polypodium Phegopteris* 52
Polypodium vulgare L. 53
Polypodium vulgatum 53
Polyporus croceras 113
Polytrichum aculeatum (L.) Roth 48, 53
 Polytrichaceae 101, 105
Polytrichum commune Hedw. 105
Polytrichum commune β *attenuatum* 105
Polytrichum formosum Hedw. 105
Polytrichum gracile 106
Polytrichum Juncaefolium 105
Polytrichum juniperinum Hedw. 105, 107
Polytrichum longisetum Sw. ex Brid. 106
Polytrichum piliferum Hedw. 105, 106
Polytrichum proxima aloidis 105
Polytrichum undulatum 101
Populus \times *canadensis* Moench 54
Populus tremula 112, 114
Populus virginiana 54
Porella platyphylla (L.) Pfeiff. 108
 Porellaceae 108
Porina pertusa 116
Potamogeton compressus L. 84
Potamogeton crispum 84
Potamogeton crispus L. 84
Potamogeton filiformis Pers. 84
Potamogeton gramineus 84
Potamogeton gramineus L. 83
Potamogeton lanceolatum 83
Potamogeton lucens L. 83
Potamogeton lugens 83
Potamogeton marinum 84
Potamogeton \times *meinshausenii* Juz. 84
Potamogeton natans L. 83
Potamogeton pectinatus L. 84
Potamogeton perfoliatum 83
Potamogeton perfoliatus L. 83
Potamogeton praelongus 83
Potamogeton pusillus L. 84
Potamogeton \times *zizii* Koch 83
Potamogeton zosteraefolium 84
 Potamogetonaceae 83
Potentilla argentea 111
Potentilla cinerea Chaix ex Vill. 64
Potentilla erecta (L.) Räscher 64
Potentilla norvegica L. 64
Potentilla opaca 64
Potentilla reptans L. 64
Potentilla verna 64, 111
Pottia truncata (Hedw.) B. et. S. 106
 Pottiaceae 101, 103, 106, 107
Primula farinosa L. 49, 70
Primula veris L. 47, 70
 Primulaceae 70
Protea 36
Protea bracteata 36
Protea colinifolia 36
Protea conifera 36
Protea hypophyllosos 36
Protea laevisana 36
Protea lepidocarpodendron 36
Protea procumbens 36
Protea repens 36
Protea tenuifolia 36
Prunella vulgaris L. 75
 Prunus 10
Prunus cerasus L. 64
Prunus Chamaecerasus 64
Prunus \times *eminens* Beck 64
Prunus fruticosa Pall. 64
Prunus Padus 114, 116
 Pseudolepicoleaceae 107
Pseudoscleropodium purum (Hedw.)
 Fleisch. 106
Psoralea aphylla 36
 Ptilidiaceae 109
Ptilidium pulcherrimum (G. Web.) Vainio
 109
Puccinella distans (L.) Parl. 96
Puccinia allii mihi 111
Puccinia allii Rud. 111
Puccinia Anemones 112
Puccinia Anemones virginianae 112
Puccinia caricina DC. 111
Puccinia cnici Mart. 111
Puccinia cnici-pleracei Pers. 111
Puccinia coronata Corda 111
Puccinia gentianae (Str.) Röhl. 111
Puccinia graminis Pers. 112
Puccinia hieracii Mart. 112
Puccinia iridis Wallr. 112
Puccinia menthae Pers. 112
Puccinia mucronata 111
Puccinia persistens Plowr. 112
Puccinia poarum Niels. 112
Puccinia potentillae 111
Puccinia pulsatillae Kalchbr. 112
Puccinia recondita Rob. ex Desm. 112
Puccinia ribis DC. 112
Puccinia Rosae Pentifolia 111

- Puccinia sii-falcariae* Schroet. 112
Puccinia thesii Chaillet 112
Puccinia veratri Duby 112
Puccinia violae DC. 112
 Pucciniales 109–111, 113
Pulsatilla patens (L.) Miller 59
Pulsatilla pratensis (L.) Miller 59
Pulsatilla vulgaris 59
Punctelia subrudecta (Nyl.) Krog 50, 116
Pylaisiella polyantha (Hedw.) Grout 106
Pyrenomyces 109, 110, 112, 113
Pyrethrum inodorum 101
Pyrola azarifolia 71
Pyrola chlorantha Swartz 71
Pyrola media Swartz 71
Pyrola minor L. 71
Pyrola rotundifolia L. 71
Pyrola secunda 71
Pyrola umbellata 71
Pyrola uniflora 71
Pyrus malus 110
Quercus 110, 113, 114
Quercus pedunculata 54
Quercus robur L. 54
Radiola linoides Roth 68
Radiola millegrana 68
Radula complanata (L.) Dum. 109
 Radulaceae 109
Ramalia farinacea (L.) Ach. 116
 Ramaliaceae 116
Ramaria 112
 Ranunculaceae 59
Ranunculus bulbosus L. 59
Ranunculus flammula L. 59
Ranunculus lanuginosus L. 59
Ranunculus polyanthemos L. 60
Ranunculus repens 59
Ranunculus reptans L. 59
Raphanus raphanistrum L. 62
Reboulia hemisphaerica (L.) Rad. 109
 Reticulariaceae 114
Rhamnus alpinus 111
Rhinanthus minor L. 74
Rhus salicifolium 36
Rhizomorpha subcorticalis 19
Rhynchospora alba (L.) Vahl 87
Rhytidadelphus stellatus (Hedw.) Kanda
 106
Rhytidadelphus triquetrus (Hedw.)
 Warnst. 106
Ribes alpinum 111
Riccardia palmata (Hedw.) Carruth. 107,
 109
Riccia crystallina L. emend. Raddi 109
Riccia glauca 108
 Ricciaceae 109
Roella ciliata 36
Roestelia cancellata 110
Rorippa amphibia (L.) Besser 60
Rorippa austriaca (Crantz) Besser 60
Rorippa islandica (Oeder) Borbás 60
Rorippa sylvestris (L.) Besser 60
Rosa 10
Rosa canina 63, 111
Rosa cinnamona 63
Rosa kosinciana 63
Rosa kossinciana 63
Rosa pentifolia 111
Rosa sherardii Davies 63
Rosa squarrosa (Rau) Boreau 63
Rosa tomentosa 63
 Rosaceae 63
Royenia glabra 22, 36
 Rubiaceae 77
Rubus chamaemorus L. 35, 63
Rumex 56
Rumex crispus L. 56
Rumex maritimus L. 56
Rumex obtusifolius L. 56
Rumex palustris Sm. 56
Ruta divaricata 68
Ruta graveolens L. 38, 68
 Rutaceae 68
Sagina nodosa (L.) Fenzl 58
Sagina procumbens L. 58
Sagittaria sagittifolia L. 83
 Salicaceae 54
Salix 10, 54, 55, 104, 105
Salix aquatica 54
Salix arenaria L. 55
Salix argentea 55
Salix aurita L. 54
Salix dixiflor et *Croweana* 55
Salix elegans Bess. 54
Salix fragilis L. 54
Salix lapponum L. 49, 55
Salix limosa 55
Salix malifolia 55
Salix myrtilloides L. 49, 54
Salix neglecta Gorski 55

- Salix onusta* Besser 55
Salix pentandra L. 54, 55
Salix Sandra 54
Salix prostrata 55
Salix purpurea L. 55
Salix 4sporina 54
Salix rosmarinifolia L. 55
Salix speciosa Hook. et Arn. 55
Salix starkeana Willd. 55
Salix triandra L. 54
Salix viminalis L. 55
Salsola hyssopifolia 56
Salsola kali L. 57
Salvia austriaca Jacq. 76
Salvia pratensis L. 49, 75, 76
Sanicula europaea L. 69
 Santalaceae 56
Saxifraga bryoides 23
Saxifraga granulata L. 63
Saxifraga hirculus L. 48, 49, 63
 Saxifragaceae 63
Scabiosa argentea L. 78
Scabiosa arvensis 78
Scabiosa columbaria L. 49, 78
Scabiosa ochroleuca 78
Scabiosa Succisa 78
Scabiosa Ucranica 78
Scabiosa uralensis 78
Scheuchzeria palustris L. 83
 Scheuchzeriaceae 83
Schistidium apocarpum (Hedw.) B. et S.
 106
Schizophyllum commune Fr.: Fr. 112
Schoenus albus 87
Schoenus Mariscus 87
Schoenus nigricans L. 48, 87
Scilla bifolia L. 85
Scirpus campestris 87
Scirpus Carcinus 86
Scirpus hudsonianus (Michx) Fernald 87
Scirpus ovatus 87
Scirpus palustris 86, 87
Scirpus sylvaticus L. 86, 87
Scirrhia rimosa (Alb. et Schw.: Fr.) Nitsch-
 ke ex Focke 112
Scleranthus perennis L. 29, 58
Sclerochloa dura (L.) Beauv. 96
Scopolia carniolica Jacq. 72
Scorzonera nervosa 82
Scorzonera humilis L. 82
Scrophularia aquatica 73
Scrophularia nodosa L. 73
Scrophularia umbrosa Dumort. 73
 Scrophulariaceae 73
Scutellaria galericulata L. 75
Secale cereale L. 98
Secale fragile 99
Secale sylvestre Host 99
Sedum cruciatum 63
Sedum sexangulare L. 63
Selinum carvifolia (L.) L. 69
Selium carvifolium 69
Selium oreoselinum 69
Selium palustre 69
Sempervivum hirsutum 110
Senecio congestus (R. Br.) DC. 80
Senecio elegans 101
Senecio jacobea L. 81
Senecio vernalis Waldst. et Kit. 81
Serapias latifolia 100
Serratula tinctoria L. 81
Seseli libanotis (L.) Koch 69
Sesleria caerulea (L.) Ard. 49, 94
Setaria glauca 91
Setaria italica (L.) Beauv. 91
Setaria pumila (Poir.) Schultes 91
Setaria verticillata (L.) Beauv. 91
Setaria viridis (L.) Beauv. 91
Setulipes androsaceus (L.: Fr.) Antonín
 111
Silene armeria L. 57
Silene chlorantha (Willd.) Ehrh. 49, 58
Silene dichotoma Ehrh. 57
Silene lituanica Zapaf. 57
Silene noctiflora L. 58
Silene otites (L.) Wibel 58
Silene vulgaris (Moench) Garcke 58
Sinapis alba L. 61
Sison podagraria 69
Sisymbrium 60
Sisymbrium officinale (L.) Scop. 61
Sisymbrium palustre 60
Sisymbrium sylvestre 60
Sisyrinchium iridifolium 37
Sium latifolium L. 69
 Solanaceae 72
Solanum dulcamara L. 72
Solanum nigrum L. 72
Solidago virgaurea L. 79
 Sonchus 10

- Sonchus arvensis* L. 82
Sonchus arvensis L. subsp. *uliginosus* (Bieb) Nyman 82
Sonchus asper (L.) Hill 82
Sonchus palustris L. 82
Sophora biflora 36
Sophora capensis 36
Sophora latea 36
Sorbus aucuparia 110
 Sparganiaceae 100
 Sparganium 10
Sparganium emersum Rehmman 101
Sparganium erectum L. 100
Sparganium minimum Wallr. 100
Sparganium natans 100
Sparganium ramosum 100
Sparganium simplex 101
Spartium sepiarium 36
Spergula arvensis L. 47, 58
Spergula glandulosa 58
Spergula nodosa 58
Spergula pentandra 58
Spergula rubra (L.) J. et C. Presl 58
Sphaeria rubiginosa 111
Sphaeromyxa 110
 Sphagnaceae 106
Sphagnum acutifolium 106
Sphagnum amfifolium 106
Sphagnum cuspidatum 107
Sphagnum fallax (Klinggr.) Klinggr. 106
Sphagnum nemoreum Scop. 106
Sphagnum obtusifolium 106
Sphagnum palustre L. 106
Sphagnum squarrosum Crome 106
 Splachnaceae 106
Splachnum ampullaceum Hedw. 40, 106
Spumaria Mucilago 114
Stachys annua (L.) L. 75
Stachys officinalis (L.) Trevisan 47, 75
Stachys palustris L. 75
Stachys sylvatica L. 75
Staphyllea pinnata L. 47
Stellaria graminea L. 58
Stellaria palustris Retz. 58
 Stemonitaceae 114
 Stemonitales 114
Stemonitis axifera (Bull.) Macbr. 114
Stemonitis typhina 114
Stereodon filiformis 104
Stereodon extenuatum 104
Sticta pulmonaria 116
 Stictaceae 116
Stipa joannis Čelak. 91
Stipa capillata L. 92
Stipa pennata 91, 92
Stratiotes aloides L. 20, 83
Succisa pratensis Moench 78
Swertia perennis L. 77
Synapis arvensis 62
Syntrichia subulata 107
Tanacetum vulgare L. 80
Taraxacum officinale Weber 82
Teesdalia incana 61
Teesdalia nudicaulis (L.) R. Br. 62
 Tetraphidaceae 106
Tetraphis pellucida Hedw. 106
Thalictrum angustifolium 60
Thalictrum aquilegifolium 112
Thalictrum lucidum L. 60
Thelephora amphibolia 114
Thelephora hirsuta 114
Thelephora rubiginosa 114
Thelypteris palustris Schott 52
Thelypteris thelypteroides (Michx.) Holub 52
Thesium ebracteatum Hayne 56, 112
Thesium funale 36
Thesium longata 36
Thlaspi arvense 62
Thlaspi Bursa 109
Thlaspi Bursa pastoris 109
 Thuidiaceae 101, 106
Thuidium recognitum (Hedw.) Lindb. 106
Thymus acynos 76
Thymus angustifolius 76
Thymus Marschalianus 20, 76
Thymus montanum 76
Thymus pannonicus All. 76
Thymus pulegioides L. 76
Thymus serpyllum L. 76
Tilia 116
Tilia cordata Miller 68
Tilia grandifolia 68
Tilia microphylla 68
Tilia platyphyllos Scop. 68
Tilia pubescens 47
 Tiliaceae 68
Tilletia caries (DC.) Tul. 47, 113
Tisdalia incana 61
Tofieldia palustris 84

- Tofieldia calyculata* (L.) Wahlenb. 48, 84
Torillis Anthriscus 70
Torillis japonica (Houtt.) DC. 70
Tormentilla erecta 64
Tormentilla recta 64
Tortula subulata Hedw. 107
Tragopogon canum 82
Tragopogon floccosus Waldst. et Kit. 81, 82
Tragopogon pratensis L. 81
Tranzschelia anemones (Pers.) Nannf. 113
Tremella encephala 114
Tremella rufa 114
Trichocolea tomentella (Ehrh.) Dum. 50, 109
 Trichocoleaceae 109
Trichodium caninum 93
Trichoglossum hirsutum (Pers.: Fr.) Boud. 49, 50, 113
Trifolium alpestre L. 65
Trifolium arvense L. 64
Trifolium aureum Pollich 65
Trifolium campestre Schreber 64
Trifolium filiforme 64
Trifolium flexuosum 65
Trifolium hybridum L. 65
Trifolium lupinaster L. 49, 65
Trifolium medium L. 65
Trifolium montanum L. 65
Trifolium pannonicum 65
Trifolium repens L. 65
Trifolium rubens L. 49, 65
Trifolium spadicum L. 47, 64, 65
Triglochin palustris L. 83
Trisetum flavescens (L.) Beauv. 94
Triticum 99, 113
Triticum aestivum 113
Triticum caninum 99
Triticum cristatum 98
Triticum dumetorum 99
Triticum imbricatum 98
Triticum intermedium 99
Triticum italicum 98
Triticum muricatum 98
Triticum pectinatum 98
Triticum repens 99, 112
Triticum rigidum 99
Triticum subulatum 99
Triticum Vaillantianum 99
Triticum villosum 98
Trollius europaeus L. 27, 59
Tubulina fragiformis 114
Tulostoma brumale 113
Tulostoma melanocyclum Bres. in Petri 49, 113
Tulostoma squarrosus 113
 Tulostomatales 113
Turritis glabra 61
Tussilago Farfara 112
Tussilago petasites 80
 Ulmaceae 55
Ulmus effusa 55
Ulmus glabra Hudson 55
Ulmus laevis Pallas 55
Ulota crispa (Hedw.) Brid. 107
 Umbelliferae 14, 69
 Uredinales 109–111, 113
Uredo allionii 111
Uredo anemonis 113
Uredo antherarum 113
Uredo apiculata 113
Uredo appendiculata 113
Uredo asperifoliarum 112
Uredo Calthae 112
Uredo Campanulae 110
Uredo cancellata 110
Uredo candida 109
Uredo Cichorearum Sonchi 112
Uredo compositarum 112
Uredo crassa 111
Uredo Ephialtes 111, 112
Uredo Iridis 112
Uredo labiatarum 112
Uredo miniata B Lini 111
Uredo phaseoli 113
Uredo Pisi 113
Uredo Potentillae 111
Uredo Ranunculacearum 109, 111, 112
Uredo Sedi 110
Uredo segetus 113
Uredo sitophila 47, 113
Uredo suaveolens 112
Uredo Thesii 112
Uredo Urticae 111, 112
 Uromyces 113
Uromyces phaseoli (Pers.) Wint. 113
Uromyces pisi (DC.) Oth 113
Uromyces poae Rabenh. 113
Uromyces viciae-fabae (Pers.) Schroet. 113
Urtica urens L. 55

- Urticaceae 55
Usnea 116
Usnea florida (L.) Weber in Wigg. 116
 Usneaceae 115, 116
 Ustilaginales 109, 113
Ustilago tritici (Pers.) Rostr. 113
Ustilago violacea (Pers.) Rouss. 113
Vaccinium oxycoccos L. 71
Valeriana 17
Valeriana officinalis L. 78
 Valerianaceae 78
Variolaria communis 116
Verbascum phoeniceum L. 73
 Veronica 10
Veronica agrestis L. 74
Veronica anagallis 73
Veronica anagallis-aquatica L. 73
Veronica arvensis L. 74
Veronica austriaca L. subsp. *teucrium* (L.)
 D. A. Webb 73
Veronica chamaedrys 73
Veronica chamaedrys L. subsp. *vindobonensis* M. Fischer 73
Veronica latifolia 73
Veronica longifolia L. 73
Veronica maritima 73
Veronica menthaefolia 74
Veronica officinalis L. 73
Veronica orientalis Miller 74
Veronica peregrina L. 48
Veronica persica 74
Veronica scutellata L. 73
Veronica serpyllifolia L. 74
Veronica spicata L. 74
Veronica teucrium 73
Veronica urticaefolia 73
Veronica verna L. 74
Verrucaria 117
Verrucaria verrucosa 115
Viburnum lantana L. 78
Vicia 65, 66
Vicia angustifolia 66
Vicia cassubica L. 66
Vicia cracca L. 66, 67
Vicia hirsuta (L.) S. F. Gray 66
Vicia pilosa 66
Vicia polyphylla 66, 113
Vicia sativa L. 66
Vicia sativa L. subsp. *nigra* (L.) Ehrh. 66
Vicia sepium L. 66
Vicia sylvatica L. 66
Vicia villosa Roth 66
 Viola 10, 63
Viola arvensis Murray 63
Viola canina L. subsp. *montana* (L.) Hartman 62
Viola hirta L. 62
Viola lancifolia 62
Viola mirabilis L. 62
Viola palustris L. 62
Viola suavis 62
Viola tricolor L. 63
 Violaceae 62
Viscum album L. 55
Webera trichodes 104
Weisia curvirostra 101
Xanthium strumarium L. 80
Xylaria hypoxylon (L.: Fr.) Grev. 113
Xyloma Pteridis 110

Polish Botanical Studies
Guidebook Series

-
- No. 1 1990
K. ZARZYCKI, U. KORZENIAK (comp.) — *Research Progress Report (1988-1990)*
W. Szafer Institute of Botany, Polish Academy of Sciences
-
- No. 2 1990
Z. MIREK — *Polish Herbaria*
-
- No. 3 1993
Międzynarodowy Kodeks Nomenklatury Botanicznej
Przyjęty przez XIV Międzynarodowy Kongres Botaniczny w Berlinie (lipiec-sierpień 1987)
Tłumaczenie: M. REYMANÓWNA, A. SKIRGIEŁŁO, T. TACIK
-
- No 4 1991
J. SIEMIŃSKA (ed.) — *Jubilee X Conference of the Phycological Section*
of the Polish Botanical Society
- J. SIEMIŃSKA: Some words on the Jubilee X Conference of the Phycological Section of the Polish Botanical Society
- J. SIEMIŃSKA: The symbol of the Polish Botanical Society and the emblem of the Jubilee Conference of its Phycological Section
- J. SIEMIŃSKA: A summarization of the activity of the Phycological Section of the Polish Botanical Society (1971-1991)
- K. WASYLIK: Remembrance of Professor Karol Starmach
- J. SIEMIŃSKA: Professor Karol Starmach's caricatures, with drawings of Karol Starmach, Barbara Kawecka and Jerzy Zięba
- K. WOŁOWSKI: Advancement of studies on the algae of the Cracow-Częstochowa Upland with special attention to Euglenophyceae
- J. SIEMIŃSKA, K. WOŁOWSKI: Phycological bibliography to the Cracow-Częstochowa Upland
- M. LUŚCIŃSKA: Dr. Andrzej Stanisław Oleksowicz (4.IV.1952-23.IX.1989). In memoriam. (With bibliography)
-
- No. 5 1991
Z. RADWAŃSKA-PARYSKA — *Zielnik Brata Cypriana z Czerwonego Klasztoru*
-
- No. 6 1992
J. WOŁEK — *Vademecum statystyki dla biologów*
-
- No. 7 1992
M. ZAJĄC — *Index of general distribution maps. Vascular plants of Poland*

M. RALSKA-JASIEWICZOWA (red.) — Jezioro Gościąg – stan badań nad osadami dennymi i środowiskiem współczesnym. Materiały spotkania roboczego w Gliwicach 30.03–02.04.1992

- M. RALSKA-JASIEWICZOWA: Jezioro Gościąg uwagi wstępne
 T. MADEYSKA: Szkic geomorfologiczny Kotliny Płockiej
 Z. CHURSKI, W. MARSZELEWSKI, W. SZCZEPANIK: Dynamika i warunki sedymentacji jeziora Gościąg
 K. KĘPCZYŃSKI, A. NORYŚKIEWICZ: Współczesna szata roślinna kompleksu jezior „Na Jazach”
 A. KENTZER, R. ŻYTKOWICZ: Warunki formowania współczesnych osadów dennych w jeziorze Gościąg
 L. A. BŁĘDZKI: Zooplankton jeziora Gościąg
 J. ŻBIKOWSKI: Zoobentos jeziora Gościąg
 A. PELISIAK, M. RYBICKA: Wstępne wyniki badań archeologicznych w otoczeniu jeziora Gościąg
 K. WIĘCKOWSKI: Dotychczasowy stan rozpoznania osadów dennych jezior „Na Jazach” cechy makroskopowe
 B. WICIK: Chemizm wód i osadów jezior „Na Jazach” w Kotlinie Płockiej
 T. GOSLAR: Chronologia warwowa osadu laminowanego jeziora Gościąg
 A. WALANUS, T. GOSLAR: Komputerowe pomiary grubości lamin
 P. SANDGREN: Paleomagnetic and mineral magnetic investigations of the laminated sediments in Lake Gościąg and the soils in its catchment, central Poland
 T. GOSLAR: Chronologia warwowa późnoglacialnej i wczesnoholocenijskiej części osadu laminowanego jeziora Gościąg
 T. KUC, K. RÓŻAŃSKI, P. WACHNIEW: Skład izotopowy węgla w osadzie dennym jeziora Gościąg na podstawie rdzeni G1/87, G2/87 i G1/90
 M. RALSKA-JASIEWICZOWA, B. VAN GEEL: Wyniki analizy pyłkowej późnoglacialnej i wczesnoholocenijskiej części profilu G1/87 z jeziora Gościąg
 K. SZEROCZYŃSKA: Analiza Cladocera w spągowych osadach jeziora Gościąg
 A. WALANUS: Pobieranie osadu jeziornego metodą zamrażania
 T. GOSLAR: Sezonowe zmiany składu osadu laminowanego jeziora Gościąg w najmłodszej części profilu
 P. WACHNIEW: Szybkość sedymentacji w jeziorze Gościąg na podstawie pomiarów koncentracji ²¹⁰Pb
 D. DEMSKE: Wstępne wyniki badań nad rozwojem roślinności przybrzeżnej jeziora Gościąg na podstawie analizy pyłkowej profilu GTO 1/89 z przyległego torfowiska
 A. WALANUS: Baza danych rdzeni centralnych z jeziora Gościąg i analiza korelacji

A. ZEMANEK, B. ZEMANEK (ed.) — Studies on the history of botanical gardens and arboreta in Poland

- A. ZEMANEK, B. ZEMANEK: Studies on the history of botanical gardens and arboreta in Poland – Foreword
 B. ZEMANEK: The role of botanical gardens in the development of scientific study of plants
 D. NESPIAK: The earliest botanical gardens of Wrocław
 Z. SCHWARZ: Private botanical gardens in the 17th–18th centuries and the development of natural science in the Gdańsk centre
 A. DOROSZEWSKA: The oldest botanical gardens in Warsaw
 W. GRĘBECKA: The Vilna school of botany (1781–1832)
 A. ZEMANEK: The history of the Botanic Garden of the Jagiellonian University in Cracow
 Z. MIREK: Plant names formed in commemoration of botanists of the Cracow Botanic Garden

- K. KUKULCZANKA: The history of the scientific activity of the Botanic Garden of Wrocław University (1811–1982)
T. MAJEWSKI: The history of the Botanic Garden of Warsaw University
W. BUGAŁA: The role of the Kórnik Arboretum in the development of Polish dendrology
J. TUMIŁOWICZ: The Rogów Arboretum and its role in forest experimentation
-

No. 10

1993

J. SIEMIŃSKA (ed.) — *International Symposium Biology and Taxonomy of Green Algae II (Stara Lesna, Slovakia). Postsymposial Excursion to Poland*

- J. SIEMIŃSKA: Introduction
J. SIEMIŃSKA: The emblem of the excursion
B. KAWECKA: Green and other algae in the streams on the north side of the High Tatras
J. SANECKI: Environmental description of the River Dunajec
J. SANECKI: Algae of the River Dunajec
K. WASYLIK: The algae of the raised peat bog of the Orava-Nowy Targ Basin with special reference to the peat bog "Na Czerwonym"
J. SIEMIŃSKA, K. WOŁOWSKI: Phycological bibliography to the Polish part of the Tatra Mountains
-

No 11

1994

K. WASYLIKOWA (red.) — *Warsztaty archeobotaniczne Igołomia 1990–1991–1992–1993*

- K. WASYLIKOWA: Idea polskich "Warsztatów archeobotanicznych" (zamiast wstępu)
J. KRUK: Botanika w badaniach nad dawnymi społecznościami ludzkimi (uwagi archeologa)
K. WASYLIKOWA: Co to jest archeobotanika
S. KADROW, M. LITYSKA-ZAJĄC: Analiza materiałów roślinnych ze stanowisk wczesnej epoki brązu w Iwanowicach
I. GLUZA: Wstępne wyniki badań odcisków roślinnych ze stanowisk kultury ceramiki wstęgowej rytej w Gniechowicach i starym Zamku, woj. wrocławskie
J. NAGAJ-CHACHAJ: Dwa obiekty zawierające makroszczątki roślinne ze stanowiska 12 w Parchatce (gm. Kazimierz Dolny, woj. lubelskie)
I. POLCYN, M. POLCYN: Dotychczasowe badania podwodnych warstw kulturowych na Ostrowie Lednickim i w Gieczu (Centralna Wielkopolska)
J. JAROSIŃSKA: Stan badań archeobotanicznych średniowiecza na obszarze polskiej części pobraża Bałtyku
L. KUBIAK-MARTENS, K. WASYLIKOWA: Sorgo ze stanowiska wczesnoneolitycznego Nabta Playa w południowym Egipcie
A. PELISIAK, M. RYBICKA, M. RALSKA-JASIEWICZOWA: Wskaźniki antropogeniczne w osadach laminowanych Jeziora Gościąż a osadnictwo prahistoryczne – przykład palinologicznej inspiracji badań archeologicznych
M. LATAŁOWA: Gospodarka mezolityczna i początki rolnictwa na obszarze polskiego pobraża Bałtyku w świetle danych palinologicznych
L. TRZĄSKI: Struktura współczesnych niełupek *Ranunculus* a możliwość oznaczania gatunków w stanie kopalnym
M. LITYŃSKA-ZAJĄC: Problem datowania szczątków roślinnych ze stanowisk archeologicznych
K. TUNIA: Etnologiczny przyczynek do zagadnienia pierwotnej uprawy zbóż

No. 12

1995

Z. MIREK, J. J. WÓJCICKI (red.) — *Szata Roślinna Parków i Rezerwatów Polski Południowej. Przewodnik Sesji Terenowych 50 Zjazdu Polskiego Towarzystwa Botanicznego*

Od Redakcji

A. MEDWECKA-KORNAŚ, S. LOSTER: Ojcowski Park Narodowy

E. DUBIEL: Puszcza Niepołomska

Z. MIREK, H. PIĘKOŚ-MIRKOWA: Szata roślinna Tatr Polskich

Z. SZELĄG: Pieniny

J. KORNAŚ, M. KOSIŃSKI, M. MIERZEŃSKA: Gorce

J. STASZKIEWICZ: Sądecczyzna

B. ZEMANEK, K. TOWPASZ: Pogórze Karpackie i Bieszczady

No. 13

1995

P. KÖHLER — *Zielnik Józefa Jundziłła*

No. 14

1995

Z. MIREK, L. MUSIAŁ, J. J. WÓJCICKI (red.) — *Kto jest Kim w Botanice Polskiej*

No. 15

1995

Z. MIREK, H. PIĘKOŚ-MIRKOWA, A. ZAJĄC, M. ZAJĄC — *Vascular Plants of Poland – a checklist*

No. 16

1995

Jan J. BARKMAN, Jaroslav MORAVEC, Stephan RAUSCHERT — *Kodeks nomenklatury fitosocjologicznej*

Tłumaczenie: Krystyna CZYŻEWSKA, Władysław MATUSZKIEWICZ

No. 17

w druku

J. SIEMIŃSKA — *Index of Latin names of blue-green algae taxa (Cyanophyte) noted in Poland up to the year 1980*

Dystrybucję *Polish Botanical Studies, Guidebook Series* prowadzi:

Dział Wydawnictw Instytut Botaniki im. W. Szafera, Polska Akademia Nauk,
Ul. Lubicz 46, 31-512 Kraków, Tel. (12) 21 51 44; Fax: (12) 21 97 90

ISSN : 0867-0749

ISBN : 83-85444-40-8